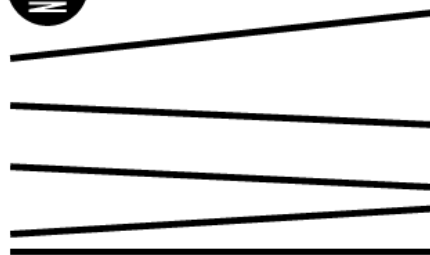

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Gabrielis.; Samlet og udgivet af Frederik Christian Sibbern.

Titel | Title:

Udaf Gabrielis's Breve til og fra Hjemmet

Udgavebetegnelse | Edition Statement:

4. Udg.

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : C. A. Reitzel, 1870

Fysiske størrelse | Physical extent:

VIII, 262 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

Ud af
Gabrielis's
Breve
til og fra Hjemmet.

Samlet og udgivet
af
Frederik Christian Sibbern.

Fjerde udgave.

Kjøbenhavn.
C. A. Reitzels Forlag.
1870.

Blanco Lunos Bogtrykkeri ved F. S. Muhl.

Til

Deres Excellence

Biskop

J. P. Mynster.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

„Jeg tænkte paa de Dage fra fordum og de Aar, som ere henrundne“ — hvor ofte ere ikke disse Asaphs Ord vendte tilbage i min Erindring, fra den Tid af, da jeg i Aaret 1812 paa Aarets sidste Dag i Aftendæmringen horte en Prædiken over dem i den store Domkirke i Breslau, hvor jeg dengang opholdt mig, for at være i Nærheden af Steffens. Men især vendte jeg ofte tilbage til disse Ord fra den Tid af, da jeg begyndte at erholde og samle de Breve af Gabrielis, som jeg her meddeler, og tænkte paa, at, naar jeg engang kom til at udgive dem, maatte jeg og vilde jeg lade dem ledsages af en Tilegnelse til Dem. Det er nu 25 Aar siden, at jeg sendte Dem „Gabrielis's efterladte Breve“ i Haandskriften, og fra Dem med stor Glæde modtog den Recension deraf, som blev trykket foran dem. Da vare Tiderne ganske andre, end de nu ere, men ogsaa da stredes og kæm-

pedes der i Gemyterne og af Gemyterne i Forvirring og Uro; det var i kirkelig Henseende, at der blev stridt, og jeg udgav netop hine Breve (som da allerede, paa nogle faa nær, havde ligget hos mig i over 9 Aar), fordi jeg forestillede mig, at de maaskee kunde virke til, at Tanterne hos os i de offentlige Dmtalers Gebeet, kunde vende sig fra Spørgsmaalet om de rette første Kilder til Livets helligste Bande, hen til Omforgen for den rette Gjenfødelse og Ubagelse ved disse Bande selv. Hine Breve lade os see Gabrielis i en Krise, og det er kun denne Krise, de føre frem for os, ladende Enhver i egne Tanker forfølge den til dens Opøsning eller Alarelse; men Tilværelsens hellige Bande rinde og raade deri. Jeg havde efter hiin Tid ofte det Haab, engang at skulle kunne knytte tvende Samlinger af Breve til hiin første, og at deraf den ene skulde kunne kaldes „Gabrielis's Breve til Hjemmet“, den anden, hans „Breve fra Hjemmet“. Men kun fra nogle faa Uger, men vistnok for ham indholdsrige og betydningsfulde Uger, fra en Tid, som falder 10 Aar efter hiin Tid i hans Liv, har jeg kunnet komme i Besiddelse af Breve fra hans Haand, og dem meddeler jeg nu.

„Jeg tænkte paa de Dage fra fordum og de

Aar, som ere henrundne": den hellige Sanger udbrydte i disse Ord i sin Trængsels Tid, paa sin Beængstelses Dag; men idet han mindes sit Folks underfulde Følelser, vende hans Tanker sig snart til Herrens Gjerninger i fordums Dage, Herrens Idrætter og Veie, og hans Tilbageblik bliver hans store Fortrøstning. I Sandhed det forekommer mig, at vi her i Danmark have megen Aarsag til at skue tilbage med lignende Følelser.

„Jeg tænkte paa de Dage af fordum og paa de Aar af Ewighederne", saa lyde bogstaveligen Ordene i Grundsproget, og saaledes giver vor kirkelige Oversættelse os dem. „De Tider af Ewighederne", hvor ganske anderledes gribe saadanne Ord ind i os ved den Betydning, vi saa naturligen føle os drevne til at lægge ind i dem, end naar vi blot holde os til den Betydning, vi maae tillægge dem hos den hellige Sanger.

De Timer, som leves af Ewigheden, leves ogsaa for Ewigheden, og leves tillige for lange, fjerne, jordiske Tider, som skulde komme. Herren har udkaaret Dem til at være hans Røst til Udbredelse af mange saadanne Virkninger i vort Fædreland, og han lader Dem endnu i høi Alder vedblive i saadan velgjørende

VIII

Virken. Jeg erfarer det idelig: Deres Ord og Tale har været til stor Befrielse, som i min nærmeste Kreds, saa i mange Kredse, og Gud bevare os Dem endnu længe, og bevare Dem Aandens Kraft, indtil de Dage komme, da De selv villigen og med Tilfredshed vil sige: Herre! nu lade Du Din Tjener fare i Fred!"

Den 4. October 1850.

Sibbern.

Ved nærværende fjerde, paa nogle enkelte Ord nær, aldeles uforandrede Udgave, bør jeg ikke undlade (hvad der allerede tidligere burde skeet) at gjøre opmærksom paa, at Gabriels ved Zodiacalløbet forstaaer den fra Vest til Nord og derfra til Øst fremskridende Rysning, som vi takke for vore saakaldte lyse Nætter. Astronomerne forstaae ved det nævnte Udtryk noget ganske Andet.

Juli 1870.

Sibbern.

Fredag den 21de Mai 1824. Aften.

Jeg fornøyer engang igjen forrige Dages Minder og Følelser. Efter en lang Fodtour sidder jeg nu her i et eensomt Gjæsteværelse, for at skrive til Dig. Hvad der Dagen igjennem har bevæget sig i mig, skal i en mild Efterklang udgydes paa Papiret, og Sjælen skal imidlertid nyde sig selv i sin stille hyggelige Væren hos sig selv. Nylig raabte Vægteren, at Klokken var ti, og at Vinden var Sydvest.

Jeg gik igaar Eftermiddag hjemme fra. Da jeg saae den blaae Luft gjennem begge Lydhullerne i Marslevs Kirkeetaarn, og altsaa efter Sigende var netop Halvveien til Odense, stod Solen allerede meget lavt. Den brød just frem bag en Sky og kastede sin rødgule Glands hen over Egnen. Som jeg gik lidt videre, straaledede nogle Huse af Solens Skin paa Vinduerne; inden jeg naaede til Odense, straaledede mange Lys som stjernede Lyspuncter hen til mig fra Husene, frem under de mange lave Straatage. Ogsaa fra den gamle Mærens Vinduer straaledede et Lys. Jeg forestillede mig hende, hvorledes

hun nu lige sad og læste i Müllers Huuspostil for sine Børn, og det af det gamle forslidte Exemplar uden Begyndelse og uden Ende. Jeg forærede hende isjor et heelt og nyt Exemplar, som hun vilde gjemme til sin næsthyngste Datter, sagde hun, naar hun til Mortensdags Tider dette Aar skal ud og tjene for sit Brød. Imidlertid vilde de læse deri hver Gang, de kom til en Prædiken, som i hendes gamle Bog ikke var at læse, fordi den enten var reent borte eller Blade deraf vare afrevne. Men i Aften, saa tænkte jeg ved mig selv, læser hun i den gamle Bog; thi Prædikenen til femte Søndag efter Paaske, vidste jeg, var heel og ufordærvet; og hun læser dog helst de Blade, hun nu i saa mange Aar har elsket. At hun ikke, som forhen, læser den forestaaende Søndags Prædiken om Løverdagen men om Fredagen, er efter mit af hende strax fulgte Raad, for at den læste Prædiken ikke skal næsten gaae lige foran for den, som om Søndagen skal høres. Det er saa godt at gaae med en Prædiken i Sjælen om Løverdagen, sagde jeg til hende; det slog hende især. Jeg tænkte paa, hvorledes ogsaa hun hører med til de herlige Menneffer, med hvis Tilværelse vor Herre har beriget mit Liv. Jeg har dog ei saa saa saadanne lige fra Huusmandshusene lige til Palaierne.

I Odense besøgte jeg intet Menneffe. Jeg lod mig i Værtshuset give mit sædvanlige Bærelse og sad i Genrum. Og hvormed levede jeg? Ikke med mit lille nye Testament, ikke med det 13de Bind af Goethe. Begge

havde jeg med; ved begges Ord havde jeg paa Veien frydet mit Sind. De to Vers i Goethes: „die Geheimnisse“, som begynde med den Linie: „Wenn einen Menschen die Natur erhoben“, have i mange Aar hørt til mine bedste Aenodier. Nu fik jeg dem dog paa denne Vej lært ret fuldkomment udenad, saa at de ei skulde slippe mig mere. Med mit nye Testament gik det mig atter, som oftere. Er det ikke dog besynderligt? Man læser det hele Brev til Galaterne igjennem, endda i en opvakt Stund. Saa en anden Gang slaaer man op paa en Spadseretour og læser kun et Par Vers af det samme Brev, og disse Par Vers fylde og gvæge og nære mere, end forhen det hele Brev, hvoraf de dog kun udgjøre en lille Deel. Saaledes mætter til rette Tid lidt Fisk og lidt Brød mere, end det Mere end Dobbelte ellers.

Men nu — da jeg nu sad i mit sædvanlige Gæsteværelse med dets Knaphed, — et Bord, to Stole, et Slags Servante med Båndfænde og Fod, det hvide Haandklæde paa den fridhvide Bæg, Alt tæt op til Sengen, to Spedelys foran mig, thi med eet kan jeg ikke lade mig nøie, — nu da jeg sad ved mit Smørrebrød, halvt med Kommenost, halvt med mager Skinke paa, en Flaske Ol derhos, nu læste jeg hverken i den ene eller den anden af mine medbragte Bøger, skjønt Alt endnu dæmrede aftenligt i mig; nei, jeg tog til Berlingsaviserne, som Pigen havde lagt hen til mig. Der gaae stundom Uger, ja Maaneder hen, da jeg ingen Aviser

læser; saa kan jeg da engang igjen ret gotte mig ved dem i en ledig Stund; dog, Gottelse er det just ikke; men jeg strakte mig hen i dem, som man efter en trættende Tour strækker sig hen paa en Sopha eller en Løibænk; og endnu i Sengen læste jeg min Nekt. Og ogsaa herved følte jeg mig ret vel tilmode. Aanden kommer ei, naar vi kalde, men naar den kalder os. Dog jo, den kommer ogsaa, naar vi kalde. Men jeg kaldte ei; den havde rørt sig i mig og varmet mig og sjunget for mig den hele Dag. Nu slumrede den, jeg kan sige sødeligen, og min Sjæl legede selv slumrende ved dens Barm med ingen Ting. Hvorfor skulde den ei det?

I dag gik jeg, uden i Odense at have besøgt noget Menneske, igjennem det deilige sydlige Fjeld. Ikke dog, som forrige Aar mere end fjorten Dage tidligere, under Kirkeklokkernes høitidelige Klang, hen mellem pyntede Bønderkoner og Bønderpiger, vevre og flinke, som deres Mænd og Ungkarle. Dengang var det Søndag; nu var Løverdagen kjendelig overalt paa Mark og Sti, i Huse og Gaarde. Jeg gik over Brahetrolleborg. Hvilken Herlighed! Touren gjorde jeg langsomt og i al Mag; ofte hvilede jeg i disse foraarssfriske Skove; — Jordbund og Grøfter frodigt grønne og Løvet ungt og lysgrønt, temmeligt vidt udsprunget overalt; hvide Anemoner i den grønne Bund; mange gule Blomster stode som Stjerner. Sommerfugle tumlede sig, utallige Fuglestenimer qviddrede, og med dem rislede de smaa ilende

Væld, der fremkaldes om Foraaret og om Sommeren forsvinde. Ingen Hovedlandevei fulgte jeg, og agtede det ei, at min Vei blev en halv Miil længere. Jeg havde hele Dagen for mig, og lod den jevnt gaae med. Nu og da var jeg inde i et Bondehuus eller en Bondegård, og lod dem fortælle mig, hvilken rar Mand deres Præst var, og hvordan det havde fornøiet dem, da Kongen havde gjort hans Kone til Frue og hans Datter til Frøken, skjønt han ikke havde skjøttet om det.

Saa kom jeg da til denne By, efterat Mørket var begyndt at falde paa. Men her er mødt mig noget høist Uhyggeligt og Truende; vidste jeg kun, hvad det er.

Jeg troer, Du veed, hvad det er, der hvert Aar paa denne Tid kalder mig herhen. Jeg skal med min gamle Toldcassererenke i Hjertelighed og Beltilfredshed mindes og feire den hende saa kjære, saa elskelige, saa dyrebare Dødsdag. Det er den Dag, da hendes Søsterdatter for fem Aar siden døde, næsten i samme Time, som, fire Mile fra hende, hendes forhenværende Elskede. At miste kjære, elskede Sjæle ved Døden, siger man med Rette, danner en skjøn, en inderlig Forbindelse imellem os og Himmelen; og saa besynderlig lever min gamle hjertensgode, brave, forstandige Enkesrue (thi hendes Mand havde en Kæng) med Himmelen, medens hun sidder eller slyser i sin lille Hjørnestue til Haugen, at det er, som laae Himlen paa den anden Side af de langt opadstrakte Haugebede, og som om hun hilsede derover hver Dag; men dog pudslar hun ganske giærne,

hvor hun er, og lader sine Tanker gaae ved sin Kof. Vi have Søndag i Morgen; paa Tirsdag er Dødsdagen.

Men hvad monne nu her være skeet i denne By? Jeg ghyser ved den Tanke, at jeg i Morgen skal faae Bished om Det, jeg nu kun aner og frygter: at Handelskrisernes Uveir med Hagel og Lyn er slaaet ned i denne fredelige Egn, og at Ødelæggelsen vil vise sig paa Alles Afsyn. Om Bankerotter har man jo hørt meget tale. Sikkert have disse ødelagt Kjøbmændene her i Byen, og da den hele By næsten er indbyrdes beslægtet og besvogret, ere vel Alle i Sorg og Dvide, kan jeg troe.

Kun min gode Moses Aaron har sikkert holdt sig, og kan maaskee tage megen af den Handel op, der gaaer til Grunde for de Andre. Hvis saa er, saa kunde jeg næsten begynde at hade ham for hans, ja jeg tør sige skadesroe Afsyn i Aften. Han stod for sin Dør, som han pleier; stundom sætter jeg mig da hos ham paa Træbænken. I Aften lod jeg det dog være; thi jeg var baade træt og noget øm i Fødderne, og saa gjør man vel i, især naar man er paa Brostenene, at fortsætte sin Vej uafbrudt, til man er ved sit endelige Hvilested. I detmindste skal man ikke sætte sig; dvæler man, saa dvæle man staaende. Jeg blev da staaende en lille Stund hos Manden.

Han er en af de halvgamle Jøder, som jeg holder meget af og ved Leilighed gjerne giver mig af med.

Har det nogensinde truffet sig for Dig, at Du har hørt en saadan halvgammel Jøde af det ægte Slags læse Noget af det gamle Testament? Denne hebraiske og orientalske Jld i deres Udtalelse; hvorledes de sige deres: „Schpricht der Herr“ med en Eftertrykkelighed, — nei man maa have hørt det selv, for at kunne føle, at sit gamle Testament skulde man, istedetfor at læse det selv, lade sig læse for af en saadan Jøde. Min gode Moses Aaron har leilighedsviis oftere læst Et eller Andet af Propheterne for mig.

Han stod da for sin Dør, og jeg standsede hos ham, og spurgte ham, om Alt stod sig godt og vel til i Byen, og især, om min Enkesrue var vel. „Ach leider Gottes, nein! Und der ganze Ort, ja da werden sie Wunder Gottes hören, — Alles ist bankerot. Nein Du mein Himmel — das sind Christen, das wollen Christen sehn.“ Han sagde Dette med en besynderlig triumpherende og besynderlig spottende og ironiserende Tone. Mig stødte det; dobbelt, fordi Glæde over Fordeel ved Andens Skade dog ellers ikke ligner min gode Moses Aaron, hvem jeg altid har holdt af, som en inderlig honnet Natur, og tillige som, jeg vil ikke sige en from eller gudfrygtig, men dog religiøs Mand, der holder fast ved Abrahams, Isaaks og Jakobs Gud. „Naa, svarede jeg, saa staaer det vel saare godt til i deres Stue, og har De været en holden Mand før, saa bliver De det vel dobbelt nu.“ — „Ja, deri har De Ret“, sagde han med et, jeg veed ei, om jeg skal sige

Smil eller Griin. Vi have det saa med hinanden, at jeg bestandig taler Dansk med ham, og at han ogsaa i Almindelighed taler Dansk igjen, men derimod Tydsk, naar Ilden kommer op i ham. „Men, søiede han til, Stuesager er det ikke, men Kammerfager, reine Kammerfachen, Gott strafe mich, reine Kammerfachen. In der Stube treiben die Spinnen ihr Werk. Nun Sie werden erfahren; dann wollen wir mit einander reden.“

Jeg gif og tænkte: hvad kan det være? Du maa, for at forstaae hans Ord, vide, at han boer allene i en Stueetage med en Stue, to Kamre og et Kjøkken, hvor han selv gjør Alt, endog at hente Vandet fra Pumpen strax ved i Gaarden. I Stuen har han sin Handel. I Kamret til Gaden derimod — i det til Gaarden sover han med en lille Bjæffer af Hund, et aarvaagent og meget støiende Dyr, næsten utaaleligt, naar en Fremmed kommer, men just derfor har han Hunden til sin Sikkerhed, — i Kamret til Gaden, siger jeg, har han sin Bibel, en stor Foliant, næsten altid opslaaet, som Fundament for det Dvrige, og saa sin Mendelsøhn, som han er stolt af; han gjør sig ogsaa til af Spinoza, som han har et Portrait af; men en Oversættelse af Spinoza, han har, vil ei smage ham. Desuden har han mangan anden Bog. At tale om Gud og om Verdensforholdene med mig, naar jeg kommer, holder han meget af, og jeg besøger ham gjerne. Saa sidde vi altid i Kamret; og nu er det blevet til et Ord imellem os, at kalde hans Handelsaffairer Stuesagerne,

men vore lærde og curiøse Forhandlinger kalde vi Kammerfagerne. Men jeg frygter dog, at de Bankerøtter, man har hørt tale om i denne Tid, have flaaet ned her og ødelagt.

Jeg traadte paa Veien ind i en Boutik, for, medens jeg hufkede det, at kjøbe mig en Blhant, som jeg havde glemt at kjøbe mig i Odense, hvor jeg havde tænkt at gjøre det, og som jeg paa min hele Tour havde følt Savnet af. Jeg er vel bekjendt i Boutiken som i hele Byen. Overhovedet holder jeg af, naar jeg skal have Noget kjøbt eller skal have Noget bestilt hos en Haandværker, at gaae slikt Grinde selv. Det fornøier mig at komme ind i Handelsmandens, i Haandværkerens hele indre Tilværelse, at see ham i hans Dont og dvæle hos ham. Tæt til den Boutik, jeg gik ind i, støder et Kammer, hvor Manden pleier at staae ved sin Pult. Naar jeg kommer, gaaer det aldrig af uden en Deel Passiar, først med Boutikdrengen, saa med Manden selv, som gjerne strax kommer. Saa maae de vise mig, hvad de have faaet af Ngt, siden jeg var her sidst, og har Drengen en ny Trøie af anden Farve, end den forrige, saa glemmer jeg ikke at raisonnere derover, og saadan gaaer det med meget Andet. Denne Gang vilde jeg imidlertid ikke blive; jeg fortalte Drengen, hvad Tour jeg havde gjort; jeg tilføiede, at jeg havde mere Kjøbmandskab at gjøre, men vilde gjemme det til i Overmorgen; thi i Morgen var det jo Søndag. Men da jeg dog kom til at staae en

Stund, for at gjennemgaae de forffjellige Blyanter, og spidsede een for at prøve den, og tilsidst kjøbte to af forffjellig Sort, saa var der dog Tid nok til at lade en Deel Ord falde, og det kunde da ei undgaae mig, at Knøsen hang med Næbbet. Men mere undrede det mig, at Manden ikke, som han altid ellers pleier, traadte frem af sit Kammer. Han stod foran sin Pult fordybet i en Bog, som laae ovenpaa den opslagne store Protocol; Bogen saae dog ud til at være en almindelig trykt Bog, ingen Regnskabsbog. „Naa, hvorledes har da min gamle Frue det?“ sagde jeg endelig saa høit, at han maatte høre det. Han traadte frem: „Den Stakkell, hun har det just ikke saa meget godt,“ sagde han. — „Ja De gaaer vel til hende,“ lagde han til, „saa vil De selv saae det at høre.“ Han sagde disse Ord kjendeligen saa, at man blev vaer, at han ønskede at undgaae at tale mere. „Naa, velkommen her til Byen, Herr Gabriels,“ sagde han derpaa, og trak sig tilbage til sin Pult igjen. Jeg gik, og mindedes paa Veien, at en af de anseeligste Kjøbmænd i Byen var Fætter til min gamle Frues Sophie, og er hende meget kjær, fordi han ligner den Afdøde meget; ellers dog ikke i Slægt med Agentinden, da Sophie var hendes Søsters Datter, men Kjøbmanden var Sophies Fætter paa hendes Faders Side. Jeg kunde ei lade være at tænke, at denne Kjøbmand sikkert havde maattet gjøre Opbud, og at det havde angrebet hende; thi at hun ei var egentlig legemlig syg, havde Drengen

sagt mig. „Det er nok meest Sorg,“ svarede han, da jeg spurgte ham, om hun var syg, men svarede, som om han skammede sig ved Det, han videre havde at sige; og jeg, som ei længere kunde tvivle om, hvad her var gaaet for sig i Byen, gik ikke videre med mine Spørgsmaal. — Ogsaa Bærten her, da jeg kom og ei kunde lade være at spørge ham om min Enkesrues Befindende, svarede kortere, end han ellers pleier, og saae modfalden ud, skjønt han dog ikke er Kjøbmand; og om min Enkesrue erfoer jeg, at hun i Forgaars havde været ude ved Sophies Grav, skjønt man vilde have holdt hende fra det, da hun uophørligt havde grædt fra det Dieblig af, hendes Broders, Consistorialraadens, Bogn var kommen, som hun havde bedet ham om til denne Tour.

Efter Midnat.

I dette Dieblig raabte Bægteren: „Hjelp os, o Jesu kjære, Bort Kors paa Jorden her, Taalmodelig at bære, Der er ei Frelser fleer.“ Jeg kan ikke sige Dig, hvad disse Ord gjøre for et besynderligt opløstende og besaligende og dog veemodigt Indtryk paa mig. Hvor ofte hørte jeg dem ikke i hine mit Livs skjønne Foraarsdage, og aldrig uden paa Ny at gjentage dem i mit Indre, naar jeg i hine Tider under den høie Nathimmel kom vandrende gjennem Byen fra den sorte Havflade og Bygningernes mørke Steenmasser, jeg ved Langebro havde ladet Diet hvile paa, og gik hjem til

mit Balchendorphs Collegium. Jeg havde intet Rors at bære dengang, idetmindste følte jeg intet, skjønt jeg kun levede knapt, men jeg kan vel sige hyggelig knapt; denn frisch und fröhlich war mein Muth. Men jeg optog dog ei mindre inderligt hine dybt gribende Ord i min Sjæl. Og hvad maae nu ikke saadanne Ord være for en Syg, som Sygdom, for en Moder, som et Barn ei lader sove. Og nu kan jeg ei Andet end tænke, at disse Ord skulde her i denne By en Udraaber i Morgen Middag Kl. 1 udraabe for hvert tredie Huus, istedetfor at de nu udraabes Kl. 1 efter Midnat. De skulde paa Tavle med store Bogstaver staae midt paa Torvet i disse Dage. Men jeg faaer at gaae til Hvile, skjønt jeg ei er søvnig. Fra mine Vinduer — begge Vinduerne slog jeg heelt tilbage — seer jeg i den milde Luft Byen med sine meest hvide Bægge og sine brune Tage ligge i den lavtstaaende Halvmaanes Taageglands; alt imellem skyde Træer deres Kroner frem. Den venligste Poesie synes at lægge sig ned over de Sovende. Hvi bærer den ei venlige, qvægende Drømme, og dysser dem ned i de Sovendes Sjæle? — Lige under Vinduerne staaer et Par lave Træer, Som jeg skulde lukke dem, vakte Støien et Par Smaafugle; de quiddrede begge to, og saa faldt de i Søvn igjen.

Søndag Morgen.

Kun fire, fem Timer har jeg sovet, men saa drømmeløs rolig og tilfulde, som jeg pleier. Kl. 6 listede jeg

mig ud, men Egn og Himmel vilde ikke tale til mig. Jeg var for træt og mat, og Veiret syntes at ville blive til en uhyggelig Regn. Da jeg gik tilbage, lukkede en Mand i hvide Skjortærmer og med hvid Nathue sine Vinduesffodder op, og hilste mig ret venligt; han kjendte mig og jeg ham. Piben, han havde i Haanden, slog sin Røg hen til mig; strax efter saa jeg Piger vandre over Torvet med Søndags-Hvedebrød; hos Bageren slog mig den friske Brødduft imøde; det var for mig, som sporede jeg allerede Søndagen i Pigernes hvide Liin, ligesom jeg havde sporet den i Sadelmagerens hvide Skjortærmer; endnu faldt ei en Draabe, skjønt de brede Stene for Dørene vare vaade; og jeg begyndte igjen at blive idyllist og romantist tilmode.

Alt, hvad der levede i min Sjæl og opvægede mit Hjerte, da jeg igaar vandrede gennem de skønne Egne i dette yndige sydlige Fjhen, gaaer nu atter igjen i mig. Hvorledes bevare vi os vor Ungdom til vor Alderdom? hvorledes fylde vi os med en Livspoesie, som kan vælde bestandigen? hvorledes bringe vi en opvægende Romantist til at vorde det Element, hvori vi altid aande, eller som dog bestandig kan være os idetmindste saa nær til Dvælgelse og Behag, som ved vore Kyster Havets Bølger i varme Sommerdage ere det for den Badende og Svømmende, eller som Morgenens dugfunklende Friskhed og Aftenens venlige Luftninger ere os i den deilige Aarstid, om den end har hede Dage?

Hvor ofte ere ikke disse Spørgsmaal vendte tilbage i min Sjæl? Hvor ofte har jeg ikke, ved saaledes at tænke paa den evige Ungdom, loffet den selv frem til atter at hjemføge mig og tage Bolig i mig? — Igaar gav jeg mig paa Ny hen til disse Tanker under den klareste Himmel, medens jeg vandrede langs hen igjennem den udsprungne Vaar.

Hvorpaa kommer det egentligen an? sagde jeg til mig selv, og jeg behøvede kun atter engang — thi hvor ofte gjør jeg det ikke paa slike Toure? — at standse og see mig om. Her omgav mig paa alle Sider Nof, der paa det Skjønneste straaledede Sollyset tilbage i et uendeligt Farvespil, og paa det Livligste lod mig see Naturen udfolde sin Rigdom af Liv og Gude. Men det kommer herved an paa, saa sagde jeg til mig selv, at man holder sig til Det og qvæger sig i Det, som man kan have overalt. Thi det er mit gamle Ord: jo mindre Begjær, jo mere sand Nydelse og Dvægelse. Attraa og Dnske maa endda gjerne være, kun ingen heftig, kun ingen Begjæring, ikke maa man være opsat paa Dette eller Hiint, ikke hidsig paa at faae det, ikke saa stemt, at man føler sig indeklemmt, ja utilfreds og gnaven, naar man ei faaer Lust i sin Begjærings Tilfredsstillelse. — Kan Det være en Kilde til Livets Velbehag, hvad der lige saa snart kan skaffe mig Nag som Fryd? Nei, tag til Det, som overalt er at have! Der er underfuld Livs-Musik nok overalt; man skal kun vorde stille i sig og lytte efter. Man maa kunne fryde

fig ved Spurvene, som hoppe paa Taget ligesom, — ved deres uophørlige Morgenqvadder fra Februareren af; man maa kunne fryde sig ved Solglimtet, som saa straalende falder paa Tagets øverste Partie, medens det Øvrige staaer i Skygge; man maa med Fornøielse kunne see paa en Piges glat tilbagestrøgne brune Haar og paa den Bondefarl, der har saa travlt med sine Tørv. Og fremfor Alt: ei bestandig begjære. Hvilke Melodier høre vi hellere, end mange blandt dem, vi kunne udenad? Saaledes maa vi tage Alt i den nærmeste Nærhed. Hvor Solen straalser, spiller den i uendelige Lysvirkninger; det gjælder kun, at vi — at vi lytte til dem, havde jeg nær sagt. Hvor mange Gange har jeg ikke i Kjøbenhavn gaaet med største Glæde under Kongens Hauge høit hvælvede Damegang, eller frem og tilbage i det Partie i Kongens Hauge, som jeg har hørt nævne engang som Christian den Fjerdes Lund. Det have Kjøbenhavnerne i Nærheden. Men ogsaa langs med Huse og Gaarde maa man lade Dinene glide hen, snart opad, for at see og optage i sig Husenes forskjellige Charakterer og Physiognomier og Lysets Spil paa dem, snart langt nede, for at see langs hen ad Menneskevirkomheden. Ind ad Kræmmernes Vinduer, ind i deres Boutiker, ind til Alt, hvad de lægge til Skue, maa man, uden al Begjær, kunne see med Lyst og Fornøielse. Selv med Løgterne paa Gaden maa man knytte et muntert Bekjendtskab.

Og saa i det Hele leve sig ind i og blive fortro-

lig med Naturens store Processer og Actioner, Naturens hele store Livsbevægelse. Man maa leve med Efteraar og Vinter, med November og Januar. I dem og deres aarligen tilbagevendende Færd maa man føle sit eget Liv at spille med; hilse det Alt igjen, som gamle Bekjendte, hver Gang det kommer paa Ny, og dog som noget Nyt, der har sit Friske, sit Piquante. Man maa slutte et fortroeligt Bekjendtskab med Vinteren, som med Sommeren, ja med Regn-, Slud-, og Taagedagene, saa at man og kan føle sig i de Melodier, som de spille op for os, naar de komme til os i Besøg. I en Præstegaard paa Landet lærer man Sligt ypperligt, hvi ei og i den store Stad?

Og nu: skulde vi ei med Menneskene kunne have det ligesaa? Mig har det til al Tid kunnet mere, eller rettere Mere og Andet end mere, gotte, qvæge, hvad skal jeg kalde det? at sidde hos en Haandværksmand og see paa hans Dont. Mangfoldige saadanne kjender jeg, og seer og hører paa dem, som om jeg ogsaa i deres Færd og Værk, i deres Tale og Uttring, Gang og Haandtering, havde Det for mig, hvad hine Spurve vare mig, der hoppede paa Taget, eller hine karakteristiske Huusgavle, paa hvilke Lysskjæret spillede saa kraftigt straalende, saa fuldt af Farveskjær og Farveastøninger i de klare Marts- eller Septemberdage. Men man maa vænne sig til at elske Menneskephysiognomier, som Lavater har elsket dem, naar han paa Titelen af sit store Værk sagde, at det var udgivet „zur Beförde-

rung der Menschenliebe," og naar han mangfoldigen prædiker dette Thema. Man maa elske Menneskephysiognomier og elske Menneskesærd og Menneskevæsen, som Botanikeren elsker Planter, — og for ham eksisterer intet Ufrugt, — eller som Zoologen elsker Kranier og Skeletter. Man maa elske dem mere og anderledes tilige; man maa elske dem med Velvillie.

Og ligger her nu ikke Alting nær? Hvad var det, som hist i Naturen, i Skov og Landsby, paa Mark og Sø tiltalte mig saa, og tonede hen til mig som en Livets Musik? Var det ikke i Dags Glands, i Aftenens Skjær, i Maanens klare Skin, i Nattens sommerlyse, Vinterens stjernefulde Dunkelhed, at alt Hiint hævede sig op for mig? Var det da ikke egentligen Solen, Aftenglandsen, Maanen, Natten selv, jeg nød i det Alt? Var det ikke med disse store Magter, at jeg, med og gjennem alt det Andet, stod i den levende Berørvirkning? Var det ikke i Solstraalingens, i Zodiakallysets, i Maaneglandsens, i Nattehøihedens Rige, jeg levede? Var det ikke dem, som havde aabnet deres store Haller for mig? Og var det ikke ligesaa med Vaarens, Sommerens, Efteraarets, Vinterens store, altid friske Magter, at jeg bestandigen levede paa utallige Maader? Mon der ikke og i Haandværkernes Arbeiden, i Kræmmerens Travlhed og i al menneskelig Færd paa Torve og i Gader ere store Livsmagter tilstede? Hvad behøver jeg Andet, end at slaae Landskabet op og blive dem vaer? Hist var det Solens, Maanens Dagslands, Nat-

tens Dunkelhed, hvori Alt stod for mig, og det var den, som talte til mig i sin Spillen, i sin Hvilen paa alle disse Blade og Trætopper, paa disse Huusgavle og Karnapper, paa disse Staldporte og Dørflinker. Mon der ikke ogsaa i Menneskenes Færd gives flige Magter og Riger? Behøver jeg Andet, end ogsaa at see alle hine snevre Smaastuer med de store Senge, med de gamle Stole og ældgamle Chatoller, men fremfor Alt selve Menneskephysiognomier og alle de mange Tænkemaader og Characterer, i det Uendeliges Sollys eller Maanelys eller i dets Aftensfjær eller Natdunkelhed? Man maa ogsaa heri kunne følge med Naturens undtømmelige Romantik, saavel som med dens Lune og Humor. Man maa gaae ind i Mennesketilfredsheden og Menneskenøisomheden, Menneskeattraaen og Menneskelysten, og see Character og Tænkemaade spille deri.

Men nu komme de mørke Timer, nu kommer Nød og Kjedsomhed, nu komme Livets kjedsommelige Contourstriverier og de kjedsommelige Acter, man skal gennemgaae, nu kommer alt det Væsen, man har at træffes med baade i Staterne og i Stuerne. Skal jeg opregne Noget af det, for ogsaa ret at sætte mig ind heri? Det behøves vist ei; jeg tænker, Enhver har det lige ved Haanden. Hvad nu her? Nu! her gjelder det at minde, at man vist ei kan undgaae at have sine længere eller kortere, rene, sfjære Prosatider, hvor man ei faaer et Glimt af Musens Besøg, og faaer bide til hendes beleilige Tider komme. Da forestiller jeg mig tidt, at

det er, som sad og agede jeg paa en Bondevogn; det gaaer i Slud og Regn, man har ondt ved at styre Paraplyen, og vaad bliver man, i hvordan man end styrer. Saa kommer man til en Strække leeret Bei. Det gaaer langsomt og drøvt. Hvert Dieblif frygter man, at Vognen skal blive siddende fast; et Par Gange gjør den det; den ene Gang maa man tilligemed Rudsfen ned af Vognen, Paraplyen maa man slaae ned, i hvor meget det end regner; tradske ud i Beien maa man og hjælpe Rudsfen med at lette paa Vognen, for at gjøre det Hestene mueligt at faae den i Gang igjen. Endelig lykkes det; man kommer op i Vognen igjen; Sædet, hvor man sad, er imidlertid bleven vaadt; man forsøger at slaae Paraplyen op igjen; idet man haandterer med den, føler man, at Ens Reisetøi er kommen i Ullave, og Vandet begynder man at føle rende nedad Ryggen indenfor Skjorten. At komme til at see, hvad Kloffen er, er ikke mueligt; men at Mørket falder paa, det seer man nok, og at man har en heel Miil tilbage, det veed man. Strax henne er en Kro. Karlen maa endelig lade sine Heste faae noget Brød, og selv trænger han vel og. For sin Person holder man det imidlertid for bedst, ikke at røre sig af Stedet men at blive siddende. Saa længe kan man da ogsaa sidde indbøiet under sin Paraply, den Luft- og Vognstød nu ikke hvert Dieblif rokke hid og did. Kroen giver til Lykke Læ; dog kan man ikke komme ind i Laden, thi den er opfyldt allerede. Man ønsker sig en livlig Tanke, men

ei en Gnist af en livlig Tanke vil komme op i Sjælen. Man tyer til sit Forraad. Hvor Meget kan man ikke udenad af Ringo og Brorson, af Schiller og Goethe, af Dehlenschläger og Ingemann, Holberg og Wessel? Hvor ofte har man ikke paa sine Fodtoure frydet sig paa Ny i Dette eller Hiint deraf? Men nu vil heller ikke det gaae. Man maa holde ud. Endelig kommer man langt om længe til Stedet. Endelig er man da ved Maalet. — Og et halvt Dvarteer efter sidder man hyggeligt i Stuen hos Præstens, med en af hans Frakker paa; Thevandet ligesor, og hvilken kjær Gæst mærker ikke den Ankomne sig at være; hvor fornøiet er man ved, at han vil blive Fastelavnsmandag over, og først vil tilbage igjen Tirsdagmorgen med en Mælkevogn, medmindre Bei og Beir kunde blive saa gode, at han kunde gaae; og man føler ordentlig, at det Choque, man har faaet, den Rystelse, man har gjennemgaaet, hørte til med; og sin frydelige Grindring deraf, sit Olim hæc meminisse juvabit har man allerede, men vil dobbelt have det om nogle Uger.

Jeg veed det: Stats- og Borger-, Huus- og Familielivsveiene ere ofte meget værre, end slige tunge Vandereie i Slud og Regn. Men ogsaa det maa man tage som en Overgang. Man holde blot Vængselen efter Livspoesien aaben, man løkke blot nu og da en ringe Gjentklang af den frem, og tage imidlertid ret fat paa det Tøierie, man har for; man skye ei at stige af Vognen for at hjælpe Hestene i Gang, man finde sig i at

sidde i Regnen, medens de faae Brød, og man finde sig i, at de Mile, man endnu har for sig, kræve deres halvanden Time hver. Endelig vil man dog faae see Lysene, som skimte frem af Præstegaardens Vinduer, høre de velbekjendte Hunde glamme, og faae en Forudfølelse af Musens Duft. Blot man ei har været hidsig paa, at hun skulde komme. Ogsaa maa man finde sig i, at vi nu eengang her paa Jorden i vore Stater og Borgerfamfund boe saa maadeligt, som vi boe. Tagene due ikke noget; godt, at det kun sieldent regner saa stærkt, at det regner igjennem, til ned i vor Stue; Murene er det slet sat med; og i den Stats-Landsbys, vi boe i, er der meget maadeligt Paf; og det er en sand Trøst, at Vorherre er til, ellers tilstaaer jeg, vare vi meget ilde farne. Men Sol og Maane og Stjerner, skjønne Vaar- og Sommerdage, stille fredelige Efteraarsdage, friske Sommer- og Vinterdage faae vi dog altid en heel Deel af, baade i Naturen og i Stats- og Menneffelivet.

Og nu Lidelser. — Tryk ere værre, end Lidelser, jeg veed det, og ere langt mere profaiske. Men Tryk er dog ikke Kjedsomhed og Livstrevenhed, og kan dog allerede elevare Sjælen; men mere kunne vistnok Lidelser det. I begge kunne vi have Herren nær.

Og her komme vi nu til Livspoesiens bedste Baggrund og bedste Kildevæld. Lev dig ind i Herren! Lev med ham og i ham; tag Alt, som talte han med Dig derigjennem! Du har en kjær gammel ærværdig Tante

i en Præstegaard, kjære Veninde! Du var der engang imellem paa nogle Dage, og havde det saa godt, saa godt. Aldrig seer Du, naar Du engang kommer til et Punct, hvor man raaber til Dig: „her kunne vi see St. Knuds Kirkeetaarn," aldrig seer Du da dette Spiir titte frem, uden at Du tænker: Der forbi gif Veien til Præstegaarden; to Miil længere, saa er man der. Og Du føler Dig saa inderlig vel ved Tanken paa den ærværdige, ædle, indtagende, endnu ungdomslivlige, gamle Tante, og Du lover Dig at skrive hende til i Morgen, og i Morgen gjør Du det; og mange Dage gaae ei hen, saa bringer Dig Postbudet et Brev, og det er fra hende. Kjære Veninde! lad vor Herre være Dig en saadan Correspondent.

Beskynderligt nok! Der var en Tid i den sidste Halvdeel af forrige Aarhundrede, da de christelige Livsens Ord i deres eiendommelige Kraft og Tone havde tabt næsten al Virkning. Skulde man holde dem ud, maatte man profaisere dem. Men paa Humanitet beslittede man sig; Velvillie og de velvillige Drieters Uddannelse var eet af de store Livets Ord, som gif om blandt Alle. Paa Forsynet troede man, dets Navn var i Alles Munde; efter dette Liv ventede man et bedre; alle Grave bleve poetiske, idylliske. Det var et Stykke af Abrahams Tro, man var kommen tilbage til; ikke den hele, ikke hiin Heros-Tro, som gjør hans Navn saa stort; nei den Deel af hans Tro var det, som lader os see Herren selv som Patriarchens faderlige Patriarch; ud herover gif man ei,

men man faae sig mere om i denne Region. Gud var Fader, kjærlig Fader; Faderen var hele Guddommen, og han var det som Fader, i sin Faderlighed. Da skrev Salzmann, — mig fra Barn af kjær; thi hvorledes har jeg ikke som Barn levet i hans „Reisen der Salzmannischen Jöglinge?“ — da skrev han hiint Skrivt: „Himmelen paa Jorden“, der ogsaa er oversat paa Danst. Deri lærer han, hvorledes man skal leve i en daglig Umgang med Gud. Noget vel profaisst, noget vel lidet fyldigt og noget vel lidet dybt tager han rigtignok Sagen. Men desmere skriver han for Sine, og jeg mindes dog ved mange Leiligheder denne Bog, som den halvdunkelt staaer i min Erindring. Der ere Mange, man skulde give den i Hænde. De trænge til Christendom; men de trænge til at gaae Abrahamstroens Stadium igjennem først. De trænge allerførst til den faderlige Gud. Og blev Abraham ikke ved denne sin Tro paa Faderligheden og denne sin Hengivelse i dens Styrelse og Villie Troens store Heros?

Men endelig maa jeg nu nævne, hvad der tilsidst er af stor Vægt, ogsaa i Henseende til Livspoesien: At være fortrolig med Skrivtens Ord, som man er det med de Digte og Melodier, man elsker. Der er noget besynderligt Eleverende og Frigjørende i at kunne føre Hvad det faa er, tilbage til Christi Livs og Ords, til Apostlernes Talers store Træk og Grundpuncter. Hvilken Glæde, hvilken Betydning, hvilken Høihed, hvilken Dybde faaer Livet, naar man med Et, midt i sine nærmeste

Livstilskikkelser, hører eet af hine store Ord gjenslyde, som vare de netop sagte for os lige den Dag i Dag!

Søndag Aften.

Kl. 10 gik jeg i Kirke. Alt skulde først begynde. Jeg ønskede ikke at blive seet af Noget, og satte mig bag i en Krog. Orgel, Sang, Messe, Alt talte til mig. Men Prædiken? Høist besynderlig. Texten var Dagens Evangelium. Men ved en forunderlig, til Lykke fort, Overgang traf Præsten sig hen til noget ganske Andet, end Texten frembød, og prædikede om Udødeligheden, og det, som om han havde til Formaal at give en Udsigt over alle Udødelighedslærens Hovedpuncter. Kjender Du gamle Pontoppidans Bog om Udødeligheden? Jeg har gjort Bekjendtskab med den i Odense engang, hvor jeg fandt den blandt en Skrædders Bøger. Ikke er den skreven med den prægnante Kraft, som man skulde ventet af Pontoppidans saakaldte Forklarings Rjerne-steder, eller af andre Bøger af ham. Han er deri, eller vil være, filosofisk. For christelige Gemhyter, saadanne som ere det retteligen og i Sandhed, skriver man da ei heller om Udødeligheden paa filosofisk Viis. Den, som daglig lever for sin Sjæl og sin Sjæls Frelse, for dens indre Væxt og Næring, lever jo daglig for det andet Liv. At tale til en Saadan om Udødelighedens Virkelighed, var jo, som om man vilde gjøre den Elskende indlysende, at Kjærligheden har Realitet og Værd. Det var for mig, som var den gode Consistorialraad

engang i Ugen ved Gæt eller Andet bleven foranlediget til at komme paa denne Sag, saa han derover ei havde kunnet faae noget andet Thema op i sin Sjæl, og saa havde han nu besluttet at prædike derom, enten saa den foreffrevne Text gav Anledning dertil eller ei. Han gjorde sig det ogsaa let at gaae fra den over til sit Thema, idet han sagde sig at ville tale om den Tid, som skal komme; men da Mange tvivlede om et Hisset, saa vilde han nu forklare Alt, hvad Fornuft og Estertanke derom maatte lære Enhver. Kun Gæt var af en egen Mærkelighed i hans Prædiken: idet han skulde gaae til Sagen, bad han til Gud, at Gud vilde lægge Styrke i hans Ord og aabne hans christelige Tilhørers Sind og Hjerte for Det, han havde at sige. Texten var Joh. 16 fra 23de Vers.

Jeg gik lige fra Kirken til min gamle Frue, hvis Plads i Kirken jeg havde seet tom. Men først fik jeg fat paa den gamle Pige, for at spørge hende ud. Hvad jeg af hende fik at høre, klang høist beshynderligt og til- lige forstrækkende. Hun talte, som troede hun, at det gamle Hjerte snart vilde bryde. Vægeren, — det er saa hendes Ord, man faaer hende ei til at sige Vægen, — sagde hun, kunde man nok mærke paa, at det ei var godt. Det var forfærdeligt, som Fruen havde skjæmmet sig i de sidste 8 Dage; og saa den Tour ud til Graven i det flemme Veir. Men hun havde endelig villet. Saa bad Pigen mig, og havde ret travlt med at faae mig det lagt paa Hjerte, at jeg dog maatte bede Fruens,

Broder om, at lade hende faae det blaatærnede nye Sengeomhæng, og ellers at betænke hende vel. Hun gjorde sig sikkert Haab om, hvis Fruen døde, at faae Plads i Bartov i Kjøbenhavn. Consistorialraaden havde engang for længe siden sagt hende, at det skulde ei feile, det skulde han nok mage, hvis hun overlevede Fruen, som var 10 Aar ældre, end hun, der nu var 56. Sine Sengeklæder, sin Dragkiste fik hun da med, men hendes eget Sengeomhæng duede ei meget; hun vilde saa gjerne have det smukke blaatærnede. Jeg maatte love hende at gjøre Mit til at forskaffe hende det ved at tale med Consistorialraaden derom; thi at hun ei burde plage Fruen dermed, følte hun da dog. — Hvad der da feilede Agentinden, kunne jeg imidlertid ikke faae saaledes at vide, at det kunde blive mig klart. Pigen talte om et Par Filetsfolk, her havde været fra Holsteen; Fruens Søstersøn, som er Student i Kjøbenhavn, og en anden Person fra Kjøbenhavn, erfarer jeg, havde været med. Da jeg spurgde, om det kanske var gaaet skjævt for nogen af Kjøbmændene i Byen, thi man havde hørt om Bankerotter andensteds, svarede Pigen, at det vidste hun Intet om. Men ellers vidste hun ei ret, hvad det var, som pinte Fruen saa; hun mærkede nok, at de holdt det skjult; men hvad hun, ved at lægge det Ene til det Andet, dog havde bragt ud, var, at det ikke skulde hænge rigtig sammen med den asdøde Sophies Død. Derfor havde den gamle Frue bestandig grædt; hun havde havt alle de Breve fremme, som det fromme

Barn nogenfinde havde skrevet hende til; derfor havde hun været ude paa Kirkegaarden, og havde ikke kunnet bide til paa Torsdag, som dog var den Dag, da hun ellers hvert Aar pleiede at tage der ud. Graven var dog ei bleven aabnet; det havde de formodentlig faaet hende fra. „Og det var vel det, søiede Pigen til, hvad skal man røre op i Det, som er gjemt i Jorden; Gud veed, vi mærkede Intet, da vi klædte den salig Jomfru, Fruen og jeg. Hun laae saa smuk i Kisten. Da græd Fruen ikke. Hvo skulde tænkt, at hun nu fem Aar efter skulde græde saa meget for hendes Skyld?“

Jeg begreb Intet. Sophie skulde ikke være død rigtig; det skulde ikke hænge rigtig sammen med hendes Død. Hvad kunde det dog være? Uengstelig gif jeg endelig ind til Agentinden. Jeg besluttede at lade, som havde jeg Intet hørt, og begyndte strax med at sige, at jeg var kommen for paa Torsdags Skyld, som jeg hvert Aar pleiede; og jeg talte omtrent, som jeg havde talt forrige Aar.

„Ja, De er en god Sjæl, De er en god troende Sjæl, sagde den Gamle, med mig er det daarligt, og jeg overvinder det neppe. Nu gaaer jeg vel snart i Graven.“

„Og kommer til Deres Sophie, kommer til Deres fjære, gode Sophie, sagde jeg; De kan jo døe glad, De har jo Den, som venter dem hisset.“

Hun brast i Graad, men sagde Intet; kun at hun saae paa mig med et underligt Blik. Idetsamme saae

jeg gjennem Vinduet ned paa Gaden lige for, — thi jeg sad i Karnappen, — og saae Consistorialraaden komme anføttendes, om jeg ellers tør bruge dette Udtryk. Han pleier ellers at gaae langsomt og gravitetist med sin anseelige pudrede Barch, ligesom Biskop Valle fordum, uden Hat, med Baretten i Haanden med det hvide Kommetørklæde i, nikkende noget lidet til Høre og Venstre, naar han med Ærbødighed hilses; undertiden hilsende med en Arm-Bevægelse. Kun idag kom det mig for, som om der var lidt Fremadtravende i hans Gang. „Der kommer Deres Broder, sagde jeg, jeg vil lukke op for ham; jeg har endnu ikke hilst paa ham, men har derimod hørt hans Prædiken idag.“ Og dermed skyndte jeg mig ud, for at spørge ham, hvad her dog var gaaet for sig; og nu fik jeg da den forunderlige Historie at vide.

Hele Byen har rigtignok gjort Bankerot, eller rettere med Et opdaget, at de Alle allerede længe sad midt i Bankerotten. Men i hvilken Henseende? Hvad mener Du? I Henseende til Troen paa Udbødeligheden. Ja, det er i Henseende til denne, at hele Byen er kommen i Røre; det er i Henseende til den, at de Alle paa eengang, som med eet Slag, have fundet alle Casser tomme, alt Udestaaende borte, al Credit forsvunden. Hvor tidt og ofte havde de ikke sjunget de Ord: „O venlige Grav, i Din Skygge boer Fred, Din tause Indbygger af Sorgen ei veed.“ — En Organist her i Byen, et Byens Barn, der ofte har givet Concerter i

Kirkerne i Ålborg og Odense, i Vejle og Aarhus, har sat en meget smuk, besynderlig veemodig og tillige romantisk Melodie til hiin Sang af Pram, som Du maaskee kjender af hans Stærkodder. — Man har her den gode Skik, at, naar man er samlet en Aften ved Viin eller Punsch, enten i Klubben, eller hos Nogen-somhelst, saa synges der; Organisten har overhovedet bragt Sang og Musik i Gang her i Byen. Alle om Bordet, som kunne synge nogenlunde taaleligen, synge med, dog have de allerede lært mere og mere at øve sig i at synge nogenlunde rigtig. Men næsten altid ende de med — saa har det idetmindste været i de sidste tre Aar — deres „Venlige Grav.“ Og var der i et Huus et Claveer og en Person, som kunde synge til det, saa gik vist ingen Uge, især ingen Løverdagsaften hen, uden at man hørte de besynderlige Hjerte og Livs-følelsen tiltalende Toner. Hvor ofte har jeg ikke om Aftenen imellem 10 og 11, ved Dagens Afslutning, kort før det sidste gennem Vinduerne eller gennem Vindueffoddernes Hjerter ud til Forvandreren skinnende Lys skulde slukkes og hele Byen slumre ind, hvor ofte har jeg da ikke staaet udenfor et Huus og hørt denne Sang. Gjenlød den engang noget tidligere om Aftenen, kunde man være vis paa, at tre, fire, fem Personer stode udenfor, især Piger og Læredrenge. Hele Byen betragtede denne Sang som sin skjønne, kjære Eiendom.

„O venlige Grav, i Din Skygge boer Fred, Din tause Indbygger af Sorgen ei veed.“ — Han veed

ikke af, hvad det er at trælde for sit Brød, saa tænkte Mange, og veed heller ikke, hvad det er at trælde for Stadsen, saa tænkte, nei saa tænkte jo vel ikke just mangan Pige, men dog vel mangan Kone og Huusmoder. Men alle tænkte de dem Døden som en Søn, paa hvilken der skulde følge luttet Hellig- og Hviledage, i hvilke man skulde leve i Fred og Glæde. Rigtignok havde maaskee neppe Noget tænkt paa, at Hovedsagen var, at have begyndt her paa Jorden det Fredens og Aandens Værk, som man skulde leve videre i og videre nyde Godt af hidsset. Men i Fred med vor Herre, meente dog vist de Fleste ganske stiltiende, at de vare. Og at hiin Gravens tause Indbygger maaskee slet ikke var til, at Graven maaskee slet ingen Indbygger havde, at man med bevæget Hjerter maaskee kun til Graven bar en jordisk Indhylling, som havde overlevet sin Sjæl, medens Sjælen selv var borte og henne i alle Vinde, det kunde ei falde Noget ind, mindst Den, som havde holdt af den Afsøde og levet med ham; og de havde jo Alle levet med hinanden i al Fredelighed.

Og nu! Hvad skeer? Du har sikkert hørt tale om, — ja hos Eder i Kjøbenhavn maa man da vel fuldt op have Kundskab om, hvad vi Andre her borte neppe høre Noget om, — Du veed altsaa vel, at der i Holsteen skulde være nogle Philosopher, — Philosophere idetmindste, — som kalde sig Sandhedsmænd, Philalether. Christendom ville de ei vide Noget af, og paa Udødeligheden, ja det er jo deres Høihed, at de

ere opløstede over Troen paa U dødeligheden. De ere opløstede over al det Egoistiske, som skal føre til at bilde sig ind, at man er Andet end et forbigaaende Moment i Livets store Bevægelsesgang, medens denne stunder til et herligt Maal her paa Jorden, som ved Dagens Ende engang skal naaes, da saa Fryd og Fred og Aand og aandelig Herlighed skal florere paa Jorden. At man for sin Person skulde være u dødelig, — hvilken tom, hvilken grundløs og tillige hvilken lav Antagelse og Tro! Hvo seer ikke, at det er gjennem Forgængelighed og Omkiftning, at Naturens og Livets store og mægtige Gang skrider fremad, og at Menneskesjæle for den ei kunne være Andet end Markens Lilier, som vel ere bestemte til at blomstre og fryde Diet ved deres Herlighed en Tid lang, men siden dog ere bestemte til at visne hen og give Plads for nye friske Skabninger? Hvor kunne dog Menneskesjælene have større Adkomst til at være u dødelige, end Lilierne, der jo vilde være Daarer, hvis de vilde mene, at de skulde florere endnu engang i en anden Verden? Hvo kan ei see, at naar vort hele aandelige Liv i Gæt og Alt beroer paa Legemet og Legemets Tilstand og Befindende, saa at det stiger og daler med Hjernens gode eller flette Tilstand, saa maa jo dog Sjælen ogsaa staae og falde med Legemet?

Det var saadan og lignende Viisdom, som fire unge Mænd: Søstersønnen af vor gamle Enkefrue, theologisk Candidat fra Kjøbenhavn, men ellers hjemmefødt her i Byen, tillige med en Mediciner, Præstesøn her

fra Nabolauget, og en Studiosus, ligeledes her fra Byen, samt en slyrig Holstener, de to sidste med mærkelige sorte Skæg, med Fæt paa en Gjennemreise, under en tre, fire Dages Ophold her i Byen og i Egnen, udbredte og i Selskaber og i Klubben prædikede med al den Varme, hvormed denne Viisdom friskt fyldte dem selv. Det skeede da nu blandt andre Steder i Agentindens Huns, da hun, efterat have hørt om denne Prædikelse, talte derom til sin Søstersøn, den theologiske Candidat, som hun fra hans Barndom af har sørget for og holdt i Skolen i Odense. Han, opfordret, ja nødt til at forsvare sig, talte med en Varme, at han paa sin gamle Tante gjorde et Indtryk, det ikke uligt, han og de Andre ellers i Byen havde gjort, og hvad leed hun ikke først, da et Par unge Fruentimmer, som engang bragde Medicineren med sig i Besøg hos hende, syntes deels betagne, deels indtagne af den nye Lære, som den smukke unge Mand med al Kraft udviklede, som en sand Enthusiast? Snart gik det Ord hele Byen over, at der ingen Udødelighed var til, at Ingen mere troede paa en saadan, nemlig ingen forstandig og klog Mand, og da man ei kunde nægte, at Legeme og Sjæl jo gaae ganske i Fæt og ere som Fæt, og man nu jo vidste, at Legemet forgaaer og raadner, saa kunde man vanskeligt staae sig imod den Lære, at ogsaa Sjælen maatte forgaae, da denne Lære forkyndtes med saa megen Viisdom, med saa megen varm Overbeviisning, og der tilføiedes, at hos rette Sjæle gjorde det Intet i

Henfeende til Dyden, som man ligesuldt maatte erkjende for det Sande, som man jo skulde elske for dens egen Skyld, og som mange Hedninger med stor Heroisme havde øvet, uden al Tro paa U dødelighed. Nu kom da hele Byen i Vildere, i Uro; — den nye Lære syntes de, at de ei kunde nægte; at alle Fornuftige antog den, som man sagde dem, slog dem; men den venlige Grav, det tilfredse Haab om Ro og Hvile efter Døden, den milde Slummer og Opvaagnen efter Livets endte Besværligheder, den græmmede det dem, med Fæet at miste. Mange syntes ogsaa at maatte holde paa deres Christendom, som lærte Andet; men deres Christendom følte de nu kun dunkelt virksom hos sig.

Mig har det især beffjæstiget meget, hvorledes selv min gamle Enkefrue kunde anfægtes, ja rystes saa, at hun lider saa meget derved. Har jeg ikke altid maattet ansee hende for religiøs, from? Rigtignok — nu bemærker jeg, hvorledes hun egentlig aldrig stemte i med, naar jeg kom med Noget af de gamle Kjernepsalmer af Brorson og Andre, med hvilke jeg nu rigtignok aldrig kom frem hos hendes Broder Consistorialraaden, men stundom dog hos hende. Vel har jeg maattet mærke, at hvad jeg af et vist Slags Bøger, som Lützens hellige Opmuntringer, Arndts sande Christendom, kom med til hende, læste hun ei egentligen. Vel vidste jeg, at hun gjorde meget af nogle Prædikener af Gutfeldt, af hvem hun var en Slægtning; — vel gjorde hun saare meget af sin Broders Prædikener,

der vare temmelig rationalistiske, og aldrig have været efter mit Hjerte. Men dog har det høilig forundret mig, at Dette kunde vederfares hende, hende, som jo havde en Elsket hiinsides, hun daglig tænkte paa og i Tanterne levede med.

At hendes Broder kun svagt og mat kunde bestride hine fyrige Nyhedslærere, at hun selv kun vidste Lidet at sætte imod dem, har gjort Sit; men at Læren saa varmt prædikes af hendes Søstersøn, den hun fra Barndommen af havde elsket som sin egen, som altid havde viist saa hyppelige Gaver og saa godt et Gemyt, og som hun var saa stolt af, det har især forvirret, foruroliget, krænkert hende. Det var ogsaa Det, som Consistorialraaden bestandig fremhævede og talte om, for at Ingen skulde troe, at hans egen Søster ikke troede paa Det, han nu nyss paa Ny i sin Søndagsprædiken havde udviklet.

Min Stilling, da jeg igjen kom ind til min gamle Veninde, var piniig. Men jeg tog mig snart i det, og talte netop som ellers. Jeg maa sagtens troe paa Uldødeligheden, jeg, i hvis hele Liv her paa Jorden denne Tro er et væsenligt Element, ja jeg kunde sige i hvis Liv Uldødeligheden selv er det, da jeg daglig lever udødelig i mit eget Indre. Saa var det da naturligt, at hos mig udbrod, hvad der boer i mig, og min Sikkerhed syntes at berolige Enkesruen og at være hende kjær. Hun roeste mig som Den, der altid var saa

varm og troende, og bad mig komme igjen. Men jeg frygter for, at hun er knækket.

Om Eftermiddagen maatte jeg da til min gamle Moses Aaron. Nei! hvad jeg der fik at høre.

„Haben Sie denn nicht ihren großen Propheten? Hat er es ihnen denn nicht gesagt? So klar als Gottes lieben Tag hat ers ihnen gemacht? Sagt er nicht, Gott sey Abrahams Isaaks und Jacobs Gott, und Gott sey doch nicht der Todten, sondern der Lebenden Gott? Und was hat er ihnen nicht sonst noch gesagt? Und der Mendelsohn? Zeigt er es nicht so klar, als ein Rechenstück seyn kann? — Nein! Sind doch wunderliche Käuze die Christen; — nun Sie, Hr. Gabrielis, sind Philosoph; das ist schon was anders“ — og her løftede han paa Hatten; thi han har bestandig Hatten paa Hovedet. Og nu udbredte han sig om, at de Christne have deres store Prophet, at de gjøre af ham, som var det Gud selv, — og dog troe de ham ikke. Og hvad han følte sig, og saae haanligen ned paa de Christne! „Wahrhaftig, ja Sie mögen es wohl sagen, Hr. Grabrielis, Sie haben Banerot gemacht an ihrem Glauben. He, he. Sie haben solide Wechsel liegen, acceptirte Wechsel, die feinsten Papiere von der Welt; ihr großer Prophet hat selbst sein Accept darauf gezeichnet; und nun will auf einmal Keiner sie honoriren. Sie glauben, daß weder ihr großer Prophet noch der liebe Gott selbst wird zahlen können. He, he, he.“

Jeg maatte lade ham hans Triumph. I Sandhed hans Tro var klippefast; og hvor jeg frydede mig

ved og morede mig ved den orientalske Ild, som funk-
lede i ham. Vi sad længe sammen, og hvor Meget
blev der ikke læst op af Profheterne og af Psalmerne.
Ved et og andet Sted troer han rigtignok, at Luther,
af hvis Oversættelse han for min Skyld bestandig læser
op, har taget feil. Ved den 90de Psalmee dvælede vi
især. Hvor kjær var det mig at høre ham tale over
de Ord af denne Psalmee: „Herr, Gott, Du bist unsre
Zuflucht für und für. — Der Du die Menschen lässest
sterben und sprichst: Kommt wieder Menschenkinder. —
Unser Leben währet siebenzig Jahr, und wenns hoch
kommt, so sinds achtzig Jahr, und wenns köstlich gewe-
sen ist, so ist Mühe und Arbeit gewesen. — Lehre uns
bedenken, daß wir sterben müssen, auf daß wir flug
werden.“ — I disse Ord saae han Troen paa Udsø-
deligheden, og var saare vred paa Dem, som have meent,
at paa hiin Tid havde Jøderne endnu ikke haft nogen
Udsødelighedstro. Han troer med sin indre Ilds hele
Kraft; han troer, fordi han vil sin Tro med sin Sjæls
hele Udholdenhed; han holder fast paa sin Tro som paa
sit andet Eie. Den er min, siger det inderst i ham,
og Ingen maa komme til ham og tage Noget af den.

Tirsdag Formiddag.

Jeg erfarer dog, at jeg har gjort min gamle Frue
Uret. Paa Udsødeligheden tvivler hun ei. Hun troer
og veed, at hun, naar hun døer, kommer til Vorherre;
hun veed, at hun da faaer det godt. Men kommer

hun og til sin Sophie? See! det er Det, der har be-
 kymret hende; hendes egen Broder turde ei forviſſe
 hende derom. Netop herom var og meget bleven talt.
 Jeg ſagde til hende: „I vor Herres Huus ere mange
 Huusrum; et Sted beredes for Enhver; hvorfor ſkulde
 Deres ei ſtøde nær op til hendes? Naar der beredes
 Enhver hans Sted, ſaa bliver der vel og beredet et
 paſſende og beleiligt Sted for Enhver, og hvorfor
 ſkulde de Sjæle, ſom høre hinanden til, ei boe hinan-
 den nær?“ At Andre havde talt om, at jo her paa
 Jorden De, ſom høre hinanden til, ofte ſaa bitterligen
 adſkilles, havde ei ſlaaet hende ſaa meget; thi her ere
 vi dog kun i Jammerdalen og Prøveſſesdalen; her ere
 Gjenvordigheder vort Lod. — „Men min Sophie, ſagde
 hun, det er jeg viſ paa, er ſkredet meget frem i Fuld-
 kommenhed; hvor ſkal jeg vente at komme did, hvor
 hun er?“ — „Er hun ſkredet frem i Fuldkommenhed,
 ſagde jeg, ſaa maa De viſt komme, hvor hun er; thi
 hun ſkal da forhjelpe Dem til det Samme; hvor kunde
 Herren have Noget bedre til det?“ — „Af ja! ſuf-
 fede hun; gid Herren vilde løſe op for mig!“

Jeg troer ogsaa, at hun er knækket; jeg ſkal gjerne
 ſee hende død. Jeg ſagde hende Dette; „Gud veed,
 ſagde jeg, jeg under Dem Døden.“ Hun rakte mig ſin
 Haand til Tak. Forhen længtes hun ikke efter Døden;
 nu beder hun ſin Broder tilgive fig, at hun vil fra
 ham. De have i 30 Aar levet hinanden nær, uden at
 der har været Noget dem imellem. Nu derimod mær-

ker hun, at det er snart forbi. Det er den første Stræk, hun fik, som har knækket hende. Siden kom hun sig af den; men: „kommer jeg til min Sophie?“ See det er Det, som ruger og gnaver i hende?

Tirsdag Aften.

Det udødelige Livs Grinnyer færdes her med Storhed, men grueligen, men de Døde ville ikke gaae igjen for at bringe et Vidnesbyrd fra Himmelen. Rædsel bevæger mig, naar jeg gennemføler hvad jeg nu skal fortælle Dig. Endnu et Hjerter er brustet; det er en Moders — over hendes Smerters Søn. — Men Søsterens Hjerter brister ikke; det hærder sig.

Blandt de fire unge Philalether, som her skulde gjøre sig rige i Aanden med deres Viisdom, vare de to her fra denne fattige By. Ved den ene græmmer sig min arme Enkefrue tildøde; den Anden gaaer her og trykkes til Jorden af en Søsters Forkastelsesdom. Han vil falde hende til Fode, men hun vil ikke see ham; hun har stødt ham udaf sin Sjæl, og med denne Dom gaaer han omkring, og — ja hvad troer Du? og dog er det saa naturligt, — han gaaer omkring og længes og tørster efter, at hans afdøde Moder skal vise sig for ham, var det og kun i en Drøm. Men hverken Drøm eller gennemvaaget Nat vil lade hende komme op til hans Trøst. For saa ligger siden gif han og sagde stolteligen: „Graven er tom“, og vidste sig stor med at kunne tale saa. Nu anraaber han Graven om at sende

ham et eneste Skyggeglimt af den Afdøde, men Graven svarer ham med en frygtelig Tausshed.

Hans Moder levede af en Traad- og Maalehandel og af at gjøre Bynt og sige hvad man vilde have behandlet pænt og solidt. Hun var Enke efter en Skrædermester, en gudelig Mand med synderlig Aandsdybde, der havde øst Viisdom af Viisdommens bedste Kilder, og paa en synderlig Maade kunde give kjærnefulde Svar ud af den kjærnefulde Værdom, han havde øst af den hellige Skrift, af Luther, Jerfin, Arndt, Lütken og flere og tilsidst af Schubert, hvis Skrift: „Aus der innern Seelenkunde“ jeg hos ham første Gang saa. Han var redelig af inderste Sjæl, og hans Biden og Skjønneren spulmede ikke i ham. Men for otte Aar siden døde han. Da var Sønnen 13 Aar, Datteren 16 Aar. Med hende havde han især læst mangen god Bog, helst af Verdenshistorien og Levnetsbeskrivelser. Jeg har skaffet ham Meget saadant. Af gudelige Bøger læste han kun nu og da Noget høit for sin Kone og Datter, samt og for Sønnen; de Unge, sagde han, maae ikke fortage sig paa gudelig Læsning, det maa man agte paa. Til de Unge regnede han og sin Kone. Selv var han ikke bange for at fortage sig. Sønnen kom efter Faderens Død til Odense i den lærde Skole; hos en Faster boede han, hos adskillige Borgere havde han Middagen fri hele Ugen, og han fik fri Skolegang og Skolestipendier. Forresten var Faderen just ikke døet uden at efterlade Noget. Fem Aar efter kom Sønnen til Universitetet,

og Aaret efter lod Moderen ogsaa Datteren tilbringe en Vinter i Kjøbenhavn, det vil sige otte Maaneder. Hun skulde lære Stræddersyning og adskilligt Slags Arbeide. Med et lyst Blik og en resolut Charakter optog hun tillige, hvad Prædikener om Søndagen, hvad Bøger, hun laante, kunde bringe frem i hende. Jeg har senere ofte frydet mig ved at see Faderens Kærnefuldhed med en besynderlig Reenhed og Umiddelbarhed i Dom og Villie gaae igjen i hende. Fruentimmer af Aand assimilere med større Inderlighed, end vi, — saa er det ofte forekommet mig, — og det er ei at sige, til hvilken Grad af sand indvortes Dannelse i Sjælen de kunne bringe det, naar begrændsede Aar gjøre Sandsten desto skarpere og finere og Tillegnelsen desto intensivere, idet de nøde dem til, selv at være aarvaagne og være om sig, for selv at lære sig, hvad deres Sjæl trænger til, fordi ingen Anden lærer dem det, Og hvilken ypperlig Grund havde hun lagt hos sin Fader, hvis Herrnhuter-Dannelse ikke havde hindret ham i at kaste et stort Blik paa Tingenes Gang i Verden. Naar jeg talte med hende om, hvad hun af Tractatselskabets udkomne Smaa skrifter havde faaet i Hænde i Kjerterminde, hvor hun var i Besøg et Par Vintermaaneder ifjor hos en Slægtning, saa maatte jeg næsten hver Gang fornøie mig over den Bestemthed, hvormed hun vidste, hvad hun vilde optage, og hvad der ei kunde faae Rum i hendes Sjæl. Hun var blandt Dem, som hørte de Foredrag, Du vil minde, jeg holdt tre Gange ugentlig dengang, og fornøiede

mig engang meget, da hun reent ud sagde mig, at af en vis Forelæsning havde hun ikke kunnet faae det Mindste i Hovedet, skjønt hun saa vel havde kunnet følge med de andre.

Dog lad mig komme tilbage til vor sønderknuste Philaleth. Da han i Selskab med de andre Tre allarmerede den hele Rjøbsted ved at udbrede det Rygte, — thi i Sandhed saaledes maa jeg tale, — at der ingen Udødelighed var til, laa hans Moder af en, som hun meente, let Forkjølelse, der dog temmelig havde angrebet Brystet paa den ikke bryststærke Kone. Medens han mindst tænkte det, kom hans Ord og Taler hans Moder saaledes for Dre, at hun forfærdedes. Da engang en Fuldmægtig hos Byfogden havde sagt til ham, at, dersom han vilde vove paa Prent at komme frem med slike Uttringer, vilde han ei kunne undgaae at blive straffet med Landsforvisning, fik Moderen et svært Ryk af Smerte ved at høre Dette. Den hele Agitation i hendes Sind har ganske sikkert bidraget til, at Brystsygen blev farlig; hun kom i Febertilstande, og phantaserede om sin Søn, om Christus og om Politiebetjente imellem hinanden. Da var han imidlertid allerede igjen borte. Hun havde villet skrive ham til, men det angreb hende for meget. „Det bliver min Død“, sagde hun; og saa sneed det. Imidlertid maatte Datteren skrive Broderen til, hvad hans Moder følte for Angster for ham. „Kan Du“, med disse Ord endte Brevet, „kan Du fatte, hvad din Moder maa føle ved at tænke, at

hendes Søn, hendes Smerters Søn, som hun kalder Dig, er bleven gudsforgaaen? Vend om, vend hjem, kom!" En ufordulgt Indignation talte ud af hver Linie i hele Brevet. Desværre havde Datteren ei tænkt paa, at Moderen kunde ville læse Brevet, hvilket hun aabnede, uagtet det allerede var forseglet. Ved at læse det, foer Skrækken anden Gang igjennem hende. Hun lod sig give Pen og Blæk, og skrev med skjelvende Haand underneden: „Vend om, vend hjem! kom!" — Sønnen i Kjøbenhavn gjorde strax Anstalt til at reise hjem. Just saa maa jeg udtrykke mig; thi jeg tør ei sige, at han ilede hjem: det har han selv sagt mig. Da han tre Dage efter kom om Aftenen, var Moderen død den samme Morgen tidlig. Midt om Natten havde Datteren, der laae i Klæderne nær ved Moderens Seng, et Par Gange været oppe. Mod Morgen — det var endnu ganske mørkt i det til en indsluttet Gaard vendende Bærelse — farer Datteren op ved en Støi; hun taler til Moderen, og faaer intet Svar; ved at tage for sig, føler hun, at Moderens Overdyne er ganske vaad; hun tænker sig en Brækning, skynder sig at faae Lyset tændt, thi Natlampen var gaaet ud, og det Første, hun seer, er sin egen blodigrøde Haand; strax efter seer hun Moderens Seng blodig. Moderen var død i en Blodsthyrtning.

Da Sønnen kommer, vil Datteren, som har indeluffet sig hos Liget, ikke see ham. En Pige bringer Bud frem og tilbage imellem begge Sødskende. At see

sin Moders Liig kommer han dog endelig til, men ikke Søsteren. Det er sex Dage siden, Moderen døde; Begravelsen fandt Sted i Forgaars; endnu har Søsteren ei villet see sin Broder; maaske jeg skulde sige: hun har ei været i Stand dertil; rettest er det vel at sige begge Dele. Snart kalder hun ham Den, der har dræbt sin Moder, snart hører hun ham og beder for hans Sjæl; men hun kan ikke bringe det over sig at see ham. Han har i alle disse Dage ligget om Natten hos en Naboe og havt sit Ophold om Dagen hos en Slægtning omme i en anden Gade. — Jeg seer hver Dag til Søsteren; jeg gaaer hver Dag med ham. Hans Tilstand er frygtelig; han seer sig beskjæmmet for hele Byen; hans Moders Billed forfølger ham; han kan ikke faae den blodige Seng ud af Tanterne, saa meget han ogsaa raisonnerer. Idag betroede han mig, at han Dag og Nat Intet attraaer inderligere, end at hans Moder i et Syn, eller, om ei Andet, saa i en Drøm, vil vise sig for ham. Men han har selv erklæret Gravene for tomme og hule. De ere det for ham.

Onsdag Eftermiddag.

Det skal være noget ganske særdeles Herligt, naar, efter vel overstaaet første Deel af anden Examen, med vist Haab om ogsaa at staae sig godt ved den anden Deel, en ung Student med opvakt Hoved kommer hjem fra Kjøbenhavn til sin Faders Præstegaard paa den anden Side Beltet i Sommerferien i Midten af Julimaa-

ned. Hvor ganske anderledes er han nu, end da han for mere end tre Fjerdingaar siden i Hast kom et Die-
 blif hjem, førend han stulde til Akademiet. Hvor ganske
 anderledes fræk og fri og frisk er han nu, og dog den
 Samme, den samme kjære, gode Broder og Søn. To
 Dage har han været hjemme, saa maa han over til Na-
 bopræstens, til sin Ungdoms første kjære Veninde, endda
 sin Cousine desuden; dog ikke hans Inclination. Til
 Inclinationer har han endnu ei Tanke midt i sit nye
 Livs- og Ideerige. Det er nu over halvandet Aar
 siden, han sidst var der, nemlig ved Julen. Anderledes
 er det med en ældre forhenværende Skolekammerad af
 ham, som for flere Aar siden i Skolen var hans Be-
 skytter og Ven, og som han nu har med sig. Denne
 er allerede paa Halvveien til at blive theologisk Candi-
 dat, og man seer ham i Præstegaarden imøde som en
 meget velkommen Fremmed. Vel er han det ei ganske.
 Man har engang før hørt ham i Besøg; men det er
 længe siden, og han maa have forandret sig meget siden
 den Tid. Han har to Aar forud for Husets Søn, og
 har ei været i Præstegaarden, siden han Julen forud
 for sin Afgang til Universitetet var med sin yngre Ven
 i Besøg hos Præstens. Det er altsaa paa fjerde Aar
 siden, man saa ham som Mesterlectioner; nu tænker han
 om to Aar allerede at være Candidat i Theologien; da
 var han lige sytten Aar; nu er han i det 21de. Man
 tør da vel see ham imøde som en Fremmed; han skal
 være bleven et halvt Hoved høiere i de fire Aar. Sønnen,

Broderen skrev allerede ifjor hjem, at hans ældre Ven, som tog sig saa meget af ham, var bleven paafaldende forandret. Sønnen, Broderen, sagde jeg; thi i den ventende Præstegaard venter en ældre Søster paa ham; et Par Smaabrodre og Smaasøstre regne vi ei, skjønt de maaske meest ere stemte til at modtage den ældste Broder, Studenten, med Studsen og Beundring.

Den ældre Søster gif med en Veninde fra Naboe-lauget for halvfjerde Aar siden Broderen og den forventede ældre Meddiscipel imøde, omtrent en halv Fjerdingvei. Hun var da i sit nittende Aar. De to unge Mennesker steg af Bognen, og den ældre af dem, nylig traadt ud af sit syttende Aar, skulde forsøge at være galant, forekommende, indtagende, og det lykkedes ham ikke ilde; dog især derved, at han snart glemte det. Hun havde husket ham paa, at de for et Par Maaneder havde seet sig ved en Concert i Odense. Han musicerer, og det med Liv og Vhst; hun ei mindre; for hendes Skyld har Faderen endog faaet skaffet et Claveer tilveie, et virkelig temmelig godt Instrument, kjøbt paa en Auction til en billig Priis; for Faderen maa hun spille, og, naar Brystet tillader det, ogsaa med sin kleine Stemme synge — af Høstgildet og Peters Bryllup. Man mener endog, at saadan Sang med Maade er en ganske god Gymnastik for hendes svage Bryst. Hun for sin Deel synger dog hellere af Joseph og hans Brodre. Med den unge Ankomne kommer hun nu snart i

Samtale om Musik. Men det er Rødhætten, de nu tale om

Hun er overhovedet varm, begejstret, fyrig, og synes levedrømmende, skjøndt hun i sig selv ikke egentlig er det. Man kunde ansee hende for hektisk; en Tantes Constitution havde hun i saa Henseende arvet, meente man. Af Poesi kunde hun meget udenad, især af Grundtvig og Ingemann. Dog kunde hun ogsaa Aladdin halvt udenad, og det var en egen Fornøjelse for hende, da det første Juledag efter Kirken aabenbarede sig, at den unge Ben ikke kjendte Aladdin, og hun nu fik ham den i Hænde, og han, ganske greben af den, ei kunde høre op at tale med hende om den. Grundtvigs Sange vilde derimod ikke smage ham. Angaaende Ingemanns bleve de mere enige.

Hun har et dybt Gemt i sig, en redelig og grundig Pligtsfølelse, hun var sin Moders troe og faste Støtte Bistand, Hjælp. Saaledes saa den unge Mesterlectioner hende; saaledes følte han dyb Høiagtelse for hende, midt i Velbehaget. Juleferien gaaer imidlertid til Ende. Disciplene maae tilbage til Skolen, og den unge Ben forlader Præstegaarden, ganske indtaget i sin nye Veninde. Han er i de Aar og af det Temperament, at den første Pige af nogen Ynde, som han kommer saa nær, som det nu hyppigen var skeet ved Claveret og ved Theebordet, den første, som i ham allerede seer en Student og behandler ham som saadan, ikke kan Andet end indtage ham. I mange Dage efter Tilbagekomsten til

Skolelivet staaer Præstegaarden i hans Grindring som en Idyl, og hun staaer forrest i Billedet.

Det er nu paa fjerde Aar siden. Da var det Vinter — nu er det Sommer. Men hun gaaer de Ankommende ikke længere imøde, end til Landsbyens Ende. Det har hun med de yngre Sødsfende gjort et Par Gange. Endelig see de Bognen langt borte; de ile mod den; et lidet Stykke foran Landsbyen holder den. Godt, at Frederik, — saa kalde vi fortroligt vor unge Ven, thi snart var han ei mere Fremmed, men paa Ny en god Bekjendt, og lod sig snart i hele Præstegaarden kalde ved sit Fornavn, — godt, at han lod Bognen holde, noget inden den i halvfjerde Aar ikke seete Veninde kom nær nok hen, og at han under Nedstigningen af Bognen fik fattet sig. Med sit skarpe Syn havde han meget godt kunnet see og iagttage den ham imøde Kommende; men han maatte sige sig, at til det Billede, han havde forephantaferet sig, svarede hun ei længer. I de henved fire Aar havde han oftere ladet hende hilse, og hans unge Vens Indbydelse til ham, at tilbringe Sommerferien, om ei i Præstegaarden, saa dog i Thy med Præstegaarden til Hovedstation, thi saa havde Indbydelsen lydt, havde bragt det hele Ungdomsbillede levende op igjen i hans Sjæl. Høi, smal, mager, uden quindelig Regemshylde, næsten tør, Ansigtet ikke smukt, dog, naar det belivedes, ikke uden en vis Ynde, men ellers intet Indtagende, selv de stundom straalende sjælefulde Dine uden noget egentligt Fortryllende eller Him-

melen med Sandsenaturen Formælende: — saa var hun, saa viiste hun sig, saa maatte Frederik ogsaa see hende. Han gjøs tilbage hos sig selv over det tilintetgjorte Ungdomsbillede, da han om Aftenen var allene i Gæsteværelset, for at begive sig til Hvile. Vel kunde han næsten i Gæt og Alt kjende hende igjen fra forrige Gang; men da havde han seet hende med andre Dine; deraf den store Forskjel. Hun derimod fandt ham igjen, netop som hun ventede det. Han var voxet over et halvt Hoved; det havde hun faaet at vide; derefter havde hun skjønnet om alt det Øvrige. Med den Personlighed, som nu stod for hende, sammenlignede hun gjerne det glemte Billede; thi ogsaa i hendes Sjæl var et Billede, et saare venligt Billede, bleven staaende; hun var paa det Behageligste overrasket, om man ellers kan kalde det Overraskelse. Da Aftenen ei var smuk ude, — henad Theevandstiden, som i Præstegaarden var Kl. 7, havde Ankomsten været, — saa var man kommen til Glaveret. Joseph og hans Brødre blev taget frem igjen, og vor unge Theolog sang Simons Partie, som om det var componeret til ham. Nu i Gæsteværelset maatte han ordentlig tage sig i det, og sige sig, at nu var han her engang.

Snart var han der ogsaa med Behag; snart rørte han sig og levede her med stor Frihed. Sophie — thi det er dog Agentindens Sophie, jeg fortæller om, — sørgede for, at han snart maatte blive vaer, at han kunde komme og gaae, holde sig i Præstegaarden eller

tage om i Egnen, som han vilde. Man spiiſte en Dag til Middag uden ham; Sophie fik det gjort, da man havde ventet et lille Qvarteers Tid; hun ſagde ham, da han kort efter kom, at man havde ſat ſig til Bords uden ham, for at han kunde vide, at han havde Lov til at røre ſig ſaa frit, han vilde. Man vilde, ved ei at genere ſig for ham, give ham Frihed til at genere ſig ſaa lidet, ſom om han var hjemme. Hun havde overhovedet ſine egne Foreſtillinger om Høflighedens Fordringer. En ſtor Frihedsfølelſe laae til Grund. „Man ſkylder Den, ſom kommer for ſildigt, pleiede hun at ſige, den Opmærkſomhed, at man ikke bier efter ham. Naar det er almindelig antaget, da ængſter Ingen ſig eller forhæfter og forpuſter ſig, ſom ved Ophold er bleven hindret fra at komme i rette Tid.“

Hvad ſkal jeg ſige Meget: Hvo, ſom forſtod at ſee og føle, maatte ſige ſig, at der i Sophie levede en ſaare elſkelig Sjæl, der ogſaa i viſſe ſærdeles Diebliff ſaaledes traadte ud i en forunderlig Blanding af Godmodighed og Vid, at man kunde føle Lyſt til at favne og omfavne den. Hendes Beninder vare ogſaa ſaare indtagne i hende. I det Hele var hun maafkee lidt for meget forſtandig og reflecterende, dog ei uden Varme og Enthufiaſme. Men denne Sjæl boede i et uelſkeligt Udvortes. Man vidſte ei, enten hun var mindſt fordeelagtigt klædt, naar hun gik hjemme i de daglige Klæder, eller naar hun var paaflædt til at tage ud. Intet paſſede; hun var alt for lidet indtaget i ſig ſelv,

om jeg saa maa sige; hun soignerede sig alt for lidet; det vare de Ord, en ældre Dame engang brugte om hende; og paa kom det hende engang at ville det, maatte hun især gjerne ladet det være. Men en beshynderlig Forening af Forstand, Menneskekjærlighed og Menneskesølelse maatte man erkjende i hende; og hertil kom et beshynderligt poetiskt Henblik til en anden Verden. Saa ung og stundom levedrøst, hun var, saa begjærlig især efter aandfuld, man kunde næsten sige philosophisk Læsning, saa rask til at færdes, naar det kom an derpaa, saa dybt inde i Musiken, fornemmelig Kirkemusik, kunde hun dog, naar det traf sig, tale om det Uhykelige i at døe ung; og naar Mennesker vare døet i deres bedste Alder, forekom det hende altid som en sand Ulykke. I hendes Egn havde hun rigtignok forkomne Huuskoner nok omkring sig i Præstegaarde og paa Herregaarde, i Kjøbsteden og hos Kjøbstedsfolkene paa Landet.

Hvi skal jeg ikke være kort? Hendes Hjerter var indtaget, dybt indtaget af ham og hans hele Aand og Sjæl. Paa ham gjorde hun et bestandig blandet Indtryk: Paaskjønnelse, Priselse, ja endog Tiltrækning, høi Grad af Anerkjendelse af hendes dybe Værd, saa igjen Frastødthed, Savn af det Elskelige, Tilbagetræden. Og dog tilsidst et Slags Forlængsel. Underligt nok: Naar han begyndte at blive indtaget i hende, saa blev hun ham frastødende, og vendte hans Sjæl sig fra hende, saa var det, som aandede der en indbydende Duft til

ham fra den Blomst, der nys forekom ham afbleget og duftløs.

Den egentlige Grundvold for sand Forelskelse manglede imidlertid dog, og han var for ung i Livet, for fyrig, for aaben, han havde en for livlig Sands for Alt, hvad der er Skjönt og Indtagende, til at det kunde være naturligt, at han knyttede et Hjertesforhold, hvori Lyften, Sanseligheden ikke kunde have den Andeel i Tiltræfningen, som der i hans Alder tilkom den. Og alligevel — han kom en Aften til, med fuld Følelse at trykke et Kys paa hendes Pande, og hun hvilede i den Favn, som havde aabnet sig for hende, imellem de Arme, som omslutede hende. De havde begge samme Aften efter Solens Nedgang besøgt nogle af de Bønder- og Huusmandsfamilier, som hun alt imellem saa gjerne saae til: brave, dygtige Mennesker, ikke uden meget Godt, ja Nobelt, som man hos dem ei pleier at søge; ogsaa en ganske lystig og munter Enke deriblandt. Sophie havde talt meget, livligt, sjælefuldt om sit hele Forhold til disse Folk og om deres hele Liv og Væren; phantasifuldt og varmt yttrede hun sig let ved saadanne og mange Leiligheder; Livets bedste Sider, Livets ædleste Gehalt syntes at hæve sig lyst op for hendes indre Die, og hvad hun saae og følte, formaaede hun at udtale; hun blev da fyrig, i enkelte Dieblkke endog blussende; og for ham især aabnede hun sit Hjerte; thi hun saae hos ham, hun vidste om ham, han havde selv endog ved Leilighed, da hun var i Stuen, udtalt det for en

Præst af Nabølauget, at han ikke var af Dem, som ei holde af, at en ung Pige paa 24 Aar lever i Det, hun tilegner sig af Aandens Skatte, og tænkende lever sig ind deri. Tvertimod: ham var det saare kjær, havde han yttret, at den Pige, som har lært at fatte og tilegne sig, hvad Grundtvig sætter i Bevægelse, hvad Mynster giver, og, uagtet deres store indre Forstjellighed, finder Guld og Glæde i dem begge, ogsaa veed talende, drømmende, forfølgende at røre sig i de Regioner; han havde tilføiet, at for en Præst paa Landet Intet vel kunde være glædeligere, end i en Hustru, som kjendte, hvad der kan boe og bevæge sig i Mennesket og i en Menighed, at have sin sindige og følelsesfulde Medhjælperinde eller dog Deeltagerinde ogsaa i sit Prædikeembede og Sjælesørgerkald. Hun havde med opløst Hjerte hørt ham tale saa; og Moderen havde ogsaa bag efter takket ham for, at han havde lagt et saa godt Ord ind for hendes Datter hos Nabøepresten, der aldrig havde syntes vel om, at de havde ladet Datteren allerede fra tidlig af faae Bane til at elske de mange Bøger, og havde ladet hende gaae den Gang, vor Herre selv syntes at ville, hun skulde gaae. De havde altid meent og været enige om, havde Præstefonen føiet til, at det var bedst at lade sine Børn hver gaae sin egen Gang, og ikke at gribe vor Herre ind i den Førelse, han syntes at have bestemt dem til.

Da de hiin Aften, under Maanens Lys fra den ene, Aftenstjærts klare Skin fra den anden Side, vare

komne hjem til Præstegaarden, i hvis Dagligstue Forvinduerne vendte mod Øst og Bagvinduet til Haugen mod Vest, traf de ikke Nogen inde. Præsten og hans Kone, sagde Pigen, havde villet gaae dem imøde, men maatte være gaaet en anden Vej, end de. Sophie satte sig til at spille paa Claveret og at nynne dertil; med Gæt faldt hun i et Slags Phantasiering, som hun i mørke Aftenstunder stunddom kunde overlade sig til. Det var ret, som om hun i Toner vilde udtale, hvor lykkelig hun var, hvor taknemmelig for Liv og Tilvær. Idet hun reiste sig, reiste han sig og. „Jeg har forstaaet Dem, sagde han, Deres Toner vare Deres glade Aftenfang. Gud glæde Deres Sjæl til alle Tider!“ Han greb begge hendes Hænder og trak hende op til sig.

En Gru soer hen over ham, da han samme Aften jilde i Sovestammer betænkte, hvad der var vedefarede ham. I Drømme stod hun imidlertid for ham igjen langt skjønnere, fyldigere, og han følte atter i Drømme sine varme Læber paa hendes Pande. Hun kom Dagen efter saa glad, saa bevæget, saa straalende til Theebordet, hvor de Andre allerede vare ankomme, at en yngre Søster af hende udbrød: „Du seer jo saa glad ud, at Du vist har havt en himmelsk Drøm.“ — „Det kan nok være,“ svarede hun; „men, føiede hun til, saadanne Drømme er der Intet at tale om; man veed kun, at man har været, hvor der er godt at være.“ I Frederik rørte sig atter en lille Gru; ja det var ham, som om han glædede sig ved, at han allerede Dagen efter om

Aftenen skulde kjøre til Nyborg, for at han den paafølgende Morgen kunde gaae over Beltet og saa videre til Kjøbenhavn.

Da Bognen, kort efter Middag, blev forespændt, Caffen lige var druffet, og Reisen om en lille halv Time skulde gaae for sig, var Sophie gaaet ind i et Kammer, som man kaldte hendes, for at hente nogle Noder af Frederiks, som hun havde glemt at levere ham tilbage med de øvrige, da hun lod disse bæres ind til ham til at pakkes i Kufferten. Frederik, hvem Præstefonen sagde det, sprang op og raabte: „det behøves ei; de kunne blive her; hun holder saa meget af dem; de kunne komme til Kjøbenhavn til Efteraaret; det er tidsnok; vare de mine egne, saa skulde hun beholde dem for bestandig.“ Han gik ind til hende, og det var første Gang, han var derinde. Hun havde ikke villet, at han skulde see Kammeret. Man kaldte det Sophies Kammer; men kun den ene Ende af det kunde kaldes saa; der havde hun indrettet sig ved et Vindue ud til Haugen; i den anden Ende var det lange smalle Bærelse et Slags Pulterkammer. Hun havde lige forseglet et Brev, han skulde have med og paa Veien aflevere i Roeskilde. Signetet af Sølv, Stenen grønlig med en Due med Oliebladet. Han saa paa det; de talte derom; da sagde hun: „De skal tage det med og dermed forsegle Deres Breve til os; thi De skriver os vel til, ret tidt, ikke sandt?“ — „Ja det gjør jeg,“ svarede han, og trykkede

atter et Kys paa hendes Pande, og trykkede hende atter op til sig, og hendes Læber pressede sig til hans.

Christi Himmelfartsdag Kl. 11 Aften.

Nu er det gamle Hjerte bristet og netop til den Tid, hun i Forgaars flere Gange gjentog, at hun følte, det vilde skee. Hun døde i Eftermiddag Kl. 6; netop paa den Tid, da hun skulde været ved Sophies Grav med sine Planter og sine Krands. Det har nu i fire Aar været saa hver Christi Himmelfartsdag. Paa den Dag var Sophie død for fem Aar siden. Onsdagen efter var hun bleven begravet, da havde Tanten været der første Gang med Blomster og Krands; siden var hun der aarlig paa selve Dødsdagen; men der spurgdes ei om Datum; Christi Himmelfartsdag var Sophies Dødsdag; Andet staaer ei heller paa den lille Marmortable ved Gravens Fod.

Jeg har hver Dag siden i Søndags, ogsaa i Formiddags, været hos hende. Hun har bestandig siddet oppe om Dagen, paa samme Plads, hvor hun i mange Aar pleiede at sidde, i samme gamle store Rænestol, men nu omgjordet med Puder. Jeg talte bestandig om Sophie, om Sophies Barndom, om de mange Torsdage, om vor Vandring til Graven; hvorledes vi steg af hos Degnens, hvorledes vi aldrig glemte den Psalm: „Jesu Din søde Forening at smage,“ som Sophie havde holdt saa meget af. Det mildnede og livnede hende, ja hun kunde komme i med at fortælle, skjønt med svag Stemme.

Saa erindrede jeg hende om alle de andre Sange og Psalmer, Sophie havde holdt af. Og saa kom vi tilsidst altid til at tale om, at der ere mange Boliger i Himmerige, og at der beredes et godt Sted for Enhver.

Hun er ikke sovnet hen; hun døde ei uden Døds-kamp og Kallen. Det begyndte med, at hun med Gæt reiste sig, som var det nu paa Tide. Broderen var tilstede. En halv Time stod Døden paa; han havde sin Haand i hendes den hele Tid; hun holdt den frampagtigt fast. Hun døde Kl. 6; to Timer efter saae jeg hende. Hun laae med en vis ungdommelig Skjønhed; nu saae jeg hende, som hun har seet ud i sine bedste Aar. Har Du, som jeg, ofte seet Afdøde Dagen efter deres Død, saa veed Du, hvor Døden ofte kan forynge dem. Man seer den oprindelige Ungdom igjen.

Hendes Broder er som sønderknust. Jeg var hos ham. Han vilde ellers Ingen see, men lod mig dog komme ind, da han hørte min Røst. Men vi sad meest tause for hinanden; jeg begyndte et Par Gange med at ville tale om alt det Gode hos den Afdøde; men det blev til Intet, og jeg reiste mig snart med de Ord: „Det har været mig et sandt Gode at have kjendt hende; det er mig et sandt Gode, at jeg kan bevare hende i en skøn Erindring.“ Dertil smilte han, men sagde Intet.

Fredag.

Vor gode Consistorialraad er som sønderknust ved sin gamle Søsters Død, han er som indvortes tilintet-

gjort, mortificeret, saa siger han selv. Paa Tirsdag skal hun begraves. Han bad mig igaar om at prædike for ham paa Søndag. Jeg lovede det, saa meget jeg ogsaa strax fornam, hvor vanskeligt det vilde være mig, at finde et godt, passende Thema; thi at prædike ligefrem om U dødeligheden, det følte jeg, det kunde og vilde jeg ikke; det var mig i mit Jnderste imod; det forekom mig at være reent utilsvarende. Det var en Bodsprædiken, der egentlig skulde holdes, det følte jeg, medens jeg fra den gamle Consistorialraad gik hjem ad en Omvei uden om Byen. Men jeg besluttede at holde mig til de foreskrevne Texter, enten Søndagens Evangelium eller dens Epistel. Igaar, Christi Himmelfartsdag, har Præsten prædiket om den tilkommende Herlighed og Forklarelse. Man skulde troet, at den levende Forestilling om, hvorledes vi gaae noget langt Herligere imøde, end hvad vi her ere, maatte have virket. Men ret Virkning synes Prædikenen dog ikke at have gjort her i Byen, skjønt den var holdt med Varme og udaf en vis Anskuelsens Fylde. Smidlertid kan man ei vide, hvad den kan virke. I Kirken vare usædvanlig Mange. En stille, langsom Eftervirkning er ofte den bedste. Men hvad skulde jeg nu tage til? Jeg vilde lade Søndagens Texter afgjøre det. Da jeg kom hjem, saae jeg, at Evangeliet var Slutningen af Joh. 15 og Begyndelsen af Cap. 16. Deri var Intet at bruge. Jeg tog da Episteltexten for mig: 1 Petr. 4, 8 til 11. Der var nok deri at prædike over, men Intet for denne Byens Tid og Nøide.

Jeg gik tilbage til Evangeliet. Det hjalp ei. Jeg gik pønsende og tænkende omkring i Egnen; tilsidst mødte jeg min sønderknuste Phialeth. Jeg vilde ikke undslaae mig for, som det i disse Dage daglig var skeet, at gaae en vis Bei med ham. Han var daglig i de foregaaende Dage omtrent paa samme Tid kommen og havde hentet mig af. Og vel var det, jeg gik. Nu fandt jeg mit Thema: „Herre jeg vil bære Din Brede; thi jeg haver syndet.“ Det vare disse Ord, hvorover jeg vilde prædike for ham — for ham, som kunde saa meget trænge hertil.

Søndag Middag.

Igaar var min Phialeth ikke hos mig, maaskee fordi han vidste, at jeg skulde prædike idag. I Kirken saa jeg ham; han stod ligesom og hørte med anspændt Sind, det saa jeg paa ham. Lige nu fik jeg et Brev fra ham. Hans Søster er igaar Eftermiddag reist til Kjørteminde. I Odense har hun overnattet. Ikke et Ord havde hun, skriftlig eller mundtligt, efterladt til Broderen. Han er nu lige reist efter hende. Det mælder han mig. I en Efterskrift siger han: „Tak for Prædikenen! Det var en Bødsprædiken. Den var for mig.“

Mandag d. 31te Mai.

Jeg begyndte forleden at fortælle om den gamle Enkesrues Sophie. Jeg maa dog fortælle videre.

Hvad der maatte skee, skeede endelig: Forbindelsen havde dannet sig, uden at den kunde kaldes en Forlovelse; den kunde da løse sig, uden at der kunde være Tale om, at slaae op med hinanden. Men dog kunde det ei skee i en reen Taushed. Taushed vilde været den bittre Død for hende, og en bestandig Braad for ham.

Længe havde Sophie, hver Gang hun saa sig i Speil, sagt sig, at hun ikke havde Det, som kunde tiltrække og fængsle et saa ungt og fyrgt Blod, som Frederiks. Naar Beninder undertiden gjorde af hende, som vare de forelskede i hende, saa følte hun, at der hørte Andet til, for at være det Samme for en Mand. Sa det var stundom for hende, naar deres Sjæle ligesom flængede sig til hende, at dermed skulde hun lade sig nøie. Men gruelig var hende den Tanke, at Alt skulde gaae hen, og hele Forholdet løsne sig, uden at et eneste Hjertens Ord blev sagt. De Breve, hun nu og da engang fik fra Frederik, bestandig endnu under Duens Mærke, bare ofte kjendeligen Præg af, at de kun vare skrevne, fordi det skulde saa være. De tre sidste Gange, over hvilke et halvt Aar omtrent var gaaet hen, havde der hver Gang været en bestemt Anledning. Et eller Andet, som angik hendes Broder, havde foraarsaget, at han havde skrevet, og havde givet hans Brev sit meste Indhold; og hvad der var kjærligt til hende deri, var især Det, at han for en Broder af hende med Glæde gjorde, hvad han kunde, især da han ligesom saa hende forhyget i Broderen. Saa var der altid Noget om den

nyeste Musik i Hovedstaden; men naar det kom til de varme Slutningsord, føltes især Kulden. Sophie havde da allerede længe i sit Hjerte — ikke opgivet Forholdet, men besluttet at opgive det, men ikke uden en udtrykkelig Handling; kun at hun ei ret vidste, hvorledes.

Endelig kom Noget hende paa eengang i Tanke. Hun skrev til sin Broder, at han skulde bede Frederik om at sende hende det lille Signet med Duen tilbage, imod at hun sendte ham et med Begyndelsesbogstaverne af hans Navn, hvilket hun nylig hændelsesviis havde funden hos en Signetstifter paa Markedet; men han maatte gjøre det med et godt Hjerte, og hun vilde ogsaa modtage det tilbage med et godt Hjerte. Hun havde nylig haft en underlig Drøm, en ret underlig forvirret Drøm; men da hun havde fortalt Solen og Himmelen den, var det bleven sagt hende i hendes Jnderste, at hans og hendes Lykke vilde beroe paa, at hun fik Signetet med Duen tilbage. Men med det Gode maatte det være; Broderen bragde Frederik dette Bud, men selv vidste han ei, hvad det skulde sige. Frederik forstod hende strax, og han blev glad ved at kunne løse Forholdet paa saa god en Maade. Han gik strax ind i Aanden af hendes Ønske, og svarede hende i følgende Ord: „Erindrer De, at vi engang sang med hinanden den Sang af Herders Volkslieder, hvori de to Linier forekomme: Und wenn sich zwei Liebende scheiden, so reichen sie sich die Händ'. Saaledes ville vi nu og gjøre det. Jeg sender Dem Duen, og siger til Dem:

„Du bewahrst Dir mein Herz und sehen dereinst wir uns wieder.“ — Dette „dereinst“ havde han understreget, og at han ikke havde sat, som der staaer hos Goethe: „Du bewahrst mir Dein Herz;“ men modsat; „Du bewahrst Dir mein Herz,“ det slog hende, det grundede hun over, det forstod hun, det bevarede hun i sin Sjæl.

Kort efter kom de begge i et ret sandt, godt, smukt, vensfabeligt Forhold til hinanden. Hendes Broder var bleven syg, alvorlig syg; han kom ud paa Frederiks Hospital, og nu kom vor Ven i en vedvarende Brevverling med Sophie, der efterhaanden omfattede Alt, hvad der paa begge Sider rørte sig i nogen af dem. Hun især, naar Noget i hendes Forhold til hendes Fader, til en Broder, som var hjemme, til de mindre Sødskende, til Menighedens, Egnens Folk, satte hende i nogen Bevægelse, meddeelte ham det, og han skrev bestandig gode, muntre, lunefulde Svar derpaa, med bestandig Lust til at lede Alt hen til den Side, hvorfra det kunde tages med Lethed, og tillige meddeelte han hende Alt, hvad der mødte ham i Musikens Rige, baade paa Theatret og i visse selskabelige Kredse.

Men et halvt Aar efter — Frederik havde imidlertid været engang i Besøg i Præstegaarden en heel Dag over, fra den ene Eftermiddag til den anden Aften; thi den øvrige Tid var han hos en Ven, som nylig var bleven Præst to Mil fra Stedet; de havde spilt sammen, og noget lidet sjunget; thi hun maatte vogte

sig meget; Dehlenschlägers Froars Saga havde han havt med og læst Adskilligt for deraf, især de forunderlige Sange deri, som aande Dehlenschlägers eiendommelige Romantisk; saa havde de ud paa Aftenen spillet igjen, indtil han satte sig paa Hesten og red bort i Maanesskin: — et halvt Aar efter, siger jeg, fik hun dog føle, hvad der endnu laae i hende. Broderen skrev hende til: „Maa! nu tænker jeg, vi snart faae høre, at vor gode Frederik er forlovet; og med hvem? Ja nu faaer Du selv gjette; hun er her i Besøg fra Odense, og han er der hver Dag, og fører hende om til Alt, hvad hun skal see her i Hovedstaden.“

Sophie var hos sin Gudmoder, saa holdt hun mere af at kalde hende, end sin Tante, da Brevet kom tilligemed en Pakke med en Skipper, at aflevere netop hos Agentinden. Hun brast i Graad og skjulte sit Ansigt i Gudmoderens fulde hvide Barmbedækning, og sagde hende nu Alt. Et Slags Trøst var det hende, at hun paa Tantens Forbauselse kunde mærke, at Tanten ikke havde anet Noget. At Broderen ei heller anede Noget, viiste hans Brev. Og ogsaa hendes Forældre, da hun Dagen efter kom hjem, saa hun, havde Intet anet; thi de talte kun om, hvem Frederiks Kjæreste dog monne kunne være; men ikke det Mindste ymtede Moderen om Noget, som kunde lade tænke paa, at hun kjendte Datterens Hemmelighed.

Men nu længtes ugentligen Sophie dobbelt efter sine Torsdage. Det havde længe været saa, at hun

hveranden Uge Onsdagsten tog ind til Tanten, og blev der til Torsdag Aften. Om Sommeren gik hun som oftest derind; ud maatte hun derimod altid kjøre; det var en sat Ret, at Consistorialraaden gav sin Bogn der- til. Skjærtorsdag og Christi Himmelfartsdag vare him- melske Dage just i det Aar, vi ere i; thi hveranden Torsdag faldt ikke paa dem, og saa bleve de til velkomne Tilgiister, og hun var hos Gudmoderen — jeg saaer snart kalde hende saa, snart Tanten, thi hun fik begge Navne imellem hinanden — tre Torsdage i Træk; thi netop Torsdagen førend Christi Himmelfartsdag var Brevet kommen.

Det opklarede et Par Maaneder derefter, at der ikke var Noget om den hele Forlovelse. Hverken hos Frederik eller den unge Jomfrue fra Odense havde der været Tanke derom. Denne blev kort efter forlovet hjemme i sin Fædreneby. Men Sophie havde imidlertid gennemgaaet, gennemudholdt Sit, og var kommen ud derover. Hun var imidlertid bleven „wiedergebohren und frei.“ Dertil havde det hjulpet, at hun havde faaet et langt Brev fra Frederik, hvori han fortalte hende Meget af Det, han havde seet og levet med den Odenseer Fa- milie.

Sophie opløstede sig i sit Indre, men med den faste Beslutning, at, naar han engang blev forlovet, som jo dog maatte skee, skulde han og hans Kjæreste finde hende glad derved. Men Sophie var alt knækket; man sagde sig snart, at hun ikke kunde leve længe; til For-

aaret ventede man, at hun vilde døe af Brystsvagthed, Tæring. Hun maatte om Vinteren oftere forsage at komme til sin Tante og Gudmoder. Men hvad der forestod hende, fik hun at vide. Saasnart hun begyndte at ane Fare, nødte hun Lægen til at sige hende Alt. Han tilføjede, at hun mere og mere, jo nærmere hun kom Døden, vilde føle sig, som om hun var fuld af Livskraft. Han sagde hende tillige, at hun maaffee vilde komme til at føle nogen Forbittrelse mod sine Nærmeste; thi Dette kunde let blive Sygdommens Virkning. Herved forfrættedes hun især, og sørgede for, at Alle fik det at vide i hele Huset og i Tantens Huus og hos alle Bekjendtere og Venner, for at de kunde vide, at, om hun skulde blive bitter mod Noget, saa var det imod hendes Hjertes Jnderste. Hun fik ogsaa Meget at strides med i sit Indre i denne Henseende. Men Vissheden om, at hun skulde døe snart, — thi det blev hende strax en Visshed, — forklarede hendes hele Sjæl og Væsen. Frederik fik herlige opløstende Breve fra hende. Dog nedskrev hun ogsaa bittre Ord til ham, men da brændte hun dem Dagen efter. Hun skrev saa det Kjærlige og Gode ud, og lod saa det hele Brev gaae i Ilden. Man gjemmer i Frederiks Familie Breve af hende, hvori der ere Steder, i hvilke en allerede ved Døden forklaret Sjæl taler.

Saasnart sidst i April Dagene bleve noget smukke og blide, forlangte hun, at nu vilde hun igjen til sin Gudmoder om Torsdagene; der var jo dog ingen Grund

til at nægte hende, hvad der var hende saa kjær og dyrebart, blot for at holde det Legeme opret, som dog snart skulde fortæres. Men den næste Torsdag kom hun til at blive hos Tanten for bestandig, og saa kom hun ogsaa til at døe hos hende. Tanten lukkede bogstaveligen hendes Dine.

Men imidlertid skeede andensteds, fire Mile borte, Noget, man maatte kalde høist forunderligt. Ei heller Frederik havde noget stærkt Bryst. I Slutningen af April drog han fra Kjøbenhavn herover. Fra Ringsted, hvortil han var kommen i luffet Vogn med en Herregaardseier i Nærheden, tog han strax Extrapost til Slagelse; han vilde endnu samme Dag til Korsør, for at komme over Beltet med Smakken næste Morgen. Opad Eftermiddagen opstod en skarp Blæst af Nordvest, som han da fra Kæbshuset af havde næsten stik imod sig; han lod sig ikke standse i Slagelse, skjønt der havde været Tid nok næste Morgen til at komme til Korsør i rette Tid. I Korsør havde han sovet meget vel, og at han midt under Søvnen havde haft en temmelig stærk Sveed, var ham et godt Tegn. Men paa Overfarten til Nyborg maatte man frydse meget; thi Vinden var vel bleven nordligere, men var dog kun Sidevind, og skarp var den. I Rahyten kunde han ikke holde det ud for Qualme, og saa var han næsten hele Tiden paa Dækket. Han kom da til sin Onkels Præstegaard i en saadan Tilstand, at man ikke vilde tillade ham, med sin svære Fortjælelse, at drage videre Dagen efter

de fire Miil til Sophie. Han blev stærkt angreben af Sygdommen; jeg veed ei ret, om det var Brystinflammation eller saakaldet galoperende Svindsot, han fik. Nok, han døde i sin Onkels Præstegaard, netop paa Christi Himmelfartsdag i samme Time, som hun, og blev begravet den paafølgende Onsdag i samme Time, som hun, tre Miil fra hende. Der var megen Tale om dette Forunderlige. Man kunde deraf see, at de To hørte sammen: det var den almindelige Tale.

Tirsdag Aften.

I dag blev Agentinden begravet ved Siden af sin Sophie paa en Kirkegaard en Miil herfra. Sophies Fader, som imidlertid nu ikke mere er Præst der paa Stedet, da han allerede for tre Aar siden blev forflyttet til et Kald to Miil længere borte, holdt Viigtalen fra Prædikestolen i Kirken, og skildrede den Afdøde meget godt og meget sandt, jævnt og uden Ordbram. Han opløstede ei blot Stemmen, men og Ord og Indhold noget mere, da han tilsidst talede til og om hendes høiærværdige Broder og dennes Tab. Consistorialraaden havde forbeholdt sig at faste Ord paa Kisten. „Fra Jorden skal Du igjen opstaae: — jeg vil selv høit og lydeligt sige disse Ord ved hendes Grav“ — saa sagde han, og et Par Ord vilde han desuden tale. Ud fra Kirken maatte et Par Mænd lede ham; thi han kunde for Graad ikke see; han saa overhovedet saa forandert ud, at man næsten ikke kunde kjende ham. Paa Kirke-

gaarden, efterat Alle ventede, at han skulde begynde at tale, stod han længe og stirrede mod Jorden, til Degnen, som stod ved Siden, gjorde en Bevægelse henimod ham; da ligesom vaagnede han, saae sig om, og begyndte. Han havde sagt til mig, at han vilde sige nogle Ord om Udbødeligheden, og at man skulde agte og elske de Afdøde, thi de levede endnu, og man skulde samles med dem igjen. Men der kom kun enkelte stærke Udbrud ud af ham, Gjentagelser og Udraab, ja næsten bleve Ordene til forvirret Tale. Alle følte vi Dette mere og mere piniigt. Da gav En Degnen et Vink, og Degnen rakte ham nu Skuffen til Jordspaakastelsen. Han saae stivt paa Degnen, næsten med et Udtryk af Brede; men han tog dog Skuffen og gjorde de to Skridt hen til Graven, hvor han saa kastede den første Skuffe, men Ordene: „Af Jord er Du kommen,“ gjentog han, idet han sagde: „ja visseeligen: af Jord er Du kommen, det ere vi Alle.“ Ligeledes gjentog han de næste Ord: „til Jord skal Du blive;“ derpaa taug han og faldt i Tanker. Degnen gjorde en Bevægelse og skød til Brædtet med den sorte Jord (thi her saae jeg dog ordentlig sort Jord paa et Brædt, ikke hvid Sand paa et Fad). Da foer han op og traadte tilbage, som om Jordspaakastelsen var forbi, og udstrakte Haanden med Skuffen hen mod Degnen, for at Degnen skulde tage den. Da hvidsfede Degnen: „Og af Jorden skal Du igjen opstaae.“ Nu mærkede han med Føet, at han havde glemt den tredje Jordspaakastelse, og nu

traadte han tilbage til Graven og gjentog tre, fire Gange: „Ja visseligen: af Jorden skal Du igjen opstaae,“ idet han tre, fire Gange kastede Jord paa. Man ledte ham til hans Bogn, hvori en Søstersøn af ham, som han har antaget sig som sin Egen, og som er her i disse Dage, kom til at sidde hos ham. Paa hele Hjemveien har han ikke talt et Ord. Da han kom hjem, sluttede han sig strax inde i sit Sovestue. Da Pigen et Par Timer efter bankede paa, — Klokken var imidlertid bleven 3, — for at spørge ham, om han ikke vilde spise til Middag (han pleiede ellers at spise Kl. 2), hvilket hun endda raabte ind til ham, lukkede han op, og hun kunde see, at han havde sovet. Den hele forrige Nat havde han ikke lukket et Øie.

Den Virkning, hans hele Udfærd ved Graven havde gjort paa Alle i hele Kjøbstaden, var snart at spore. Man havde ikke tænkt sig den adstadige, gravitetiske Mand at kunne komme saaledes ud af sig selv af Sorg; men medens han sad hjemme sønderknust ved den Tanke, at han havde givet sin Menighed — thi Mange af den vare med ved Graven — et usømmeligt og forargeligt Skue, steg han i sin Menigheds Veneration, og havde tillige givet den et stærkt Stød tilbage til den forladte Tro paa U dødeligheden. Det viiste sig ogsaa, da han den følgende Dag, om Eftermiddagen gik sin sædvanlige Gang med den lange fulsorte Præstetjole, den buklede pudderhvide Parryk, Baretten med det hvide Tørklæde i Haanden. Han maatte snart mærke det;

thi ærbødigen stode Folk stille og hilsede ham, som om en fyrstelig Person gik forbi. Jeg havde faaet Leilighed til at sige ham, hvilken god Virkning hans store Sorg og hans Sindss Overvældelse deraf havde gjort i Wien. Derved oprettedes hans dybt saarede Vresfølelse. Han skal have været tilmode, som om han ikke mere turde lade sig see for Folk efter saa dyb en Ydmygelse, skjønt han selv var den Første, som følte, at han skyldte sig selv og sin Værdighed, at man maatte paa sædvanlig Viis see ham gaae sin sædvanlige Gang Kl. 5.

Onsdag d. 2den Juni.

Man har af Kant en egen Afhandling om det Skjønne og Høie, skreven længe førend hans Kritik der Urtheilskraft, jeg troer 1770; jeg har engang eiet den særskilt; den staaer sikkert i Samlingerne af hans Skrifter. Han fortæller deri i en lang Note om en Gjerrig, som en Aften faldt i en dyb Søvn over sine Regninger. I Drømme saae han Dødens Engel for sig, som førte ham til Herrens Throne. Her lød en Røst til ham: „Du har lukket Dit Hjerte for al Medfølelse; med Jernhaand har Du vogtet Dine Skatte; Du har kun levet for Dig selv; Du skal i al Evighed leve med Dig selv allene i et øde Rum.“ Engelen førte ham bort; den ene Verden forsvandt bag ham efter den anden, idet Engelen fløi dem forbi med ham. Allerede var han i det uhyre mørke Døde. De sidste Soles matte Prikker forsvandt bag ham. Engelen lod

ham løs og var borte. I frygtelig Angst vaagnede han op; og fra den Dag blev han et andet Menneske.

Denne Drøm er her i Nærheden grueligen gaaet i Opfyldelse. Her lever en gammel Bebersvend, om jeg ellers tør kalde ham gammel. Han er 60 Aar, stærk og raff, og tegner til at kunne leve 20 Aar endnu. Men han lever her i en gruelig Gensomhed, skjønt han færdes meget, og man ofte møder ham og staaer et Dieblig stille med ham i Forbigaaende. Hans Leveprincip var fra tidlig af, at sætte sig i Stand til, at han med sit 50de Aar kunde blive ganske uafhængig. I 20 Aar igjennem glædede han sig til sine 50; dertil sankede han, som den Gjerrige sanker til at faae rundet sin Sum. Han lagde bestandig tilside og giftede sig ikke. Den Dag, han blev 50 Aar, saae han sig første Gang som fri Mand: saa løde hans egne Ord. Netop nogle Uger før var han efter Ansøgning bleven entlediget, og just Dagen førend sin 50-aarige Fødselsdag havde han gjort Rede for sin Fuldmægtigpost, og afleveret sit Embede til Contoirdchefen, og sagt Farvel til Alle i Contoiret. Hans Pension var nu vel ikke Nok for ham; thi den var kun $\frac{2}{3}$ af Gagen, og nogen Bifortjeneste, han havde haft, opgav han ganske. Men Det, han havde lagt sig tilside, havde han deelt i to lige Dele; for den ene havde han i den sikreste af det Slags Anstalter i Europa kjøbt sig en Livrente; af den anden lod han sin nøie med simpel Rente, for dog at have nogen Capital for en Sikkerheds Skyld. Alt Fornødent

i denne Henseende var besørget, da han den 27de April tog afsted med Ageposten, for at drage til sin Fødeby og nu at leve godt og vel i den i fuld Frihed. Han havde aarlig været i Besøg i den og i dens Omegn, hos de Familier, hvis Commissionær han i Kjøbenhavn havde været. Men nu vilde han ganske leve i sin Ungdoms Omgivelser og Minder. Strax udenfor Byen mod Søfiden, hvor nogle Hauger paa den ene Side stode mod et skovagtigt Klat, ud over hvilket man, naar man har sit Bærelse blot en Trappe i Veiret, kan see den blaae Havflade og de forbiglidende Seil, indlogerede han sig hos en Præsteenke, hos hvem han, med Undtagelse af Middagsmaden, mod ordentlig, god Betaling, fik Alt i Huset, saa at han Ingen videre behøvede til sin Betjening; kun til Middag spiste han hos Gæstgiveren, hvor han da jævnlig stødte sammen med Rejsende. Da Præsteenken efter et Par Aar døde, leiede han sig et Bærelse hos en Sadelmager, og boede nu altsaa indenfor Volden. Det var i Nyborg.

Men nu kom Gensomheden og hjem søgte ham, og snart faldt dens hele Gru over ham.

„Jeg har aldrig haft Hjerter til Noget,“ saa udbrød han engang til mig. „Mange have dog Hjerter til mig; jeg var ikke uvelkommen noget Sted. Men jeg havde ikke Hjerter til dem. Nu gaaer jeg om, og vilde gjerne have Hjerter til dem alle, og nu er der Ingen, som har Hjerter til mig. Da gik jeg hjerteløs

om, nu gaaer jeg hjerteforladt. Jeg har intet Hjemmested; jeg er tilovers i Verden."

Lad mig s ie til, at han heller ikke er En af Dem, som Nogen let fatter Hjerte til, eller kan faae hjertelig kjær. Jeg veed ei ret, hvori det ligger, men saa d mme Alle om ham.

H n tog til København for halvandet Aar siden, for der at komme i med at leve. Over 8 Aar havde han været borte; af hans fordums Bekjendte var næsten ingen at finde, eller de vare nu fremmede for ham. Han gik ind i en Klub, han gik alt imellem paa Theatret; sin Caffe drak han endda daglig hos en meget besøgt Conditor. Men Gensomhedens Gru laae tilsidst i det folkebev gede, folkesyldte København stærkere, end nogensinde f r, med Mulm og M rke over ham. Mod Foraaret, da det Salvaar, paa hvilket han havde leiet sin Bolig, løb ud, tog han tilbage igjen over Beltet, og boede nu igjen i Nyborg. Fodvandringer derfra sydpaa havde han altid været vant til at gjøre; i L vspringet gjorde han dem nu altid, og talte idelig om det deilige Partie paa Svendborgveien ei langt fra Orbeffelunde. Jeg havde de forrige Aaringer nu og da seet og talt med ham. Men først ifjor kom jeg i en nærmere Berøring med ham, da vi traf hinanden, paa Vandring og kom til at gaae en lang Vej med hinanden, ja tilsidst overnattede sammen i en Kro, hvor vi begge maatte ligge i samme Bærelse. Da gik hans Hjerte op for mig, om jeg ellers saa tør sige; hans

indre Gru gif idetmindste op for mig, uden Tilbageholdenhed. „For 8 Aar, sagde han blandt Andet, da jeg for første Gang gif denne Bei paa mine eensomme Vandringer, — fjørt havde jeg den ofte, — da gif jeg her i mit gode Tummerumme, lykkelig i mig selv. Og nu gaaer jeg her i den bittreste Veemød og Gru. Da nød jeg min egen Sjæl og nød det deilige Skue. Nu gaaer jeg her i en Verden, som for mig er øde. Min Værts to Drengs saae med Længsel efter mig, ikke Længsel efter mig, men Længsel efter at kunne gaae med mig; de to Pigebørn sadde indenfor Vinduet; maaſkee de, naar de havde ſeet mig gaae, efter at jeg havde fortalt, at jeg vilde til det deilige Hvidkilde, ſneg ſig ned i deres lille Have, for at bukke ſig ned til deres Par Blomſter. Hvi tog jeg ikke engang en Bogn og tog dem med? Nu ere Drengene og Pigerne vorne. Nu er jeg ikke engang i Stand til at gjøre dem det godt igjen, om jeg ellers duede dertil. Men jeg duer til Intet.“

Da vi den næſte Morgen gif ſammen ad Beien her til Byen, tog jeg mig i det, og ſagde til ham: „De gaaer og lider i deres Indre; det er Ret, det maa ſaa være; men ſaadan indre Følelſe af ſin egen Syndighed og Intethed ſkal man forarbeide i ſig til ſin Sjæls Salighed.“ — „Tænker De da ikke, ſagde jeg efter en Stund, at Chriſtus ikke er døet for Intet, men for Dem, ſom for os Alle?“ Vi kom derved dybt ind i denne Sag, og han blev efterhaanden mere talende.

Han har i sin Tid, det havde han sagt mig, studeret Theologie, ja været ikke langt fra Examen, da han opgav den, fordi han havde følt, at til Præst duede han ikke. Mange Gjenmindelser heraf kom op i ham, som vi gik og talte. Paa Erindringer af Bibelsprog var han ikke fattig. Vi kom endelig til at tale om Arvesyndigheden; hvorledes alt Sligt er os isødt i vort Kjød, men at vi derfor dobbelt maae tænke paa at døde det og at forarbejde det til vor Sjæls Salighed. — Vi vare saaledes netop komne her til Byen, da jeg, just idet vi gik ind i den, nævnede for ham den 51de af Davids Psalmer, og spurgte ham, om han ikke kjendte den, den var dog en af Davids syv Bodpsalmer, som staae bag i vore Psalmebøger efter Evangelierne og Epistlerne. David skal have skrevet den, da Propheten Nathan havde været hos ham og straffet ham for hans Misgjerning mod Urias og mod Urias's Hustru. Vi vare lige komne forbi Moses Arons Huus, da jeg standsede og gik ind, og i en Hast laante hans tydske Bibel; jeg vidste, han havde Luthers Bibeloversættelse; den ligger for det Meste opslaaet hos ham, enten i Psalmerne eller i Propheterne. Saa satte vi os paa en Steenbænk ved Porten af en Gaard ligeoverfor under nogle fiirkantet tilfskaarne Lindetræer, og jeg læste flere Vers af den 51de Psalme for ham, temmelig høit endda. Der var Ingen paa Gaden, og baade han og jeg gaae og gjelde for — jeg for en Philosoph, thi Folk vide da dog, hvad det vil sige, nemlig En, som gaaer og

studerer Sjælen, — han for Hypochonder, og begge gaae og gjelde vi for Særlinge, men derved faaer man Frihed til Meget. Jeg sagde ham ved denne Veilighed, at Bibelen, men især det gamle Testament, maatte han endelig altid læse i Luthers Oversættelse; thi denne Oversættelse kunde man i Sandhed kalde forunderlig genial, om man ellers turde bruge Ordet i saa hellige Forhold. Jeg baer Folianten ind igjen til min gamle Tøde; forinden tog min Eremit Afsted med mig, da han vel kunde vide, at jeg nu maatte blive noget inde hos Manden. Egentlig var det vel, fordi han nu vilde være med sig selv allene.

Det tænkte jeg strax. Jeg fik ikke heller siden min eenfomme Vandrer mere at see; jeg erfoer, at han hos en Mand i Byen havde laant en gammel tydsk Bibel i lille Format, en Spændebog med Sølbspænder, og saa havde begivet sig fra Byen igjen.

Jeg har været nede og hentet Bertens tydske Bibel; thi han er en Holstener af Fødsel, og har sin Bibel paa Tydsk. Jeg vil dog hense til de Vers, jeg dengang læste høit for paa aaben Gade. Sligt skulde staae rundt om i Byerne, læseligen opslaaet paa opstillede eller ophængte Tavler, Sort paa Hvidt, det vilde virke lige saa meget og anderledes, end Korsene og Crucifixerne i de katholske Lande, og saa skulde Kirkerne bestandigen staae aabne, som i hine Lande, at Pigerne, naar de gif til Torvs, kunde gaae ind og knæle for Alteret. I Baabenhøjene — er det ikke underligt, at Kirkerne

Forstuer blive kaldte saa? maaskee fordi i Frederik den Fjerdes Tid Landsoldaternes Baaben bleve gjenste der, — i Baabehusene og paa Siderne af Kirkevæggene skulde Bibelsprog staae, og stundom ombytted med andre. Paa Kirkegaardsmurene lige saa:

„Gott sey mir gnädig nach Deiner Güte, und tilge meine Sünde nach Deiner großen Barmherzigkeit. Wasche mich wohl von meiner Missethat, und reinige mich von dem Uebel meiner Seele; denn ich erkenne meine Missethat und meine Sünde ist immer vor mir. — Siehe ich bin aus sündlichem Saamen gezeugt, und meine Mutter hat mich in Sünden empfangen. — Schaffe in mir, Gott, ein reines Herz, und gieb mir einen neuen gewissen Geist. — Verwirf mich nicht von Deinem Angesicht, und nimm Deinen heiligen Geist nicht von mir! — Die Opfer, die Gott gefallen, sind ein geängsteter Geist; ein geängstet und geschlagen Herz wirst Du, Gott, nicht verachten.“

Alt Dette har jeg nedskrevet til Dig, fordi det levende kom mig i Erindringen, da jeg i Morges Kl. 6^{1/2} luffede mine to Vinduer op, og saa ham komme vandrendes paa den anden Side af Torvet, hvor han gif ind til en Sadelmager, hos hvem han pleier at logere, naar han kommer her til Byen. Det er der, at nu den ene af hine Drengene er Svend, medens den anden er det i Odense, og af de to Pigeboern er nu den ene Stupige her hos Consistorialraadens og den anden juist netop paa det Hvidkilde, han dengang vandrede til.

Men tænk Dig min Forundring, da jeg nu Kl. 8^{1/2}, som jeg vil lukke Vinduerne og lade Kullegardinet gaae ned, fordi Solen tilsidst skinnede hen paa mit Papiir, seer en Vogn holde udenfor Sadelmagerens. Paa Vognen sidde Uhrmagerens to Pigebørn paa 13 og 14 Aar, min Eremit kommer ud med Sadelmagerens lille Datter paa 11 Aar, hjælper hende op i Vognen ved Siden af sig paa forreste Sæde, hvor han sætter sig op, for selv at være Kudst. Der maa være foregaaet en stor Forandring med ham.

Onsdag Aften.

Jeg kunde da ei bare mig, jeg maatte ind til Sadelmagerens. Jeg spurgte dem, om jeg havde seet ret, om det virkelig havde været Herr Søborg, som jeg havde seet kjøre derfra. „Ja De maa nok spørge, sagde Manden, han er bleven en ganske Anden, end han var.“ — „Ja nu er han ret bleven et skikkeligt Menneſke,“ sagde Konen. „Naa, naa, svarede Manden, usikkert har han da aldrig været; han var tungsindig, mærkede man nok, og det var han endda først bleven paa de sidste fire, fem Aar; og saa saa han ud, som om han var suur.“ — „Han var saamænd ogsaa gnaven, svarede Konen, og skjønt man nok mærkede, at han gjerne vilde være venlig, kunde han ingen Velkomme med det, for Alting var ham utilpas. Naar Spøttebakken engang ikke stod paa det Sted, han var

vant til, var han strax vred; men nu er han en ganske Anden."

Torsdag Eftermiddag.

Jeg maatte idag, strax som jeg gik ud, ind til Uhrmagerens. Synderligt nok, at jeg virkelig fik Grinde. Netop i Morges, som jeg, fordi jeg igaar Aftes havde glemmt at trække mit Uhr op, dreiede Viserne mange Gange om, for at faae Uhret stillet, gik den lange Viser af, og ved at falde paa Gulvet blev den traadt skjævt af mig, da den lige var kommen til at ligge paa et Sømmehoved. Saa jeg havde fuldt Grinde hos Uhrmagerens. Pigebørnene saae jeg imidlertid Intet af i Stuen, skjønt det endnu var længe til Skoletiden. Som jeg sad og talte med Manden om Et og Andet, kom Konen ind. „Nu, sagde jeg, De seer jo ret glad ud; tro mig, det er over al den Fornøielse, deres Pige-børn have havt igaar.“ — „Det har De Ret i, sagde hun; men min Mand kan i denne Tid Intet opmuntre; han grubliserer bestandig.“ — „Hvad trykker ham da?“ sagde jeg. — „Naa, De veed jo nok, hvad der trykker saa Mange her i Byen i denne Tid.“ — „Er det det?“ raabte jeg næsten leende, men strax alvorlig igjen; thi Manden vendte sig lige i det Samme om til mig, og saae paa mig med et underligt forlegent Ansigt. „Ja De, sagde han endelig langsomt og nølende, Dem kan det Alt nu ikke anfægte. De har nok Deres Tro paa det Tørre.“ — Du maa vide, han holder meget af at

fiske i en Dam strax udenfor Byen, egentligen et Slags lille Noer, men meest med Ferskvandsfisk, hvoraf han bringer mangen Ret hjem? han har for en lille Afgibt faaet Tilladelse dertil af Byen. Det faldt mig ind, da han sagde: „paa det Tørre.“ — „Jeg maa sagtens tro paa U dødeligheden, sagde jeg, jeg, som hver Dag lever et u dødeligt Liv.“ — „Ja, blev jeg ved, idet jeg saa først paa den Ene, saa paa den Anden, maa jeg ikke nok sige saa, naar jeg hver Dag samler paa Det, som hverken Møl kunne æde eller Røst fortære; og det saa ret herinde i min egen Sjæl; thi hvem samler jeg da til, naar det ikke er for den anden Verden, jeg samler?“

„Mig synes, sagde Konen, at det ikke er Noget at plage sit Sind med. Vorherre har gjort Godt imod mig al min Levetid. Der gaaer ingen Dag, at jeg jo takker ham for hans Miskundhed. Jeg maatte jo være et Skarn, naar jeg ikke takkede Gud. Mand og Børn har han givet mig, som man ikke kan ønske sig dem bedre, og vort Udførmme have vi. Naar jeg nu skal døe, og Vorherre vil, at nu skal det være Nok, og nu skal jeg falde i en Søn, hvoraf jeg aldrig skal vaagne op, og heller ikke have nogen Drøm, hverken drømme godt eller ilde, nu saa forestaaer mig jo intet Ondt, for saa er jeg borte; saa har jeg nydt mit Gode i min Tid. Mine Kjære her paa Jorden faaer jeg dog alligevel ikke med mig, naar jeg døer. Men skal jeg

vaagne op igjen af Døden i en anden Verden, nu saa desbedre, saa har jeg jo en god og kjærlig Gud."

„Men Deres Mand, sagde jeg, er dermed ikke nøiet. Han har altid tænkt og troet, at efter Døden skulde han leve igjen i en anden og bedre Verden. Og nu vil han have Visshed for, om han har troet ret eller ei. Men hvorfor tænker han ikke, som De, og lader den Ting have gode Veie? Det er fordi han altid har levet for noget Mere, end denne Verden, og har sanket paa Mere, end hvad Møl og Røst kunne fortæere, og naar han er bleven urolig ved al den Tale om Udødeligheden, saa er det, tænker jeg, paa samme Maade, som naar De med Gæt fik at vide, at nu skulde De rømme fra Huus og Have og fra hele Næringen og Fortjenesten. Men naar saa er, saa tænker jeg, at siden Deres Mand allerede her paa Jorden har fæstet Bolig i Udødelighedens Rige, saa maa han være lige saa vis paa, at Døden ikke skal tage den fra ham, som han kan være vis paa, at, saafremt han skulde rømme ud af dette Huus her, som jo ikke er hans eget, skal han nok faae et andet andensteds, naar han blot maa tage alt Det med, som er hans, thi Verden er da stor nok. Men nu troer jeg, at han baade i sin Sjæl og i sit Hjerte besidder Meget baade af Fromhed og Gudsfrøgt og af Forstand paa den hellige Skrift og dens Dybder, som han kan tage med sig til den anden Verden, og saa tænker jeg, han nok maa kunne stole paa, at han ikke skal blive huusvild al den tilkommende Tid,

om saa denne skrøbelige Leerbolig bliver sagt ham op. Den er kun af Jord og skal blive til Jord igjen, og dog er den alligevel ganske herligen bygget af en Bygmester, som nok kan i dens Sted bygge Det, som er herligere end den."

Jeg taug et Dieblif og blev saa ved: „Har ikke Deres Mand i al sin Levetid arbeidet paa at gjøre sin Sjæl til en Bolig for en from og en mild og en kjærlig Aand, og gjør han ikke Alt, for at gjøre sine Døttres Sjæle fromme og milde og forstandige?" — „Jo det veed Gud, han gjør," sagde Konen. — „Naa, svarede jeg, hvad have vi da videre Vidnesbyrd behov? Skulde saadanne Sjæle ikke være udødelige?"

Der indtraadte atter en lille Stiltienhed, og det var Ret saa, og jeg reiste mig og sagde: men nu maa jeg dog see Deres Smaapiger, de skal da vel ikke hen til Skolejomfruen endnu; og hermed saae jeg paa Uhret, som Manden havde flyet mig og jeg endnu holdt i Haanden; „den er da ikke halv Ni endnu," tilføiede jeg. Men ligesom jeg vilde gaae, saae jeg et Barn ligge og sove sødeligen. „Min Gud! har De saaet Barn i Huset?" sagde jeg. „Det er Nabokonens, var Svaret, som boer her under Tag med os." — „Det var et Guds Under, blev Konen ved, at jeg netop kom til i rette Tid. Nu skal det være hos mig et Par Dage, for at det kan blive afvænt. Jeg kom, ligesom Moderen var i fuld Graad; hun tog i det Samme Barnet op og vilde lægge det til Brystet, men saa kastede hun det hen

i Buggen, og raabte: „Nei, Nei.“ Jeg tog strax Barnet, som er vant til mig. I et saadant Dieblif maa en Moder ikke lægge sit Barn til sit Bryst; det kunde blive farligt for det, og jeg tog det saa med mig, for at det kunde blive afvænt.“ — „Men hvad havde da sat Moderen i en saadan Sindsbevægelse?“ — spurgte jeg. — „Det er underligt nok, svarede Konen, men Dem kan jeg nok sige det, men jeg vilde ellers nødig, at det kom ud blandt Folk. Hun havde drømt, at hendes Barn ingen Sjæl havde, men var et Uthyske, og derover var hun vaagnet i Graad. Jeg hørte noget Saadant, derfor gif jeg derind, og det var en Guds Engel, som førte mig derind. Var jeg kommen lidt senere, saa laae kanskee Barnet i Krampetræk nu, istedetfor at det nu sover saa sødeligt.“ — „Der seer man en Virkning, sagde jeg, af den ulukkelige nye Lærdom, som de lærde Herrer fra Kiel og Kjøbenhavn have prædiket her.“ — „Mener De det?“ sagde Uhrmageren. — „Ja, svarede jeg, det kan De forlade Dem til; hendes Drøm kom ei af Andet.“ — „Det troer jeg for vist ogsaa,“ sagde Konen.

Jeg gif ud; Pigebørnene vare lige færdige med en Gravhøi, de havde lavet og prydet for en død Due, der om Morgenens var funden i Dødsens Dieblif i Dueslaget og strax efter var døet, hvorom de da omstændeligen fortalte mig. Og derefter maatte de fortælle mig om deres Tour igaar, og den kunde de da ikke blive trætte af at fortælle mig om, lige til vi kom

til Skolejomsfruens Dør; thi jeg fulgte dem derhen. De havde paa Veien været paa en Kirkegaard, og den gamle Præst var selv kommen ud til dem; de havde været en heel Time paa Kirkegaarden, fordi Herr Søborg vilde læse alle Indskriverne, og de havde imidlertid faaet Lov til at plukke en Blomst af hver Grav, men ei flere, saa de ved hver Grav maatte passe paa, hvilken de helst skulde tage. — Du har dog vist hørt tale om Overndrups Kirkegaard, hvor den gamle Læssen har faaet Bønderne til at sætte et Kors paa hver Grav, med det Bibelsprog paa, han lagde til Grund for sin Rigdale, og med Vers af Grundtvig, Ingemann, Psalmebogen, gamle Psalmer, snart eet, snart et andet; ligesom der og i hans egen Have findes saadanne Indskriver. Det er nu efterlignet paa flere Steder. Nogle af Versene havde de godt kjendt, og derfor moret dem meget over dem. Saa havde de været oppe paa Skjoldemoose Mølle, hvorfra de havde talt mange Kirker, og ovre paa Taasinge havde der just været Folk paa Bregninge Taarn, som med Rikkert havde seet over til dem. Men næsten allerm meest, lod det til, havde de moret dem paa Hvidkilde, hvor de havde været inde i Drikhusene og rundt om i Haugen. En Mimose (*mimosa pudica*) havde fornøiet dem ubeskriveligen, og nu fortalte de mig, at den havde været ligesom ganske levende; det var ligesom den blev angst, saasnart de blot rørte den lidt med den lille Finger; den krøb reent

sammen med alle sine Smaablade, og saa sænkede hele Stilken sig ned.

Jeg kunde paa Alting høre, — thi de maatte fortælle mig, hvor de havde været inde med Herr Søborg, og hvad han havde sagt til Alt, — at han maa være bleven som et andet Menneſke, thi forrige Aar var han ikke ſaaledes. Idag ſeer jeg ham da ſikkert og ſaaer talt med ham.

Torsdag Aften.

Jeg fik ham dog ikke at ſee idag, og Gud veed, hvor han nu er. Han var kommen hjem med Uhrmagerens Døttre Kl. 9, var derpaa kjørt over til Sadelmagerens, men ſaa ſtrar efter kjørt videre, for at bringe Vognen tilbage til den Mand, han havde leiet den af, en halv Mil herfra. Hos ham havde han, ſaa fortalte Sadelmagerfolkene, overnattet den forrige Nat, og var da gaaet forud til Byen, medens Vognen kom efter. Nu meente de, at han ogsaa havde været der den ſidſte Nat. Men idag havde de ikke ſeet ham.

Fredag Morgen.

Gud velsigne mine Smaacomteſſer, at de endelig ville blive i Kjøbenhavn Junimaaned ud, ſaa kan jeg forblive her til Begyndelſen af Juli. „Mine Døttre, ſaa ſkriver Greven i et Brev til mig, ville ikke fra al den Herlighed, de ere komne ind i, førend jeg melder dem, at nu ere Kirſebærrene fuldmodne; jeg har ſaaet

et ordentligt Manifest fra dem desangaaende, underskrevet af dem begge. Vi ville hermed lade Dig vide, kjære, bedste, allersødeste Faer, saa skrive de Smaacanailler, at det er vor allerunderdanigste Villie, at blive her Junimaaned ud. Og saa en lang Fortælling om Alt, hvad der endnu skal foregaae til Maanedens Ende. I en Efterskrift sjoie de til: „Lad os vide, naar Kirsebærrene ere fuldt modne hjemme, saa komme vi.“

Du veed, hvorledes jeg har det i Hjerteminde. De saa Timer, jeg har besatte med Informationer i Byen selv, vil, haaber jeg sikkert, den samme gode Ven besørge for mig, som har gjort det hidtil; det er kun Gjengjeld; thi naar han sidst i September tager til Hovedstaden, besørger jeg imidlertid alle hans. Men for Herregaardens Styld, og alle de Timer, jeg der har, havde jeg dog maattet være tilbage til strax efter Pintse, den 8de Juni, dersom Tøsene ikke havde gjort sig rebelske i Kjøbenhavn. Jeg veed, at Faderen morer sig derover; thi han holder af Intet mere, end at de med Lystighed sætte sig i et frit Forhold til ham.

Den ældste er tretten Aar, den yngste elleve. Den yngste har spillet Hovedrollen i dette Stykke. Begge ere rare, gode, opvakte Piger, med hvilke jeg har Lov til at færdes saa, at jeg ikke behøver ved Lectievæsen at forstyrre hos dem det Bedste, jeg har at give dem. Jeg fortæller dem Verdenshistorien med Landkortet bestandig foran os, og en Tidstabel tillige. De beholde saa Meget, som de ville; det er mig, der sørger for,

at vi faae jevnlig Reilighed til Gjentakelse; da forfarer jeg, hvor Meget de have beholdt. At de skrive Tydsk og Fransk med Nøiagtighed, passer jeg derimod paa. Religion lærer Præsten dem i Forening med fire Smaapiger i Kjøbstedet, og derfor komme de to Gange ugentlig til den. Nogen Plante- og Dyrekyndighed har jeg for deres Skyld lagt mig efter. En uendelig Fornøielse havde jeg den Dag, jeg gjennemgik en Kornblomst med dem.

Fredag Aften.

Jeg var hos Consistorialraaden idag; han kommer sig nu mere og mere, det vil sige: han fatter og samler sig. Prædike selv begge Pintsedagene vil han, ja svarede mig næsten stødende, da jeg slog paa, om han ikke vilde lade en Præst fra Egnen prædike for sig den ene af de to Helligdage. Jeg mærker, at, ihvorvel han veed, at hans Forvirring i Tirsdags netop har gjort et godt Indtryk for ham i hans Menighed, synes han sig dog at have Noget at opreise igjen. Han har hele Formiddagen arbeidet paa sin Prædiken til første Pintsedag.

Men som vi sad, og Talen var om Et og Andet, hvorved hans afdøde Søster bestandig kom tilbage i Erindringen, træder en Slægtning af ham her fra Egnen ind til os, og hvad han havde paa Hjerte som Nyhed at fortælle, kom snart ud af ham. En ung Pige her i Egnen, Datter af en Kammerraad, der eier en ganske god Landeiendom, og nogenlunde har vidst at hytte og

holde sig, — det var Consistorialraadens Dom om ham, — har flaaet op med sin Kjæreste. — Men hvorfor? I Sandhed her skee underlige Gjæringer. Hendes Kjæreste var den ene af de fire Philaether, — jeg faaer lade dem beholde dette Navn, — Medicineren. Fra Byen her, hvor han var kommen i Land fra Als, og for en Onkels, en herværende Kjøbmands Skyld, samt vel og for sine tre Companers Skyld, havde opholdt sig to hele Dage over, og saavel hos det Par Læger, her ere, som hos Lægfolk havde skaffet sig en vis Anseelse for sin Dygtigheds Skyld, som Læge, — fra Byen her var han dragen ud til sin Kjæreste henimod en Miil herfra. Snart havde han ogsaa her bredt sin Viisdoms Fyldde ud, i Forbindelse med Holsteneren, som var fulgtes med ham, men til Forsærdelse for sin Kjæreste. Hun sad netop ved Fortepianoet i den ene Ende af den lange Sal, medens han perorerede i den anden. Hun blev ved at spille; hun var midt i Duverturen til Don Juan, og hun blev ved, medens hun dog hørte hvert Ord; hun faldt saa i Noget af Slutningsmusikken, hvor Steengjæsten kommer til Don Juan. Hun spillede pianissimo; endelig gik hun over til Noget af Ludlams Hule, hvor Gjenfærdet kommer i Ridder salen til den unge Dame. Han blev ved at perorere og disputere. Da reiste hun sig endelig, gik hen til ham og saa paa ham med en vis Mine af Bisterhed, som skal have taget sig besynderlig ud i det ellers milde rundelige, med mørkebrune Haarløkker om-

givne, graablaa=øiede Ansigt paa den lille trivelige, fyldige Figur, der rigtignok stod saa fast paa Jordbunden under sig, som havde hun ret fæstet fast Fod. En Bekjendt, som var tilstede, og altid har havt et godt Die til den unge Pige, har fortalt mig Dette, da jeg i Aften mødte ham. „Altsaa Du bekjender selv, sagde hun, at Du ikke veed af, at Du har nogen Sjæl.“ Han sprang op og vilde favne hende med det Udbrud: „men Dig veed jeg, jeg har, Du min egen lille, søde Glut! Du min lille, søde Sjæl!“ Men hun stødte ham med Afsty bort, og saae med et dobbelt biftert Blik paa ham. „Bort, sagde hun, bort;“ derpaa kastede hun sig ned for sin Moder, som sad nogle Skridt derfra, lagde sit Hoved i hendes Skjød, og gif saa med begge Hænderne for Ansigtet ud. Han stod et Dieblif som forbauset, derpaa dreiede han sig om paa den ene Hæl og sagde: „Evava, hun kommer sig nok, det lille uskyldige Væsen; hvor dog det Oprør i hendes Sjæl flædede hende godt; men nu vil jeg dog ikke see hende i Aften.“ Derpaa gif han. Han var indlogeret hos Districtets en halv Mil fra Gaarden boende Læge. — Han kom igjen Dagen efter, men han fik hende ikke at see. Hun laae og græd, men hun gruedes ved Tanken om at see ham. „Lad ham blive fra mig med sit Leflerie,“ sagde hun. Og han? — han skulde netop afsted til Nyborg samme Aften. „Jeg vil lade hende i Ro, sagde han til Moderen. Naar jeg er borte, saa kommer nok Længselen efter mig igjen, og da lader De

hende komme til Kjøbenhavn, hvor hun kan være hos min Onkel. Naar jeg kommer til Bhen, skriver jeg hende et fornuftigt, kjærligt Brev til. En sød, lille, yndelig Glut er og bliver hun."

Det skal hun ogsaa virkelig være, men hun blev det ikke mere for ham. Ottende Dagen efter skrev hun ham det Brev til, hvori hun slog op med ham. Det var et Alvorsbrev, et Straffebrev: „Du har selv erklæret, at Du ikke er Andet, end en Dødning, et Skelet; mener Du, at jeg kan være forlovet med et Menneske, som selv siger, at han ingen Sjæl har? — Hans Svar var roligt: Jeg seer, at det er bedst saa, skrev han; det er rigtignok bedre, at vi skilles ad, end at vi forenes, men det maa intet Brud gjøre mellem Din og min Familie; vi maae ikke stye at see hinanden. Jeg betragtede Dig som et kosteligt Cie. Endnu bærer jeg Dig i mit Hjerte, min søde, lille, rare Emilie. Men det nærmere Forhold er forbi imellem os, det seer jeg vel; lad da saa være!"

Den, af hvem jeg har faaet disse sidste nærmere Underretninger, er ingen Anden, end Consistorialraaden selv. Han lod sig i Begyndelsen ikke mærke med Noget; men tilsidst fik vi dog at vide, at han havde kjendt den hele Sag fra først af; Emilies Fader havde raadført sig med ham derom. Han havde strax erklæret, at det var Ret saa; at man ei maatte hindre hende i at slaae op. „Jeg kjender disse unge Herrer; deres Vantro stikker fast og dybt i dem," sagde han med et Blik, som

om han tænkte sig den tredie Person, der var nærværende, som en saadan ung Herre, men han saae der ved kun paa mig. „En Forbindelse med en saadan Herre er værre end et Egteskab imellem Katholik og Lutheraner, og det maa dog Enhver indrømme, er imod al Fornuft, at den ene Egtesælle skal betragte den anden som en fordømmelig Kjætter. Hun havde Ret i, at hun ei vilde knyttes til en Mand, som meente, at hverken hun eller han havde en udødelig Sjæl.“ — Da den Fremmede var gaaet, — det var en Fuldmægtig hos en Herredsfoged et Par Mile herfra, ellers Candidat i Lovkyndigheden med næstbedste Charakter, — fortalte han mig hvad jeg har fortalt.

Samme Dags Aften.

Den opslaaede Forlovelse har da sat Alle i Bevægelse her i Byen. Jeg har just derfor gjort en Deel Besøg. De unge Døttre ere som begejstrede; de prise den unge Pige. Fædrene ryste med Hovederne ad deres Døttres romanske Snak. Man taler om, hvor godt et Partie det dog var. Han er Amanuensis hos sin Onkel, en anseet og formuende Læge, uden Børn; saa at Brodersønnen vel kommer til at arve baade hans Praxis og hans Penge. Hendes Fader er ogsaa en ganske holden Mand. Begge havde de kjendt hinanden fra Barndommen af; kun tre Aar imellem dem; han 24 Aar, hun 21; Brylluppet allere paatænkt og næsten berammet. Det skulde været imellem Michelsdag og

Mortensdag. — Mødrene synes baade Ja og Nei, mærker jeg. Det Første er, mene de dog, at en Kone kan fæste fuldkommen Tro til sin Mand. „Et saadant Egteffab,“ sagde en af dem, en herlig Matrone, som jeg altid har holdt af, og som oftere har takket mig meget, fordi jeg engang bragde et Par Exemplarer af en lille aflang rød Bog i Miniatur ind i Huset, som hedder „Vergiß mein nicht“ og indeholder religiøse Vers, meest i den fromme Syndsfølelser Retning, — man faaer den hos Bogbinder Falk paa lille Kjøbmagergade, — „et saadant Egteffab,“ sagde hun, kan dog ikke blive sluttet i Himmelen.“ — „Og der, tilføiede hun, skulle alle Egteffaber dog være sluttede, naar de skulle være lykkelige paa Jorden.“ — De unge Evende og de unge Herrer rygte dog ogsaa med Hovederne. De kunne ikke ret faae det i Hovederne, at en ung Mand skal miste sin Kjæreste af saadan Aarsag.

„Naa, hvad siger De hertil?“ sagde jeg til Moses Aaron. „Der Herr Consistorialrath,“ sagde han, er en høierværdig Mand, ein gottesfürdytiger Mann, der einherwandelt im Geseze des Herrn; er hat Redyt; wie sollten Jüdin und Christ zusammen kommen können. Ja wenn die Jüdin keine Jüdin ist, und der Christ kein Christ, det er noget Andet.“ — Vi kom saa til at tale om, om endnu Spindelvævene dreve deres Væsen i hans Krambod. „Nei,“ sagde han, om de saa ikke vide, hvad der er bleven af deres Sjæl: Snuustobak, Knappenaale, Bændler og Syfilke kunne de ikke undvære;

und so ein Wechselchen kömmt denn auch mitunter.“ Han er, erfarer jeg, Commissionær for et Handelshuus i Altona, som giver hele Byen Varer paa Credit.

Hvad han undertiden kan tale treffende. „Ein Mann, der einherwandelt im Geseke des Herrn“: man kan i faa Ord ikke tegne og male Consistorialraaden bedre. Ja, min gode Moses Aaron har et skarpt Die og et godt Iudicium. Jeg troer, at alle Jøder have det. — God Nat!

Lørdag Aften.

I dag falder Talen noget anderledes, hvor jeg har været, og jeg var igjen et Par af Stederne fra igaar. Det ene Sted var jeg dog ikke inde, men stod udenfor og talte med Mand og Kone, som stode sammen i det aabne Fag Vindue. Det har nu rygtedes, at Consistorialraaden har bifaldet Forlovelsens Ophævelse, ja havt sin Stemme med derved.

Jeg var inde hos ham paa Beien. Han fortalte mig Noget, men som jeg ikke maatte fortælle igjen til Nogen, — med Dig blev dog gjort Undtagelse; men nu beholder Du det hos Dig selv indtil videre. Emilie havde anden Natten, førend hun skrev sin Kjæreste til og slog op med ham, en Drøm, som fyldte hende med Rædsel. Hun drømte, at hun sad i sin lille Stue og hørte ham komme, hun hørte hans Køft udenfor, hun fløi ham imøde, eller rettere: hun svævede hen imod ham; — at flyve Nogen imøde hører da ikke heller hverken hende eller hendes Figur til. Da omsluttede

hans Arme hende, og han trykkede et varmt Kys oven i hendes adskillte Haar; hun saae op til ham, men saae med Gru et Dødningehoved, ganske som den Beenrad, Doctoren i Odense har i et Skab, og midt i Dødningehovedets Dienhuulheder sad hans store lyseblaa Dine, og de saae saa begjærlige ud, som om han vilde spise hende. Hun vaagnede op med et forfærdeligt Angstskrig, som Moderen, der laae i samme Kammer, vaagnede af, og ikke kunde glemme noget Dieblif hele Dagen. Dermed var Ophævelsen gjort. Nu skal hun være ganske vel tilmode igjen.

Jeg tilstaaer, jeg længes efter at see denne tappre Pige.

Anden Pintsedag.

I Aften skal jeg ud til Din Gamle, om man ellers i vore Dage tør kalde en Mand i sit 60de Aar gammel. Han sendte mig Bud igaar, at hans Vogn kom hertil idag, og at jeg endelig maatte komme til ham med den. „Jeg har Noget, der trykker, ængster, bekymrer mig“, skrev han; „dog nei, intet af disse Udtryk er ret og rigtigt; jeg har Noget, som holder min Sjæl i en indre Bedrøvelsestilstand“. — „Jeg veed ei, føiede han til, om jeg tør sige, at jeg er bedrøvet efter Gud; jeg troer dog nei; bedrøvet af Gud er jeg, men bedrøvet efter — ja det er jeg nærmest efter et Menneske“. Jeg svarede ham: „Vogn, veed De nok, jeg ikke bruger til en Bei af 1½ Mil, især i saa yndige Foraarsdage.

Skal Bognen ikke alligevel herind til Kjøbsted, saa lad den blive hjemme; mig saaer den ikke med. Jeg kommer ogsaa allerbedst til Dem, naar jeg, henad Aften, Kl. 7 omtrent, kommer til Præstegaarden, efterat have vandret eller vanket et Par Timers Tid i Nag baade legemligen og sjæleligen."

Bognen er da ei heller kommen; og nu vil jeg lige til at gaae, som Skyggerne allerede blive lidt længere og Solen lader Glandsen falde lavere og venligere paa de lysegrønne Træer og Marker.

Tirsdag den 8de Juni.

Klokken 7 var jeg i Præstegaarden, og et Dieblif efter sad vi allerede sammen hyggeligen og godt ved Theevandsbordet i Storstuen, som tillige er Havestue. Begge Havedørene stode aabne; udenfor gik den yngste Datter, en tretten Aars Pige, frisk og rank; hun skulde lige til at vande nogle Bede. Præsten var i samme friske opvakte Aand, — jeg siger ikke Humør, men Aand, thi andet Ord vil ikke ret passe, — som jeg kjender saa godt hos ham. At han havde sendt Bud efter mig, fordi Noget trykkede hans Sjæl, skulde man ikke paa mindste Maade have kunnet mærke paa ham.

Vi kom snart til at tale om al den Udbødelighedstvivl, som ængstede Gemyterne i Kjøbsted mere, end de vilde lade dem mærke med. Men snart fik Samtalen en anden Vending. Vi kom til at tale om Troen og dens Kraft; thi det var dog Mangel paa den, som nu

egentligen Byen leed af, meente vi alle Tre, men hvad vi derved meente, kom nu til Forklaring.

Troen? bestaaer den i, at antage Det, som skrevet staaer, fordi det saa staaer skrevet? Nei! den gode Byes Indvaanere havde jo netop antaget Det, som skrevet staaer, med fuld Tillid; derfor havde de saa trøstigt sjunget deres: „O venlige Grav“. De havde haft ret en barnlig Tro derpaa, ret, som Barnet, der troer hvad Forældrene sige og lære det. Barnets Tro er grundet i Ufreskygt, kan man sige; man kan tilføie: i Sjælens indre Lydighed og Følgagtighed. Denne er en vis umiddelbar Ufreskygt, som ikke er sig bevidst, at den er alt Det, hvad det indholdsstærke Ord Ufreskygt udsiger. Men allerede hos Børnene kan man efterhaanden mærke en stor Forskjel imellem, om de blot troe, eller om deres Tro er deres Villie, om de troe, fordi de ville troe, fordi deres Sjæls hele Hu staaer dertil, deres Sjæls Villiekraft lægger sig deri. Saaledes var ikke de gode Mennesters Tro, da de sang deres Sang om den venlige Grav. Derfor kunde den ikke holde sig, da de svære Bandskyllinger kom; den var ei bygget paa en Klippe.

Nu kom der nogle Andre, hvis Tro var deres hele Sjæls Grebethed og Opfyldthed af en Tanke, der i deres Dine var stor. Deres Tro var den, at man ikke skulde troe paa Udbødeligheden, at den ei behøvedes, at den ikke havde hjemme nogensteds, og i denne deres Tro vare de inde med deres hele Sjæl, med al deres hele Hu

Skal Bognen ikke alligevel herind til Kjøbstedet, saa lad den blive hjemme; mig saaer den ikke med. Jeg kommer ogsaa allerbedst til Dem, naar jeg, henad Aften, Kl. 7 omtrent, kommer til Præstegaarden, efterat have vandret eller vanket et Par Timers Tid i Mag baade legemligen og sjæleligen."

Bognen er da ei heller kommen; og nu vil jeg lige til at gaae, som Skyggerne allerede blive lidt længere og Solen lader Glandsen falde lavere og venligere paa de lysgrønne Træer og Marker.

Tirsdag den 8de Juni.

Klokken 7 var jeg i Præstegaarden, og et Dieblif efter sad vi allerede sammen hyggeligen og godt ved Theevandsbordet i Storstuen, som tillige er Havestue. Begge Havedørene stode aabne; udenfor gik den yngste Datter, en tretten Aars Pige, frisk og rank; hun skulde lige til at vande nogle Bede. Præsten var i samme friske opvakte Aand, — jeg siger ikke Humør, men Aand, thi andet Ord vil ikke ret passe, — som jeg kjender saa godt hos ham. At han havde sendt Bud efter mig, fordi Noget trykkede hans Sjæl, skulde man ikke paa mindste Maade have funnet mærke paa ham.

Vi kom snart til at tale om al den Udbødelighedstvivl, som ængstede Gemyterne i Kjøbstedet mere, end de vilde lade dem mærke med. Men snart fik Samtalen en anden Vending. Vi kom til at tale om Troen og dens Kraft; thi det var dog Mangel paa den, som nu

egentligen Byen leed af, meente vi alle Tre, men hvad vi derved meente, kom nu til Forklaring.

Troen? bestaaer den i, at antage Det, som skrevet staaer, fordi det saa staaer skrevet? Nei! den gode Byes Indvaanere havde jo netop antaget Det, som skrevet staaer, med fuld Tillid; derfor havde de saa trostigt sjunget deres: „O venlige Grav“. De havde haft ret en barnlig Tro derpaa, ret, som Barnet, der troer hvad Forældrene sige og lære det. Barnets Tro er grundet i Urefrygt, kan man sige; man kan tilføie: i Sjælens indre Lydighed og Følgagtighed. Denne er en vis umiddelbar Urefrygt, som ikke er sig bevidst, at den er alt Det, hvad det indholdsstærke Ord Urefrygt udsiger. Men allerede hos Børnene kan man efterhaanden mærke en stor Forskjel imellem, om de blot troe, eller om deres Tro er deres Villie, om de troe, fordi de ville troe, fordi deres Sjæls hele Hu staaer dertil, deres Sjæls Villiekraft lægger sig deri. Saaledes var ikke de gode Menneffers Tro, da de sang deres Sang om den venlige Grav. Derfor kunde den ikke holde sig, da de svære Vandfhyllinger kom; den var ei bygget paa en Klippe.

Nu kom der nogle Andre, hvis Tro var deres hele Sjæls Grebethed og Opfyldthed af en Tanke, der i deres Dine var stor. Deres Tro var den, at man ikke skulde troe paa Udbødeligheden, at den ei behøvedes, at den ikke havde hjemme nogensteds, og i denne deres Tro vare de inde med deres hele Sjæl, med al deres hele Hu

og Billie. Og i Kjøbsteden traadte de nu op som sande Troeshelte. De kom med Vandsfyllinger, men disse Vandsfyllinger styrtede ned fra en Klippe.

Vi smilede til hinanden ved dette Resultat: jeg og Præstekonen; thi Præsten loe høit derad.

„Mene I ellers ikke, sagde han, at disse Kræmmere derinde ogsaa ere en indre stærk Troes Mænd? Jo, det ere de. Enhver af dem lever, om ikke i en levende og inderlig Tro, saa dog i en fast Tro, nemlig i den, at han maa lægge Noget tilside til sine Børn, saavidt han kan. Til den Ende arbeide de, plage de sig, fornægte de sig. Deres Tro er virkelig og i Sandhed hos deres Mammon, og det hartad, som en Tro, der kan flytte Bjerger, hos Nogle af dem; thi Flere af dem, som ere blevne formuende Mænd, hvorved ere de blevne det, Andet, end ved Kraften af den Sjælens og Villiens Hu og Anspændelse og hele Tragten, som har udgjort deres klippehaarde Tro?“

Men levende og inderlig er saadan Tro dog ikke; men det var ikke heller hiin tillærte christelige Tro, som man i deres Barndom havde paalagt dem at have, og som deres Børn ei heller turde Andet end have.

Saaledes faldt vor Tale. I det Samme kom Præstens næst yngste ind, en blomstrende, rødkindet, rund og trivelig Præstegaarsdatter paa 19 Aar; hun seer ud, som var hun kun 17, og er fuld af livlig Aand. Hun løb hen til sin Moder, og raabte: „Nei, nu har jeg da hørt noget Ypperligt, ret som paa en Violoncel; Du

skulde hørt et Staccato, og Fugaer, og saa var det, som accompagnerede han sig selv dybt ud af Struben; det var en Nattergal, men som jeg aldrig har hørt nogen før. Jeg fulgte langsomt og tyst med ham, som han fløi fra Træ til Træ i en Rundkreds og bestandig begyndte paa Ny, og da han saa tilsidst blev inde i et tykt Træ, saa stod jeg saa stille, at jeg knap turde drage Ande; thi jeg stod lige under Træet, lige tæt ind under ham."

"Kom, min elskeligste Glut, sagde Præsten, har Du da hilst paa Hr. Gabrielis?" — "Jo, da jeg kom, svarede jeg; da vinkede vi ad hinanden."

Moderen gik ud, og da Datteren var færdig med sin Thee, gik hun bagefter. Da hun var borte, udbroød Præsten: "Hvorfor synger man dog: „Dine 16 Aar igjen, Faaer Du aldrig mere." Nu er min Datter 19 Aar, og nu ere de 16 Aar dog først i Begreb med at gaae op for hende; og naar hun er 24 Aar, er jeg vis paa, at hun har sine 16 Aar endnu; forudsat, at hun da ikke er forlovet endnu, og det haster det i Sandhed ikke med; ja saa har hun dem først rettelig; thi i min Familie gaaer Alt langsomt. Men hvorfor skulde hun ikke senere kunne finde dem igjen i mangt et Punct af sit Liv? Hendes Moder har nu netop i sit 48de Aar, nu, da hun har overstaaet Meget, og kun har de to yngste Døttre tilbage, i sin Datters Selskab funden sine 16 Aar vel conserverede igjen; thi hun har i Grunden

gjemt paa dem sin hele Levetid, og har alt imellem haft en yndig Hjemfølgelse af dem."

Præstekonen kom ind igjen. „Det kommer altsaa an paa, sagde hun, hvad det er man troer." — „Og troer paa, svarede Præsten. Hine Godtsfolk tænkte paa at lægge til Side til deres Børn, ogsaa til dem selv paa den gamle Alder. De kalde det at lægge til Side til den gamle Mand. Det kommer da nu kun an paa, at de tænke paa, at de ogsaa maae lægge Noget til Side til den gamle Sjæl, — det vil sige: til Sjælen, naar den skal fornyges."

„Ja! sagde jeg, det kommer egentligen an paa, at man allerede her strax lever midt i den udødelige Leven; thi saa lever man ogsaa for den. Den, der først lever for Det, som hverken Rusten kan fortære eller Møllene æde, han lever frisk og freidig og fri, og lever en udødelig Leven."

„Men lad os huske een Ting, sagde Præsten: Troen, meente vi, skulde være levende og inderlig; det kommer da ikke ene og allene an paa, hvad man troer og troer paa, men og hvorledes man troer."

„Ja vist skal man troe med Liv og Sjæl; men jeg har dog, sagde Præstekonen, en Angst for den slyngende og brændende Tro; jeg har seet saa megen Kjærlighed af saadant Slags blive borte igjen."

„Hvad Inderligheden angaaer, sagde jeg, saa skal man troe og elske med den Følelse: her er godt at boe

og godt at være. Man skal i sine Følelser have sig sit gode Hjem."

"Der gives to Slags Tro, blev jeg efter et Øieblik ved, eller rettere to Virkninger af denne Sjælens dybe Grebethed og Opfyldthed, den ene er den mere frygtsomme, som gjør oplagt og oprætt til kraftig Gjerning ei blot for sig og Sine, men for Mennesker i Almindelighed, eller og for Guds Rige, blot som saadant. Der er Tillid til Gud og Tillid til Mennesker i den. Den anden er den mere inderlige og dybe, som tager alle Tilfældigheder i Livet som Anledning og Veiledning til at nærme sig det Dybeste og Bedste. Den første Tro er mere villiekraftig, den anden mere følelsesfuld. Men der gives ogsaa Sammensmeltninger af begge. Men der maa være sand Føde for Aanden i enhver Tro, især til Kjærlighed, Overbærelse og virksom Omsorg for, at der ei skeer Noget Uret, men at det Belgjørende fremmes."

I det Samme kom Frilinde; saa kalde de Datteren. Hun hedder egentlig Frederike Linde til Fornavn, efter en Tante; men der er gjort Frilinde deraf. I hendes Barndom kaldte de hende snart Frie, snart Linde, til det blev Frilinde.

Hun begyndte igjen om sin Nattergal, og nu fortalte hun, at hun paa Hjemveien var sprunget over Gjerdet ind i Haugen, for at undgaae at møde Sørensen, som hun havde seet komme. „Jeg fik ordentlig en Angst, da jeg saa ham, at han nu skulde komme og slaae koldt

Band over mig;" og saa begyndte hun paa At at give sit Hjerte Luft over Nattergalens herlige Slag.

"Hvem er den kolde Bandmand?" spurgte jeg siden, da Frilinde var gaaet ud; thi, medens hun var der, vilde jeg ikke ogsaa tee mig som Bandmand, ved at bringe ham paa Tale. „Han er Huuslærer, var Svaret, hos Birkedommerens, som boer paa en Gaard strax udenfor Byen. De maa nok kalde ham Bandmand — det er netop med Vandforklaringer, han har, ja jeg kan sige frænklet min Frederike dybt. Hun blev bekendt med ham, da hun i Vinter var de 6 Maaneder i Kjøbenhavn, blandt Andet for at dyrke sit Spil og sin Sang. Der havde engang, hvor han og hun vare sammen med Flere, været Tale om de mange rislende Bække og Vandløb, vi hos os have. Mange ere rette Smaaelve, hvis tørrede Flodfenge vi allene beholde om Sommeren; men tidlig om Foraaret, naar det første Grønne kommer frem paa deres Kande, fryde de os usigeliggen ved deres Squulpen og ilende Fart. Et Par Dage efter gik han med hende paa Gaden, kort efter at en Regn havde tøet en Mængde Snee. „„See, sagde han, ved at vise paa en Kendersteen, hvor Vandet squulpende ilede frem og endelig styrtede ned i et dybere Afløb, see her har De een af deres Foraarselve ganske grangiveligen; netop saaledes danne de sig; kun at de meest have i forrige Tider maattet arbeide sig selv frem, og saaledes have selv dannet sig deres Kender, men dem har man dog ogsaa ofte hjulpen paa, og stundom kan man være

ubis, om det er en naturlig Flodfeng eller en Grøvt, man har for sig." — Hun blev formelig vred, fordi han saaledes vilde gjøre hendes Bække til Kendeftene, og al hans Forklaring hjalp ei. Hun kaldte ham Profaiteren, og det hedder han nu hos os, naar Ingen hører det; han er og en sand Profaiter, men i mange Henseender en god Huuslærer, som min Søn ikke har Skam af at have recommanderet."

Tirsdag Eftermiddag.

Her er den gode Skif, — saa har jeg ogsaa truffet det paa Herregaardene, — at man om Morgen ikke drikker Thee med Familien. Naar jeg trækker Kullegardinet op, saa veed Pigen, at jeg er oppe, og det er gjerne et Dvarteerstid efter, at hun har hentet mit Skotøi. Saa bringer hun en lille Theepotte op til mig med Thee og dertil det Øvrige, og jeg skjænker mig nu mit Theevand selv. De varme den lille Theepotte først med heedt Vand, saa hælde de i den af deres egen større. I Almindelighed ere de færdige, ligesom jeg begynder. Saaledes var det i deres forrige Præstegaard, hvor jeg saa ofte kom, fem Miil herfra, og saaledes er det nu ogsaa her, hvor det nu er første Gang, jeg har tilbragt en Nat hos dem. Formanden i Raldet besøgte jeg her tidt, det vil sige hvert Foraar, og stundom og om Efteraaret. Den lille Theepotte er den samme.

Saa gif det nu og imorges. Ved Siden af det Gæstefammer, som nu er mit, er et Afslukke, hvor en

Deel af Præstens Bøger ere satte ind, de, han ei har Plads til i sit Studerekammer. Der fandt jeg da imorges, efterat jeg var til Ende med at skrive til Dig, blandt andre Bøger en Bog, af hvis Dedication nogle Ord bevægede sig meget i mig. Det var Otto Frederik Müllers Skrivt i Dvart: „Efterretning og Erfaring om Svampe, især om Rørsvampens velsmagende Pilsse.“ Dedicationen er til Grevinde Schulin (Bogen er af 1763). Han siger, at hun først har lært ham at kjende denne Art spiselig Rørsvamp. Saa føier han til: „De har betaget mig Frygt for dens Skadelighed. De har ladet mig see og smage Herrens Venlighed i den paa mere end een Maade.“

Disse Ord faldt som en frugtbringende Sæd ind i min Sjæl. Jeg gik, paa eengang besaliget og grundende, ud i Haven. Den havde faaet et ganske andet Udseende, end den havde, da jeg var her sidst paa Forbivandring, og da vor Gamle først nylig var kommen hertil. Den var skabt heelt om, og det paa det Frydeligste. Det maatte jeg ogsaa nu sige til Marie, — saa kalder Præsten bestandig sin Kone, og saa vil jeg nu ogsaa kalde hende. Jeg mødte hende i Haven; hun fulgte mig til Laagen ud til Markveien. Klokken var 10; Solen straaledde herligt hen over Landsbyen, da jeg traadte ud af Laagen og gik den lille Sti hen til Markveien.

„Smage Guds Venlighed i Champignonerne.“ Hvi leve vi ei mere i en Tid som den, da det faldt naturligt

og smukt, at en lærd Mand udtalte sig saa i en Dedication? Men jeg vil leve saa, tænkte jeg ved mig selv. Har han sagt Andet, end hvad der er min Sjæls inderste Følelse, naar jeg glæder mig ved Skuet af den Sol, der belyser det Halve af en fjærn Skovs bøiede Kunding? Men hans Tanker og Følelser derved vare udtryktelig religiøse. Det følte jeg, og grundede herover; thi min Glæde i Verdens Herlighed var ei en saadan Glæde i Herren, det følte jeg.

Den Markvei, jeg gik, løber fra Præstegaardens Bagport lodret ned mod et høit med Hasler bevoxet Steengjerde, der indeslutter en Bøgeskov, som netop nu staaer paa det Herligste; hist og her en Teg i sit første Lysegrønne. Ligesom Enden af Markveien indbyder en Stente til at gaae ind i Skovens kjølige, friske Mørke; men Markveien dreier sig til Høire og løber langs med Skovens Steengjerde, paa hvilket dog Haslerne ei staae saa tætte, at man jo alt imellem kan faae seet ind i, jeg kan sige ned i, — thi Skoven bakker sig nedad, — Skovgrundens omfringstrøede grønne lyse Pletter. Medens man saaledes har Skoven paa sin venstre Side, saa tæt ved sig, at dens Grene hænge ud over Veien og beskygge den, — thi man har Skoven mod Syd, — har man til høire Side den frie Mark og bag den Landsbhens Venligheder. Jeg holder saa meget af denne Bei, at jeg gjerne gaaer den til Enden af Skoven, hvor dennes Steengjerde dreier sig bort og forlader Markveien, som gaaer lige ud hen til en Gjødningehob.

Jeg gaaer den saa tilbage igjen, for over Stenten at gaae ind i Skoven og gaae en Skovsti, som et Stykke løber langs med Steengjerdet indenfor, til den dreier sig nedad, og man hen igjennem Skoven, der ei er belempret med nogen Underfod, undtagen paa enkelte Steder, mere og mere bliver en sig nede i Grunden udbredende Eng vaer, der mere og mere med sit friske Grønne kommer skinnende tilsyne. Den er Enden af en stor Eng, som fra en Indsøe bag Skoven skyder sig ind i denne, som en langagtig for Enden afrundet Bugt. Det er kun denne Ende deraf, som skinner frem som en Sal for Elvepigernes Dands, omgiven af bølgende Bøgefroner.

Jeg gif idag paa min gamle Viis Markveien til Skovens Hjørne. Paa Høire havde jeg en udbredt Flade af Vintersæd. Saa gif jeg tilbage igjen til Stenten, og gif saa inde i Skoven, netop i samme Retning, saa at jeg nu fra Skoven af saae hen over den herlige mildtbølgede Vintersæd og de mange henstrøede hvide Bægge og graae Straatage bag den, idet jeg dog alt imellem lod Dinene gaae ned i Skovens Dyb, hvor alt imellem en enkelt Busk baer en Lystop af Solskin. Stien fører tilsidst nedad langs en Kende, som tidlig paa Foraaet gjennemstrømmes af squulpende Bænder, men nu kun havde et hvislende Løb i sit Nederste; men nogle Steder rislede og skyllede og ilede den dog saa rasst, at jeg maatte tænke paa Tullins Ord om Bækkene, som løste fra Isens Baand, knap kunne nok af Glæde ile.

Den kommer fra en Art Mose, men, som det synes, med Væld i Bunden, midt i Præstemarken, gaaer saa hen under Markveien, hvor en Steenbro presser Bandet sammen; den gaaer derpaa under Steengjerdet ind i Skoven, hvor den tidlig paa Foraaret endog har en buldrende Styrtning, og derefter løber den gennem Skoven ned til Engen hen over større Træers Rødder og imellem utallige Planter og Skud, slangeagtig ud og ind, bestandigen med nye smaae Styrtninger, som risle melodiskt og døssende, naar man, siddende paa en frisk Græs- eller Mosplet i Skyggen af en Bøg, med Fødderne ned i Fordybningen, fornemmer den usynlige Guddoms Aand, medens man troer at fornemme den store Pan langt borte, naar et Daadyr gjør sit Spring i det tørrede Løv, og bliver staaende for at see paa En. Nede i Engen blinker en Aa, til hvilken vor lille Elv iler hen, for at samles med den.

Som jeg gif, og var kommen over Kløft og Vandløb paa nogle Stene, imellem hvilke Bandet skyder sig ilende frem, og nu dreiede til Venstre for at følge langs ned med Kløften, bliver jeg min lille trivelige landsbys friske Præstedatter vaer, som kommer mig imøde opad. Nynnende saae hun mig ikke, til hun med Gæt, ved en Rasklen i det Løv, jeg lige kom til at træde i, foer op og blev mig vaer. Nu fulgte hun tilbage med mig, og jeg lod hende gjerne som Veiviserinde føre mig udenom hiin lille Bugt om i et mørkere Skovpartie, ned til Indsøen, hvor man paa den anden Side seer ligge en

udbredt Landsbye med en Kirke i Midten, Præstens Annekirk, i lige Linie ingen Fjerdingvei fra Hovedkirken, men formedelst Omveien omkring Søen henved en halv Miils Riørsel borte.

Jeg fortæller Dig Dette saa omstændelig; thi jeg sidder nu i mine to Aftentimer, — disse to Timer, hvori jeg daglig lader snart Musen og Gratier besøge mig, snart Romantiken omgive mig med sin Dæmring og Dybde, — og jeg lader nu den yndige Morgenstund gaae forbi min Sjæl igjen. Jeg gjør, som Landskabsmaleren, der tager en Skizze af en Egn, og dobbelt nyder den, idet han giver et Gjenbillede af den.

Paa Hjemveien begyndte jeg at tale til min unge Ledfagerinde om, hvorledes hendes Prosaiter havde villet tage Betydningen for hende fra Kilderne og Bækkene. „Det er dog noget ganske Andet,“ sagde jeg, „naar Sneen, som har holdt Markerne varmede og beskyttede, om Foraaret smelter, og Vandet baner sig selv utallige Veie hen til en nærliggende Grund, og naar i denne nu Vandet stiger, men tilsidst skaffer sig et Udløb, idet det borer sig en Veie hen gennem en Mark, og nu lader lyst Græs og fine Blomster groe op ved sine Kanter, til det gennem en Skov risler ned til en større Aa og med denne til en Indsøe, der optager de rislende Bænde.“ — „Men med Kilderne er det dog vel anderledes,“ svarede hun, „de komme da inde fra Jordens Skjød?“ — „Fra Himlens Bænde komme de,“ sagde jeg, „maaskee en Sydvestvind bringer dem fjærnt fra til

os, ligesom Trækfuglene komme fjærnt fra." Hun forstod det ikke. „Baade hos os og i Bjerglandene er det ofte saa," sagde jeg: „Naar paa Toppen af et høit Bjerg en Sky, som er kommen svømmende gjennem Luf-ten, standser og leirer sig, saa fortætte sig dens Bænde, og de danne tilsidst Draaber, der sætte sig af og samle sig, og give mængen Bjergels Næring, ja vel og sit første Dphav. Ligesaa er det hos os. De samme Skyer, vi see, lyse og indtagende at svømme deroppe paa Himmels Blaae, de fortætte sig og blive mørkegraae, og kunne da danne en herlig Baggrund for en Skovs grønne Hvælvinger; men tilsidst strømme de ned som Regn, ofte velgjørende, forfriskende, glædelige; men saa finde Regnens Bænde en Plads paa et høiere liggende Sted, hvor de indsuges og sive sig dybere og dybere ned, til de maaskee møde et Lag af reen Kisel, som er Det, vi kalde Sand; der gaae de igjennem og sætte de Plantedele af, som de maaskee have havt opløst i sig, og naar de da nu, rensede og klarede, støde paa en Grund, som ei mere vil lade dem gaae igjennem sig, være det en Leergrund eller i Bjergegne en Steen- eller Klippegrund, saa arbeide de sig ud til Siderne og arbeide sig en Kende frem, indtil denne nede i en nærliggende Dal kan bryde gjennem Dækket og sende sin Straale ud, som Kirsten Wiils Kilde i Dyrehaven ved Kjøbenhavn. Jeg veed, De kjender den. Paa deres Bei i det Skjulte forfriske de nu mange Trærødder, og i Træets Top kunne

Safterne fortælle om, fra hvilken rislende Elv under Jorden de ere komne."

Jeg mærkede, at mine Ord ikke just ganske veder-
qvægede min varme unge Veninde.

"Ja, ja," sagde jeg, "jeg veed nok, hvad De vil ; De vil, at Kilden skal have kysset Elverpigens Barm og druffet hendes Billed. — Er det ikke saa?" — "Jo, sagde hun smilende, saadan er det just." — Det var mig kjær, at hun ikke forklarede disse Ord videre; jeg saae i det opklarende Smil, hvormed hun sagde: "Jo saadan er det just," den hele Frihed for mig, hvori hun er voget op; hun vidste, at hun ei behøvede at forklare sig videre. "Nu! svarede jeg, der gives vistnok ogsaa Kilder, som komme fra Jordens Dyb, uden at man veed, hvorfra. Man veed jo, at een af Carlsbader Sunheds-
kilderne med Et standsede en heel Dag, da et Jordstjælv flere hundrede Mile derfra ødelagde Nissabon; alle Ind-
vaanerne sørgede; da sprang den Dagen efter frem igjen. See! det vidner jo om store indre Naturforhold." —
"Ja og om Meget, svarede hun, som kan foregaae dybt nede i Jordklodens store kemiske Værksteder: saa kalder Hr. Sørensen dem." Hun sagde Dette med en Blan-
ding af Godmodighed og Spot, at jeg foer tilbage; men hun sagde det tillige med en Art af Hoveren, som følte hun, at det var Noget, hun var udover. Jeg maatte tænke paa hiin unge Mand, som man talte til om hans Elskedes Fregner og hendes lille Borte paa Hagen, og som derfor besluttede at holde mere af hende;

han vilde nu ogsaa elske Fregnerne og Borten og finde dem yndige, fordi han ogsaa i dem vilde see og hnde og elske hende. — Men jeg gav Tanken en anden Bending; jeg vilde ud over dette for mig just ikke ynderige Punct, hvorhen jeg var kommen med hende. „Lad det være chemiske Processer, sagde jeg; ogsaa de ere dog altid tilfidsst Pulsationer i Guds store Nærværelse. Naar Blodet træder flint rødmende op i Rinden, saa ere der bestemte Arter, hvoraf det i sine Forgreninger træder stærkere ud, og det er Hjertet, hvis Banken driver det derop, og man kan meget vel finde de Veie, ad hvilke det mechanist drives derhen, og Physiologen vil her tale om organiske Processer; men tilfidsst banker dog — eller fra først af, skulde jeg sige, — et elskende Hjerter, en af Kjærlighed bevæget Sjæl bag det altammen, og det er den, som bringer Rinden til at rødme. Men som saaledes en stor og heel Menneskesjæl med Alt, hvad den uudgrundet bærer i sit Dyb, kan ligge bag hiin Rødmen, ja levende og nærværende træde ud i den, om det saa gaaer mechanist til med Blodets Gang derhen, saaledes maa det vel ogsaa være i det store Verdenshele. Guds Hjerter banker dog tilfidsst deri.“

Hvad hun tænkte ved Det, jeg saaledes sagde, veed jeg ikke; mig var det tilpas, at hun ikke svarede; og jeg vogtede mig vel for, lig en flodset Halvstudent, at spørge hende, hvad hun sagde hertil. Paa det Bedste, man kan sige, maa man hverken forlange eller ønske eller vente andet Svar, end Taushed, som jo ofte er et stort

og passende Gjensvar. Vi gik i nogen Tid stiltiende. „De kjender da vist Schillers: die Götter Griechenlands,“ sagde jeg endelig; saaledes vilde De maaskee have det,“ „eller maaskee dog ei,“ svarede jeg et Dieblit efter nølende til. — „Nei, svarede hun; det er mig uforstaaeligt, hvorledes Schiller har kunnet skrive det; han skal have skrevet det i sin tidlige Tid. Hvor kan man ønske at see Guder i Træer eller Stjerner; naar man jo overalt i dem alle kan see og elske Gud selv?“ — „Ja,“ sagde jeg, ogsaa i de kemiske Processer; den store Albevæger og Algiver er i det altsammen, og Alt hænger det forunderligen sammen med hans inderste Hjerte, ligesom Blodet i Rinden med vor Sjæls bedste Følelser. Og saa tænker jeg, at vi have fuld Ret til at lade et strømmende, rislende Vand, som paa sin Vej omgives af en lille Frodighed, det selv har næret frem, gjøre sit hele romantiske Indtryk paa os, baade naar det, straalende af Solen, iler gjennem Marken, og naar det squulper i Skovens Dyb. Den hele Sol og den hele Jord virker dog med deri, og den usynlige Baggrund ogsaa.“ — „Veed De, hvad et romantiskt Indtryk er?“ svarede jeg til; det bestaaer i, at bag ved Det, vi see, er en usynlig Storhed eller et usynligt Dyb, som lader os aue sin Nærværelse, ja føle den i os og om os.“

Vi skiltes ad ved Stien, som gaaer til Havelaagen. Jeg dreiede om ad den; hun gik lige ud til Præstegaardens Bagport.

I Haven gik Præsten op og ned i Nøddegangen.

Jeg gik til ham, og ventede nu, at han vilde aabne mig sit Hjerte. Men det skeede ei. Vi kom ind i noget ganske Andet, Noget, han gjerne taler om, og jeg ligesaa.

Jeg fortalte ham om de Ord, jeg havde læst og grundet over. Derved kom vi til at tale om Sjæle-
Ungdommen, og hvorledes man skal bevare sig den.

„Ja, sagde han, jeg føler det ofte. Jeg kan vel i dette Stykke med Goethe sige, som der staaer paa Titelen af et af Bindene af hans Levnet: Hvad man i Ungdommen ønsker, det har man i Alderdommen fuldt op. Min Sjæls Hu stod til at opnaae den evige Ungdom i mit Indre. Jeg troer, at jeg tør sige, at jeg har den. Min Kone, mine Venner tale, uforanledigede af mig, om min Sjæle-Ungdom.“

„Jeg har, blev han ved, til Bedste for mig om-
dannet nogle Vers af Schiller, i hvilke han om sig siger det Modsatte af hvad jeg vil sige om mig. Hans kjender De. Mine lyde saa:

Noch glänzen mir die heitern Sonnen,
Die meiner Jugend Pfad erhellt;
Die Ideale sind gewonnen,
Die einst das frohe Herz geschwellt;
Noch lebt in mir der frische Glaube
An Wesen, die mein Herz gebahr;
Der rauhen Wirklichkeit zum Raube
Ward nicht, was einst so herlich war.

Man maa rigtignok, naar man skal kunne tale saa, være bleven ved, bestandigen med sin Sjæl at være inde i Philosophiens og Poesiens og Religiositetens Rigers Herlighed. Tænk, hvilke store herlige Riger! og kan jeg ikke med Rette sige, at de ere mine alle? Deri har jeg Vaar og Sommer i mig hele Aaret igjennem. Men det er naturligt, at man først, naar man nærmer sig de 60, bliver rigtig sjæleung."

"Du komme rigtignok, blev han efter en lille Stund ved, de mange Besværligheder, Tryk, Kjedsomheder, og saa desuden alle vore egne indre Uvorenheder. Man maa tage Sligt religiøst, man maa forarbejde det hos sig selv til det Gode; man maa holde sig til den Tanke, at hvad der hæmmer, det fremmer. Paa Overvindelsen af Sligt, af al den Uro, den Sjæleontaagethed, den Sjæleophidsfethed, den Sjæle-Uvorenhed, den Sjæle-Urolighed, den Sjæleslaphed, voxer sig Livet stort og stærkt og kraftigt i vort Indre. Men bestandig maa man tage Alt religiøst. I de mindste Smaating maa man tage det saa. Jeg har en seig og treven Underlivsnatur. Jeg kan forsikre Dem, og De skal agte derpaa og hverken lee derad eller slaae Brag derpaa: naar jeg undertiden maa tage smaatskaaret Rhabarber, da ere mine Tanker hos Herren og bede, at det maa hjælpe snarligen og godt; stundom vil det ikke; men hjælpes jeg, saa ere mine Tanker hos Herren med Taknemlighed. — Jeg er ikke min, men Din, saa lyder det i min Sjæls Inderste; det er Grundtanken i min religiøse Sindsstemning,

og saa siger jeg bestandigen med en gammel Psalme, som jeg skal vise Dem hos Brorson: „Er Herren ikke dog mit Liv, min Kraft, min Styrke? Hvad skulde hindre ham sit eget Land at dyrke?“ — Hvad skulde hindre ham sit eget Land at dyrke? Kan man tænke sig en trøstefuldere, dybere, sandere Tanke?“

Jeg sagde ham, at jeg paa fuldeste Maade heri følte, som han; ja, at hans Ord netop ofte havde været mine.

„I opløst Usalighed, blev han ved, i indopløst Usalighed bestaaer for en stor Deel Saligheden.“ — „Jeg siger ikke: i overvunden Usalighed, tilføiede han; det er ikke nok; nei, indopløst maa det hedde. Men saa maa man agte paa, hvor Herren vil, at vore Lidelser skulle falde.“

Han standsede i det Samme. Vi vare just ved Enden af Nøddegangen. Uden Tvivl følte han, at nu maatte der ikke tales mere. Han gif hen til en Kone, som laae og lugede; og jeg — jeg gif ikke med, men søgte til det Hjørne af Haven, hvor Havelaagen er, og gif ad min kjære Markvei ned til Stenten, og satte mig øverst paa den og saae ned paa de tusinde Lyspletter, som Middagsolen fastede paa den grøne Skovgrund. Da jeg kom tilbage, mødte jeg Præsten, som vilde ud at see til sine Folk, der strøede Gjødning paa en af Markerne. Klokken var lidt over eet; han meente, at de vare vel ved Arbeidet igjen efter Middagspiis-

ning og Middagsro, hvortil Tiden fra halv tolv til eet er bestemt.

„Jeg gif nu lige, sagde han, og tænkte paa en Opsynsmand ved et Fyrtaarn, som jeg engang har hørt om. Hans Fyrtaarn laae ude paa en Pynt af Landet, og tætved var hans Bolig, paa tre Steder omgiven af vild Sø, og mild Sø, ligesom Veiret var til. Men eensomt boede han ei; thi nærvæd, ja næsten lige tæt ved, var en Landsby, hvis Udkant var et Fiskerleie. Kirken laae et lidet Stykke fra, og Præstegaarden tæt ved den. Han var en Søn af en Præst, var bleven Student med Udmærkelse til første Examen, men havde aldrig faaet anden Examen. Han var et opvakt Hoved, havde musiceret, æsthetiseret, og havde levet et meget interessant Klubliv baade i Dreiers Klub og i anden Klub. De maa tænke Dem hans Ungdom i den Tid, da den nordamerikanske Krig satte Frihedsideerne i Bevægelse. Katastrophen hos os i 1784, da Kronprindsen satte sig i Besiddelse af sin Ret til at træde i Spidsen for Landets Styrelse, havde han oplevet i Kjøbenhavn. Den havde ogsaa været Marsag i, at han ei fik anden Examen. Han var afholdt af en Mand, en Ungdomsven, som kom i temmelig høi Embedsstilling, men som dog, efterat have skaffet ham til at blive Telegraphbestyrer, ikke kunde bringe ham til Mere, end Opsynsmand ved et Fyrtaarn, hvor han saa i en Række af Aar aarligen engang pleiede at besøge ham paa Reiser i Embeds Medfør. Han bragde ham da gjerne Bøger med, som han laante ham

og gjerne lod ham beholde Vinteren over; han sendte ham ogsaa Bøger fra Kjøbenhavn, danske, tyske, engelske. Hans Ven og Belynder var nu en fornem Mand, og at han et Par Gange om Aaret fik Brev fra ham og affendte Brev til Svar, samt, naar han kom, levede med ham som Ven og Ligemand, gav ham en vis Anseelse i Egnen. Men ellers vare hans Kaar smaae, hans Bolig ringe, hans Stilling uden udvortes Anseelse. Da havde han nu sine Tider, da det gik op og ned i ham, at han ikke var bleven Andet; da kom mørkt Tung-sind over ham og et vildt Sind. Det mærkede han, og saa satte han sig et Par Dages Tid ned i et mørkt Kjelderrum, og kom al den Tid ikke op deraf, naar ikke Fyret gjorde det absolut nødvendigt. Han laae da om Natten, indhyllet i en Ravai, paa en Straamatte paa Gulvet. To hele Dage med to hele Nætter gik gjerne saaledes med, og det et Par Gange, ja tre Gange om Aaret. Saa var han fri igjen; Dæmonerne vare vegne, og han kunde igjen glæde sig ved sin Kone, sine to Pigebørn, sin Hase, sin Minerva og Tilskuer, hvilke han, som havde været Duus med Rahbek, især gjerne læste, indtil de hørte op, da saa siden Rahbeks Grindringer, som hans høistaaende Ven endog forærede ham, bleve ham en kostbar Skat. Saa læste han ogsaa igjen de Vennebreve, han havde mange af Forffjellige, især dog af sin Ven, hvori Kammerad- og Studentertonen herskede.

Hans Kone søgte at faae Folk til at troe, at det Onde, som saaledes paafom ham, var et Ehygdomstil-

fælde, som angreb ham saa, at han derfor maatte være i Mørke og Kulde. Hun havde Ret, kun at hun ikke nævnede Sygdommens Sæde og Bestaffenhed rigtig; hun lod det være et Dienssygdomstilfælde, men Folk mærkede nok, at det var et Sindsygdumstilfælde, skjønt Enhver lod, som troede man hende aldeles.

Jeg har taget ham og hans Behandling af sig selv til Exempel for mig og mit Liv. Man har onde Timer, Uoplagthed, Pirrelighed, Uergerlighed, Uborenheder. De fataleste Dæmoner huser i Ens Sjæl, eller ville dog til at huser deri. Det maa man nu vide: — det er Hovedsagen. Man kan godt behandle Saadant, ligesom Fyr-Ophængsmanden, uden at man behøver at krybe ned i en mørk Kjelder. Sommetider sagde jeg til dem: Viger fra mig, apagitote, og de veege; men til andre Tider veege de ikke. Saa maa man see at faae det overstaaet. Ofte har jeg i saadanne Tilstande tænkt paa de Dæmoner, som Herren jog ind i Evinene, men som nu vare farne i mig. I 40 Dage har saadan Tilstand aldrig varet hos mig, knapt nogensinde i 40 Dvartdage. Ofteft kun i 40 Timer eller 2 Gange 40 Timer." — „Her er da ogsaa Usalighed at indopløse," føiede han efter nogen Tausked til.

Jeg har kun givet Dig et Uddrag af hans lange Fortælling, og har ladet mine Mellemord blive borte. Vi vare imidlertid ikke komne ud til Folkene, da vi længe vare komne i med at staae. Vi var just ved Stenten, da sagde han, at nu fik vi lade Folkene være, for at hans Rone ikke skulde vente.

Vi gik tause ved Siden af hinanden tilbage, og kom, ligesom Alt var færdigt til at sætte Maden paa Bordet.

Det er her Brug, naar man har spist til Middag, som er Kl. 1 $\frac{1}{2}$ eller 2, at Præsten tager en Avis og gaaer ind i sit Sengekammer, for at tage sig sin Middagsføvn. Konen gaaer saa i Almindelighed ud i Borgestuen, og jeg gik ind i Præstens Studerekammer og kigede i alle slags Bøger. Tre Kvarteer efter kommer man sammen igjen og drikker Kaffe. Saa kjende de min Viis, at jeg gjerne vil være allene; og jeg gaaer da gjerne ind i mit Gæstekammer, og falder saa helst til at skrive ned. Saa var det i den forrige Præstegaard; saa var det hos den forrige Præst; saa var det idag.

Da jeg kom ned Kl. 6 omtrent, var Alt i Bevægelse. Den Puffelrhyggede var døet: denne Efterretning havde man lige modtaget. Man var glad, man var bevæget, man var rørt. Til sidst fik jeg at vide, hvo denne Puffelrhyggede var, og hvorledes det hang sammen med denne Glæde og Rørthed.

Han var en Søn af en Amtsforvalter, og var i sin Barndom, ved sin Moders Forhastelse, idet denne havde skjendt paa Pigen i et Dieblif, da Pigen havde ham staaende for sig paa en Stol, for at klæde ham paa, hvorover hun havde glemt at holde paa ham, styrtet ned af Stolen og havde faaet det Knæk, som senere voldte hans Puffelrhyggethed. Du veed, at de Puffelrhyggede ofte ere sarkastiske, bittre, vittige. Det var nu vistnok

ikke Tilfældet med vor lille Ben, vi stundom besøgte paa Balchendorphs Collegium i Aaret 1809, og som altid var i jevn godt Lune, munter, velvillig, fornøiet, og deeltog i en ideel Enthusiasme, som udelukker alt Sarkastiskt. Husker Du, hvor han kunde sidde i sin store Lænestol og gotte sig, saa over det Ene, saa over det Andet, han havde læst og fortalte os om? Men mange ere sarkastiske, bittert vittige; saa var den Puffelryggede, som nu var død. Han holdt meget af Jagt, Skovvæsen, og kom meget til en Skovridder i Nærheden, hvor han var meget vel lidt baade af Høie og Lave, thi indsmigre sig forstod han, og han passede nok paa, hvem han lod sig sin Vittighed gaae ud over. Faderen haabede, at han skulde kunne blive den allerede temmelig til Aarene komne Skovridders Medhjælper og Substitut, og saa med Tiden hans Eftermand. Men baade Amtsforvalteren og Skovridderen døde for tidlig; hiin først, saa denne kun saa Maaneder efter. Nu blev Intet af hans Befordring, og han, som ellers meest var hos Skovridderens og efter dennes Død hos Enken, hvis ene Datter han var indtaget i, mistede, da Enken drog bort til en Broder langt borte, dette sit Tilhold. Og nu kom han i sin Sjæls Uvorenhed til den frygtelige Tanke dagligen at bebreide sin Moder, ofte paa de meest hjertestjærende Maader, at han havde hende at takke for den Skam, han havde. Hun havde i sin Sammer over ham i hans Barndom ofte nok anflaget sig herfor, og hos ham kom nu alt Dette op. Moderens

og hendes eneste Datters (hun havde kun de to Børn) Tilstand var gruelig. — „Da fik, Gud være lovet, — saa fortalte Præsten, — vor iegode og eiedygtige Grevinde det at vide, og med sin Sjæls hele Bestemthed greb hun ind.“ Moderen boede paa en lille Gaard med omtrent 20 Td. Land, som Amtsforvalteren havde kjøbt og efterladt hende til Enkesæde. Grevindens Forvalter maatte sørge for, at faae den forpagtet bort; en Prioritet blev optagen i den, for at løskjøbe Moderen fra Sønnen ved at udbetale ham hans Fædreneer, hvorved der dog, da den Mand, som blev beskikket til Curator for ham, fordrede det, blev sørget for, at Pengene bleve udsatte, eftersom han endnu manglede tre Aar i de 25, saa at han kun fik Renterne, hvilket han, som selv var noget paaholdende paa Penge, fandt sig i. I Mellemtiden tog Grevinden Moderen med Datteren til sig paa sit Slot, saa kalde de i Almindelighed den Herstabsgaard, hun beboer. Derved affar hun ham al Muelighed til at overfalde sin Moder med bittre Ord. Han gjorde heller intet Forsøg derpaa; saa at Grevinden snart kunde lade Moderen med Datteren boe i en lille Leilighed i een af Sidebygningerne. Man mærkede, at hans Vessfølelse var krænket ved Grevindens Fremfærd. Den nye Skovridder fik Grevinden til, ikke at hindre, at han jo maatte komme med paa Jagter og Andet, som forhen. Snart fik han sig ogsaa saavidt indhyndet hos ham, at han tog ham til et Slags Medhjælp, imod at han fik det Daglige frit i Huset; dog laae han om

Natten og havde sit Bærelse i sin Moders Gaard en halv Fjerdingvei borte; det var accorderet med Forpagteren af den. To Aar vare saaledes gaaet hen, da han blev syg, og snart saa farligt, at, inden Moderen fik det at vide og kom til ham, var han allerede opgivet af Lægerne, men uden at han selv anede det, og uden at Noget vidste det, undtagen Grevinden, der skulde forberede Moderen. Da Moderen kom til ham, fandt hun ham øm, rørt, bevæget. Han græd tilsidst om hendes Hals, og de vare fuldkomment udsønde, da han Dagen efter døde med hendes Haand i sin, kort efter at hun havde læst nogle Psalmer og Noget af Bibelen for ham. Derfor var han glad, bevæget, rørt.

Med denne Leilighed blev der da talt om Grevinden, og man var nær ved at falde i største Forbauselse over, at jeg ikke kjendte hende, aldrig havde seet hende. Kun saa Meget havde jeg nok hørt om hende, sagde jeg, at jeg vidste, man ansaae hende for bigot, jeg havde ogsaa hørt, at hun var Katholik.

Man loe ad mig, da man hørte Dette, og Præsten havde især sit Moerskab af, at jeg havde troet det, fordi en Bonde, hos hvem jeg engang havde sat mig op, da jeg gik en Dei, der førte nær hen forbi hendes Gaard, en Miils Dei herfra, havde kaldet hende den katholske Grevinde.

„Mærkede De da ikke, sagde Præsten, hvad han meente med dette Ord, eller spurgte de ham ikke videre?“

„Hans Ord, svarede jeg, faldt kun ganske i Forbigaaende, da jeg spurgte, hvad den Gaard, vi saae, kaldtes, og hvo der eiede den. Vi vare ellers midt i at tale om Andet, som interesserede mig, og dermed bleve vi ved. Han var lige i med at fortælle mig, at det Sted med 20 Td. Land, han eiede, bragde han nu lige saa Meget udaf, som for 20 Aar siden den Gaardmand, hos hvem han dengang tjente, havde bragt ud af sin hele Gaard paa 48 Tønder Land, hvilket forekom mig utroeligt, og som han nærmere maatte forklare mig, og som en Rromand, hos hvem jeg kom ind, sagde mig, nok at kunne være saa.“

„Naar Bonden, sagde Præsten, har kaldet hende katholff, saa har han ikke meent Andet, end hvad Bønderne mange Steder mene ved dette Udtryk, nemlig at En ikke er rigtig i Hovedet, at han ikke rigtig er ved sine fem“. — „Og det er hun“, blev Præsten ved, idet han fornøiet saae paa sin Kone, „det er hun rigtignok ikke heller, hun er ikke rigtig ved sine fem, og det fordi hun er saavel ved sine ni. Man pleier at tillægge Menneſket fem Sandjer, men jeg troer, at det vilde være et stort Fremſkridt og tillige lyse Hovederne op paa hele Ungdommen, og altsaa med Tiden paa hele Nationen, om man i Lærebogen allerede lærte dem, at Dyrene kun have fem Sandjer (og endog de have lidt Mere), men at vi have ni; nemlig foruden de fem endnu den moralſke, den religiøse, den logiske og den æsthetiske, eller som jeg hellere, men mindre nøiagtigt, vilde kalde de to

sidste: den philosophiske og den poetiske. Man maatte kalde dem Sandsen for Gud, og Sandsen for det Sande, for det Gode og for det Skjønne. Vor gode Grevinde er nu alt for meget ved alle disse ni, til at hun rigtig skulde være ved sine fem; thi skulde hun være rigtig ved dem, hvad Folk kalde rigtig, saa skulde hun rigtig og ordentlig og fornuftig passe al sin Dont i denne Verden, og lægge ret og rigtig Bægt paa den og al dens Nødtørst, og lade det have gode Veie med den tilkommende. Men nu har hun den forunderlige Særhed, at hun ei alene for Alvor troer, at der er en anden Verden til, men at hun ogsaa mener, at man her skal leve for hiin, og at de Timer, man lever for Evigheden, her ere de vigtigste. Hun er heller ikke bange for, stundom at yttre temmelig usorbeholdent, at hun for Alvor mener, at vi her paa Jorden midt i vor Forfrænkelse bære en indre Herlighed i os, og at, naar Jordens Styrere kun ret vilde agte herpaa, og vilde lade sig denne indre Herligheds Fremdragelse og Fremelskelse være Hovedsagen, istedetfor at have saa travlt med at fortære sig i at faae Tiende af al deres Mønt, Dild og Kommen, fort naar man vilde styre Verden efter hendes Sind og Hjerte, saa skulde Verden komme til at see lidt lysere og foraarssblidere ud. De skulde hørt hendes Ord, da Eders lille Kjøbsted derinde ved en forunderlig Tilskikkelse kom i den store Bevægelse; thi var det ikke, som om en Gud var skredet midt ind imellem deres gudløse Boutiker, og havde bragt dem al denne, ikke Penge nød

men Udbødelighedsnød. Ja har hun aldrig været extravagant før, saa maatte man kalde hende det nu; thi, istedetfor at al Verden dog veed, at Udbødeligheden er hisset, saa talte hun i opflammende Ord, som om den allerede var her paa Jorden. Dog, De skal selv see hende og leve med hende; De vil føle, hvor velsignelsesrig hendes Nærhed er; ogsaa De, det er jeg vis paa, skal blive tilmode, som skuede De det forjættede Land fra Abarims Høider, som aandede De Saron's Roser, og fornam Duften af Kanaans Foraarsgrøde."

"Ja, sagde Præstekonen, ogsaa De skal vist ikke slippe for at blive formelig forelsket i hende, skjønt hun vist er 7 Aar ældre, end De, og De er dog ei ganske ung mere."

"Jeg er 36 Aar," svarede jeg.

"Nu saa slaaer det ganske lige til. Men min Kone har Ret; vogt Dem eller vogt Dem ikke; jeg veed snart ikke, hvad jeg skal sige; dog jeg siger helst: Vogt Dem!"

"Min Mand, faldt Præstekonen i Ordet, blev virkelig forelsket i hende, da han saa hende første Gang for 7 Aar siden, skjønt han da var 53 Aar; han gik omkring som en Forelsket, og havde hende bestandig i Tanke. Og jeg, — jeg, som nu skulde bleven alvorlig derover, — jeg sagde til ham, at, naar han ikke var bleven det, vilde jeg ikke have kjendtes ved ham."

"Vi saa hende dengang kun sjældent, sagde Præsten. Jeg har nu, siden jeg er kommen hende saa nær, —

der er kun en Miil derhen, — jeet hende oftere i dette ene Aar, end i alle de foregaaende sex."

"Hun har fattet en særdeles Yndest for min Mand, sagde Marie; han er ret En af hendes Folk. Bruger man ikke hos Dem, som hos os, den Talemaade, naar man synes meget vel om Nogen, da at sige: Det er En af mine Folk?"

"Jo, svarede jeg, det gjør man nok i hele Danmark."

"Naar Nogen, saldt Præsten i, ret af Hjertet er religiøs, og ei lader det berøe ved at være det i Sind og Hjerter, men tager sin Gudhengivenhed med sig ind i sit daglige Liv, i sit Kjøkken og Linnedkammer, til sin Forvalter og sine Huusfolk, saa kaldes man bigot. Og gaaer man saavidt, at man f. Ex. med et Kors signer den nye Kjøle, man tager paa, den Frokost, man modtager, den Hør, man vinder om sin Kof, — thi De maa vide, at hun holder af at spinde et Par Timers Tid hver Dag hele Vinteren igjennem, og af saadant Spind at lade gjøre Lærred til fattige Børn, — ja saa bliver man nu dobbelt bigot. At Nogen, som kalder ad en Anden, tillige vinker med Haanden, at Nogen, som ret vil bevidne en Anden sin Tak eller Glæde, ei blot yttre den i Ord, men og i Favnetag eller andre livelige Legemsbevægelser, det finder man sig i; men vil Nogen i vor Tid, naar Sjælen beder, tillige lade Legemet knæle, vil han, naar han med Fryd tænker paa Noget, eller tager imod Noget, strax derved tænke paa

Den, fra hvem al fuldkommen Gave kommer, og nu lade saadan sin Tanke og Følelse træde ud i levende Gebærde og Regenshyttring, see saa! saa er han bigot, eller gjør dog Noget, som ikke skifter sig."

"Bigot bliver det kun, sagde jeg, naar det gøres til en Slags udbortes Pligtsag eller en fornøden udbortes Gudstjenestesag, saa at man, naar man har forsømt det, er tilmode — ja hvad skal jeg nu sige?"

"Som en Hofcavaleer, gjensvarede Præsten hurtigt, der ei har sørget for, at han stod i den forreste Rreds og i rette Dieblif bukkede dybt paa en Courdag ved Hoffet." "Men, spøiede han til, hvad vor Grevinde angaaer, saa er netop hun Den, som ikke signer Noget med et Kors, ikke knæler ved en Tanke, ikke opløfter Hoved og Hænder til Himmelen, uden naar det kommer af sig selv i hellige, i opvakte eller bevægede Stunder. Hende er alt Saadant alt for helligt, til at det hos hende skulde blive til en Gjerningsag. Naar hun gjør Sigt, da er det altid i Sjælens Fryd, eller i Sjælens Kummer, eller i en anden virkelig bevæget Sindstilstand. Men da agter hun ofte ikke, om Nogen er tilstede, som det maatte synes underligt; thi hun vil ikke skamme sig ved at bekjende sin Herre, siger hun. Hun holder overhovedet ikke meget af Det, man kalder at lægge Baand paa sig selv, undtagen hvad angaaer Brede og andet Sigt."

"Der boer i alle Henseender, sagde Præstekonen,

en stor Frihedssands i hende; derfor er det især, at jeg befinder mig saa vel hos hende."

Vi kom tilbage til Ordet bigot; thi jeg tilstod, at de Ord, som vare faldne derom, ikke just tilfredsstillede mig ganske.

"Jeg har engang af Grevinden hørt Noget herom, som hun havde af sin Fader, sagde Præstefonen. At man troligen passer sin hjemlige Gudstjeneste, ligesom den kirkelige, er ei Det, som gjør bigot, men naar man gjør det af Overtro og paa en overtroist Maade, naar man dermed skjult i sin Sjæl troer at betale af paa sin Syndighedsgjeld, naar man troer, at Vorherre tager imod det, som en Tiende, man erlægger til Godtgjørelse for sin Hovmod, sin Misundelse, sin Hersteshge, sin Haardhed mod Mennesker; naar det er et Slags skjult Afsladstræmmerie, man ubevidst driver i sin Sjæl."

"Ja, ja, sagde jeg, man bespiser sin religiøse Drikt dermed; saa kan man gaae til sin verdslige Dont igjen."

"Som de kalde hende bigot, sagde Præsten efter et Ophold, saa kalde de hende ogsaa phantastisk. Ligesom man bliver bigot, naar man tager Fromheden og Gudhengivenheden ind med i Livet ved sin daglige Dont, saa bliver man phantastisk, naar man saaledes tager Poesien med sig ind i Livets Virkeligheder, og man bliver extravagant i sine Ideer, naar man bringer en stor philosophisk Livsanskuelse med sig overalt. Kan man ikke meget vel gjøre det Prosaiske ret saa prosaist, som det skal og bør være, og give Prosaen sin Ret og

sin Vre, om man end med sin hele Sjæl lever i det Høie? Hvi skulde man ei kunne gjøre det Ene og ei lade det Andet?"

"I Sandhed, sagde Præstefonen, min Mand forstaaer det. Det har ofte og mangen Gang i Sjælen fornøiet mig, naar han havde givet Noget en Attest og seet Alt nøie efter, førend han gav den, eller havde givet Noget et anbefalingsbrev til Herredsfogden, eller forklaret ham tørt og reent, hvorfor han ikke kunde faae det Forlangte, eller naar han havde haft travlt med et kjedsommeligt Fattigforsørgelsestilfælde, at han saa strax efter kunde give de Bedkommende snart et muntert, snart et fromt, snart et Retfærdighedsord, om jeg saa maa sige, med paa Veien."

"Jeg har besluttet mig herpaa, sagde Præsten. En Bibel og et Par Psalmebøger af de gamle, Brorsons Akenodie og den Guldbergske, har jeg altid tæt ved mig, for at gjøre et Greb deri, for at faae en Tanke, et Vers, et Bibelsprog, som kan lade Enhver blandt mine Sognesfolk fornemme, førend han gaaer, at han har været inde hos en Guds Mand. Meget ofte have flige Ord, som jeg ved et Træf modtog, været mig selv til megen Næring og Opbyggelse."

Frilinde var gaaet ud med Noget af Theetøiet, thi vi havde imidlertid drukket Thee og vare færdige dermed, og Præsten røg allerede sin anden Pipe; to ere hans Ret, før og under og efter Theen. Hun kom ind igjen og satte sig til Claveret; thi saa er det Husets

Viis og Tid. Den Gamle fik Lyst til at høre Noget af Høstgildet. Hun sang til sit Spil. Jeg maa sige, at jeg aldrig har følt det Skjønne i „Nys fyldte Skjøn Sired det attende Aar“ saa fuldt, som i Aften. Herligt var det at høre: „Jeg fremmed her til Stedet kom,“ og derefter: „Jeg eengang femte Fredrik saae,“ som Præsten selv sang med et særdeles Udtryk. Derefter sang hans Kone Buggesangen af Peters Bryllup.

Klokken blev imidlertid over 9. Solen var gaaet ned. Vi gik ned i Haven Alle. Maanen var nærved Fuldmaane; i Havens mørke Partier kastede den allerede stærke Skygger. I Nordvest var Himmelen blank og skinnende. Vi gik flere Gange Haven rundt. Da vi første Gang kom fra Siden hen mod Havedøren med dens to Steentrin, overraskede det mig, hvor meget Haven havde vundet ved dens Omdannelse. Før havde man, naar man traadte ud af Havedøren, en Nøddegang baade til Høire og til Venstre. Den til Høire er nu ryddet reent bort; derved er Blikket bleven frit hen over en Rjøffenhave og hen over et høit men kun med Jordbærbede belagt Dige, saa kalde de det her, vi vilde sige Grøvt; man seer nu en Deel af Landeshøien; til Høire ligge nogle Huse paa en Bakke, til Venstre seer man hen over Tagene af en stor Deel af Byen, som liager lavere; nogle hvide Bække sees alt imellem med Døre og Vinduer. Alt laae deiligt i Maanelyset; mod Dagstjæret i Nordvest holdt Præstegaarden af for os, saa at det ikke kunde blændende hindre os i at faae den

fulde Birkning af Maanens Skin paa Tage, Bægge og Trætoppe. Kirken ligger paa den anden Side af Præstegaarden.

Vi gik rundt engang endnu. Et lille Partie i det ene Hjørne af Haven har et Slags skovligt Udseende. Da vi gik derigjennem anden Gang, kom Frilinde, medens hun fornøiede sig over at see den ene blege Stjerne komme frem efter den anden, til at træde i en Pøs, hvorover hun loe hjerteligt, især fordi det havde givet et Kladsst, idet hun traadte til, og i det Samme et Par Smaafugle vare blevene vakke og havde ladet en Qviddren høre. Moderen lod hende dog løbe ind og skifte Fodtøi, da hun var bleven vaad over Skoen. „Der kunne vi nu, sagde Præsten, tale om at være kloge paa Himmelen og Daarer paa Jorden, som hiin Lærde, der, medens han gik og saae efter Stjerner, faldt i en Grøvt.“

„Jeg har ofte tænkt, sagde jeg, at, dersom der ikke havde været Dem, som havde holdt mere af at være kloge paa Himmelen, end at være det paa Jorden, og derfor stundom kunde tee sig underligt paa Jorden, saaledes som det om Newton fortælles, saa skulde der være Mange af de Kloge paa Jorden, som ikke skulde have funden Bei paa Jorden; thi er det dog ikke til Stjernerne, man maa see op, for at finde Bei over Havet, eller gjennem Sandørkener, eller gjennem Klippe-lande, fulde, ikke af Grøtter, men af Bjergkløfter?“

„Netop den samme Tanke udtalte vor Grevinde

engang, sagde Præsten, og hun søiede til, at, om det saa kun var for at fryde sig over Himmels Herlighed, kunde man gjerne lade det komme an paa, at man kom hjem med mere smudsfele og vaade Fødder, end man ellers havde behøvet; man maatte kun ei lade sig anfægte af Sligt."

"Men De maa nu dog ikke troe, sagde Præstefonen, at hun har noget Upænt ved sig. De skal selv faae at see, hvor siirligt hun er klædt; hvor Alt sidder pænt og fast paa hende; og kommer hun hjem med smudsfele Fødder, saa seer man snart blanke Sko og skinnende hvide Strømper paa dem."

"Ja De maa da, blev Præsten ved, besøge hende med det Første. I Overmorgen skal jeg derover, og da skal jeg tale til hende om Dem. De bliver jo i vor Egn Sunimaaned til Ende, har De sagt mig; saa vil De kunne komme der mere end een gang."

"Hvad har De da sagt til hendes Huuscapel?" sagde Præstefonen.

"Jeg vidste af Intet."

"Oh min Gud! har min Mand ikke fortalt Dem derom?"

"Det er en ganske lille Kirke i Slottet, sagde Præsten, som fra gammel Tid har været der, og som hun har ladet sætte i Stand paa det Smukkeste. Hver Morgen gaaer hun derind, knæler for Alteret og gjør sin Morgenbøn. Om Aftenen er det hendes Sidste at gaae derind og knæle. Hun kom i Gang med det, da

hendes Mand døede; forhen skeede det kun nu og da. Jeg veed ei, om man kan kalde det en Gjerningsdag; det er det ei paa anden Maade, end al vor Guds-tjeneste er det. Det er det paa samme Maade, som det er et Slags Gjerningsdag, at vi, naar Fremmede komme, gaae ud og hilse og tage imod dem med Venlighed, og, naar de tage bort, hjælpe dem paa Vognen, og vinke Farvel ad dem udenfor Gaardens Port. Dette er dog altid Andet, end en blot og bar Gjerningsdag. Det hører til Livets daglige Brød, og ligesom det legemlige daglige Brød har sine Tider, saa har ogsaa det aandelige det."

"Om Vinteren, sagde Præstefonen, er Capellet hendes Bedested saavel som om Sommeren; men da gaaer hun derind midt paa Formiddagen, og om Eftermiddagen før Mørket. Men om Sommeren ganske tidlig og ganske sildigt; og saa lukker hun derefter selv sin Altandørs Fløie op om Morgen, og lukker dem selv i om Aftenen; da hilser hun Himmelen Morgen og Aften."

Maanen steg høiere; mod Nordvest blev Himmelen blegere. Landsbyens hvide Kalkvægge, de smaae Haver derved, Straatagene, Hæksene ved Gaardene, et lille Strøg af Marken, som saaes hen imellem Husene med nogle Buske, og saa til Siden den større bebyggede Strækning: Alt laae herligt i Maaneglandsen, da vi traadte op ad Steentrappen og gik ind i Stuen, hvor Frilinde havde sat sig til Claveret. Kloffen var over

9^{1/2}; Brød, Smør, Ost og røget Kjød stod paa Bordet; Præstekonen bad undskyldte, at hun ikke havde noget Ferskt.

Da Alt var taget bort, Klokken var over 10, og Frilinde med Søsteren allerede havde sagt Godnat, kom Præstekonen igjen til at tale om Grevinden. Hun havde levet et godt Ungdomslev hos en kristeligsinde og kristeligt tænkende og levende Moder med et iegodt Gemyt, ikke uden Sands for Skjemt og Munterhed, og med en Fader, som havde følt og paaskjønnet sin Datters Aands- og Hjertebegavethed, og havde ladet hende opvære med en vis Frihed, saa at hun ogsaa for en Deel kun havde faaet den Dannelse, som hun af egen indre Drikt og Hu havde erhvervet sig. „En Fugl i Haanden, sagde han, er bedre end ti paa Taget, og een selverhvervet Dannelse er mere værd, end ti udenfra tilfattede.“ Naar man gjorde ham Indvending, som man maatte, saa erklærede han, at han kun havde Tiden efter det 15de Aar for Die; indtil da maatte der være lært, hvad der skulde læres ifølge paalagt Nødvendighed; saa maatte Tiden fra det 15de Aar til det 16de Aar gjøre en Overgangstid; men fra det 16de fik den unge Pige kun Information i Det, hun selv forlangte, og hun forlangte den i adskillige Henseender, een Vinter i et Par Ting allene, en anden i et andet Par Ting, medens Grevens tilbragde hele Vinteren i Odenfe.

Men jeg kan ikke fortælle igjen Alt, hvad jeg hørte.

E Jeg kommer nu til Det, min Sjæl har dvælet ved,
 af som meget har bevæget sig i mig. Det er skrækkeligt,
 af saavidt dog Convenientsens Tvang skal kunne gaae.
 R Naar vil dog det frie Menneſte turde føle sig fri i
 la allerbedſte Henſeende?

Præſten og hans Kone kom til at tale om den
 I Tid, da den første ſtore mørke Dødsſkygge var falden
 ii ind i hendes Tilværelſe. Juſt diſſe Ord havde hun
 d brugt derom, da hun engang, længe efter ſin Mandſ
 I Død, havde fortalt en Veninde af Præſtekonen herom.
 „Er der Noget, havde hun lagt til, ſom jeg maa takke
 D Gud for, ſaa er det, at denne gruelige Tilſtand gik
 a over; men jeg følte Eſterveerne deraf i nogen Tid.“

Hun havde med ſin Fader paa en Rejſe været i
 9 en Kirke, hvor hun havde ſeet Alterens Sacrament ud-
 d deelt paa de Reformeredes Viis, og havde følt ſig meget
 t tiltalt og opbygget deraf, ſaa hun ikke kunde høre op
 o at tale derom. „Jeg havde let kunnet komme i en ſtor
 f Forlegenhed derved,“ havde hendes Fader ſiden ſagt;
 „thi hvis hun havde ønsket næſte Helligdag at gaae til
 ? Alters med de Reformerede, jeg havde ſaare nødig
 I hindret det; thi hvor turde jeg ſtaaet en ſaadan Hjertets
 ? Driøt imod? Og dog ſkulde jeg ſom Lutheraner have
 j følt mig meget tvivlſom. Men vi bleve kun tre Dage
 f paa Stedet.“ Den Deel af Skikken, ſom iſær havde
 t tiltalt hende, fandt de ſenere ogſaa i lutherske Kirker,
 l hvor de ſaa gik til Alters. Da de kom tilbage, erſoer
 i de, at netop deres egen Kirke — ikke Slottets Capel,

men Landsbykirken, hvor de altid gik til Alters til- sammen med Gudssets og Landsbyens Folk, — havde en Indretning dertil. Hver gaaer for sig hen og knæler foran Præsten paa den ene Side og modtager Oblaten, saa gaaer han bag Alteret om til den anden Side og modtager Kalken, saa gaaer han eller hun lige tilbage til sit Sæde i Kirken og knæler nu ned, for ligesom desto dybere, det vare Præstens Ord, da han fortalte Sagen, at indoptage Herrens Legeme og Blod i sig. Denne Knælen bagefter havde især tiltalt den unge Comtesse. Hendes Fader fik snart den hele Viis indført i sin Sognekirke; Biskop anbefalede, Cancelliet bevilgede. Dog gjorde man det saa, at altid Tolv ad Gangen gik paa eengang op foran Alteret, og stode hos hinanden, til Een for Een kom til; hvorefter saa først paa Ny Tolv gik frem paa eengang, hvilket den ene af de tre Skolelærere ordnede. Men knæle ved Tilbagevendelsen til Kirkestolen, det gjorde kun Comtesse og et Par af hendes Nærmeste, hverken Faderen eller Moderen. Men hende saae de gjerne gjøre det.

Hvor hun, efter sit Bryllup, kom til at boe, var Skikken den almindelige, ikke den hende nu tilvante. Hun priiste med Liv og Sjæl den Viis, hun nu var vant til, for sin Mand, som imidlertid nødig vilde bevirke Forandring, af Frygt for at ansees for en Særling. Conventikelsvæsenet begyndte da allerede at ulme her i Fyen. Det yndede han ikke, og heller ingen anden Afvigelse fra det Indførte. Conventikler vare nu ei heller

Grevindens Sag; hun havde et Par Gange været tilstede ved saadanne og fattet en Gru derfor. Da hun mærkede, at Greven, hendes Mand, nødig vilde Det, hun ønskede, mindedes hun, hvad hendes Fader netop havde sagt til hende, da det var i Gjære at faae hiin Forandring gjort, og han havde talt til hende om, at det mueligen ei blev bevilget. Hendes Fader havde da sagt de Ord: „Man maa skikke sig i vor Herre, som han fører os, naar man har gjort Sit, og man maa ei foribre sig; man maa vaage over, at man ikke tager Skade paa sin Sjæl, eller at Ens Nærmeste tage Skade paa deres, hvad enten det er Verden eller Aanden, man arbejder for.“ — Disse Ord kom nu Grevinden i Hu i rette Dieblif, da hendes Mand ingen Forandring vilde gjøre; og det havde været for hende, sagde hun, som om de havde opfordret hende til dobbelt at elske ham ved dobbelt at have Omhu for hans Sjæl. At hun hver Morgen, naar han og hun var opstaaet, knælede i et Hjørne af Sovestuen og bad til Gud, førend hun saa derpaa gif hen og lod sin Mand tage sig i Favn til Godmorgen, var i hans Dine endog godt og smukt.

Men nu kom den Dag, da de første Gang gif til Alters sammen. De havde da været gifte et Fjerdingaars Tid; de havde oppebiet den nærmeste store Fest. Som Forlovede havde de ikke været til Alters sammen; thi Forlovelsen var gaaet for sig i Kjøbenhavn, og paa et fremmed Sted vilde de ikke gaae til Alters. — Som

hun var vant til hjemme, fastede hun sig i en Krog af Herstabsstolen paa sine Knæ, ligesom hun kom fra Alteret; men da hun rejste sig og vendte sig om, og vilde tage sin Mand's Haand for at trykke den, thi faane ham turde hun ikke i Kirken, mødte hende hans næsten bistre Blik. Hun saa den dybe Misfornøielse i hans Ansigt; dog stod han saa, at Ingen af de Andre, hans Søster med hendes Mand og et Par Andre, kom til at mærke det. Men Grevinden følte sig som gjenneboret af en Dolk. Paa Hjemveien havde hun al Nøie med at holde sig. Med hendes Mand vare et Par Andre i Vognen. Alle sadde tause, og som Greven vilde til at tale, holdt allerede Vognen. Hun traadte ved Udtrædelsen af Vognen med Flid til en Side saaledes, at hun traadte i en Vandpøs, hvorved hun fik Ret til at løbe ind i sit Sovestue og forblive der en Stund, medens hun samlede sit Sind. Da hun kom frem igjen, var hendes Mand lige ved at ville gaae ind til hende; hun lagde sig kjærligt i hans Favn og holdt sig længe i den. Dermed vandt hun nogen Ro tilbage. Om Eftermiddagen fik hun det udgjort, at man tog over til hendes Fader, to Mile borte. Hun var 26 Aar, førend hun blev forlovet og gift.

Hendes Fader talte med hendes Mand om Sagen. Hvorledes han har forestillet ham den, veed Ingen. At han har fortalt ham, at hun hjemme fra var vant til saaledes at faste sig paa Knæ paa det platte Gulv, naar hun kom tilbage fra Alteret, kan man vel vide.

Sin Datter fortrøstede Faderen med, at det nok skulde
 blive godt. Og Virkningen saaes snart. Dagen efter
 lod Greven Arbeidere tage fat, for i hvert af Hjørnerne
 af den rummelige Herkabsstol at gjøre en lille For-
 høining paa tre Tommers Høide fast i Gulvet, to
 Kvadratalen stor, og overtrukken med Haardug, saa
 Krølhaar, saa et Overtræk af Lærred og derover et af
 rødt Damast. Folk lagde nu hans Misfornøielse, der
 ei var bleven ubekjendt, saaledes ud, som havde han
 egentligen kun været misfornøiet over, at hans Kone
 havde maattet knæle paa det bare sandbestrøede Gulv;
 hvilket hun rigtignok hjemme havde været vant til. Da
 hun, der virkelig ikke skal have vidst Noget om, hvad
 Greven imidlertid havde foranstaltet, næste Søndag kom
 med ham i Kirken, blev hun paa det Glædeligste over-
 rasket; hun forstod strax Meningen, tog sin Mands
 Haand og trykkede den, kastede sig derpaa paa Knæe i
 det ene Hjørne, og da hun reiste sig, trykkede hun atter
 hans Haand med Inderlighed, idet hun sagde: „jeg
 har takket Gud for Dig.“ Hun sagde det hvidsfende,
 thi den første Psalme blev sjungen, og han svarede lige-
 saaledes: „Beed næste Gang en Bøn for mig!“ Saa-
 snart Gudstjenesten var forbi, og hun havde trukket de
 grønne Gardiner for, faldt hun ham om Halsen, endnu
 inden de forlode Stolen, hvor de havde været allene. —
 Men dog kom nu og da den mørke Skygge igjen, og
 faldt forfækkende ind i hendes Sjæl, indtil hun efter-
 haanden vandt sin Frihed og Sikkerhed tilbage.

Onsdag Eftermiddag.

I Formiddag gik jeg ikke ned før Kl. 10. Jeg traf Præsten i Nøddegangen. „Over Alt, hvad jeg fik høre om Grevinden, sagde jeg, kom jeg igaar reent til at glemme den ulykkelige Moder med den puffelrhyggede Søn. Hvorledes skulde man vel forarbejde en saadan Sjælevee og Sjælejammer, som hendes maa have været, til Salighed?“ Saa spurgte jeg Præsten.

„Herren har nu løst op for hende i saa Henseende, svarede han, og hun kan nu med blid Beemod tænke paa sin hedengangne Søn.“ — „Herre, jeg vil bære Din Brede, blev han efter et Dieblis ved, thi jeg haver syndet: jeg veed ikke, om det havde været den rette Tanke for hende, eller blot den Tanke, at bede Herren baade for Sønnen og for sig selv om disse gruelige Sjælelidelsers Dphør for dem begge.“

Vi gik i nogen Tid tause ved Siden af hinanden. „Man kan bedst, sagde han derpaa, tale om Det, man har oplevet og forfaret. Jeg kjender ogsaa saadanne Lidelsestilstande. Min ene Søn — han er nu, Gud være lovet, en god og ordentlig Fuldmægtig hos en Herredsfoged, — voldte os megen Nvide, da han var kommen til Kjøbenhavn til Universitetet. Anden Examen fik han ikke i rette Tid, og de dertil sendte Penge brugte han til Andet. Min Kone advarede mig strax om, at Ingen af os maatte skrive til ham i Brede, eller med Strengbed eller Haardbed. Men hvad jeg leed, til jeg kunde komme til Kjøbenhavn, hvorfra jeg hentede ham

hjem til os, kan jeg ikke sige; jeg kom ogsaa efter, at det var værre faren, end jeg troede. For mig Forgjeldede var Tilvæerten af hans Gjeld ei ringe. Jeg tog den Udvei, at jeg sagde til de godt Folk, som han var kommen i Gjeld hos, at de nok vidste, at saa Meget burde de ei have betroet ham, især naar det ei var for Fornødenheder. De maatte altsaa bide; ja jeg sagde dem, at i et saadant Tilfælde kunde enhver Fader egentlig fordre af mig, at jeg lod Dem i Stikken, som saaledes havde ladet ham komme i Gjeld hos dem, paa det at Folk kunde forfare, at saaledes maatte de ei lade unge Mennesker forgjælde sig, til Byrde for deres Fædre og til Understøttelse af deres Lætsindighed. At jeg gik saa tilværks, medens jeg dog paatog mig, efterhaanden at gjøre Gjelden af, virkede især til, at han, som syntes sig beskjæmmet, tog hjem med mig, idet jeg lovede ham, at han nok skulde erfare, at Gjelden skulde blive betalt; thi betales maatte den vistnok. Men hvad jeg i mit Underste leed ved ham, baade alt imellem, medens han et Fjerdingaar var hjemme, og da jeg siden fik ham paa et Contoir hos Herredsfogden, kan jeg ei beskrive og vil det ei. Gud være lovet, at den Tid er ovre; den værste Deel af den varede i to Aar."

"Nu? og hvorledes gik det Dem med deres Sjøleungdom i den Mellemtid?" spurgte jeg.

"Den formørkedes mangen Gang reent for mig, svarede han. Meget hjalp mig baade mit lettere Temperament og min Billie eller rettere min Sjæls Hu til

at holde min Sjæleungdom fast. Men vistnok vare her bittre Mellemtider, ængstelige Mellemtider. En Ting beholder man dog, det er Bønnen til Gud og Fortrøstningen til Gud. Hvor ofte sagde jeg til mig selv: Deus opitulabitur; thi jeg var — jeg veed ei, hvorledes — kommen i med, netop ved disse to Ord at udtrykke det Suk: Gud vil hjælpe. Suk maa jeg sige; ofte var det lydeligt og hørligt; men der var en vis uudsluftelig Grundsalighed i min Sjæl, om jeg saa tør tale. „Ich hatte meine Sache auf Nichts gestellt,“ kan jeg sige; det er: jeg havde givet min Sjæl hen i Det, som er nu og altid og allestedsnærværende.”

Herved gif han om i en anden Gang, og jeg udaf Havelaagen min Markvei til Skoven. Jeg gif idag først indenfor, saa udenfor, langs hen under de udhævede Træers brede Skygge! saa satte jeg mig paa Stentens Overste, og saae ned i Skoven.

Og hvad rørte sig i mig? Vandrede jeg i mit Indre i lige saa glædelige Egne, som de, hvori jeg vandrede udvortes? Du kan og vil maaskee spørge mig saa. Jeg vil sige Dig, hvad jeg gif og tænkte over. Jeg forestillede mig, at jeg var Skolelærer paa Landet, og jeg tænkte nu paa, hvorledes jeg skulde bære mig ad, for tidlig at bringe Børnene til at vide og i deres Indre at forfare, at de ei blot udad til staae i Forhold til og Samqvem med den store synlige Verden, men og indad til staae i Forhold til den Evige, som vi indad til bestandigen have os nær, eller dog kunde og skulde

have os nær, saa nær, som vi have det Sollys, hvori vi bestandigen vandre. Jeg gif og tænkte mig, hvorledes det dog vel maatte være mueligt, at faae denne Tanke, denne Følelse, denne Bevidsthed til at gaae op i dem. Mangt et Psalme-Ord faldt mig ind, der vilde være at benytte, Versindflødningen gjør en Tanke ei blot umiddelbart virksommere ved at gjøre den føleligere, men Vers forblive og i Erindringen ganske anderledes end Tale i ubunden Stil. En gammel Huusmandskone, jeg forleden mødte, sagde mig den hele Psalme for, som hun havde lært til sin Confirmation, uagtet hun ikke havde haft Psalmebogen, hvori den stod, — det var den forrige, ei den nugjeldende, — i sine Hænder i mange Aar, ja paastod, at hun aldrig havde læst Psalmen siden.

• „Jeg er ikke min, men Din; Du skal inderst i min Sjæl være tilstede i mig og lede mig og lyse i mig:“ det var denne Tanke og Følelse, som det kom an paa at vække og bibringe.

Ved Caffen bragde Præstekonen Talen igjen paa Grevinden. „I hendes Ungdom maa hun dog have været altfor entusiastisk, sagde hun, efter hvad jeg kan skjønne; da kjendte jeg hende endnn ikke, skjønt jeg har kjendt hende, længe førend min Mand faae hende første Gang. Det var vist godt, at hun ei blev forlovet og gift, førend hun var 26 Aar. Det Allervanskeligste er, har hun mere end een Gang sagt til mig, at see og vide, hvor Herren har sat vor Grændse, selv i det Gode

og Bedste; hvor vi tør af al Magt gribe ind og hvor ikke."

„Men hun lever forresten," sagde Præsten, „i den Tro, at Troen virkelig kan flytte Bjerger. Saadanne Mennesker blive let til Spot for Dem, som mene, at til at flytte Bjerger skal der Andet, end Tro, nemlig Krudt. At man kan flytte Bjerger, det tvivle de ei om; at sprænge Klipper er jo at flytte dem. Og naar man seer en Mængde Orlogsskibe for fulde Seil, kan man da nægte, at der flyttes en Mængde Bjerger? Men at Troen saaledes skulde kunne flytte Bjerger, det lee de Forstandige ad. Og dog kan man vise det netop ved deres Orlogsskibe. Thi hvo har da sat Orlogsskibene i Gang og sat dem i Bevægelse over Verdenshavet? Har ikke den tillidsfulde Modighed gjort det? Det kan være, at De, som gik til disse store Foretagender, just ei vidste eller følte, at det var Tro, der drev dem; men Varme med Villiekraft var det dog. Det var maaskee ogsaa ikke i Guds, men kun i Gunders Tjeneste, de gik, men Troeshelte vare de. Men nu bør al Tro prædikes. Saadanne Sjæle som Grevindens prædike den ved deres blotte Eksistens. Men man maa forstaae dem, det er: forstaae vor Herre i dem." — „I Grunden ere de, blev Præsten efter et kort Ophold ved, just kandskee de Klogeste af os Alle. De, som meget have elsket, skulde finde megen Tilgivelse, det vide de, og saa tage de klogeligen det Partie at elske meget." Han loe høit, idet han sagde Dette. — „Betragt engang de første

"Martyrer!" sagde han videre, idet han reiste sig, hvad
 have ikke Mænd, som Traian, Plinius, Tacitus, disse
 Romerforstandighedens store Mænd, maattet dømme om
 dem? Hvad kunde det dog skadet disse Christne, om
 de havde antændt en Smule Røgelse for Keiserens
 Billede? Men saa store Daarer og Phantaster vare de,
 at de ansaae det for noget Uhyre. Tag Extremiteterne!
 Hadrian vandrer sit hele Rige igjennem, giver sit edictum
 perpetuum, giver Riget Forsatning og Skif. Simon
 Stylites staaer i Aaringer oppe paa sin Søile. Hiin
 gjør, hvad han gjør, til Romerrigets Gavn, denne til
 Christi Ære. Hiin er en høiforstandig Mand, den
 Anden en Daare. Men da tilsidst Christendommen be-
 seirer Romerdømmet, da kunde Simon Stylites sagt:
 "Deri har ogsaa jeg min Andeel: quorum pars et ego fui."

Klokken er sex. Jeg sidder her i mit Gæsteværelse
 med mig selv allene, som jeg saaledes pleier om Efter-
 middagen. Efter Theen, til hvilken vi idag strax skulde
 spise vor Aftenspiisning, giver jeg mig paa min Tilbage-
 vei hjemad, nemlig til det Sted, der nu i disse Uger
 har været mit Hjem. Præsten vil ledsage mig. Endnu
 har han ikke talt til mig om Det, for hvis Skyld det
 lod, at han kaldte mig hid ved sit Brev; og jeg aner
 ikke, hvad det kan være.

Torsdag Eftermiddag d. 10de Juni.

Her sidder jeg nu igjen hyggelig hos mig selv allene
 i mit Kammer her i Gæstgivergaarden; nedenfor mine

Binduer de to lave beffaarne Træer, ligesfor mig mit venlige Torv, og mangen en enkelt Trætop hist og her. Jeg har været hos Consistorialraaden. Jeg havde da Udskilligt at fortælle om Præsten, jeg kom fra. Han havde paa sin Maade ogsaa Sit at sige om ham, deriblandt Noget at udsætte paa ham. Det vidste jeg forud. Men ogsaa Godt talte han om ham. Forresten var han stille og mørk. Jeg gik et Stykke med ham, da hans Tid kom, at han skulde gaae sin Spadseregang. Jeg var nærværd engang at nævne Grevinden, men lod det være.

Torsdag Aften.

For lidt siden raabte Bægteren: „Nu er det paa de Tide, man fører sig til Seng;“ men for mig er det paa de Tide, at jeg fører mig til min Sjæls bedste Stilhed og bedste Virksomhed. Lad mig nu see, om jeg kan fortælle Dig om den sidste Nat. Det var høilys Morgen, førend jeg kom hjem, og jeg var nær ikke kommen ind. Saa faldt jeg hen, og sov en tre, fire Timer i Klæderne paa Sophaen. I Formiddags fik jeg badet mig, og i Eftermiddag har jeg atter sovet saalænge, at jeg nu er friskvaagen i mit Underste.

Vi gik længe stille sammen, Præsten og jeg, da han fulgte mig paa Bei; kun nu og da et Udbrud over Lysherligheden omkring os. Vi følte, at vi maatte give os stille hen i Landsskabsherlighedens Indtryk. Endelig som Solen paa vor høire Side men noget bag

os var nede, Maanen paa venstre allerede stod i Øst,
 næsten med fuldt Skin, ligesom Veien gjorde en Dreining
 og vi vare nærved en Skov, som Veien førte igjennem,
 sagde han: „De kjender de Ord af Goethe: „Kränken
 ein liebendes Herz und schweigen müssen,“ — de laae
 mig i Sinde hele Tiden i Mandags, da Avisbudet
 tog mit Brev med til Dem. Det er en Afdød, jeg er
 bedrøvet efter. Jeg kom ikke til, af fuldeste Hjerte at
 bede hende om Tilgivelse, førend hun døde; det er min
 bestandige Drøm, at jeg af fuldt Hjerte skal bede hende
 derom hiøset. Jeg har krænket hende dybt, — hu! ret
 grueligt. Ja jeg maa grue, naar jeg tænker paa det.
 Man er Halunker af Videnskabelighed og Uvorenhed;
 rene skjære Halunker er man. Hun var ældre end jeg,
 min Aones Tante, den ædleste, reneste Sjæl af Verden,
 uden megen Forstand, et Elags Judicium nok, men
 ingen Forstand til at forfølge Grunde og Modgrunde.
 Man kunde ikke tale sig til Rette med hende; thi hun
 forstod sig ei paa at raisonnere; men en Englesjæl var
 hun. Man har ikke kunnet krænke hende dybere og
 væsentligere, end jeg gjorde. Lad mig ikke fortælle, hvad
 det var. Det var Mere end Et, og mere end eengang.
 Tingene gjøre Intet til Sagen; det er Maaden, man
 tager dem paa. Hun døde, uden at jeg kom til at
 klare med hende. Her er ikke Tale om at klare med
 Ord: det var der ei at tænke paa. Hun satte mig høit;
 hun havde en fast Tro paa min Nænhed, min Tilbørlig-
 hed, at, hvad jeg sagde og gjorde, var Ret og Godt.

Hun har maattet mistvible om mig, hun har maattet komme i Ulave med Hensyn til mig. Det har jeg bag-
 efter ofte maattet føle. Med Et døde hun fra mig;
 jeg reiste afsted og fandt hendes Liig, saa fredeligt og
 mildt i sit Udtryk, som hendes Sjæl var." — Han
 standsede; vi gik længe sammen. For mig var der
 Intet at sige. Vi vare komne til Ende med Skoven.
 Veien derigjennem er en lille Fjerdingvei; i det Hele
 vare vi en halv Miil fra Præstegaarden. Vi vendte
 om, da vi vare ved Leddet. — Han havde hjemme sagt,
 at han vilde følge mig saa langt. Uden at sige et Ord
 vendte jeg nu om, og han med. Han fortalte mig Meget
 om den ædle Tante; hvor Meget han og hans Kone
 havde hende at takke for. Ogsaa Skjemtsomt vidste han
 om hende og om dem Alle at fortælle. Vi gik Skoven
 tilbage, vendte om og kom anden Gang til Leddet. Vi
 vare gaaet langsomt; det var silde; vi skiltes nu ad.

Veien førte mig opad over en høi Bakke, med fri
 Udsigt til alle Sider. Her vendte jeg mig om, ikke for
 at see efter min Ven, som jeg ikke mere kunde tænke
 paa endnu at see, da jeg vel allerede var gaaet et halvt
 Qvarteers Tid; jeg vilde kun nyde Udsigten i det Hele,
 især Tilbageblikket. Leddet, jeg havde forladt, laae guul-
 agtigt hvidt skinnende mod den mørke Skovgrund i For-
 dybningen af en Vig, hvormed Kornmarken ligesom run-
 der sig indad ind i Skoven, hvor kun Veien tilsidst
 allene med Skov paa begge Sider gaaer hen til Leddet.
 Men som jeg saae derhen, bevægede sig noget Hvidt.

Det var et Tørklæde, som bevægede sig, saa forekom det mig, efter hvad det klare Maanefkin lod mig skimte, og saa var det og. Det var Præsten. Da vi gik imod hinanden og mødtes, sagde han mig, at han var bleven mig vaer, som jeg stod frit ud mod den frie Himmel bag mig. Vi vendte nu om og gik med hinanden til Veddet og derigjennem ind i Skoven, hvor vi en Stund gik tause ved hinandens Side. „Finder De maaskee, saa tog han endelig til Orde, at, hvad jeg nys saa tungt og bittert sagde om mig selv, ei vil harmonere med min Ulyksalighed igaar? Nei, det mener De vist ikke. De veed bedre, hvad der giver Livet Fylde og Glæde, eller rettere, skulde jeg sagt, Dybde og Styrke, og giver det en indre Himmel. De veed vel, hvad Betsignelse der er i saadanne Smerter.“ — „Vi bede ofte nok, saa blev han efter nogle Dieblitte ved: Tilgiv mig min Skyld! Men saadan Hjerteskuld kan man ei bede sig frataget, førend den bittre dybe Følelse har faaet fuldendt sit Værk. Hvor ofte maa jeg tænke paa hine Ord hos Goethe: „Dieser Schmerzen Tief im Herzen Heimlich bildende Gewalt.“ Jeg har ofte ført den Tanke, som ligger i dem, frem for Saadanne, som man vil regne til de Ringeste af min Menighed, og jeg er bleven fuldtvel forstaaet; og jeg har fuldtvel oprettet dem og givet deres Sjæle Trøst og Tilhold og Føde, naar jeg har lært dem, hvad deres Modgang, deres Lidelser, deres Gjenvordigheder, deres Savn og Trang skulde være for dem; og hvorledes de

skulde drage sig aandelig Betsignelse ud af dem, ved at lade dem blive sig Anledning og Middel til Sjælens indre Omgjængelse med Tanken paa Gud; hvorledes de skulde derved fremelskes i Det, som hører Guds Rige til, — hiint Rige, hvorom det hedder: Det er inden i Eder. Takket være det Bæsen, som man kalder det separatistiske, at vi have Mange her i Egnen, som ere vakke til at høre paa gudelig Tale og at gemme den i deres Hjerter. Ja, maa jeg ikke sige mig selv, at, dersom jeg ikke følte saa bittert ved hine Grindringer, saa kunde jo ei heller mine Idealer leve i mig saaledes, at jeg kunde sige: Jeg eier dem, og de ere mine, fordi de eie mig, og jeg er deres? At tage et Menneskes Anger fra ham eller hans Selvforydelse, det er at tage hans Idealer fra ham."

Vi gik efter disse Ord længe tause ved Siden af hinanden. Vi vare nu komne saa langt tilbage mod hans Hjem, at vi allerede saae hans Kirke klarligen ligge for os i Maanelyset.

Det var over Midnat. Men dog gik den Gamle tilbage igjen med mig. Veien gik næsten lige fra Nord til Syd. Snart skjulte Skoven Maanen foran os. Men det hvide Dagskær, som med blændende Hvidhed følger med Solen hele Natten, saa at det ved Midnat breder sig ud lige mod Nord, og siden gaaer om i Nordost, og som dog vel er det, man kalder Zodiakal-lyset, trængte saa stærkt ind i Skovens Mørke, at det næsten bragte nogle eenligt staaende Træer til at kaste

Skjgger. Vi standsede endeligen midt i Skoven, paa
 et Sted, hvor der tæt ved Veien er en af disse Mose-
 eller Enggrunde, der saa hyppigen i de danske Bøgeskove
 danne som store indsluttede Sale, omgivne af hvælvede
 Bøgetræskroner. Skovduften med sin Snylighed mang-
 lede ikke; endnu mindre manglede Nattestilheden og
 Nattehøiheden. Her skiltes vi endelig ad. Ved at gaae
 videre havde jeg det skinnende hvide Nord, der allerede
 var bleven til et Nordost, lige bag mig, og det belyste
 alle Gjenstandene foran mig. Veien gaaer en lang
 Strække ganske lige, men gjør en Dreining til Høire,
 kort førend man gaaer nedad til Leddet. Jeg fik derved
 en høi Gruppe af Bøgetræer, og det netop med en
 herlig Runding af Bøgekroner, lige for mig, bestraalt
 af den blanke Nattehimmel. Maanen skjultes af den,
 og stod endda bag en mørk Sky, da jeg kom til Leddet.
 Men mig mindede Veien med Gæt om en af min Til-
 værelses saligste Stunder, maaskee den saligste.

To Mile fra Kjøbenhavn imellem Bagsvær og
 Rolleskølle gaaer gjennem Hareskoven en Wei, der har
 megen Lighed med den, jeg var paa. Man kommer
 fra Bagsvær forbi Høigaarden — medens man har en
 næsten Biergagtig sig opløstende og henstrækkende Skov-
 masse deels foran sig deels til Høire et Stykke borte —
 hen til et Sted, hvor der ligge nogle Smaahuse. Man
 kalder dette Stykke af Veien Sandstrædet, en lille Side-
 vei derved kaldes Stralsund. Saa kommer man ind i
 Hareskoven, dog paa begge Sider skilt fra den ved

Steengjærder. Mellemrummet mellem disse er græs-
 begroet paa begge Sider, og midt deri skyder Lande-
 veien sig frem. I Begyndelsen har den Lidt af en
 Huulvei. Den gaaer bakop, til den runder sig nedad
 igjen. Her kommer man paa venstre Side forbi en
 deilig Elvesal, om jeg saa maa kalde den. Til Høire
 hører Skoven for en Deel til Frederiksdal, for en Deel
 hører den nogle Bønder til. Kun Skoven til Venstre
 er den egentlige Hareskov. Saaledes, naar man kommer
 fra Kjøbenhavn. Men den Nat, som nu saa levende
 er kommen tilbage i min Erindring, gif jeg modsat.

Det var i mine indre Saligheders første unge
 Dage, da midt under alt Andet dagligen Aandens
 Dybheder mere og mere gif op for mig. Endnu vare
 mine Sjælequivers mørke og bittre Dage ikke komne.
 Jeg var idelig paa Vandring, deels i de herlige Skov-
 og Indsøestrækninger og langs den af Skjønhed straalende
 Kyst, deels i Ideernes og Phantaseringernes lige saa
 rige, store, skjønne, romantiske Strækninger og Egne.
 Da kom jeg en Aften henad Midnat til at staae paa
 den høie Brink, som ved Frederiksdals Nordende danner
 Fuursøens sydligste Kyst, hvor et Sted er for Vaades
 Bortgang og Landing. Fuursøen gif squulpende i en
 bestandig Bølgegang. Uophørligen stege og faldt de
 smaae Bølgerrygninger, uophørligen sloge de an mod
 Breddens Stene og gif tilbage igjen. Da tænkte jeg
 paa, at netop saaledes havde maaskee for tusind Aar
 siden Søen bevæget sig op og ned; for tusind Aar siden

havde maaskee netop her en Kæmper skjult sit Skjold
 og sin Harnisk i Fuursøens Vand, og var saa maaskee
 bleven staaende heroppe, hvor jeg nu stod, og havde
 seet ud over Søen, som da maaskee var gaaet i samme
 Bølgegang, som nu. Og med Gæt stod det for min
 Sjæl, at netop saaledes rører sig overalt i Verden den
 alevige Livsfylde i Tidens uophørlige Bølgegang. Jeg
 blev giennembevæget af den saligste Følelse. Det var
 i dette Dieblif, at den Guddom, i hvilken vi Alle ere,
 leve og røres, med en besynderlig uudsigelig Herlighed
 gik op i mig, og i flere Aar derefter var og blev den
 den Guddom i mig, hvis indre Leven i mig gik i Gæt
 med min, uden Sondring, uden Modsatning. Jeg veed
 knap, om jeg tør sige, at jeg nu igjen har en Gjen-
 følelse af hiin salige Time i mig; men i hine Aaringer
 besøgte mig ofte Gjenkomsten af hiin Henrykkelsesstund
 med fornyet Salighed. En anden Tid kom senere, da
 jeg ikke kunde gjenfinde den. Det var Alhedsfyllden,
 som i sin inderste, dybeste, skjønneste Salighed gik op i
 mig.

Ganske anderledes var det, da jeg i senere Aaringer
 lærte at bede, da mit hele Liv blev Bøn. I hiin Nat
 var det den uendelige Bæren i den uendelige Omstiftning,
 som saaledes gik op i mig. For mig havde Livet alle-
 rede længe været en Leven paa Evighedens Maade,
 men i dette Dieblif var det, som om Evigheden med
 Gæt tog mig ganske ind i sig, som om den uendelige
 allestedsnærværende Guddom nedstændte sig ganske i

mig. — Dog, hvi vil jeg søge at beskrive hvad jeg i dette Dieblif neppe kan gjenfornemme?

Fra det Sted, hvor jeg stod i hiin Midnat, fører en smal Markvei langs Fuursøens høie, sydlige Brink ind i et nyt Skovpartie, hvor den bliver til en Sti, som mangt et Sted ffinner hvid frem i det Grønne. Man gaaer bestandig paa den høie Bakkerand, med Fuursøen under sig til Høire, bestandig under Bøge. Efterhaanden kommer histovre paa den anden Side af Søen Dronninggaard, eller rettere Næsgaarden ved Dronninggaard, tilsyne med sin lysegule Palaisflade og sit blaae Tag og sin Skov til Baggrund. Man har Fuursøens hele brede Vandflade mellem sig og den. Derpaa kommer man tilsidst over et Steengjerde ind i en Deel af Skoven, der ei længere hører til Frederiksdal, og strax er man som i en anden Skov. Den kaldes Aasevanget; den er aldelts fri for Underskov; høie Bøge med Kroner allerøverst hvælve sig over et frit Rum, langt hen bedækket med hølgende Skovgræs. Stien gaaer tværs igjennem en langagtig smal Dal eller Fordybning, der maaskee er en Vandsthyllings efterladte Udhuling, men nu er bedækket med høie Bøge, men saa lidet tæt, at de lade Blikket frit til alle Sider, som i en Halle af Søiler. Paa den anden Side Fordybningen, naar man er kommen op af denne, fører Stien til en Abning i et høit Steengjærdes Hasler, hvorfra en Marksti hen over en bred Mark fører til Rollesolle.

Skjønt det omtrent var Midnat, kom jeg dog ganske vel ad den hele Skovsti, omtrent en Fjerdingvei, hen til Rolleskollemarken, og derfra videre til Rolleskolle selv, hvor jeg saa paa den Landevei, jeg kom ind paa, og som kommer fra Bagsvær og gaaer forbi Fiskebetshuset til Bregnerød og Frederiksborg, gik tilbage ad Bagsvær og Rjøbenhavn til. Her var det da, at jeg nordfra kom igjennem Harekoven, og fik paa Høire den Elvepigernes midnatlige Dandsesal, som har saa megen Lighed med den, jeg i Nat kom forbi fem Gange.

Jeg gik dengang i min indre Salighed rolig og langsom. Den var aldeles ikke at sammenligne med den Himmel, jeg levede i, da første Gang en indtagende Kvinde blev mig en yndig, en himmelsk, en ætherisk Guddom. Her var noget ganske Andet, kun ligesaa saligt, udeelt, heelt at leve i, umiddelbart opfyldende mig med sin uendelige Tilstedeværelse.

Hvor ganske anderledes var den Nat i Nat, og dog hvor Meget fik den alligevel af Lighed med hiin. Da jeg dengang kom forbi Høigaard, laae Bagsværers hvide Bygninger venligt for mig paa Sletten, netop som nu en Landsby, som jeg gik ned til.

Fredag Eftermiddag.

Jeg var idag inde hos Uhrmagerens, for at høre, hvorledes det nu stod sig med den Moder, som havde drømt, at hendes Barn var uden Sjæl og var et Uthvæ, og jeg fik nu det Bedste at høre. Moderen elsker nu

sit Barn med dobbelt Kjærlighed, fordi hun synes sig at have Noget at gjøre godt igjen, du hun havde tænkt saa ondt om det stakkels Barn. „Nei, Du har saa god en Sjæl, som noget Barn i Verden, havde hun sagt til det, da hun trykkede det til sig, og jeg skal sørge for, at der kan blive saa from og god en Siæl af Dig, at vor Herre kan have sin Glæde af Dig i den anden Verden.“

Men noget høist Forunderligt erfoer jeg her, som allerede var hele Bhen over. Du mindes maaskee den Kramboddreng, jeg kjøbte Blyanter hos den Aften, jeg kom hertil. Han var langt ude beslægtet med den salig Agentinde, Sophies Tante, som havde taget sig af ham. Hvad mener Du? I Nat skal hun have ladet sig tilsyne for ham, ikke i en Drøm, men efterat han var vaagen. Først havde han drømt om hende, at hun stod ved hans Seng, og pegede med den ene Haand mod oven, som hun altid havde pleiet at gjøre, naar hun havde formanet ham til at tænke paa sin Gud og have ham for Die paa alle sine Veie. Saa vaagnede han og saae hende lyslevende for sig, og at det ingen Drøm var, kunde han vide deraf, at han havde reist sig op i Sengen, og saa var hun vegen tilbage til Bæggen; og at det var en Aand, kunde han see deraf, at han tydelig gjennem hendes Hovedtøi, som var den hvide Kappe med de sorte Baand, havde kunnet see sin Trøie, som hang paa Bæggen. Saa var han sprungen ud af Sengen, men saa var hun forsvunden med Gæt, og

id bestandig havde hun viist med Haanden mod Himmelen.
 S Saa havde han skyndt sig med at klæde sig paa, og da
 d han havde taget sin Trøie, havde det gyst i ham, men
 d han havde dog taget den uden nogen Meen. Medde var
 E Ingen endnu oppe, thi det var for tidligt dertil, men
 i det var dog allerede ganske lyst. Saa havde han sat
 ij sig til at læse i hendes gamle Psalmebog, som han
 d havde faaet til Admindelse efter hende.

ij Saaledes fortalte Uhrmagerens; ganske saaledes
 d fortalte siden Knøsen mig Alting selv. I hele Byen
 tales ei om Andet idag.

Fredag Aften.

2 Jeg gik i Eftermiddag henimod Solens Nedgang
 ? Veien ud mod det Ved og den Skov, hvor jeg forleden
 ? Nat forlod vor Gamle. Solen gik ned, som jeg gik;
 i jeg holdt, som jeg pleier, en Paraply op over mig, for
 ei at blændes af den. Siden stod Zodiakalshjset blankt
 i foran mig. Midt i Skoven ved Elvesalen, saa kalder
 i jeg den af Skov omgivne Mose- eller Enggrund, vendte
 i jeg om, jeg sad en Stund paa det Øverste af Stenten
 ved Siden af det guulhvidt skinnende Ved. Her stod
 Bræsten forleden Nat, da jeg oppe paa Veien vendte
 mig om; herfra gik han mig imøde; over denne Stente
 gik vi med hinanden tilbage i Skoven. Alt stod igjen
 i min Sjæl i en stor, jeg kan sige salig, Eftervirkning.
 Imorgen er min Fødselsdag. Jeg vil leve den med
 mig selv allene. Jeg vil gjøre en Vandring hele Dagen,

maaskee blive Matten borte; ja det vil jeg sikkert. Min Vandring skal være den samme Bei, som de to Pige-børn gjorde i forrige Uge. Jeg vil besøge den samme Kirkegaard som de. Jeg vil op paa Skjoldemose Mølle; jeg vil røre ved Mimosen paa Hvidkilde. Men saa vil jeg endnu paa Beien gaae en Sidevei om, for at besøge vor blinde Skovriderdatter, et elskeligt Bæsen, en elskelig Sjæl og en yndig Skabning; uagtet hendes Blindhed kunde man nok blive indtaget i hende. Det føler jeg, og har jeg længe følt.

Som jeg i disse Tanter gaaer hjem og dreier ind paa Torvet, bliver jeg ikke lidet forbauset. Saa lyder mig imøde, og jeg hører den saa velbekjendte, men længe forstummede: „O venlige Grav, i Din Skygge boer Fred.“ Jeg gaaer nærmere. Udenfor netop vor Kjøbmand, han, hvis Kramboddreng havde Synet af den afdøde Enkefrue, staae Borde paa Torvet. En Bolle Punsch paa eet af dem. Glas i Mængde. Syngende Mænd og Fruentimmer. Paa en Side sad min gode Moses Aaron i sin lange Talar, jeg mener hans Rattuns Slobrok, guul med brune Blomster, og sin hvide Nat-hue, den han trykker flad for oven, saa at den i Fra-stand kan see ud som en Turban. Han sad paa en Bænk ved et Huus til Høire; et Par Andre sad hos ham.

Jeg erfoer snart, hvad her var gaaet for sig. Hos Kjøbmanden var der en Fødselsdag, jeg troer den ældste Datters. Vor Kramboddreng, Caspar Peter hedder han

og kaldes meest med begge Navnene, var idag første Gang med, som Lem af Familien. Det var nu bleven erindret, at hans Fader havde været den salig Agentindes Næstsødsfendebarn; i hendes Testament havde hun ogsaa skænket ham trehundrede Rigsdaler; det Halve til at equiperes for og til Reise, naar han var bleven Svend og skulde til Kjøbenhavn, og det skulde nu med det Allerførste skee; den anden Halvdeel til at gjemmes, til han blev myndig. Men Folk i Byen havde skudt sammen til ham, saa at de fulde trehundrede Rigsdaler kunde blive opgjemte for ham; det var meest Kræmmervarer til hans Equipering, som Sammenskuddet havde bestaaet af. Om Aftenen var man hos Kjøbmandens bleven munter. Saa istemmede Een Sangen: „Venlige Grav.“ Alle faldt i. Folk bleve staaende udenfor og hørte efter. Vinduerne stode aabne, og saa havde man budt Glas med Punsch ud af Vinduerne til Bekjendte, indtil endelig Borde vare rykkede ud, og en stor Bolle var kommen udenfor. Og nu gjenlød Sangen i den frie Luft, just som Vægteren sang: „Nu er det paa de Tide, Man søier sig til Seng.“ Glæden var almindelig.

Jeg gif hen til Moses Aaron. „Nu, sagde jeg, hvad siger De hertil?“ — „Ja, ja, svarede han, der Herr hat erquicket den Geist der Gedemüthigten und das Herz der Zerschlagenen.“

Jeg fandt disse Ord snart hos Jesaias 57, 15.

Vester Skjerninge. Min Fødselsdag
den 12te Juni 1824.

Jeg sidder her i Storstuen hos en Bonde og skriver Dette med Bløant; et Fad med Tykmælk, et ordentligt Træfad, staaer for mig. Som jeg havde siddet og talt lidt med den gamle Bedstemoder, kom Folkene hjem til Middag. Klokken var Noget over 11; saa var det da naturligt, at jeg rømmede min Plads for Enden af Egeblankebordet, og kom op i Storstuen, hvor saa Konen har bragt mig Tykmælken med revet Brød; Budder-sukker har jeg selv med mig.

Det har regnet hele Natten, fra Kl. 12 til 4. Men siden har det været klart, og Veiret er nu deiligt; Alt er friskt og straalet mangt et Sted endnu af Vædde, naar Solen først nylig har naaet Stedet. Jeg lister mig forbi Præstegaardene; paa denne Dag vil jeg tilhøre mig selv allene. Det er desuden ogsaa Løverdag. Kun eet Sted vil jeg ind henad Eftermiddagen.

Mange Minder ere gaaet op for mig under min Morgenvandring. Det er nu 15 Aar siden, at jeg paa denne Dag om Morgenens Kl. 4 forlod Kjøbenhavn, og vandrede Strandveien ud lige til Strandmøllen. Allerede Østerbroe frydede mig; hvor straaled Alt morgentlig i Solen. Havet laae stille, næsten mælkelydt. Saa kom jeg forbi gamle Bartov, hvor jeg to Aar før havde haft saa mange skønne Dage. Der var det, at jeg

første Gang kom til Grossererens, og at hans Søsters forunderlige Sjæleherlighed gik op for mit Die. Aaret efter købte han Landstedet paa den anden Side Torbek. Det sandede Stykke Vei, som kommer, naar man er forbi Slusefter, fik jeg vadet igjennem; de Landsteder, som saa følge og ende med Constantia, have altid frydet mig. Ved Constantia sneg jeg mig gjennem Haven og ad en Sti bag den hen til en Laage, som førte ind til Charlottenlunds Skov. Man kommer saa til et Partie med Egetræ; idetmindste var det dengang saa, nu ere der vel høie Egetræer, skjøndt de endnu ei kunne være af nogen Tykkelse. Egen var i sit første Lyse; Bøgen, som snart fulgte, var i sit Fuldeste. Saa kom de store gamle Ege, hvor Hovedindkjørselen er, og hvor de Udhuse til Slottet ligge, hvor man faaer Vand og Fløde. Jeg blev ved til den modsatte Ende af Skoven, hvor jeg vidste, at en Abning i Hegnet vilde skaffe mig Udgang. Bagergaarden ved Hvidøre er jeg vant til at kalde Vilhelmsdal. Jeg kom der aldrig forbi, uden at see hen over det lave Plankværk, og siden, lidt længere hen, tæt ved Huset, gjennem Jerntraadgitteret. Hvilke Barndomsindringer hang ikke for mig ved alt Dette. Nu kjendte jeg Ingen der, uden den gamle Pige, som endnu stod og solgte ud, og som jeg ogsaa var inde hos, for at købe friske Kringler. Det deilige Sølyst lod jeg dennegang ubesøgt; ei heller var jeg paa Skolemesterbækken. Men hvad jeg aldrig kunde undlade, naar jeg kom did, gjorde jeg og den Morgen. Ligesom man

er Bagergaarden forbi, kommer en Sidevei, som gaaer til Ordrup; denne gik jeg opad til Indkjørselen til Sølyst, og saa vendte jeg om og gik den tilbage, baknedad; Havet træder En da i et smalt Strøg deraf imøde, til man endelig staaer for den store Flade. Kloften var endnu kun $6\frac{1}{2}$; Torbek traadte herligt frem paa Pjnten af Bugten, belyst af Solen. Jeg tænkte paa Brams Beskrivelse af alt Dette i hans Digt: Emilies Rilde. I Torbek drak jeg endelig Kaffe og hvilede. Paa den anden Side Torbek gaaer Veien høit; til Høire gaae høie Skræntninger ned til Havsladen. Den laae nu allerede blaa for mig, ikke lyseblaa, ikke mørkeblaa, men imellem begge; thi det lustedes noget, og jeg stod høit. Saa kommer til Høire en Lund af Bøgetræer imellem Veien og Skrænten. Jordbunden er frisk grøn under de ranke Bøge, der krone sig derover; jeg gik derigjennem hen til Skrænten, hvor jeg længe sad paa en Bænk, høit over Vandsladen. Det var tidligt, altfor tidligt til at besøge Den, mit Hjerte længtes efter at see. Hun vidste, det var min Fødselsdag; jeg turde haabe, at hun ventede mit Komme. Jeg naaede nu Strandmøllen, og søgte saa ind i Dyrehaugen, hen til den herlige Bei, som fører til Rjørom. Her hvælve sig Bøgene især stort og herligt. Et Sted kunde jeg ikke blive fjed af at gaae frem og tilbage. Veien dreier sig i en Runding og gaaer opad; Bøgene ere just her herlige med deres Masser af det hyppige Grønne. Længere hen fandt jeg en Plads, hvor Solen havde været, men nu en fuldkommen Skygge var. Der strakte jeg mig heelt ud paa

Ryggen i Græsset. Man hviler herligt saa. Jeg laae længe og saa op imellem Bøgetoppene til Himmelen. Hvide Skyer svømmede forbi, men langsomt. Efter en Stund lagde jeg mig hen paa en anden Plads, hvor der var mere fri Himmel, og nu saa jeg den ene fine løsbrevne Deel af en saadan hvid Sky smelte bort i Luften efter den anden. Endelig væltede jeg mig om paa Siden, tog min lille Goethe frem, hvori jeg læste. Blandt Andet kom jeg til de to Epistler af ham, hvori han skal besvare det Spørgsmaal af en Ven, hvorledes man dog skal redde sig for alt det Meget, som nu fra Læsebibliothekerne strømmer ind i Husene, og mangan Gang forrykker Hovederne. Jeg havde ikke læst dem før, og blev høist henrykt over følgende høist maleriske Linier, som jeg samme Dag forelæste min Sjæls Tilbedede, der ellers kjendte begge Epistlerne meget vel; de ere blevne mig uudslettelig i Erindringer:

Ernst und wichtig erscheint mir die Frage, doch trifft sie mich eben
In vergnüglicher Stimmung; im warmen heiteren Wetter
Glänzet fruchtbar die Gegend, mir bringen liebliche Lüfte
Ueber die wallende Flut süßduftende Kühlung herüber,
Und dem Heitern erscheint die Welt auch heiter, und leise
Schwebet die Sorge mir nur in leichten Wölkchen vorüber.

Til Rjorom naaede jeg ikke, og vilde heller ikke saa langt. Tiden var nu rykket saa vidt frem, at jeg, naar jeg nu gik tilbage, vilde omtrent komme til min Længsels Sted halv Tolv. Og saa skeede det. Hun var allene; Broderen, som sædvanlig, i Byen. Et Par nydelige Kopper forærede hun mig; derefter drak vi

Chokolade sammen; jeg af mine Kopper; og saa læste jeg en Times Tid for hende af Snorro Sturlesen. Vi sad paa Bænken med Marken for os og Havet bag den; det blæste noget fra Landsiden; vi sad i Læ; skinnende Seil krydsede i begge Retninger. Efter et Par Timers Forløb fortalte hun, at hun idag Kl. 3 ventede nogle Fremmede, som havde meldt sig til idag. Da svarede jeg strax rasst: „saa gaaer jeg,“ og jeg gik ogsaa lige strax. Til Afsted krydsede hun mig: den eneste Gang, det nogensinde er skeet. Det var et let Kys, men intet koldt, og jeg tog det med mig som et kosteligt Gie. Det var første, det blev sidste Gang, jeg fik et Kys af hende. Mine Kopper skulde bringes mig Dagen efter i Kjøbenhavn.

Paa Hjemveien fyldte mig mine Ideer; jeg kom ret i Gang med en lille Udarbejdelse, om jeg saa tør kalde mine indre Sjælefrembringelser, og Meget skrev jeg ned paa Veien, snart inde i en Kro eller hos en Traktor, snart siddende i det Frie. Paa en Høi, vi kaldte Skjoldshøien, imellem Charlottenlund og Skovshoved, sad jeg længe: Havet i sin mørkeblaa Herlighed ligesom mig. Jeg havde engang siddet paa den med hende; det var en Dag, jeg var kommen derud om Formiddagen, men tidlig paa Eftermiddagen førte tilbage med hende og Broderen, der begge skulde tilbringe et Par Dage i Kjøbenhavn. Hun havde ofte, naar hun var kjørt forbi, følt Lyst til at komme op paa denne Høi. Nu blev der Tale derom, som vi kom til Stedet, og Broderen

Iod Bognen holde, og vi to stege derop, medens han blev siddende; han bad os at give os Tid; vi behøvede ikke at haste, sagde han. Vi gave os ogsaa Tid; det var ei saa ganske let at komme op; jeg maatte oftere række hende Haanden. Da vi vare øverst, laae Havet mørkeblaat for os. Bognen nedenfor os kunde vi see, men ikke Beien, den holdt paa; det var, som om en uafbrudt grøn Flade gik fra Høiens Fod lige ned til Stranden. Høien var tydeligen en stor Kæmpehøi. Da vi stege ned, kom hende nogle Steder af Odysseen i Erindring. Jeg levede dengang i min Kjærligheds første skjønne blyhedsfulde Haab; jeg forlangte endnu ikke Mere, end jeg fik. Hvor skulde det og faldet mig ind at beile om Mere, jeg som var uden Eksistens? Bagefter maa jeg sige mig selv, at hun aldrig har elsket mig anderledes, end som en Tante kan elske en Neveu, der er nogle saa Nar yngre, end hun. Var jeg ikke kommen til at reise, — — jeg kan ikke sige Dig, med hvilken bitter Følelse, jeg ofte har sagt til mig selv: Var du ikke kommen til at reise! Men hun har aldrig elsket mig, som jeg hende, ikke paa den Maade. Bortmæste Samliv bestod i, at jeg læste for hende, naar hun var færdig med sin Huusgjerning, som ei var ganske ringe; thi hun hjalp sig med een Pige; hun vilde ikke have een til; „det er nok at skulle være nødt til at have een,“ sagde hun. Jeg passede ogsaa om Vinteren at komme omtrent Kl. 12; saa var hun færdig, og hun holdt da meget af at lade sig læse et Par Timer for,

med en lille Afbrydning. Selv naar hun havde en Strøgning for, sad jeg hos hende og læste, og læste vi af Snorro eller Saxo, fornøiede Pigen sig meget. Om Sommeren kunde jeg sjældent komme om Formiddagen.

Det er forbi, det er forbi. Ogsaa al min Dvide er forbi. Og ogsaa hun er forbi, hensevunden. Jeg søger Dit Sted og det er øde. Spilleborde staae nu, hvor Du sad; Opvarningspigen kommer ind og spørger, om Herrerne have Noget at befale. Een af dem river hende til sig. Jeg var engang Vidne hertil, da jeg gik ind i Tractørstedet, som jeg længe havde skuet. Det var en sildig Efteraarsdag; Skyerne hang mørke over Bei og Eng; det vilde til at regne. Jeg var østianskt stemt, jeg gik ind i den Tanke, Ingen at træffe; og jeg traf Fire ved et Spillebord, netop i den samme Stue, der var hendes. Jeg tog i Døren til hendes Sovestue, Der stode et Par Borde til Gjæster med Stole paa begge Sider; brunmalede Fyrretræesborde, gammeldags høiryggede Stole med Læderbetræk. Alt saa uhyggeligt ud, her, hvor Inden havde haft sit Hjem, her, hvor jeg ofte var bleven betagen af, jeg veed ikke hvilken Duft fra Ceilon, naar jeg havde listet mig til at træde ind, og fandt Alt paa det Nydeligste opbudset. Her, netop her var hun døet, sildigt paa Efteraaret 1814, men paa en frisk, solfuld Efteraarsdag. Mod Aften besfannede Solen Den ligesom. Hun laa og glædede sig ved at see den; thi det hvide Kullegardin blev trukket op, og de lange nedhængende lysblaae

Gardiner bleve trukne tilside. Til sin Broder og en Veninde, som sad hos, sagde hun, at hun saae over dertil, som til den Sol, i hvis Glands og Rige hun nu skulde gaae over. Om Aftenen døde hun en let Død, medens Maanen stod ind af Vinduerne og kastede sit Lys paa Gulvet. Jeg var lige kommen tilbage fra Norge, og kom derud Dagen efter og saae hende ligge i al sin Skjønhed, forhyndet, saaledes som hun i sin Ungdoms første Skjønhed maa have seet ud, førend jeg kjendte hende. Hun ligger begravet i Nærheden paa et yndigt Sted, noget høit liggende, ud mod Havet. Det er indhegnet og fredet. Der blev testamenteret en Sum, hvis Renter den nærmeste Skolelærer skulde have, for bestandig at holde Grav og Indhegning vedlige, men med den Bestemmelse, at, dersom Dette ei skeede tilbørligen, skulde Renten — der ei var ganske ringe — tilhøre Fattigvæsenet, som saa skulde overtage sig Om-sorgen. Derfor fandt jeg Graven bestandig Aar for Aar vedligeholdt og pyntet paa det Smukkeste. Den er netop lige for det Sted, hvor der stod en Bænk, paa hvilken jeg ofte har siddet med hende. Bænken var der endnu, da jeg var der for tre Aar siden. Naar man sidder paa den, har man Bagsladen af Monumentet for sig, med Haabets Anker; paa Sidesladerne ere Korset paa den ene Side, Kalken med Oblaten over paa den anden Side. Paa Forsiden ud mod Havet er Navn og Aars-tal, samt nogle Ord, som sige, at hun her døde hos en Broder, hvis Glæde hun var. Underneden staae de

Ord: „Før mig i Dig, min Begyndelse, ind!“ af Psalmen: „Jesu, Din søde Forening at smage,“ en Psalme, jeg kan udenad, siden den Tid, jeg læste hende den for, hvilket skeede ofte.

Har Du ikke, som jeg, oftere seet, at efter Døden det første ungdommelige Udseende kan besynderlig vende tilbage? Hende saae jeg, en anden ældre Veninde har jeg engang seet, i den bedste Ungdoms første blide fredelige Skjønhed Dagen efter Døden.

Silbigere samme Dag.

Du kjender den unge Skovriderdatter her i Egnen. Du mindes vist, hvorledes jeg var meget sammen med hende en halv Vinter igjennem for fem Aar siden. Sa vist kjender Du hende; thi Du tog hende i Forsvar, da hendes Tante syntes, hun læste for meget, og nu især ikke syntes om, at hun ogsaa vilde være med at høre de Forelæsninger, som i Vinteren 1819 og 1820 holdtes i Thotts Palais. „Lad Herren føre hende sine Veie, som han vil, sagde Du; veed De, hvad Herren kan have for med hende?“ Jeg har engang talt med Tanten om hiin Tid og om Dine Ord, som allerede dengang sloge hende. Nu glemmer hun dem vist aldrig. For to Aar siden blev den unge Pige blind, efter et Val og en Hjemkjørsel i Blæst i en Vogn, som rigtignok var lukket, men hvori hun kom til at sidde i en slem Træk fra Siden. I forrige Foraar var jeg der engang, og blev en Nat over. Jeg talte meget med hende, og

kom derved til at tale med hende om, at hun allerede begyndte at lære at takke Gud, fordi hun var bleven blind. „Gud veed, at jeg har Aarsag dertil,“ sagde hun. Hendes Blindhed var dog ikke det første Stød i hendes Liv. En forulykket Forlovelse gif i Forveien, en i alle Henseendee forulykket. Gud veed ogsaa, hvorfor det er Tanter saa magtpaaliggende, at faae deres Niecer gifte og stødte ud i Verden. Vi havde forinden talt om Menneſſehedens Lidelfer. „Vi attraae, begjære, eftertragte, stræbe, sagde jeg, og vor Andeel i Livets Goder og Glæder mene vi med Rette at kunne forvente. Men saa komme Livsulykſalighederne og Livsforſtyrringerne, dem Menneſſene ikke undlade at tilberede Menneſſene i Hobetal. Diſſe ere de værſte.“ — „Ja ved Gud, sagde hun, men dem har den gode Gud nu, ſiden jeg blev blind, forſſtaanet mig for. Jeg kan ikke ſige Dem, hvor gode alle Menneſſer ere imod mig.“ — „Jeg tænker tidt, ſøiede hun til, paa David, ſom, da han ſkulde vælge et Onde, heller vilde falde i Guds Haand, end i Menneſſenes.“ — „Og ſaa kommer,“ ſagde jeg, Religiøſitetens hele Fylde ved og gjennem Lidelferne, og iſtedetfor de nægtede Livsgoder, ja netop derved, at de nægtes os, faae vi det Ypperſte af alle Livsgoder.“ Dette var ganſke efter hendes Hjerte, og hun takkede mig derfor. Men ſaa kom jeg, medens jeg ſad og ſaae paa den gratiøſe Skabning, der ſaa nydelig haandterede med det Strikketøi, hun havde, og alt imellem øvede ſig i at ſkrive med en blød Bllyant ſtore

Bogstaver paa et Papiir, og spurgte mig, om jeg kunde læse dem, — saa kom jeg, idet jeg vilde sige hende Noget, der ikke var meent saaledes, som det af Plump-
hed blev sagt, til at spørge hende, om huu ikke dog undertiden længtes efter Egyptens Kjødgryder. — „Gosens friske grønne Græsgange, mener De, sagde hun; jo, jeg tilstaaer Dem det.“ — „Gud velsigne Dem for dette Svar,“ brød jeg ud, idet jeg tog den ene af hendes nydelige fine, bløde, gratiøse Hænder, og kysede den med Varme; „De har Ret, det var Gosens friske grønne Græsgange, jeg meente. Jeg meente den lyseblaae Bøgeskov og det mørkeblaae Hav, som man fra Høien herudenfor kan see hen over Bøgekronerne.“ — „Gud være lovet, svarede hun, at jeg endnu i min Sjæl kan see det Alt sammen, og bestandig seer det saaledes, som jeg har seet det paa de skønneste Sommerdage; jeg kan ikke sige Dem, hvad jeg takker Gud for, at jeg har beholdt al denne Herlighed i Erindringen. Naar min Søster spiller for mig nogle af de Sange af Reichard, som De har foræret mig og hende, saa er det saa langt fra, at de gjøre mig sørgmodige, som min gode Moder frygtede for, de vilde gjøre, at jeg tvertimod i Vinter mangan Gang blev ret sommerlig tilmode derved.“

Idet hun talte saa, bevægede sig hendes Dine, at det var, om jeg saa tør sige, som om de funkede, ligesom de kunne det paa en Marmorstatue. Dienlaagene ere trufne ned over Dinene, men glatte, fyldige, ikke sammentrufne. At Synsnerverne Intet have lidt, kan

man af Alt skjønne. I Drømme seer hun hyperligen, og har da stundom de herligste Syner af Engle.

Jeg har i Mellemtiden skrevet hende til et Par Gange. Hendes Søster svarede, til jeg tilsidst fik en Seddel inden i med tre Linier af hende selv — med store Bogstaver, skjæve, skrevne i Blinde, kunde man see; men en Begyndelse, jeg maatte glæde mig meget over; det svarede jeg hende.

Det er nu noget over et Aar siden, jeg ifjor var i Skovridergaarden, paa Hjemveien til Kjerteminde over Nyborg. Det var strax efter Pintse. Den faldt da tidligere, end i Aar, mere end fjorten Dage tidligere.

Jeg gaaer nu til Skovridergaarden, men jeg gaaer ei uden en vis Gysen. Jeg vil sige Dig det. Jeg er saa indtaget i hende, at jeg er forelsket. Hvor har jeg ikke nu i det sidste Aar drømt mig ind i den lykkelige Eksistens, hvori jeg skulde kunne leve med dette hundefulde og følelsesfulde Væsen, naar jeg var i saadan Livsstilling og saadanne Livsvilkaar, at jeg kunde sige til hende: „Vær min! Jeg skal elske Dig af inderste og ganske Hjerter, og Du skal elske mig, og vi skulle leve sammen som eet Kjød og een Sjæl.“ — Men jeg gysen dog ved den Tanke, at jeg kunde blive overmandet af saadan Følelse; thi jeg er jo uden den Livsstilling, jeg maatte være i, om jeg skulde forlove mig. Derfor har jeg nu saa længe været her i Egnen og ei været der endnu.

Jeg skriver Dette til Dig i et Nysthuus, som jeg paa Veien, ved at springe over en Steengjærde=Indhegning, er kommen ind i, useet af Gaardens Folk. Kommer der Noget, saa gjør det Intet; thi det er en Præsts Hauge, jeg er i, og ham kjender jeg, og kan saa gjøre ham et Besøg; men helst lister jeg mig herfra og gaaer udenom ham denne Gang.

Samme Dags Aften sildig.

Jeg har da været i Skovridergaarden. Den yndefulde Pige er endnu skjønnere, end hun var, da jeg forrige Gang var her. Især er hun tiltaget i Sjæleskjønhed; ogsaa har hendes Stemme noget forunderligt Indtagende, naar hun taler af en vis Overbeviisning eller med en vis Følelse. Man har sagt mig, at Prindsen i Odense skal have noget Lignende. Der er en egen Klang deri, som vidner om et Hjerte, og blot ved Lyden allene taler til Hjertet, og saa veed hun saa besynderligt at bevæge sig med Ordene og Ordene Bendinger og Udtrykkets hele Art og Maade, at jeg kom til at tænke paa, hvad Plutarch i Antonius's Levnet fortæller om Kleopatra i denne Henseende, sjønt min religiøse, af inderste Sind og Hjerte religiøse, især i sin Taknemmelighed gudhengivne Florentine, saa hedder hun, er saare langt fra at ligne en Kleopatra ellers, det maatte da være i hendes yndige Armbevægelser. Hun deeltager nu meget i Husets Syssler, og Alt, hvad hun kan gjøre, beder hun bønligt om, at man vil lade hende gjøre. Hun

dækker Frokostbordet og dækker det af, henter Alt dertil selv, og sætter Alt igjen paa sit Sted. Strikning var hende for Lidet; hun har faaet sig en Rok og spinder. Hun kunde det før, men nu ere hendes Traade saa smukt et Spind, man kan ønske sig. Hun sad og knyttede Sløifer i Silkebaand til at fæste om Straahatte til hendes Moder, hendes voksne Søster og den lille Tolvaarige. De toge sig nydeligt ud; hun havde selv fæstet dem paa Hattene. Hun sad just og gjorde dem i Stand, som jeg kom; mine Dine fulgte med Lyst hendes fine Hænders Fingerbevægelser. Hun sagde mig, at hun ligesom saa Straahattene og Baandene for sig, efterat hun ved Besølelsen og Haandteringen med dem var kommen til, ganske at imaginere dem. Hun bad saa Moder og Søster paa det Venligste med sin Stemmes Hjerteflang, at de maatte sige hende, om Noget skulde være anderledes. Til Lykke traf det sig saa, — jeg maa sige til Lykke, — at paa den ene Hat var Sløifen kommen for meget for til; hun mærkede det selv endog allerførst, da hun prøberede den paa Bedkommende. Hun løste saa Silkebaandet af og satte det rettere. Hun havde blot med nogle Sting fæstet det, saa hun let kunde løse det. Nu bad hun om, at hun maatte sye Baandene fast, da jo dog Stingene ei skulde sees, men skjules under Sløiferne; og det lykkedes hende godt, medens de Andre gif hver til Sit og jeg sad og talte med hende. Saa spille hun for mig. Ganske deiligt sang hun: „Nys hylde skjøn Sired det attende

Aar." Denne Melodie er ret som skabt for hendes
 Stemmes Klang. Vi gik saa i Haugen og jeg saa
 hendes Blomsterbedde, som hun selv allene passer. Hun
 veed alt deri udenad, hun seer hele Beddet for sig i
 Sjælen, siger hun; hun bad mig see paa den og den
 Blomst; om ikke den og den havde en smuk og fyldig
 Krone; det er en Fornøielse at see hendes Fingre be-
 væge sig om en saadan Blomst, til hun har faaet hele
 Indtrykket af den. Hvilken uendelig Lyst havde jeg ikke
 til, at kyssse disse fine, bløde, bøielige, skjøntformede
 hvide Hænder. Men jeg holdt mig tilbage, skjønt jeg
 havde hendes høire Haand i begge mine, medens vi sad
 allene og talte sammen. Jeg sagde til hende, hvor meget
 jeg skammede mig over de Ord, jeg havde sagt hende
 ifjor om Egyptens Kjødgrøder, og hvor bitterligens Ondt
 det havde gjort mig, at jeg et Dieblif havde kunnet
 faare hendes Sjæl med saadanne Ord. Da rakte hun
 mig Haanden, og sagde, at, hvad vi derefter havde talt,
 hvad jeg da havde sagt og faaet hende til at tænke paa,
 havde hun havt Godt af det hele Aar. Vi talte ogsaa
 om Kjøbenhavnske Veninder. Hun faaer Alt imellem
 Brev fra dem. Sine Svar gjør hun først i Tanterne
 reent færdig, saa skriver en Broder paa 10 Aar dem
 ned efter hendes Dictering; hun vil for Indholdets
 Skyld ikke have den 12-aarige Søster dertil. Drengen,
 mener hun, rykker snart det Hele af sig igjen, ja opfatter
 det maaskee ikke engang; Vi gik en lille Spadseregang
 gjeunem Haugen og et Stykke af en Skovvei. Hun

funde bestandigen siſe, hvor vi vare; ja, da vi kom forbi en Bogn, ſom holdt midt i Veien, mærkede hun det ſtrar, og hun og Søſteren, ſom fulgte med, fortalte Meget om, hvorledes hun kunde føle, naar Noget var hende nær.

Jeg kom om Eſtermiddagen Kl. 4. En Kop Kaffe maatte jeg drikke. Det havde jeg belavet mig paa, og havde derfor ikke drukken nogen paa Veien. Hendes Søſter havde ſagt mig, at Flore, ſaa kalde de hende, havde ventet mig allerede for mange Dage ſiden. Jeg ſagde hende, at hun endelig ikke maatte troe Andet, end at jeg jo havde tænkt paa hende hver Dag, ſiden jeg var kommen herved til det ſydlige Egn; og nu fortalte jeg hende om Udſkilligt af Det, der var forefaldet i Kjøbſteden, og om mit Ophold hos den gamle Præſt, ſom hun kaldte en ſand Guds Mand. Han beſøger hende jævnlig, og jeg maatte hos mig ſelv undre mig over, at han ikke var kommen til at tale med mig om hende. Jeg tænkte nok paa hende, men ſkyede at nævne hende i Præſtegaarden.

Da jeg med megen Bevægethed forſikrede hende, at jeg den lange Tid, jeg havde været her i Egnen, blot to Miil fra hende, beſtandig havde tænkt paa hende, men beſtandig ikke havde kunnet komme til at gjøre det for mig lille Løb til hende, randt Taarene ned ad hendes Kind. Hun ſøgte at ſkjule dem; men jeg ſagde raſkt: „Har Gud forundt dem at beholde Taarene? Det vil jeg for Dem takke Gud for.“ — „Det gjør jeg ofte,

sagde hun, skjønt jeg maa vogte mig for at blive meget rørt, da de saa anspænde mine Dienlaage; men at fælde enkelte Taarer er en stor Velsignelse for mig."

Hun lader sig læse for af Digtere. Det samme Stykke læses et Par Gange for hende, saa kan hun det udenad, og saa søder hun sin Sjæl dermed i Stilhed; det ere hendes egne Ord. Jeg tog det Bind af Deh-
lenschlægers Digte, hvori Sanct- Hans- Aftenspillet staaer. Jeg læste Adskilligt, som hun kjendte, men gjerne hørte mig læse; men Noget kjendte hun ei. Derimellem var det Digt „Rosen, efter Steffens: Ved gamle Borg i kolde Mose". Da vi siden gik sammen, da hun med den lille Søster fulgte mig paa Bei, spurgte jeg hende, om hun vilde gjøre de Ord til sine: „O Dødens Haand, Du søde, kolde! Riv bort de Baand, som her mig holde." — „Nei, sagde hun, det har jeg ingen Grund til. Gud har givet mig et saadant Himmerige her paa Jorden, at jeg vilde have Synd af, ikke med Taknemmelighed at erkjende det. Alle ere saa gode mod mig, og jeg faaer nu mere og mere en Tilværelse, saa at jeg ogsaa kan udrette mit i Verden." Hun fortalte mig, at hun forbereder sin 12- aarige Søster til at kunne begynde at gaae til Præsten, naar Tiden kommer. Hun lader hende læse Psalmer og Bibelsprog for sig, og naar Søsteren spørger om Et og Andet, eller hun selv finder en Anledning, taler hun med hende om Indholdet. „Men ellers vogter jeg mig for, sagde hun, at forklare Ordene, for ikke at svække det rene hele Indtryk af dem." —

„Det har jeg lært af Dem, føiede hun til, jeg mindes godt den Dag, da De talte derom.“ Imidlertid havde, som vi gif, Søsteren været snart langt foran os, snart bagved. Nu kom hun med Lillieconvaller fra Skoven. Florentine kjendte dem strax paa Lugten, og sagde, at hun ogsaa vilde kjendt dem paa Bladene, ved at beføle dem. Nu søgte hun, medens jeg holdt Blomsterbundtet, at beføle de smaae Blomster, for at forsøge, om hun kunde gjenføle den Form af dem, som, sagde hun, stod saa levende for hende i Erindringen, at det var, som saa hun Blomsterne for sig. Det vilde ikke lykkes, men hun vilde forsøge det igjen; naar hun kom hjem, sagde hun. — Vi kom, medens Søsteren atter løb fra os, tilbage til Psalmerne. Hun havde Ondt ved at faae gode Psalmer samlede; thi hun maatte tage dem, Søsteren faldt paa at læse; dog havde hun ei blot den almindelige Psalmebog, men og adskillige Smaasamlinger af gode Psalmer. Hun havde ogsaa en ældre Psalmebog, som i hendes Moders Ungdom havde været Kirkepsalmebog. Jeg sluttede mig til, at det var den saakaldte Guldbergske. Jeg lovede at bringe hende Brorsons rare Klenodie og den Pontoppidanske, og da at læse deraf nogle udsøgte Psalmer for hende. „Nu ere vi ved Skovløberhuset,“ sagde hun med Gæt; hun mærkede det paa Lusttrykket. Nu maatte jeg kalde paa Søsteren, medens hun raabte Skovløberkonen ud til sig; og nu toge vi Farvel med hinanden. Jeg tog atter hendes Haand i begge mine. Hvor inderlig gjerne

havde jeg taget den yndige, livsfyldige Skabning med de blanke mørkebrune Lokker, nedhængende om det fiint hvidguulrødlige Ansigt og den ligesaa fiint hvidguulrødlige Hals, i mine Arme. Jeg saae endnu tilsidst paa denne Mund, paa hvilken Sjælen hvilede med Omhed og med Aand, og ind i disse spillende Dienlaage. — Tør jeg? Skal jeg?

Jeg sidder og skriver alt Dette hos en Hjulmands kun en lille halv Miil fra Skovridergaarden. Jeg kom ei til Svendborg, og kommer der ei denne Gang. Klokkeren var 8, da jeg forlod min Sjæls Elskede, — forstrækkes ikke over, at jeg kalder en blind Pige saa. — Jeg vilde været i Svendborg inat; men jeg følte mig træt, og kom ind til disse Hjulmandsfolk, hvor jeg har overnattet engang for to Aar siden. De have en lille pæn Stue med en Havedør. I dette Dieblif var jeg udenfor. Den fulde Maane stod bag Huset, saa at jeg stod i Skygge; foran mig laae de belyste Bøndergaarde og Huse med Trætoppe og Lysthuusrundinger, med Plove og Trumler. Langt borte hørte jeg Hundeglam; ellers er Alt stille. Dog seer jeg langt borte et lyst Fag Vinduer midt i en Skyggemasse. Klokkeren er halv elleve.

Da de spurgte mig, om jeg kom snart igjen, sagde jeg, at i Løbet af denne Maaned skulde jeg sikkert besøge dem et Par Gange, førend jeg igjen drog hjem til Rjerteminde. Jeg havde den ubeskriveligste Lyst til at love, at jeg allerede vilde komme igjen i Morgen; thi jeg følte allerede, at den større Tour over Glorup, som

jeg havde fortalt dem, jeg havde for, vilde der ei blive Noget af. Men jeg holdt mig.

Nu gaaer jeg i Morgen til vor gamle Præst; af ham vil jeg faae Psalmebøgerne til hende; jeg veed, han har dem. Jeg vil ogsaa sende hende Digtet Frederiksberg af Dehlenschläger, som jeg ogsaa veed, at han har. Hun kjender det ikke; jeg er vis paa, at det vil fryde hende meget. Jeg kom, ved at tale om Dehlenschläger i det Hele, til at spørge hende, om hun kjendte det.

Søndag Aften.

Imorgen, Mandag, skal jeg da til Grevinden. Vor Gamle tager mig med sig, naar han kjører til sit Anner, hvor han skal holde Rigtale og faste Ford paa. Han er færdig Kl. 1½, og kommer saa og henter mig igjen Kl. 2. „Invitere os til Middag gjør hun ikke, sagde han; det kan hun ikke, det veed jeg.“ „De kommer til hende, søiede han til, paa en Dag i hendes Liv, hvilken hun hvert Aar feirer paa en egen Maade. Det bliver i Morgen netop 5 Aar siden, at hendes Mand døde. De vil finde hende i Sorgens dybeste sorte Klædning. Hun besøger den Dag til Middag en Søster af ham, to Mile borte, Engegrevinde ligesom hun, men en halv Enees Aar ældre. Gud veed, om hun i det Dieblis, Aftalen blev gjort, har glemt, hvad Dag det var, eller hun maaskee har tænkt derpaa, men just har tænkt sig, at hun nok vilde see Dem den Dag.

Det Sidste kan nok være; en religiøs Samtale faaer De vist med hende."

Præsten taug en Stund. Derpaa sagde han: „Lad mig sige Dem Mere. Hun har hørt tale om Dem; ofte endog. Hun har ønsket, at hun engang kunde see Dem hos sig. Vor gamle Biskop i Odense har især roest Deres Prædikemaade meget for hende. Der er Udsigt til, at et Kald, som hun har Kaldsret til, kan blive ledigt. Det er et temmeligt godt Kald, men Præsten, som har det, ønsker sig til en Kjøbsted med en lærd Skole, for hans Sønners Skyld, og der er god Udsigt for ham. Et saadant Kald er ledigt, og det er temmelig vist, at han faaer det. Da jeg fik det at vide, tænkte jeg strax paa Dem. De kan dog ei blive ved at gaae saaledes løs og ledig; De maa engang have Dem et Præstekald. Biskoppen vil give Dem et meget anbefalende Vidnesbyrd. Stjønt De i de tre Aar, jeg nu har kjendt Dem, maaskee ikke har prædikeret mere end en 10, 12 Gange, saa er der dog gaaet Nh nok om Deres Prædikener her omkring i Landet."

Jeg kan ikke sige Dig, hvorledes jeg er tilmode ved alt Dette. Uden en vis Uengstelighed gaaer jeg ei heller til en saadan Dame.

Men jeg maa dog sige Dig, hvorledes det gik mig idag. Jeg vandrede paa Nh i min Tensomhed, fuld af en indre Hjerteskynd; jeg havde optaget et deiligt Billede i mig; jeg gif og elskede det i mit Innerste. Til Tanker kom jeg næsten ikke; jeg badede mig i Grin-

dringen, som bølgede i mig op og ned. Saaledes var jeg atter gaaet et Par Præstegaarde forbi, havde lagt mig udstrakt, Dinene op imod den lyse Himmel, paa de samme Steder, hvor jeg havde ligget saaledes igaar. Da møder jeg vor Gamles Karl til Vogns, som fortæller mig, at han havde været inde i Byen hos mig med en Seddel fra Præsten. Hvad den havde indeholdt, vidste han ikke, men han vidste, at, hvis jeg vilde føre med ham, skulde han have mig tilbage med. Han viiste mig, at han havde et Sæde liggende bag i Vognen. Han skulde til nærmeste By, hvor han skulde aflevere et Par Tønder Urter hos Doctorens. Hvis jeg var kommen med, skulde han bedet mig, om han ikke nok maatte føre det Stykke Dørvei med mig. Jeg satte mig strax op. Doctoren kjendte jeg, og vilde nok besøge ham med det Samme. Jeg traf ham hjemme, og da vi kom til at tale om Skovriderens, hos hvem jeg havde været, sagde han, at Florentines Blindhed blot havde sin Grund i en Paralyse af levator palpebræ superioris; han kaldte den en Blepharoplegie. „Synsnerve og Nethinde, sagde han, er endnu frisk; det kan man see deraf, at hun i Drømme har sit fulde Syn. Man maa læse brav for hende om og tale om maleriske Gjenstande, Malerier, skønne Egne, kort lutter synlige Gjenstande, og sætte hendes Imagination i Bevægelse derved, for at hun kan beholde den indre Friskhed i Synsnerveapparatet.“ — Det vil jeg lægge paa Hjerte. — „Dehlenschlägers Digt Frederiksberg kan hun have godt

af at læse," sagde han, da jeg nævnte ham det, som Noget, jeg vilde skaffe hende. Forresten fortalte han mig om de Midler, man i Begyndelsen havde anvendt. „Vi have hverken sparet ætheriske Olier, sagde han, eller Plastre over Dinene, foruden indvendige Midler. Tilsidst bad hun sig iri, for at hendes Sjæl kunde komme sig, og det gjorde hun Ret i." — „Operation seer jeg ikke der er at gjøre, blev han ved, det maatte da være, at man skulde see, om man kunde gennemskjære en Deel af orbicularis, som nu virker normalt og holder Dienlaaget lukket. Men hvo turde vove det, uden at have gjort en Deel Forsøg paa Dyr ved Vivisektioner, som vare lykkedes? og endda" „Nei, faldt jeg ind, taft ikke disse Dine an med Ederes chirurgiske Vaaben; jeg gheser ved Tanken."

Jeg saae ellers hos ham de tre Dele af Dehlen-schlægers samlede Digte, som efter Titelen ere komne ud isjor. Dem maa jeg see at saae til hende. Han sagde mig endnu, at hun meget vel kan skimte Forskjellen mellem Døs og Skygge gennem de udstrammede Dienlaage. Det vidste jeg ikke.

„De er saa taus i Aften," sagde Præstefonen til mig, da vi sad ved Theevandsbordet. — „Jeg kan nok være det, svarede jeg; jeg er ganske betagen af den Tanke, at jeg nu med Gæt skulde kunne blive kaldet til Præst. Jeg gruer ved Tanken derom; især ved Tanken om, at jeg første Gang skal bære den hellige Kalk omkring. Og dog bærer jeg tillige af en vis Forventning."

gens Fryd." Ved denne Leilighed kom vi dybere ind i at tale om, hvad der hører til at være Præst og Præstekone. Vor Gamle fik ved den Leilighed at vide, at jeg i sin Tid baade har holdt Dimisprædiken og taget katechetisk Prøve. Det fornøjede ham meget.

Send mig Wienholdt über den natürlichen Somnambulismus. Du kan faae den paa Universitetsbibliotheket; der have de den, har Doctoren sagt mig. Du finder deri blandt en Deel Beretninger om mærkværdige Blinde ogsaa en om en Frøken Paradies i Wien; see efter, af hvad Kilde den er øst, og send mig ogsaa den, hvis den findes paa eet af Bibliothekerne.

Den 14de Juni.

Nu har jeg da været der. Det var godt, at jeg var advaret. Man kunde blive overvældet ved at see en saa straalende Skjønhed træde sig imøde med saa megen Mildhed og saa megen Friskhed.

Vi kjørte betids. Foran Gartnerens holdt vi, et Stykke fra Gaarden, eller Slottet, som de her kalde Hovedgaarden. Her skulde vi tresses igjen, naar jeg kom fra Grevinden og Præsten kom fra Kirke. Den, som kom først, skulde bide paa den Anden. „Kommer De først, sagde han, saa maa de see Dem om i Planteskolen; den er det nok værdt at see." Vi gik derpaa igjennem et yndigt Stykke Skov, til vi saae en Indhegning med en Stakitport i Midten og en Laage i hver af Siderne. Næstfor os Slottet, hvortil Haven

ffraaner sig op, med nogle smaae Affatser, ligesom terrasse-
 mæssigt. Paa hegge Sider gaae Vindealleer, som til-
 sidst runde sig om bag Slottet. Over hele Midten af
 Haven saa man Slottet frit og heelt. Ingen høie
 Træer, kun lave Frugttræer vare her spredte om mel-
 lem Blomsterbedde og Urtebedde og paa Græsflader.
 I Skoven staaer man noget høiere, end i Haven, næsten
 lige saa høit som Slottets Terrasse. Slottet har to
 fremspringende Fløie. Forsfra seer man ingen Indgang,
 uden den høie Dpgang opad en høi bred Steentrappe,
 hvis Øverste danner et Slags stor Altan, der runder
 sig ud paa begge Sider. Midt for en stor dobbelt
 Glasdør, hvis ydre Træfløie om Dagen skydes langs
 med Væggen bag Viinløv. Glasdørene føre ind i Slottets
 Hovedsal, som gaaer heelt igjennem og har Vinduer til
 den modsatte Side, hvor en Allee fører til en et Par
 hundrede Skridt derfra liggende Hovedlandevei, og hvor
 der ogsaa ere to Slotsfløie. Begge disse have i Enden
 bedækkede Indkjørseler fra Siden. I Grevens Tid var
 den ene for alle Dem, som kom til Besøg til ham, den
 anden for Dem, som gjorde Besøg hos Grevinden.
 Indkjørsels- og Udkjørselsporten blev for hver Bogn,
 som kom, lukket i, for at de Udstigende kunde have Læ.
 Nu bruges kun den ene, og det netop Grevens, saa at
 man kommer gjennem den store Havesal, naar man skal
 til hende, og om Sommeren tager hun helst imod Be-
 søg i den. Alt det fortalte og viiste Præsten mig; saa
 gif vi tilsidst indad en lav Side-Indgang paa den Side

af Slottet, som vender mod Nord, og som de kalde Grevindens Side. „Vi træffe hende neppe hjemme, sagde Præsten, ei heller Madam Fresen, det er Den, som nu har Huusjomfruens Plads hos hende, ei heller nogen af Børnene, — hun har to, en Pige paa 11, en Søn paa 9 Aar; — de ere nu vist ude ved Graven en halv Fjerdingvei herfra.“ Saa var det ogsaa. Vi gik ad en lang med Steensfliser belagt Gang, hen forbi Rjøkken med Videre, forbi en stor Udgangsdør til Høire og en smal Sidegang til Venstre, til vi kom til Slottes modsatte Ende, paa Grevens Side, hvor en Tjener opad en Trappe gennem en Entree og en stor Stue førte os ind i den store Havesal.

Slottet vender mod Haven næsten ganske til Øst; deraf fulgte, at i det Dieblif, jeg kom, var Salen ganske fri for Sol. Naar Aftensolen kommer fra Salens modsatte Side, blive tætte chinesiske Jalousier nedrullede. De hindre dog ikke, at man jo, naar man staaer midt i Salen, seer Alt til denne Side, medens man dog er fri for den besværende Aftensol. Det fortalte og viiste Præsten mig, førend han gik. Jeg gik nu op og ned i den store Sal, saae paa Blomsterne, lugtede til dem. En deilig Krands af mangelunde Blomster og Grønt laae paa et stort Fad, besugtet, midt paa det store runde Mahonitræesbord midt i Salen, om hvilket der stode en Deel lette Armstole. Paa den ene Side var i Midten bag to af Messinggittere dannede Døre en bred Dvænning i en Fordybning; derover et Bil-

lede af Grevens Fader til Hest. Rigeoverfor seer man Greven komme ind ad en Dør med et fornøiet Udtryk og et Brev i Haanden. Grevinden, som man kun seer fra Siden bag fra, løfter sig op i Stolen; Hoved og Hals aldeles frie. Ypperligt malet, udtryksfuldt, og skal ligne meget.

Men jeg var kun med halv Sjæl ved alt Dette. Mine Dine vare bestandigen ved Vinduerne ud til Haven; thi Præsten havde sagt mig, at fra den Side vilde hun komme. Saa skeede det og. Hun var fulsort, ikke i Silke, men i dyb Sørgedragt; paa Hovedet en stor bredstygget, lavpullet Hat, hvorefter sorte Strudsfjær bølgede; Panden fri; Reisningen høi, ædel, Gangen raff, slyrig, men det Hele med en vis Majestæt. Det sorte Flor, som laae løst om Halsen, bedækkede den ei saa ganske, at jo Noget af den hvide Hals kom tilsynne. Dinene lyseblaae, et Slags Duesine, men ikke smaae. Teinten hvid og fin, Haarene lysbrune. Hun holdt Datteren ved Haanden, Sønnen gik foran, Madam Fresen gik paa den anden Side, alle ganske sorte; saaledes gik de mig heelt forbi og derpaa lige imod mig, idet de fra Siden gik ind under Steentrappen, hvor en skjult Indgang er. Hele Slottets Økonomie er underneden i en Kjelder, som man dog lige saa godt kan kalde en lav Stueetage, da den kun gaaer to Trin ned. Ad den Gang, som gaaer heelt hen igjennem den, gaaer hun gjerne, naar hun saaledes kommer hjem, for da at hilse paa alle sine Folk, som vide Dette. Derfor gik

hun ind ad Indgangsdøren under Steentrappen. En temmelig Stund gik hen, da kom Madam Fresen, en ung Kone, med et aabent, muntert, fløgt Ansigt, og sagde mig, at Grevinden strax vilde komme. Hun fortalte tillige, hvor de havde været. Saa gik hun, og strax efter traadte den herlige Skabning ind, som imponerede mig, saa belavet jeg ogsaa var. Hun bad mig sidde og satte sig, og til at komme frem med Noget af Det, jeg havde belavet mig paa, blev der for mig ingen Anledning; hun havde Nok at tale om selv. Hun begyndte med at sige mig, at det var hende en sand Glæde, at hun saa mig personlig hos sig; hun havde ønsket det; hun havde hørt saa Meget om mig. Derpaa begyndte hun at tale om den Prædiken, jeg havde holdt Søndagen før Pintse. Hun gjentog for mig Et og Andet deraf. Jeg blev ei lidet forundret. En Veninde af hende havde været i Kirken og fortalt hende om den. „De har en ganske egen Maade at prædike paa, har jeg hørt. Deres Prædikener ere ikke Taler; De prædiker, som Den, der har Noget at sige, som det er ham magtpaaliggende at faae sagt ret tilstræffeligt og eftertryffeligt. De holder Deres Prædikener frit; De taler saa, at man hører, at Ordene skabe sig først for Dem i samme Dieblif; derfor er der saa megen Fynd og Virkning deri. Er det ikke saa? — „For det Mæeste har jeg rigtignok, svarede jeg, holdt Prædikenen heelt for mig i mit Indre Dagen forud, men den falder gjerne ganske anderledes, naar jeg kommer paa Prædike-

stolen; den er en frisk og fri Gjenfælsel; og næsten aldrig har jeg behøvet at see paa den Erindringssejdel, jeg har liggende for mig, og hvorpaa en Række af enkelte Hovedord er optegnet." — "De prædiker aldeles frit; det er godt, sagde hun. Man siger, at Deres Prædikener have Noget af hvad man kalder Forelæsninger; men det skader ikke. Deres Bøn til Indgang er heller ingen egentlig Bøn til Herren, hører jeg." — "En saadan vilde være mig en Umulighed, var mit Svar; hvor skulde jeg virkelig kunne bede til Herren i udsøgte Ord for en heel Forsamling? Istedetfor en Bøn giver jeg Udtalelsen af en Sindsstemning, eller ei endog det, men en kort Udmaling af den Sindsstemning, jeg ønsker at fremkalde." — "De begynder helst, sagde hun, med at sige: „Lad os,“ har man sagt mig. Forleden begyndte De med at sige, at, naar Timer og Dage komme, da Livet mørkner sig for os, og vi levende mindes om vor Syndighed, lad os da holde saadanne Sjæletilstande fast, lad os blive i dem, lad os smage og føle Herrens Nærværelse i dem, at vi ogsaa gennem dem bestandig kunne føle os at høre ham til, og bede ham at virke i os med sin sjælefrelsende Magt. Var det ikke saa, at De begyndte?" — "Man har berettet Deres Naade mine Ord med stor Nøiagtighed," sagde jeg. — "Og Deres hele Prædiken har gjort stor Virkning paa Mange, kan jeg sige Dem. Mig var det især paafaldende, men tillige Noget, jeg maatte finde at være ret og godt, at De netop holdt en Bødsprædiken

den Dag, og ingen om Udbødeligheden, som man jo ellers var i en saadan Nød for derhenne." De sidste Ord sagde hun med et satiriskt Udtryk. — „De har ogsaa prædike med en saadan Barme, som om De havde havt bestemte Personer for Dem, som De ret skulde tale til Hjerter." — „Det havde jeg ogsaa," svarede jeg, og nu fortalte jeg hende den hele Historie om Broderen og Søsteren. Det, jeg fortalte om Moderen og hendes Angst for sin Søn, bevægede hende især. — „Men tænker De da ikke paa," sagde hun derefter, „at lade Dem vie til det hellige Prædike- og Præsteembede?" — „Med Rette kalder Deres Naade det saa, svarede jeg; det er Mere end et Prædikeembede, det er et helligt Præsteembede;" og nu udtalte jeg for hende, at en vis Gru paakom mig, naar jeg tænkte mig som Præst, især ved Nadverens Uddelelse. Jeg tilføiede, at jeg ogsaa troede, at jeg kun lidet duede til at undervise Bønderbørn eller simple Borgers Børn til Confirmationen. — „Nei, sagde hun, det maa De netop være vel skikket til; De skal engang erfare det." — „Men med Glæde hører jeg, føiede hun til, at ogsaa De føler Dem som en af de Svage; det er kun i Saadanne, at Herren er stærk." Hun sagde Dette og Mere med en vis inderlig Barme.

I det Samme kom Tjeneren og meldte en Justitsraad; Navnet hørte jeg ikke. Han har eiet Eiendomme ved Svendborg, fortalte Grevinden mig, og agter nu at blive Godseier nede i Egnen af Sletten. Han traadte

ind, jeg reiste mig; hun løstede sig lidt i Sædet, og bad os med en Haandbevægelse at sætte os. Vi sad i det ene Hjørne af Salen ved Siden af Steentrappeindgangen; vore Stole vare Lænestole, som hendes; der stode endnu to, som i en Kreds om hende.

Justitsraaden vilde blot hilse paa hendes Naade; han havde været hos hendes Nolsforvalter, der havde sagt ham, at hendes Naade ligesom han var meget vel tilfreds med de fire Malketøer og de to Stude, som hendes Naade havde kjøbt af ham, og han fortalte nu om, af hvad Race de vare. Saa bragde Grevinden ham til at fortælle, hvorledes han nu havde faaet solgt sine Eiendomme ved Svendborg, og hvorledes Kjøbet af Herregaarden nede paa Sletten snart vilde komme i Stand. Saa tillod han sig at spørge, om maaskee No-gen af den høie Familie var død, det han dog ikke havde hørt Noget om, siden hendes Naade var i Sorg. Hun erindrede ham da om, at det var paa denne Dag, at for fem Aar siden hendes Mand var død. Jeg erfoer ved denne Leilighed, at to Børn ere døde for Grevinden, begge endnu i Buggen. Nu begyndte han at tale om, hvad den salig Greve havde været for en Mand. „Ja, sagde han, Greven forstod sine Sager. Han modtog de tre Herregaarde i en maadelig Stand, men han vidste snart at sætte Skif paa Alt. Hans Køer, hans Sviin, hans Plove, hans Løer og Lader, ja det var Stadstøi altsammen, og er det endnu her paa Gaarden.“

I det Samme kom Madam Fresen, hilsende vakkert paa os begge, og hviskede Noget til Grevinden. Jeg hørte blot de Ord: Hjulmandskonen. „Lad hende komme, sagde Grevinden; de Herrer undskyldte et Dieblif.“ Dermed reiste hun sig, vi maatte blive siddende, og Justitsraaden fortalte mig videre, medens Grevinden modtog noget Spind af en Kone, som kom ind, og betalte denne nogle Penge, hun tog ud af en Brevtaske, som hun drog frem af sin Lomme i sin Kjole. Hun talte derpaa lidt med Konen, og spurgte hende om Et og Andet. „Kom og sid hos,“ sagde hun endelig, idet hun satte sig hos os igjen. Konen tog en Tabouret og flyttede den hen i Nærheden af os, og satte sig ned paa den.

Justitsraaden blev ved at tale om den afdøde Greve og Alt, hvad han havde gjort. Især roeste han hans toradede Byg og hans Hvede. „Det var Stadsbyg og Stadshvede,“ sagde han.

Som vi saaledes sad, mærker jeg en besynderlig Uro paa Konen, ret som om hun havde Noget at ville frem med til Justitsraaden. Grevinden mærker det ogsaa, og siger til hende: „Du har vist Noget paa Hjertet, mit Barn, Du vil ud med?“ Nu greb Konen i Justitsraadens Kjole, som om hun vilde kysse paa den, og sagde, at hun og hendes Mand havde havt stor Uret mod ham, fordi de havde været færdige at hade ham for Noget, de nu maatte velsigne ham for. „Det var meest min Mand, sagde hun, som var vred derover.“

Det var da den Smedie, Justitsraaden havde bygget ligesom dem, saa at de havde mistet den smukke Udsigt til Svendborg og over til Taasinge, som de Folk, der kom fra Kjøbsteden og fik Vand paa Theemaskine hos dem, havde haft saa megen Fornøielse af. „Det skaer min Mand i Sjælen, og det hjalp ei, at jeg sagde ham, at Enhver jo havde Lov til at handtere med sit Eget, som han vilde, og at Smedien jo laae meget beqvemt for Justitsraadens Gaard. Men saa fik vi i Vinter Andet at lære, især til Paaske, da Paaske-Osten kom. Da velsignede vi Dem for det Skjærmbælt, De havde sat op for os; og vore Børn havde i Vinter deres Fornøielse af at løbe over i Smedien, og jeg troer, vor ene Dreng har faaet Lyst til Haandværket. Og Ild kunde vi da hele Vinteren faae, naar vi vilde, og jeg syntes tidt, at det varmede over til os. Og da nu Familierne kom til os, da det blev Sommer, saa havde deres Børn Moerskab af Smedien, saa de snart aldrig vare fra den. Og vi flyttede saa Bord og Stole ud paa en lille Plads, min Mand havde jevnet paa vor lille Mark, og hvor han allerede har plantet nogle Træer. Og nu komme Folk ligesaa fuldt til os, som før.“ Det vare omtrent Konens Ord; og saa tog hun igjen i Justitsraadens Kjøleskjød, og takkede og velsignede ham. „Jeg sagde saa til min Mand, blev hun ved: Der seer Du, at man skal vogte sig for at blive vred paa sin Næste. Og saa sagde han: Ja man skal være fornøiet med, hvordan vor Herre laver det

for En; for han blander nu vor Herre ind i Alt, og naar vi nu hver Morgen gaae det lille Stykke sammen hen forbi Smedien, for at see over Svendborgsund og al den Herlighed, naar Solen nys er gaaet op, saa priser jeg altid Justitsraaden i Hjertet, og beder Dem vor Uret af."

Mine Dine faldt paa Grevinden, i hvis Ansigt jeg saa et forunderligt anspændt Udtryk. Hun gjorde en Bevægelse, som vilde hun reise sig. Derover reiste sig Konen og Justitsraaden og toge Afsted. Jeg vilde gjøre det Samme, men som vi gik mod Døren, gav Grevinden mig et Vink, og jeg blev tilbage. Neppe var Døren lukket, og hun ogsaa havde hørt den anden Dør lukkes, førend hun brast ud i Ratter, og vendte tilbage med mig til vore Pladser, og nu fik jeg den kostelige Historie at vide. Justitsraaden havde virkelig af reen Chifane bygget Smedien op, og man kaldte den Chifanesmedien. Han havde nemlig villet afkjøbe Hjulmanden hans Huus og Have med den lille tilhørende Jordlod; men Hjulmanden havde ikke villet sælge sin lille Eiendom, skjønt Buddet var godt; han frygtede nemlig, at hans Næring saa skulde gaae fra ham; nogen Overtro havde deri Andeel; thi Justitsraaden vilde skaffe ham en lige saa god Jordlod til at flytte Huset hen paa, blot et tusind Alen fra Stedet. Han frygtede ogsaa for at miste den Næring, hans Kone havde af de Folk fra Kjøbsteden, som fik varmt Vand og Fløde hos hende om Helligdagene. For nu at hevne sig havde

Juslitsraaden bygget Smedien op just ligesom Hjulmanden, og Grevinden fortalte, hvilket moersomt Syn det havde været hende, medens Hjulmandens Kone prisede og takkede ham saa meget, at see snart Forlegenheden, snart Forbittrelsen i hans Ansigt. „Godt er det, svarede Grevinden til, at han har affluttet Handelen om hele Eendommen derude, ellers kunde han falde paa, ogsaa at hevne sig for al den Tak, hun nu af et oprigtigt Hjerte har ydet ham.“

Vi sad endnu lidet, og Grevinden bad mig betænke, om jeg ikke burde søge om Præstekald. Hende vilde det være en Glæde at bidrage til at skaffe mig et godt antageligt Kald, og hun troede nok, at det vilde blive hende mueligt, da hun havde Kaldsret til et Par Kirker, ja maaskee snart fik eet ledigt.

Som jeg gjorde en lille Bevægelse, som til Afsted, reiste hun sig, bad mig hilse vor Gamle, og tilsvarede, at hun gjerne vilde beholde os begge til Middag, men hun skulde idag til en Svigerinde et Par Mile borte. Klokken var halv to; det saa jeg paa et Taffeluhre i det ene Hjørne af Salen, og blev med det Samme vaer, at der vare to saadanne Uhre. Hun spurgte mig, om jeg ikke nok blev her i Egnen i nogen Tid; men strax efter, efter en lille Betænkning, bad hun mig tilligemed vor Gamle at spise hos hende til Middag næste Torsdag; samt om jeg vilde bringe ham denne Indbydelse fra hende. Jeg tog nu Afsted, og gjorde en Vending henimod den store Udgang til Steentrappen eller Alta-

nen, hvad jeg skal kalde den. Hun gik med derhen, og jeg stod nu og saa med hende ud over Haven, der, som jeg nu blev vaer, havde stort Omfang bag begge Vindeallerne til Høire og Venstre. I det Samme sagde hun: „De skal dog see Udsigten til den anden Side fra mine Vinduer af.“ Hun førte mig nu, igjennem et stort Værelse paa to Fag mod Øst, til et lille smukt fiirkantet Værelse med eet Fag mod Nord; saa aabnede hun derpaa, idet hun gik foran, en Dør til Høire, og vi kom nu ind i Fløistuen, om jeg saa maa kalde den. Den havde Vinduer til tre Sider, eet til hver, men for det mod Syd var et tæt Jalousie-Kullegardin rullet ned. Det var en meget fin chinesisf Jalousie, som saaledes var gjort til Kullegardin. Derpaa gik vi tilbage gjennem det lille fiirkantede Rum til hendes eget Hovedværelse paa tre Fag, det midterste med en Altan, hvis Glasdøre vare skudte ind i et Mellemrum i Væggen, og hvis Dørdøre vare skudte tilside bag en Bedækning af Roser og Bedbende. Paa Altanen stode vi et Dieblik. Ugefor os var et stort Havepartie, bag det to sig hvælvende Skove, midt imellem dem en bred Aabning, i hvis Baggrund man saa langt ind i Landet. „Her har Deres Naade hver klar Aften, sagde jeg, Nordstjernen bestandig for Dem, og her maa De kunne see Carlsvoغن gjøre sin store Kreds omkring den.“ — „De træffer netop den Rette, sagde hun; her staaer jeg ofte i Aftenens sidste Dieblik og skuer op til Hærskarerne; altid finder jeg min Nordstjerne paa samme Sted,

og altid fryder mig Carlsbognen, baade den lille og den store, og jeg kan ordentlig, naar jeg undertiden har været borte paa længere Tid, overraskes, naar jeg saa kommer tilbage, og næsten maa søge den store Carlsbogn op, saa langt er den fra sin forrige Plads."

Vi gik nu tilbage, og jeg forlod hende ved Steentrappen. Nedenfor den slog jeg strax om til Benstre og gik nedad Lindealleen der. Hos Gartnerens holdt allerede Præstens Vogn; han var lige kommen, og var i Planteskolen. Men han kom strax, og sagde: „Planteskolen maa De see en anden Gang, det fortjener den, men nu maae vi hjem, for ei at lade min Kone vente," og nu førte vi saa rasst, at vi bleve enige om, at jeg skulde bide med at fortælle, til vi kom hjem. Han fik sig endog en lille Søn.

Da vi kom hjem til Præstens, maatte jeg fortælle Alt, og maatte tilstaae, at hendes Skjønhed havde gjort et mægtigt Indtryk paa mig, og at jeg ikke vidste, om jeg skulde kalde hende imponerende eller mild. Af Alt, hvad hun havde sagt ogyttret, fremlyste Charakteervillie, Aand, Livelihood, og tillige en forunderlig Hjertensgodhed. Det havde jeg levende seet og hørt.

Foranstaaende begyndte jeg igaar Aftes, men har først endt det nu Tirsdag Morgen. Idag skriver jeg Intet mere til Dig; thi nu skal Florentine have et godt, et hjerteligt, nær havde jeg sagt: et Brev fuldt af Kjærlighed, fra mig.

Torsdag Morgen.

Idag skal jeg da spise til Middag hos Grevinden.

I en Billet til vor Gamle bad hun ham at komme med mig en Times Tid førend sædvanligt, som er Kl. 2; thi Klokken halv tre, høit et Dvarteer senere, sætter man sig tilbords. Det har gjort, at jeg nu er her igjen hos min Bert i mit gamle Bærelse; thi her har jeg min Ruffert staaende med mit Tøi, som jeg lod gaae hertil fra Kjerteminde samme Dag, jeg gik derfra.

Jeg kom her Kl. 9 igaar Aftes, og hvad jeg havde tænkt paa Beien herhen, efterat have forladt Præsten ved Elvesalen i Skoven, hvor han vendte om, skrev jeg ned til Florentine, der i over tre Maaneder ei har havt Brev fra mig, og som jeg i Præstegaarden ei kunde komme i Gang med, det vil sige i Aande med, at skrive til.

Vor Samtale, Præstens og min, kom tilbage til det gamle Thema. „Jeg veed, sagde han blandt Andet, hvad det er, at Dæmonerne huser i os, at det Diaboliske besøger os; ja jeg kan sige, at den hellige Aand mangel Gang kun kom til mig derved, at den bød en Sværm af slige at fare i Svinene. Men Sligt duer dog ei; man maa være disse Storhedens Magter foruden, og unægteligen gjør det Meget hertil, at man holder sit Underliv i god Gang og Orden, og holder en god Diæt.“

Herom vilde jeg dog Intet skrive til Florentine igaar Aftes, imedens jeg sad hyggeligen og godt i min

Genlighed, og det bestandig var for mig, som følte jeg hendes Nærværelse. Men et Andet var der, hvorom jeg skrev til hende.

Præsten kom til at tale om sine i lang Tid fortrykte Aaar, især da Kornpriserne begyndte at staae saa lave. Mit bedre Kald har ingenlunde, sagde han, allerede nu bragt mig udover denne Nød; det vil det gaae langsomt med; jeg stikker midt i den, det vil sige midt i Forgjældtheden. I ingen Henseende har jeg, siden Historien med min Søn, oftere, end i denne, gjentaget mit: Deus opitulabitur. Man skal passe paa, hvor Vorherre vil, at vore Lidelser skulle falde. Mine ere især faldne her. Men fra jeg sagde mig Dette, har jeg søgt, og har været i Stand til at holde over, at min Sjæls indre Lys ei formørkedes deraf, saa at jeg kunde sidde lige saa let ved min Prædiken, naar den skabte sig i mig, ved mit Theevandsbord, hos mine Venner i livelig Samtale, som forud. Men her kommer jeg endvidere til Noget, som har været mig bittert nok. Jeg har troet, at mine Prædikener nok fortjente at see Lyset; jeg vil sige Mere: Jeg veed, at de fortjene det, og De har jo selv i Deres Breve og i mundtlig Samtale givet mig mangt en Vidnessbyrd herom, da De jo har læst adskillige af dem. Men jeg kunde ingen Forlægger finde, der blot vilde bære Omkostningerne til Papiir og Tryk. De saa, jeg engang lod trykke, en og anden enkelt, jeg siden hist og her har meddeelt, have ei gjort saadan Virkning, at en Subscrip=

tion har kunnet faae Fremgang. Naa! Een Virkning, een stor Virkning har det havt. Mine Prædikener, jeg mener dem, jeg har liggende reensfrevne, ere derover blevne til Rjærneprædikener; mange ere forfortede, andre forkastede, indad har jeg vunden derved; ogsaa de, jeg holder, have vundet derved, og i Manuscript ere de blevne læste af ikke ganske Faa, som kunne opveie Mængder. Det gode Forhold, jeg er kommen i til Grevinden, har jeg dem for en Deel at takke for. Nogle har jeg læst hende for, andre har hun havt til egen Læsning; ja dem, jeg læste for, beholdt hun stundom til Atterlæsning. Jeg veed, at de have gjort en god Virkning hos hende. Min Kirke om Søndagen besøgtes ogsaa hist, og besøges her, af Mangen udenfor Menigheden. For- saavidt tør jeg ikke klage. Maaskee den Tid kan komme, da mine med saa megen Varme fra først af, med saa megen Omhu tilsidst, skabte og gjenfødte Prædikener engang kunne komme ud."

Men nu maa jeg tilsidst ganske kort tilføie, hvad der især var Det, hvorom jeg skrev til Florentine i den deilige Stund, min Sjæl var med hende allene igaar-aftes. Hans fortrykte Omstændigheder, hans Gjeld, hans store Nød stundom, naar Regninger kom, Afgifter skulde betales, Alt gjorde ham vaersommere, skjønssommere, kjærligere i at bedømme Andre, mere overbærende, mere agtsom paa det Bud: Tilgiv os vor Skyld, som vi tilgive; det gjorde ham erkjendtligere, taknemmeligere. „Hvor ofte maatte jeg ikke, sagde han, takke saa en

Rjøbmaud, saa en Haandværker, at han gav mig Credit, at han havde Taalmodighed med mig; og jeg takkede dem virkelig."

See herom skrev jeg Meget til det dybtfølende qvindelige Bæsen. Til Midnat levede saaledes min Sjæl med hende thst og stille.

Fredag.

Klokken halv eet mødtes vi igaar hos Gartnerens, jeg gaaende, vor Gamle kjørende. Vi saae Planteskolen sammen, og gik saa henimod eet ad Slottet til. I Gangen gik vi ad den høire Allee, der fra Slottet af er den venstre, og derfor i Almindelighed kaldes den venstre, ogsaa Grevindens, fordi den er paa hendes Side; den anden hedder Grevens. Som vi nærmede os Slottet, steg Grevinden nedad Steentrappen og mødte os i Alleen, hvorfra vi gik ind i et deiligt lille Kroat, hvor Slottets Skjgge gav os et kjøligt Sted, som nok kunde ønskes, thi det var temmelig varmt og temmelig stille. Godt var det, at jeg i Planteskolen havde faaet Tid til at svale mig af. Jeg fortalte, hvorledes jeg var kommen vandrendes, og havde haft nogle behagelige Luftninger paa Veien, lige fra Sønden, altsaa paa Siden; thi jeg gik imod Nordvest. Die „wallende Fluth“ havde jeg ogsaa seet nogle Steder, og havde da ret mindeedes nogle Linier af Goethe, som jeg nu anførte. Derved kom vi til at tale om Goethe, og da tilsidst Wilhelm Meister blev nævnet, sagde hun, at der kun var een

Sang deri, som ret var bleven hende i Erindringen: „So laß mich scheinen, bis ich werde," af Mignon, da de give hende hvide Klæder paa og Udseende af en Engel. — „Ja Deres Naade, sagde Præsten, har nok havt en Tid, da De saae Døden i den glædeligste Skikkelse." — „Ja, svarede hun, naar jeg hørte, at Noget var døet hurtigt og let, syntes det mig som en herlig Skjæbne." — „En brat Død var det da dog vel ikke?" sagde jeg. — „Just ingen egentlig brat, var hendes Svar, den vilde jeg ikke holdt af; lidt Tid, til at bede min Fader og Moder og andre Kjære nu at glæde sig med mig, at jeg skulde til det bedre Hjem, forestillede jeg mig altid, at der maatte blive mig forundt." — „De var da vel i deres første Ungdom, sagde Præsten; thi da De først havde Mand og Børn, var det vel ikke mere saa?" — „De har Ret, sagde hun, skjønt Døden dog bliver ved at være mig en herlig Udsigt." — „Men en lidende Ungdom havde Deres Naade dog ei, hvoraf da den Glæde ved Dødens Tanke?" — „Jeg havde megen Lidelse, svarede hun, jeg saae Mennesker lide, hele Menneskeheden saae jeg lide, lide af Tryk og lide af Uretfærdighed. Endnu er det mig en Gru, naar jeg tænker paa al den Livets Uretfærdighed, vi ere omgivne af. Er der Noget, hvorved jeg tidt og ofte har tænkt paa Udødeligheden og Udødelighedens Rige, saa var det, naar jeg i Kjøbenhavn saae Slaverne med deres Bøile om Benet. For deres Skyld krævede min Sjæl især Udødelighed. Hvor jeg kunde, gav jeg

en saadan Slave ei allene en Gave, men ogsaa et mildt, venligt, trøsteligt Ord, og lod dem fortælle mig om dem selv. Min Fader forhjalp mig ofte hertil." — Der standsedes et Dieblif. Da begyndte hun, som om der med Et faldt hende Noget ind, at spørge Præsten, hvorledes det gik med hans Nabopræsts hellige Opmuntringer, om han saa sig i Stand til at udføre dem.

Det skal være — hvad mener Du? — „Hellige Opmuntringer i mødige og tankefulde Stunder for Dem, som ikke troe paa nogen Gud." Titelen, som Du seer, ganske efter de bekjendte af Lütken. Et Tilfælde, som var forekommet Nabopræsten, har bragt ham paa den Tanke, hvor godt det kunde være at affatte og meddele saadanne. Anledningen var et ungt Menneſke, som ved Grevindens Forsorg var bleven Sriverdreng, saa kaldte man det, hos en Forvalter. Hans Fader gaaer i dette Dieblif, som en af de Forvorpneſte, i Værn i Kjøbenhavns Slaverie. Moderen blev dømt i Forbedringshuset paa Grund af Medviderie i og Medbenyttelse af hans mange stjaalne og røvede Sager, ved en af disse blodige Menneſkehedsfururettelser, som, sagde Grevinden, engang ville skrige høiere, end Tyrus og Sidon. Hun var en Stakkel, som havde lidt frygteligt, og som Staten egentlig havde skyldt Opreisning. Hun blev løsladt efter to Aars Forløb, gik fra Forstanden, og døde elendigen i Galeafdelingen i et Hospital. Sønnens bestandige Være er, — og det mangler ham ei paa Hoved og selverhvervet Dannelse, — at der ingen Gud er til;

thi var der en Gud, saa maatte han være ond. Det gav Nabopræsten den Tanke, hvorledes man skulde kunne hjælpe ham; han giver sig ofte af med ham, og samler derunder til sine „hellige Opmuntringer.“ „Jeg er vis paa, sagde vor Gamle, at, kunde man faae en saadan Bog i Stand, man vilde gjøre Menneskeheden i vor Tid en stor Velgjerning.“ — „Skulde man ikke, sagde jeg raadt, gaae ud fra den Tanke, at ogsaa Den, som ikke troer nogen Gud, dog maa sørge for, at han ikke lider Skade paa sin Sjæl, men tænker paa sin Sjæls Frelse?“ — „Jeg troer, at De har truffet det,“ sagde hun med et glimrende Udtryk i Øie og Ansigt. „Er det ikke, blev jeg ved, hans levende Sands for Idealet, eller dog for Det, som burde og skulde være, som ligger til Grund hos ham. Saa ville Vi da, vilde jeg sige til ham, desto ivrigere fremme det i og hos os selv og i vor nærmeste Kreds, naar der ingen Gud er, som gjør det.“

Her afbrødes vi; thi nu kom et Par Gæster, en ung Præst og en ung Lieutenant fra en nærliggende Herregaard; han bad om Undskyldning for sin Fader, der var bleven forhindret fra at komme, da han i et nødvendigt Grinde havde maattet reise til Odense. Lidt efter kom endnu en Præst med sin Søn, theologisk Candidat, og endelig en Mand, der saae ud som en Forpagter, man kunde næsten sige: som en kjøbenhavnsf Kjeldermand, der nu var bleven Forpagter paa Landet. Men ham tog Grevinden især meget forekommende

imod, og da vi gik tilbords, bleve han og jeg de to fornemste Gæster for denne Gang. Min Gamle smilede ad mig; „det er et Under, hvidsfede han, at jeg ikke er kommen til at tale med Dem om denne Mand. Agt nu paa.“

At vi To idag skulde gjelde for de fornemste Gæster, jeg naturligviis, fordi det var første Gang, jeg var her til Middag, viiste sig derved, at, da vi vare komne op i Salen, og Fløidørene bleve slaaede op til en stor Stue paa Grevens Side, gav Grevinden ved en Bevægelse tilkjende, at vi skulde ledsage hende, han paa høire, jeg paa venstre Side. Ved Bordet anvist os Plads ligeoverfor hende, eller rettere lidt skraas overfor hende til begge Sider; thi midt for hende var Pladsen fri. Bordet var kun omtrent to Alen bredt, syv Alen langt, afrundet for begge Enden. For den ene Ende sad Madam Fresen, for den anden de to Børn. Midt paa den ene lange Side sad Grevinden. Paa den frie Plads ligesom hende imellem mig og Forpagteren — jeg vil kalde ham saa, han var det ellers ikke, — traadte Tjeneren ved hver Net hen med en Basse med fem Tallerkener, hvoraf vi fem nærmeste toge vore. En anden gik imidlertid først med en Basse med tre Tallerkener til den ene Ende, hvor Madam Fresen sad, saa til den anden, hvor Børnene vare. Ved Siden af Grevinden sad de to for mig fremmede Præster, vor Gamle sad imellem mig og Børnene; imellem Forpagteren og Madam Fresen sad den theologiske

Candidat, paa sin anden Side havde hun Lieutenanten. Grevinden henvendte meest sin Tale til os, der sad henad Børnenes Side. Ved Bordets anden Ende havde Madam Fresen sin Munterheds Spillerum. Forpagteren talte ei meget, men Grevinden satte ham dog i Gang et Par Gange; hvad han sagde, var meent og var solidt; han holdt sig indenfor sin Kreds af Begreber, men heri var han bestemt og vis. Det har ofte fornøiet mig, naar jeg har talt med Bønder, at om Det, de ei kjende retteligen, tale de ikke, uden som om Noget, de ingen Dom have om, men hvad de kjende til, tale de med stor Visshed om. Saavidt deres Sandser gaae, de aandelige som de legemlige, see de til paa en ligefrem uhildet Maade, og holde dem bestemt til Det, de see. Saaledes talte nu netop han, og det i moralske Sager, som i Ugerdyrkningssager. Kun to Gange blev Samtalen almindelig over hele Bordet, først, da der blev Tale om en Art af Konstudsstilling, som man havde tænkt at faae paa Odense store Raadhuussal, især af Kobbere, hvor da Enhver troede med Bestemthed at vide Sit om, hvo der havde givet det første Stød, hvorfra Alt skulde komme, hvad der skulde tages med blandt Konstsagerne, hvad ikke, især om Prindsens Iver og Virksomhed for denne Sag. Da første Ret efter Suppen var besørget, gik det meget langsomt med de øvrige, saa at vi kom til at sidde godt længe ved Bordet og til at spise i god Mag. De kjølige Meloner kom efter Stegen. Den anden Gang, at Samtalen blev

almindelig, var, da vi kom til at tale om Philaetherne og den Bevægelse og Uro, de havde voldet. Jeg kom nu til at fortælle om den Aften, da med Gæt den gamle Sang: „O venlige Grav“ var staaet op fra de Døde i Kjøbsteden under Punschglassenes Klang paa Torvet under fri Himmel. Derved kom man til at tale om det Syn, som Kræmmerlærlingen havde haft, og der blev talt om flere saadanne Syner, og Grevinden foranledigede Forpagteren — endnu bliver jeg ved at kalde ham saa — til at fortælle om, hvorledes han havde faaet sin første Kone. Han var her i Fyen reist om, kjørende paa en lille Genspændervogn, for en Studehandler i Jylland; da var han kommen i en Egn henad Alsens, som han syntes, han havde seet før, skjønt han ikke havde været Alsens saa nær nogensinde i sit Liv. Som han var kjørt lidt videre, forekom det ham, at, naar han dreiede bag et lille Skovhjørne, som Veien gik henimod, maatte der ligge et lille pænt Huus med grønne Vindueskoder, og staae Leerkar udenfor, til Tegn, at der boede en Pottemager. Og saa havde det ogsaa været, da han dreiede om; han havde saa holdt med Vognen, og var stegen af hos Pottemagerfolkene, idet han havde bedet Konen om et Glas Vand. Datteren havde bragt ham et Glas Mælk, og han var nær bleven ganske forfrækket ved at see hende; thi han havde engang seet hende før i en Drøm, og da havde Noget sagt til ham: See der Din Tilkommende! Han var bleven hos Folkene en Times Tid, og var kommen igjen et

Par Dage efter; et halvt Aar efter var hun bleven hans Forlovede, og et Aar derefter hans Kone. „Hun var og er et brødt og flittigt og skikkelig Menneske, sagde han; i sin Ungdom var hun munter og lystig, som jeg ikke havde Noget imod; hun var ogsaa ganske fjon. Der har aldrig været et ondt Ord imellem os: vi have gennemgaaet Ondt og Godt sammen med hinanden, som det bør sig.“ Grevinden bad ham hilse hende og drak paa hendes og hans Børns Velgaaende. „Deres lille Datterdatter, sagde Grevinden, er en lille munter og lystig Pige; jeg seer hende engang imellem, naar hun leger med mine to Børn.“ Præsten ligeover for mig tog deraf Anledning til at spørge de to Børn om deres Lege, og fik dem i Gang med at tale; thi hidtil havde de meest kun smaa snakket imellem sig. Grevinden erkjendte sig imidlertid om Forpagterens Børn, som nu alle vare borte, de to i Randers, Søn og Datter, begge gifte, den tredie i Christiansfeldt i Søstrehuset. „Ja det var nu Det, hendes Hu stod til, sagde han, og saa kom hun did.“ Saa taltes der om, hvor godt det var for ham og hans Kone, at de havde faaet den Datterdatter til at muntre dem lidt. „Det er godt, vi have hende, sagde han, ellers kunde vi let falde alt for meget sammen.“

Vi havde fiddet over en Times Tid tilbords, da vi reiste os. Da vi kom ind i den store Havejal, vare de chinesiske Jaloufie-Rullegardiner allerede nedrullede for Vesterholens Skjld, men mod Haugen stode de brede

Fløiddøre og alle Vinduerne aabne, to Fag paa hver Side, og en herlig belyst Egn laae foran os paa den anden Side Gangen.

Jeg talte med Grevinden om det store Malerie af hendes Mand. „Det var ret lykkeligt, sagde hun, at en Maler, her var, sad inde hos mig, da min Mand med en glædelig Tidende kom saaledes ind til mig. Maleren havde opfattet Indtrykket saa levende, at han, da han strax reiste sig og gik hen og nedtegnede Billedet, saaledes som det endnu stod levende for hans Sjæl, blev i Stand til at give et saa frødeligt Portrait.“

Grevinden begav sig derefter bort, men kom snart igjen.

Efter Bordet gaae Gæsterne ud paa Steentrappe=Altanen, saa kaldes den. Der staae Cigarer, ligge Piber, og at man saa røger, seer Grevinden gjerne. Hun veed, siger hun, at hos Dem, som ere vant dertil, er Piben efter Bordet den behageligste Desfert. Hun paastaar ogsaa, at hun holder af en let Røg af Tobakken i det Frie. Der blev netop Tale herom, da jeg spurgtes ad, om jeg ikke vilde være med, og sagde, at jeg ikke røg. Der blev nu talt om det Forunderlige i, at en saadan Nydelse kunde have fundet saa stor en Indgang overalt i Menneskeheden. „Det er ikke for Intet, at det er saa, sagde den yngste Præst; Umaadelighed kan fordærve her, som overalt, men Sagen har vist sin gode Grund i Vorherres Huusholdning. Hvo veed, hvilket stort Middel til Menneskehedens Humani-

fering der kan ligge deri, baade i physisf og i selskabelig Henseende?" Herved kom man til at tale til Tobakkens Lov. Grevinden og Madam Fresen toge Deel heri; Madam Fresen kunde især ikke lide Tobakken for den Lugts Skyld, som kommer til at heste ved Klæderne af den; og nu begyndte hun paa en moersom Maade at udmale Forskjellen imellem Tobaksrhygerne og Dem, som ikke ryge. En Anden dreiede saa Maleriet om til Bedste for Tobaksrhygernes hyggelige Tilværelse. Madam Fresen meente, at, naar det havde hørt til Humaniseringen, at man røg, saa haabede hun, at det skulde dobbelt høre til den, at Folk overvandt dette Stadium og hørte op at ryge. Smidlertid havde Grevinden reist sig af den Lænestol, som var sat ud til hende; en Deel Kørstole stode der iforveien. Hun gik nu ind i Salen, og strax efter kom Tjeneren og indbød til Caffen. Madam Fresen satte sig til det runde Bord for at skjænke den af to Kander, som stode for hende. Vi Andre sad i Rundfreds om Bordet, Grevinden ved Siden af Madam Fresen.

Grevinden lænede sig tilbage i sin Lænestol, som var hendes egen Lænestol, foræret hende. Madam Fresen førte meest Ordet. Det begyndte med Tobakken igjen. „Det gjør mig hjertelig ondt,“ sagde hun til Lieutenanten, idet hun satte hans Kop hen til ham, „at vi have de ulukkelige hvide Gardiner her i Salen, thi de bære dog især Skylden for, at her ei maa ryges.“ — „Nei see engang, hvor flint! raabte han;

mine Herrer! behag dog engang at see paa disse Gardiner. Kan man tænke sig et smukkere Drapperie, end der her er dannet af dem? Det er Madam Fresens Værk, fuldt af Smag." Vi saa hen; man maatte tilstaae, at der var Smag, Skjønhed, Elegance i den hele Maade, hvorpaa Gardinerne vare ophængte; de vare blændende hvide og dog gjennemsigtige og luftige. „Dg hvad de først vilde tage dem ud, sagde Madam Fresen, naar en lille let yndig Sky af fiin Kanasterrog maatte bølgende lægge sig om dem." — „Dg saa en allerkjæreste lille Sang dertil," sagde Lieutenanten, og nu traadte han til Fortepianoet, som stod foran Kaffelovnsfordybningens Messingsdøre, og sang:

Tag Din Pibe kun, min Ven!
 Lad den Dig behage!
 Den opliver Dig igjen,
 Mildner Dine Dage.

„Kom, Madam Fresen, sagde han, og lad os høre Dem synge denne fortryllende lille Sang; Musiken kjender De, og Ordene soufflerer jeg Dem." — „Nei, sagde hun, nu skulde Herrerne op paa Olympen." Hun tog saa den ene Kande, som hun imidlertid havde fyldt med en 8 til 10 Kopper Kaffe, alle med Fløde og Sukker, og gav den til en Tjener, og sagde ham Bested. „Om et Par Timers Tid, sagde hun derpaa, samles ovenpaa paa den store Sal De, som ville musicere." Klokken var dengang lige fem.

Jeg erfoer, at ved Olympen forstodes en stor Tobaksstue med en Udgang til en Altan paa Taget mod Sydsiden, hvor alle De, som vilde ryge, nu gik op. I Indgangen dertil hang Mantings Overtjorteler. Nogle toge, naar de toge dem paa, Kjolerne af, Andre toge dem paa over Kjolerne; de passede saa paa, at de ikke dampede, og at den meeste Røg strax kunde føres bort af Træk; derfor sad de meest paa Altanen, som dannede et heelt Gulv med Plads til Bord og Stole. Iøvrigt var Tobakken af den fine, der mindst hænger i Klæderne. Forpagteren tog imidlertid Afsted, og bad sig undskyldt, da Grevinden spurgte ham, om han ikke kom igjen til Aften; han var vant til at gaae tidlig til Sengs. Grevinden, som under alt det Foregaaende havde siddet og talt med ham allene, ledsagede ham nedad Steentrappen og nedad den ene Allee til Udgangslaagen for Enden. Gjennem Vinduet af Bibliotheksværelset ovenpaa, hvortil vor Gamle imidlertid havde ført mig op, saa jeg, hvorledes hun forlod ham ved Laagen og vendte om, men derpaa dreiede til Siden, for at gaae sig sin eenlige Tour, forestillede jeg mig.

Vor Gamle havde imidlertid taget et Manuscript frem, nogle Blade i Indbindning, og sagde: „Læs nu, medens vi ryge, saa erfarer De, hvem den Mand er, De anstaae for en Forpagter. Han er selv Eier af sit Sted, men det er en almindelig god Bondegård, hverken Mere eller Mindre, men i hypperlig Drikt. De kan springe Fortalen over. Man behøver den ei, for at

forstaae Alt. Fortællingen er skreven af den Præst, som confirmerede ham, men den er skreven, som om Manden havde skreven den selv; thi man har fulgt hans egne Ord." Jeg læste den i mindre end en halv Time, men satte mig saa strax til at skrive den af, dog med nogen Forkortning. Dermed gik to Timer, saa jeg først Kl. 7 $\frac{1}{2}$ kom ind i den store Sal ovenpaa.

„Tre Gange har jeg haft saadant Syn. Den ene Gang var det frydeligt, da voldte det, at jeg fik min Rone; derom er der ei Meget at sige. De to andre Gange ere bedrøvelige; derom skal jeg gjerne fortælle Alt, som det gik til, især den sidste Gang, som begyndte med stor Gru, og endte, saa jeg maatte takke Vorherre.

Den første Gang var Torsdagen, førend jeg skulde paa Kirkegulvet. Allerbedst, som jeg gik, bares det mig for, at jeg næste Søndag ikke skulde kunne svare, men skulde staae til Skamme. Jeg fik en Gru, og gik grædende og hylende ind til Præsten, som trøstede mig med, at jeg jo var En af Dem, som kunde sine Ting allerbedst, og endog havde læst mange af Stregestykkerne (saa kaldes i Pontoppidans Forflaring de Steder, som ere indstregne, fordi de ei skulde læses af Andre, end de mere Begavede). Men derefter sagde han til mig, efterat han var gaaet lidt op og ned ad Gulvet, og havde lagt sin Bibe fra sig: „Skulde det gaae Dig, som det bares Dig for, at Manden skulde forlade Dig i Diebliffet, saa tænk paa, at det er Herrens Be-

stikkelse over Dig, og bær saa hans Villies Gjerninger, som de paalægges Dig, og det skal Du i alt Dit Liv have for Dje." Derpaa lagde han sin Haand paa mit Hoved, og den var ganske varm. Dagen efter, som var om Fredagen, havde han os alle samlede hos sig, og gjorde en Prøve med os. Da spurgte han mig om et af Stregestykkerne, og jeg kunde det perfect, og ligesaa den Psalme, han gav mig at sige frem. Om Søndagen var jeg vel tilmode, for jeg havde glemt Alt. Da han kom til mig, spurgte han mig om det samme Stregestykke; men som jeg skulde sige det frem, begyndte jeg at stamme og gik fra det, og tilsidst brast jeg ud i Graad, saa han maatte gaae fra mig, men han sagde: „Han er ellers En af de bedste, det Lov maa jeg give ham.“ Det sagde han temmelig høit. Siden da det kom til Psalmerne, gik det mig ligesaa. „Ja, ja, min Søn, Anden er ikke hos Dig idag; Du kan ellers alle Dine Ting; det kunne de Alle vidne.“ Det var hans Ord, og dem sagde han ogsaa temmelig høit. Da han saa kom til en af Pigerne, som standsede midt i sin Psalme, saa vendte han sig om til os Drenge, for at En af os skulde fortsætte, og saa faldt jeg strax i, og det gik perfect. Saa tog han Anledning deraf til at spørge mig om et Stregestykke, som den Psalme vedkom, og saa gik det perfect for mig; saa jeg paa en Maade kom til Være igjen.

Dagen efter var jeg allene inde hos ham, og saa sagde han til mig: „Naar Sligt hændes Dig igjen,

saa huff paa, hvad jeg sagde Dig forleden, at vi maae bære, hvad Vorherre tilskikker os, og at vi maae gaae igjennem Lykt og Lyndt, ligesom han vil have det. Men er jeg da endnu i Live, saa henvend Dig til mig, i hvor Du saa er."

Der gik mange Aar hen, og jeg var gift og bopliedende i Kjøbenhavn, og eiede et Brændeviinsbrændersted. Som jeg en Dag kommer kjørende ind ad Nørreport med nogle Tønder Sæd og lige var forbi Siseboden, faldt mine Dine paa en Slave, som i sin graae Kittel med Jernet om Benet havde lagt sig ved den øverste Rand af Volden i Foraarsolen, og det var snart den første Sol, vi havde det Aar. Med Et bares det mig for, at ligesaadan skulde jeg ogsaa en Dag ligge. Det svimlede for mig, og det var et Guds Under, at jeg kom hjem med Vognen.

Dagen efter skrev jeg til Præsten, som dengang endnu var her i Fyen i samme Kald. Han svarede mig: „Beed af ganske Hjerter til Herren, at han vil besikke det saa, at, hvis Du skal have en saadan Skjæbne, at den da ikke maa overkomme Dig for Noget, som er skammelig eller ondt, men for en Fremfusenhed eller Skjodesløshed, som kan paakomme den Bedste, og trøst Dig saa ved den Tanke, at Den, som kan besikke Saadant over Dig, ogsaa kan med Gode redde Dig ud deraf igjen." Saa gjorde jeg. En lang Tid gik hen; Intet kom. Fem Aar vare forløbne; da tænkte jeg en Dag igjen paa Det, som da bares mig for; men

ogsaa det glemte jeg igjen. Præsten var imidlertid forflyttet til Sjælland, fem Miil fra Kjøbenhavn.

En Dag skulde jeg ud til Amager, og havde stor Hast; jeg kjørte selv, og var allene paa Vognen; paa Christianshavn skulde jeg have et Par Andre op. Vi skulde ud til en Auction. Da møder mig et heelt Regiment Soldater. Det var under Børsen, jeg maatte tilfide mod den Side, hvor Skibene ere, og vilde nu frem her. Man bød mig standse, en Politibetjent kom til, men min Fjerner vilde til at blive sthy, det mærkede jeg paa Dyret, jeg reiste mig, for at holde den i Ave, hvorover den dog kom til at arbeide sig frem, til et Par Soldater holdt den, og Vognen kom da i Staae. Jeg tænkte ikke paa Ondt eller Modstand, men det blev lagt ud som forsætlig Opsætsighed baade mod Politie og Officeer, ja jeg havde endog stødt Politibetjenten bort, blev der vidnet. Gud veed, hvorledes det gik til altsammen; jeg kan for den levende Gud ikke sige det; men jeg med min Vogn maatte op til Politiekammeret. Vognen fik min Søn, som blev hentet, Lov til at kjøre hjem med, mig beholdt de. Siden fik jeg en ordentlig Arrest, som der Intet var at flage paa; det var en ordenlig Stue, hvor jeg for mine Penge kunde have det ganske godt, og at ordne mine Sager hjemme fik jeg Lov til, ligesom ogsaa min Søn og min Kone kunde komme til mig. Forhørene vare gruelige, fordi man vilde have mig til at betjende. Endelig midt i Sommeren faldt Dom i Sagen. Jeg blev efter en

Forordning af Aar 1793 dømt til eet Aar i Slaveriet. Jeg blev nu spurgt ad, om jeg vilde appellere til Høiesteret. Jeg forlangte nogen Betænkning til at overlægge Sagen med en Høiesteretsadvocat. Kunde Dommen ventes formildet, vilde jeg nok appellere; hvis ei, vilde jeg lige saa gjerne springe i Det, som krybe i Det, sagde jeg. Præsten kom. Jeg havde, underlig nok, reent glemt ham; men nu kom han mig i Tanker, og min Kone sendte et ridende Bud ud til ham om Søndagmorgen, som Dommen var bleven affagt om Løverdagen. Han kom strax Søndagaften og erklærede, at han strax Mandag Formiddag vilde gaae til Kronprindsen, til Geheimeraad Brandt og til Colbjørnsen, og tale min Sag, for at jeg ved Benaadning kunde faae en bedre Skjæbne.

I al den Tid, lige fra den 13de Marts, til Dommen faldt, som var den 15de Juni, var det Syn, jeg havde havt for syv Aar siden, ikke kommen mig i Tanker. Men som jeg om Mandagen den 17de Juni vaagner op, kom det mig paa engang i Tanker, og der paakom mig en stor Skræk, saa jeg tilbragde et Par Timer i største Angest, indtil jeg kunde opnaae, at Fangevogteren skaffede et Bud til at gaae og hente min Kone og min Søn. De kom først Kl. 9, og nu iilde strax min Søn hen til Præsten, for at hente ham til mig, førend han gik op til Audientsen hos Kronprindsen. Men Præsten var gaaet derop allerede, og saa maatte min Kone gaae op i Forgemakket, for at faae fat paa

ham der. Jeg bad hende skynde sig; Klokken var allerede nærmere ti end ni, og jeg var i dødelig Angest for, at Præsten skulde komme ind til Kronprindsen, førend hun fik fat paa ham, og opnaae sin Bøns Opfyldelse hos den iegode Prinds, som vist havde sagt Ja, naar Præsten havde forklaret ham Alt. Jeg vidste jo, at det var Herrens Bestikkelse over mig, at jeg skulde i Slaveriet; det havde mit Syn lært mig, og at Saadant var en Tilskikkelse fra Herren, det havde jeg jo erfaret den Dag, jeg stod paa Kirkegulvet, og hvad Præsten i den Anledning havde sagt til mig, havde jeg ikke glemt. Var jeg nu bleven benaadet, saa maatte jeg jo vente, at Herren vilde besøge mig ligesaaledes en anden Gang, og det maaskee haardere, fordi jeg havde villet undflye ham første Gang. Hvad jeg havde bedet Herren saa bønlig om, af mit ganske Hjerte, var jo skeet. Jeg havde jo bedet ham om, at, hvis jeg skulde prøve, hvad det er at være Slave, at det saa ikke maatte overkomme mig for Noget, som var skammelig eller ondt. Nu var min Bøn opfyldt; thi Gud veed, hvad jeg var dømt for, var saa uskyldigt, som Noget. Og nu havde jeg dog af puur Forglemmelse villet undgaae denne Naade.

Da min Kone kom ud til Palaiet, kom Præsten hende imøde. Han sagde hende, at, da han og mange Andre havde staaet der en Times Tid, og Adjutanten imidlertid var gaaet om og havde skrevet Navnene op paa dem alle, var han gaaet ind til Kronprindsen, og

var derpaa kommen tilbage og havde sagt med høi Røst, at det gjorde hans kongelige Høihed ondt, at han ikke kunde tale med Noget; derpaa havde han underhaanden sagt, at De, som vare fra Landet, kunde komme igjen paa Onsdag. De gjorde bedst i at være der Kl. 10.

Min Kone kom nu tilbage med Præsten; jeg bad hende strax gaae, og fortalte nu den Guds Mand, hvad der var kommen mig i Sinde med Eet, og hvad Angest jeg havde udstaaet. Han undrede sig selv, at han, ligesom jeg, havde saa ganske glemt alt Det, jeg for syv Aar havde skrevet ham til. Det blev nu samme Dag meldt op i Ketten, at jeg ikke vilde appellere og heller ikke søge om Benaadning. Dagen efter blev jeg ført til Kongens Smed, og kom samme Aften i Stokhuset med Vøilen om Benet. Præsten havde imidlertid været hos min Kone, som jeg strax for syv Aar siden havde fortalt mit Syn, og som havde læst Præstens Brev dengang, og som med mig havde bedet til Vorherre, som Præsten havde skrevet.

Den første Nat i Stokhuset var gruelig. Det overgaaer al Beskrivelse, hvad min Sjæl maatte udstaae af de Menneſker, baade sildig og tidlig; knap at jeg fik et Par Timers Søvn. Dagen efter blev det bedre; thi en af de Anseeligste tog sig af mig; han bandte en drøi Eed paa, at Den skulde faae med ham at bestille, som ikke vilde lade mig i No. Han gjorde det vel meest af puur Egennytte; thi han fik at vide, at jeg

var en ganske holden Mand, som, naar jeg kom ud, kunde hjælpe ham i Meget. Hans Tid var endnu eet Aar, saa at han skulde ud paa samme Tid, som jeg. Min Kone kom til mig samme Dag, og han talte med hende. Jeg har ogsaa siden gjort for ham, hvad jeg kunde; han lever nu som Smed paa Landet, og har det ganske godt.

Opshynsmændene behandlede mig meget skikkelig, og jeg fik det bedre, end jeg havde kunnet vente. Til Fæstningsarbejde og andet slegt grovt Arbejde blev jeg ikke brugt. Jeg kom ikke udenfor Stokhusets Port hele Vinteren, saa Ingen fik mig at see. Imidlertid fortrøstede jeg mig til Herren, at han nok vilde lade mig komme til Arbejde engang paa Bolden ved Nørreport. Og saa skede det ogsaa en Dag sidst i Marts Maaned. Der var kommen en ny Opshynsmand, som havde været det en fjorten Dages Tid. Jeg havde nok ikke været underdanig nok imod ham, meente de Andre. En Dag blev jeg raabt op med blandt Dem, som skulde gjøre Arbejde paa Bolden. Jeg maatte afsted, skjønt det skaer mig i Sjælen; thi jeg havde atter glemt mit Eyn ganske. Som Klokken blev elleve, blev der med Get raabt til os, at vi skulde af Veien; vi vare lige ved den Bygning, som er over Nørreport, og maatte skynde os ad en smal Guling imellem den og Jordvolden bag om, hvor jeg saa lagde mig ned i den deilige Foraars-sol, som skinnede, og saae ned paa Dem, som kom kjørende fra Landet indad Porten. I det Samme

kommer en Mand kjørende med en Vogn, som lignede den, jeg havde kjørt for otte Aar siden. Da faldt med Gæt mit Syn mig ind, og nu var det ogsaa ganske gaaet i Opfyldelse. Aarsagen til, at vi bleve jagede af Veien, var den, at Skildvagten havde seet nogle af de Kongelige komme.

Det var den eneste Gang, jeg kom paa saadant Arbeide. Overopsynsmanden havde været misfornøiet med, at det var skeet. Det fortalte de Andre mig.

Stokhuuspræsten havde hver Gang, han kom og gik om blandt Fangerne, talt med mig; han havde et Par Gange hilst mig fra min Præst og leveret mig Brev fra ham, hvorover de Andre gjorde store Dine. Forresten var det den almindelige Tale imellem dem, at der var skeet mig stor Uret. En Dag midt i April kom begge Præsterne tilfammen, for at see til mig, og strax efter kom Brev om, at jeg var benaadet, og min Præst blev saa længe, til at han kjørte bort med mig til mit Hjem. Det var den naadige Grevinde, jeg havde at takke for, at jeg kom ud to Maaneder før Tiden. Hun havde af Præsten, da han engang var i Besøg i Byen, og kom til hendes Fader, hørt den hele Historie om mig, og havde ikke hvilet, førend hendes Fader reiste til Byen med hende, og gik til Kronprindsen, som saa fik sin Fader til at benaade mig. Dagen efter kom hun til mig med Præsten. De sad længe hos os, medens hendes Faders Vogn holdt udenfor, til stor Forundring for Naboer og Gjenboer. Hun sagde til

mig, at naar hun kunde hjælpe mig med Noget, maatte jeg skrive til hende eller til Præsten, som saa skulde skrive hende til. Hun sagde, at nu havde Vorherre betroet mig og Mine til hende, at hun skulde have Omfarg for os, for at gjøre godt igjen, hvad jeg havde maattet lide.

Inden næste Aars første Mai maatte jeg ogsaa tye til hendes Hjælp. Jeg kunde ikke dje mig i mit Brænderie for mine Folk, der vidste, hvor jeg havde været. Jeg fik det godt solgt, og saae nu af Aviserne, at der var en lille Forpagtning ledig paa en Gaard i Fyen. Jeg skrev derom til Præsten. Det var just en af hendes Faders Gaarde. Jeg fik den i Forpagtning, drog derover, og velsignede Herren for hans vidunderlige Førelser. Jeg fik det langt bedre, end jeg nogensinde havde haft det i Kjøbenhavn. Min Kone, som var bleven tungsindig, fik sin Munterhed tilbage, mine Børn vare vel tilmode; Comtesse, for det var hun dengang, saae aldrig Noget af os paa sine Ridetoure, naar hun reed enten med sin Fader eller med Andre, uden at hun holdt. Ofte besøgte hun os. Adskillige af Dem, som havde været i Stokhuset med mig, kom til mig. Jeg tog dem med Grevens Tilladelse til Arbeide; han gjorde Anstalter for at saae dem gjorte til skikkelige Mennesker, og jeg fulgte hans Anviisning. Af syv, som saaledes kom, bleve sex til skikkelige Mennesker; een løb bort igjen. Comtesse var paa Raad med ved Alt; hun saae dem ogsaa ved deres Arbeide. Men Faderen vilde

ikke, at hun maatte indlade sig meget med dem selv. Han meente, det forstod hun sig endnu ikke paa."

Klokken halv otte kom jeg op i Storsalen, efterat jeg havde været en lille Tour om i Haugen til begge Sider. Den gaaer paa begge Sider over i en Art af Lystskov, men midt deri finder man Strækninger med Rjokkenurter. Gulerodsbedene, Pedersillie- og Salatbedene tage sig smukt ud deri. Fra en stor Høi, hvor der er anbragt Gymnastikapparat, Synge med Mere, seer man Havet. Det laae i et herligt Halvblaa. Oppe i Storsalen saae jeg det endnu friere, men ikke ligesom men temmelig imod Benstre.

Madam Fresen, Lieutenanten og den ene af Præsterne, den unge, vare allerede midt i deres Musik. De spillede og sang af Don Juan. Siden fik de Sovedrikken frem. Imidlertid kom Grevinden, som satte sig i det ene Hjørne. I alle fire Hjørner ere Hjørnedivaner, to smaae runde Borde ved hver, paa begge Ender. Underneden ere der kun to saadanne i Hjørnerne til Vanderveissiden. Ellers er her Alt omtrent som underneden. De fire Dobbeldøre ere her, ligesom nede, een paa hver Side af Raskelovns-gitteret, to tilsvarende lige overfor paa begge Sider af et Slags langt Anretningsbord, over hvilket der er et Malerie med Greven, Grevinden og begge Børnene, som de saae ud, da det ene var 1½ det andet 3½ Aar. Moderen

sidder og seer hen paa det mindste Barn, som sidder i en høi Barne stol paa Siden i Forgrunden, hvorved man kommer til at see Grevinden mere end halvt forfra og med straalende Blik. Faderen staaer og holder det lille Pige barn foran sig staaende paa et Bord, og fortæller hende Noget, hvilket han har holdt af at gjøre.

Grevinden fik vor Gamle, den anden ældre Præst og mig til at sidde hos. Jeg kunde ikke lade være at tale om det Manuscript, jeg havde læst, — om denne forunderlige Begivenhed og forunderlige Førelse. „Han er en af de braveste, retsindigste, gudfrygtigste Mænd, jeg kjender, sagde Grevinden; paa ham har man ret kunnet see, at Alt maa komme Dem til Gode, som frygte Herren. Han er mere og mere voret inderlig i Herren i sit hele Liv.“ — „Mig, fødte hun efter et Ophold til, var det en stor Glæde, som straaede ind i mit Liv, ret som den opgangne Sols første store Straaling, at min Fader fik ham udfriet. Det var kun et Par Maaneder før Tiden, men min Fader lod sig det være yderst magtpaaliggende. Det var nok saa meget for min Skyld, han gjorde det, erfoer jeg siden; og for mig gik det dengang op, hvad jeg havde i min Fader.“ — „Vi bleve dengang begge, blev hun efter et Ophold ved, frie og myndige ligeoverfor hinanden, om jeg saa maa sige; nu vidste jeg, hvilken trofast og solid Ven jeg havde i min Fader. De kan derfor tænke Dem, at det er mig en kjær Dag, den Dag, jeg seer den gamle Mand hos mig, som er en to, tre Gange

om Aaret, foruden at jeg alt imellem besøger ham. Ride gjør jeg ikke mere."

Man var imidlertid gaaet over til at spille af Joseph og hans Brødre. Grevinden reiste sig og satte sig paa en eenlig Stol ved Flygelen; thi det var en stor Flygel midt i Salen, hvorpaa der spiletes. Madam Fresen accompagnerede Dem, som sang; men naar hun selv skulde synge et Hovedpartie, maatte Lieutenanten sætte sig til Instrumentet. „Man maa ikke spille og synge paa eengang, det er for Meget forlangt," pleiede hun at sige, menende sig selv, naar hun sagde „man."

Der blev nu baaren Thee om og nogle Kurve med Hvedebrød og Føde med Smørrebrød; derhos kold Punsch. Grevinden satte sig igjen i Hjørnedivanen, idet hun med en Bevægelse indbød Flere til det Samme.

„De har været i Hamborg," sagde hun til Candidaten, der, ligesom jeg, havde taget Plads paa en Stol lige foran hende og foran de to Præster, som sad hos hende, „og De har været der, for at gjøre Dem bekendt med de forskjellige Secter i Hamborg og Altona. Er De ret kommen ind i dem?" — „Jo det er jeg, svarede han, ret særdeles kom jeg ind i det med flere Secter, fordi det var mig magtpaaliggende, og det mærkede de." Og nu fortalte han om flere af dem. „Man bliver besynderlig tilmode, sagde han, naar man maa sige sig, at de alle have Ret, hver paa sin Maade, da de alle lade sig det være magtpaaliggende at komme til det Ene, som er fornødent, og at holde fast derved. De tænke

Alle virkelig paa Sjælens Vel og Frelse. Det kan man ei nægte, og jeg vilde ikke vove at raade til at fortrænge nogen af dem. Det Stridsvæsen, som nogle af Tilhængerne af dem nære, vilde uden Tvivl falde bort, naar man gav dem alle lige Ret, og erklærede, at man maatte lade Enhver gaae sine Veie. Selv de saakaldte Philalether, som netop først nu dukke op, og endnu ei have vovet dem frem i trykte Skrifter, maatte man see saaledes an." — Grevinden blev meget fornøiet ved at høre ham tale saaledes.

Ved at tale om Anabaptisterne, Gjendøberne, som selv kalde sig Baptister, for ei at forveksles med de Gjendøbere, Luther ivrede imod, sagde han, at man havde forsikkret ham, at en dansk Mand var gaaet over til dem for flere Aar siden, og derpaa, efterat have været hos dem i nogle Aar, var vendt tilbage til Kjøbenhavn, som en ivrig Troende, hvorfor de undrede dem over, at han havde sagt, at der i Kjøbenhavn ingen Baptister vare. De havde ladet dem forstaae med, at Aarsagen vel var, at han hørte til de Lærde. „Men jeg forsikkrede dem, blev Candidaten ved, at, som jeg i Hamborg og Altona havde søgt de forskjellige Sectar op, saa havde jeg først gjort det i Kjøbenhavn, men havde ikke kunnet spore det Mindste til baptistiske Bestræbelser. De fortalte mig imidlertid Meget om ham; det var en Hofekræmmer fra Kjøbenhavn, som var i Hamborg bleven En af Deres; de lovtalede ham meget.“

„Maaskee jeg, sagde jeg smilende, kan give nogen Oplysning om ham, ja har den endog Sort paa Hvidt i mit almindelige Tornister.“ I det Samme tog jeg min lille Pafke op af Kommen, med det Omflag af fiint sort Skind, hvori jeg bærer dette mit aandelige Forraad med mig paa mine Fodvandring. Madame Fresen, som en Stund havde staaet hos og hørt, satte sig nu, og jeg maatte nu brede Indholdet ud paa det ene lille Bord. Først morede hende et Stykke af et lille nyt Testamente paa Græsk; saa et særskilt Aftryk af Schillers Lied von der Glocke. „Naar jeg ikke kan komme paa egne Tanker, saa øver jeg mig i at lære saadanne Ting udenad, medens jeg vandrer,“ sagde jeg. Til samme Ende havde jeg et Par udtagne Ark af Dehlenschlägers Langelandsreise med mig. Saa kom et lille Exemplar af Hermann und Dorothea. Saa to, tre skrevne Stykker, hvert omtrent paa et Ark, derimellem det endnu ei Afsendte af mine Skrivelser til Dig. Da Dit Navn blev nævnt, tilkjendegav Grevinden sin Fornøielse over, at jeg kjendte Dig; thi hun vidste, at flere Herregaardseiere i Omegnen havde betroet Dig deres kjøbenhavnske Forretninger, og gjorde meget af Dig. Du kan da vide, at Du blev lovtaleet. Nu fandt sig da ogsaa den lille skriftlige Optegnelse angaaende Høsekræmmeren og han Broder. Jeg havde taget den med til Sjæleslyselsættelse blandt det Andet, men ogsaa, sagde jeg, fordi jeg havde tænkt mig, at det kunde træffe sig saa, at jeg kunde komme til at

meddele den til En eller Anden paa min Vej, som det kunde fornøie at høre Noget om disse to Brødre. Jeg læste nu:

„I mine Studenterdage kjendte jeg et Par Mænd, som det var mig meget kjær at komme til, især formedelst en vis lunefuld, ja humoristisk, men tillige ofte beshynderlig hjertegribende Anvendelse, de ofte gjorde af Bibelsprog og Betydninger til Bibelfortællinger, saavel af det gamle som af det nye Testaments Bøger. Den ene af dem var Hofekræmmer, den anden var Skomager, men begge vare Mænd af en sand indre Dannelse i Aand og Hjerte, der maaskee var desto dybere og sandere, fordi de vare blevne staaende indenfor en vis Kreds af religiøse Skribter og af historisk Læsning, men deri havde fordybet sig saa, at de heri vare aldeles hjemme, og det netop paa Tænksomhedens, ja man kunde sige en fin Sagttagelses Maade. Og Det, hvori de saaledes aandeligen og ideelt — thi netop dette Ord maa jeg bruge — levede, det slog nu ogsaa netop godt til for dem i al deres Færdelse i Livet. De fulgte iøvrigt meget med Verdensbegivenhedernes Gang, og Konger, Keisere og Republiker passerede lige saa vel Mynstring for dem, som hvad der mødte dem i Gader og Stræder, i Aviser og Smaapjecer. Jeg kunde kalde dem Opvakte i begge dette Ords Betydninger. Først i hiin høie og hellige Betydning, i hvilken det betegner Dem, som ere vakte op af den aandelige Søvn, hvori saare Mange gaae om som et Slags aandelige Natte-

gjængere, der, ligesom Dyrene, kun have Sands for Det, som hænger sammen med deres sandselige Attraa og Begjær. Men dernæst vare de ogsaa opvakte i hiin anden Betydning af Ordet, hvori det betegner Dem, som have en vis Friskhed i Forstand og Vid og et muntert og frit Blik paa Tingene i Livet, og altid ere livelige og oplagte til hvad man kalder Conversation, et Ord, som efter sin bogstavelige Betydning er meget udtryksfuldt, og som jeg nok vilde gjengive ved Sjælenes Samqvem og Samfærsel. Iøvrigt maatte jeg kalde dem hjerteligfinede Bibelchristne; men Begge vare de tillige muntre og lystige eller rettere skjemtesfulde Brødre. Dog havde den Ene af dem mere noget Fiint og syntes mere dannet, den Anden derimod havde mere et vist Præg af en vis høi Genfoldighed, ei uden en vis Farvethone af Skalkagtighed. Mig var det meget oplivende og meget qvægende, at være sammen med dem nu og da; thi kun nu og da skeede det om Aftenen hos den Lystigere og Genfoldigere, med et Par Brodersønner af dem, som vare blevene Studenter tillige med mig, og hvis Fader — den tredie Broder — var Studehandler i Jylland, og skal have lignet dem. De havde begge været gifte; havde hver havt en Datter; den ene, nemlig den Finere, havde sin gift i Christiansfeld, den anden, den Lystigere, havde sin Datter gift i Norge med en Præst. Begge holdt de særdeles meget af Wandsbecker Bothen; og som her Claudius har deelt sig i to Personer, hvoraf den ene er den Asmus, som bærer alt

Sit bestandig med sig, den anden er hans lærde Fætter, saa kunde man troe, at en lignende Deling var foregaaet med vore to Brødre. Dog passede denne Tignelse ikke. Forstjellen imellem dem var en anden.

Hofekræmmeren var 45 Aar, Skomageren 53, da reiste hiin, som var den Finere, engang til Christiansfeld til sin Datter, og derfra til Hamborg. „Bliv ingen Herrnhuther, havde Broderen sagt til ham, naar Du kommer til Christiansfeld,“ og han blev det ei heller, men han blev, hvad Broderen mindst havde ventet, han blev Baptist. Hvorledes det gik til, vidste han ei; men han syntes med Gæt, at han ingen Christen var, og saa stod han op en Dag og sagde til sig selv: „Nu vil jeg være Christen, ret rigtig troende Christen.“ Men nu saaledes at staae op en Morgen og sige til sig selv, at nu vil man være ret rigtig Christen, og saa at troe, at nu er man det, det meente han, gik dog ikke an; der maatte Mere til. Nu var han i Hamborg, hvor han dengang var kommen meget imellem Baptister, og saa blev han Baptist. Dog skrev han sin Broder til først, og endte sit Brev med de Ord: „Mit Spørgsmaal — det vil jeg sige Dig — er den ramme bittre Alvor.“

Derpaa fik han følgende Svar, som Skomageren, da jeg for to Aar besøgte ham i Kjøbenhavn, lod mig læse, og som jeg skrev af.

„Er det Din ramme bittre Alvor, min Faer, saa er det vel ogsaa Din dybe og inderlige Alvor, og saa siger jeg: Lad Dig døbe, hvis Du finder en Guds

Mand, som kan og vil gjøre det; thi saa er det vel ogsaa Vorherres høie Alvor med Dig. Men gjør det i al Stilhed og Ubekjendthed, ei fordi Du skal skye Verden og dens Dom, men fordi Du desto visere maa gjøre det i al Bessedenhed og Ydmuyghed. Du kunde ellers let blive forskudt og gjort latterlig af denne Verdens Menneſter, og saa kunde Du derover falde til Hovmod. Tro ikke, at Du gjør noget Særdeles eller Mærkeligt. Du gjør ikke Andet, end hvad jeg gjorde, da jeg ifjor lagde mig ind paa Frederiks Hospital."

„Du har Ret, naar Du siger, at jeg vel ikke agter flige Udvortesheder. For mig er i Sandhed Dvæteren, som ikke vil vide af nogen Daab, Guds Naade i Christo lige saa nær, som nogen Anden; thi ogsaa han gjør det jo til Guds Ære. Du selv veed jo ei engang, hvorledes det er gaaet til, at Din baptistiske Præst har funnet bringe Dig i saadan Uro og Angst for Din Sjæl, at Du føler, Du maa lade Dig døbe paa Ny, fordi Din Daab, da Du var otte Dage gammel, dog ingen Daab var, og Din Confirmation heller ikke var nogen Indsignelse til Herren. Vi Menneſter ere forskjellige; hver følge det Kald, som kommer til ham, naar han fornemmer, at det er det rette; og at det er det rette, skal han kjende derpaa, at det indgyder ham Tørst efter Herren. Ængstes Du, min Ven, saa kaldes Du, og Den, Du kaldes af og kaldes til, følg ham efter Dit Hjertes Hu. Tag imod det Rædsfelses og Husvælsens Bad, som bydes Dig. Jeg veed meget

vel, at det ei er Bogstavsfrøgt, som driver Dig, eller Overtro. Du ligner mig hiin Egtfælle i Frankrige, som Onkel Caspar fortalte om. Mand og Kone havde fra 1749 af til 1818 levet i et godt Egtteskab med hinanden; da faldt det med Gæt Konen paa Sind og Hjerte, at de aldrig vare blevne ordentlig christeligen viede; thi i Revolutionens værste Tid lod man sig ikke vie saaledes, ja turde det ikke engang. Hun fik da Manden til at søge en lutherisk Præst op, — thi Lutherske vare de, — og nu lode de sig vie til at være hinandens Egtfæller, efterat de i 24 Aar havde levet i et godt Egtteskab med hinanden. Gud velsigne Dit Foretagende. Nu bliver Du vel i Hamborg med det Samme; men det finder jeg mig i. Jeg kunde føle paa mig, da Du tog Afsked, at Du ikke kom igjen saa snart, men blev, hvor Du kom hen."

Der blev meget talt om denne Sag. Kan man gjøre sig selv til Christen paa indvortes Maade allene? Eller er det naturligt, at Den, som midt i sit Liv med Gæt synes sig at føle, at han ingen Christen er, ogsaa nu føler Trang til, at hans Resolution, nu at ville være det for fuld Alvor, skal fuldende sig for ham i en udvortes Handling, for at et udvortes Gjennembrud kan komme til at svare til det indre, og ligesom bekræfte dette?

Grevinden tog levende Deel i denne Forhandling,

hvorunder der ogsaa blev Tale om, om ikke en Altergang maatte kunne være Det, hvad der her søgtes i en ny Daab. Grevinden viiste tydeligt, at hende var Aandens Daab Hovedsagen, men at den udbortes udtrykksfulde Handling dog for hende hørte væsentligen til med. Da vi kom til at tale om, at et Egtteskab indgik man dog ei ved Haand og Hjerte allene og en offentlig Erklæring, men krævede en Vielse dertil, fik Betragtningen især en Bending til denne Side, og nu spurgtes, om ikke Confirmationen burde være en saadan Vielse, men da ogsaa ikkun burde foretages med Dem, som dertil meldte sig, naar Herren kaldte dem. Saa blev der da tillige Tale om, at saa ingen anden Bekjendelse burde aflægges, end at man vilde være en gudhengiven Christen. Der blev saa fremdeles Tale om, om man ikke skulde have en dobbelt Confirmation, den sædvanlige for Alle, og en ny for de Begjærende. Saa spurgtes, om paa denne Maade ikke ogsaa det første Sacrament kunde blive et, som kunde fornøjes, ligesom Nadverens. Madam Fresen tog ei ringe livelig Deel i alt Dette. Grevinden endte med at sige, at ved alt Sligt var det da godt, at man baade først og sidst havde at gjøre ikke med Mennesker, men med sin Gud og Herre, sin Frelser og Fortrøster i sit eget Indre, og med de Mennesker, han selv havde givet En til Sjælesørgere og Sjælevenner.

Da der midt under Forhandlingernes Løb blev Tale om den Kone i Franfrige, som ikke kunde blive

rolig, førend hun blev viet til den Mand, hun havde været gift med i 24 Aar, saa sympathiserede baade Grevinden og Madam Fresen med hende, uagtet det maatte synes besynderligt, at de skulde gaae op til Alteret, ledsagede af voksne Børn.

Det var silde, og vi toge nu Afsted og førte bort. Det var en ubeskrivelig Fornøjelse at see baade Grevinden og Madam Fresen sige Farvel. De gjorde det paa en meget forstjellig Maade, men med Ynde og yndefuld Velvillie begge. Grevinden bad mig at besøge hende ret ofte den Tid, jeg endnu blev i Egnen.

Paa vor Hjemkjørsel sagde Præsten mig, at hun idag havde været noget mindre livfuldt talende, end ellers. „Den Dag i Dag er en Alvorsdag i hendes Liv, sagde han, fuld af kjærlig, søm, god Erindring, men alvorssfuld. Hun mindes sin Fader meget paa saadanne Dage. Han var hendes Kjærligheds første, største og meest blivende Gjenstand.“

Da vi kom hjem Kl. 11^{1/2}, vare Præstefonen og Frilinde oppe endnu, og vi fik talt meget baade om Grevinden og om Madam Fresen.

Løverdags den 19de Juni.

Jeg har skrevet alt det Foranstaaende igaar Formiddag og Eftermiddag og Aften og først endt det nu midt paa Formiddagen. Som jeg igaar Formiddag kom saavidt, at jeg skulde til at fortælle, hvorledes vi satte os til Caffeabordet hos Grevinden, gif jeg ned i

Dagligstuen. Præsten var i sit Studerekammer, og der lod jeg ham uforstyrret.

Da jeg Ingen traf i Stuen, og heller ikke i Haven, som var vaad af Regn, medens Solen atter begyndte at bryde Skyerne, gik jeg min hndede Bei ned til Stenten og langs henad Skoven udenfor. Ind i den vilde jeg ikke vove mig, for ei at blive alt for vaad om Benene, da Skovstien er temmelig begroet. Jeg gik frem og tilbage et Par Gange, og gik saa hjemad, da jeg saa mødte Frilinde, som jeg fulgtes tilbage med, til vi netop fik gaaet det samme Stykke Bei, som jeg lige kom fra at have gaaet allene. Jeg fortalte hende om Brændeviinsbrænderen. Hun havde vel hørt Alt om ham før, men ei saa udførligt, som jeg nu fortalte det. Jeg dvælede især ved det Dieblik, da han om Mandagen vaagner op om Morgenens, mindes sit Syn, og nu er i den største Angst for, at han skal blive be-naadet, og hans Tilfredshed og Tak til Gud, da Bøilen skal smeddes ham om Benet. „Man seer Gud forunderligen deri,“ sagde vi begge. Jeg ledsagede min unge trivelige, landsbysfriske, milde Præstedatter, med det fine Træk ved Munden, ind ad Præstegaardens Bagport.

Dette skriver jeg i mit Bærelse i min lille patriarchalske Kjøbsted; saa forekommer den mig altid, fordi Alle her leve som een Familie.

Præstegaarden forlod jeg igaar henimod Aften saa betids, at jeg endnu kunde besøge Consistorialraaden, som

allerede har fattet sig meget, og derefter see lidt ind til min gode Moses Aaron. Jeg prøvede paa, om jeg kunde tale med ham om de hellige Opmuutringer for Dem, som ikke troe paa nogen Gud. Men det vilde ikke gaae, han ansaae det for „Unsin.“ Det brød jeg da snart af med. Brændeviinsbrænderens Historie derimod hørte han meget efter, og gjorde sine Anmærkninger derved, og vi kom til at tale om Jødefolkets Trængsler, Landflygtighed og Plager. „Darum ist es noch so unverwüßlich, sagde han; es hat Griechen und Römer überlebt, Gothen und Vandalen, und wird auch noch diese Völker überleben. Aber es hat immer festgehalten an seinem Gott; je übler es ergieng, desto mehr. Keine hellige Opmuntringer für Die, die an keinen Gott glauben. Eben Noth und Elend soll euch zu euerm Gott treiben, so wie er uns zu unserm trieb.“

Klokken var halv ti, da jeg forlod ham, og det var silde for ham. Forresten erindrede Alt mig om, at det var hans Helligdag.

Jeg sad saa til efter Midnat i den venlige Sommernat, fuld af blege Stjerner, begge Vinduerne aabne; det var stille, mildt, friskt. Frilinde og hendes Moder havde fulgt mig paa Bei til Elvesalen i Skoven, saa falde vi den nu bestandig. Aftenjolen belyste den paa det Herligste, da vi skiltes ad. Jeg var paa Beien kommen til at tale med Frilinde om Elveskikkelserne i Maanetaagen, om de Tre, som blive til Een, og den Ene, som bliver til Tre. Jeg havde fortalt hende, at,

da jeg var i Schwarzbürgerdalen, hvor det gamle Slot ligger som et Middelalderens Mærke midt i en Dalgrund, men dog paa en anseelig Høi eller et lille Bjerg, der ligesom er Centret for en heel Bjergring, som omgiver Dalgrunden, da saa jeg, just som jeg ankom om Aftenen, mangen lille Taagestøtte, staae imellem et Par Træer oppe paa de med Gran bevorede Høider rundt om. En saadan Skystump støbte Kulbøtter ned ad Skraaningen; den var ikke større, end at der kunde have været en Person indhyllet i den. Den tumlede tilsidst ned i Floden, og fulgte nu med dennes Bande heelt hen. „Naar nu tre saadanne Taagestykker, sagde jeg, løsne sig og gaae for en sagte Luftning, saa kunne de let blive til een, og af een igjen blive tre.“ — „Deraf er da hele Sagnet om Elvepigerne og deres Dands vel kommen?“ sagde Frilindes Moder. — „Uden Tvivl, svarede jeg, men Phantasien har lagt Meget ind deri, og deri har den gjort Ret. Den har deri nedlagt Meget ud af vor Sjæls dybe Grund. Til Poesie maa al Verden tjene os, hvor vi kunne komme til.“ — „Og er nu Gud ogsaa deri?“ sagde Frilinde noget sagte, men dog frimodigt. „Gud er os ogsaa nær her,“ sagde jeg. „I Nattens hellige Dunkelhed og Storhed er han os nær, og Nattens hellige Dunkelhed og Storhed, den er virkelig til, og taler virkelig til os.“ Frilinde sagde Intet hertil, men da vi toge Afsked, straaede hendes Dine af en let Taareglands,

og med Barme istemmede hun Moderens Ord om, at jeg maatte komme snart igjen.

Under alt Dette kommer Grevindens høie Skjønhed og høie Ynde bestandigen op for mig ved Siden af Frilindes indtagende Jomfruelighed. Men min Sjæl veed, hvor den hører hen, og mine inderligste og sødeste Længsler stunde dertil.

Søndag d. 20de Juni Formiddag Kl. 11.

Jeg sidder her igjen i Besterskjærninge, hvor jeg sad for ni Dage siden. Da Konen bragde mig Tøkmælken, tog jeg strax fat i den, og skriver nu disse Par Linier bagefter. Jeg gaaer med en vis Gysen, men jeg gaaer med Tillid og Mod.

Samme Dags Aften.

Nu er jeg her i Skovridergaarden; jeg sidder i Gæstefammeret ovenpaa i Øvisten; begge de lave Vinduer aabne; Zodiakallyset straalet fra Nordvest; Klokken er over ti. Den ene Stjerne titter frem efter den anden, Alt er stille. — O min Ven! Gid jeg kunde omarme Dig og sige Dig, hvor lykkelig jeg er!

Nu er hun min og jeg er hendes. Men lad mig fortælle roligt, jevnt. Ogsaa for min egen Skyld, at jeg kan gjentage denne Dag for mig. Jeg kom her Klokken 12. Hun soer op med et Frydesfrig, da jeg traadte nær hen til hende, efterat jeg havde staaet noget i den aabne Havedør, og havde seet noget paa den

nydelige Spinderske, som saa glat, saa fiint lod Traaden løbe gjennem de lyse Fingre, dem hun alt imellem dypede i en lille hængende Skaal med Vand. Det var i Baggrunden af Havestuen, hun sad. „Her har De mig igjen,“ sagde jeg. Hun foer op og rakte begge Hænder mod mig, og jeg greb dem begge med begge mine. Glæden straaede hende udaf Ansigtet. Jeg drog hende til mig, jeg favnede hende: „Vil Du være min? Maa jeg være Din? Har Du ikke af mit Brev fornummet, hvor meget min Sjæl har længtes efter Din?“ — „Jo!“ sagde hun sagte. Hun blev hvilende i min Favn, og strax efter følte jeg hendes hede Taarer ned ad min Hals. „Græd ikke for stærkt! sagde jeg; Du kan ei taale det.“ Jeg tog hendes Tørklæde, som laae paa en Stol, og trykkede det mod Dinene, jeg trykkede Taarerne bort, kysede begge Dinene og sagde: „Er Du nu ikke min og jeg Din? Vi skulle leve et godt, et frydeligt, et muntert Liv med hinanden.“ — „Ikke saa, svarede hun, ikke saa. Bevaer Noget af denne Godhed for mig, saa længe De kan! Lad mig høre Deres Røst, saa ofte De kan; lad mig være for Dem, hvad jeg kan, men knyt Dem ikke til en blind Pige!“ Jeg sagde hende, at netop hendes Blindhed havde forhøiet alt Det hos hende, som gjorde hende saa indtagende, saa elskværdig for mig, og at jeg vilde forfrættes, om jeg paa eengang fik at høre, at nu var Synet kommen tilbage. „Lad mig med Glæde, med Fryd tage Dig i min Favn,“ sagde jeg, idet jeg tog

hende ind i mine Arme igjen, og kysede hendes Dine og modtog hendes varme Kys. „Smil muntert til mig; det er med et frydefuldt Hjerte, jeg i disse Dage har tænkt Dig som min.“

Efter en lille Stund — der kom Gud være lovet Ingen, Ingen havde seet mig komme — maatte jeg helligen love hende Et: Og det var, at, saasnart jeg ved at besinde mig, kom blot til en Tanke om, at jeg ikke havde gjort vel i at forlove mig med en blind Pige, saa maatte jeg redeligen sige hende det; da skulde vor Forlovelse være hævet, men jeg skulde lige saa fuldt holde af hende som Veninde, og vort gode Forhold skulde vedblive. Hun nævnede Sophie, hun kjendte hendes Historie. Jeg lovede det; redeligen lovede jeg hende at være redelig heri, naar mine Følelser kom i mindste Strid med den Forbindelse, vore Hjerter nu indgik. Derfor skulde den nu ogsaa være skjult for Enhver, uden hendes Moder, som hun vilde fortroe sig til, og hendes ældste Søster. Jeg kan ikke sige Dig, med hvilken Overtalelse, med hvilken dyb Følelse af, at saa maatte det være, hun sagde alt Dette; jeg maatte den ene Gang efter den anden trykke hende til mit Hjerte for al den dybe Sjælegodhed og Sjæleffjønhed. Endnu i dette Dieblif føler jeg, hvor fuldt og reent og heelt hun lagde sig op til mit Bryst, da jeg havde lovet hende redeligen at slippe hende igjen, naar mine Følelser mod hende bleve koldere, men da dog at være hendes Ven, som før. Jeg er saa bange for, sagde

hun, at jeg over Deres Kjærlighed til mig Stakkel skal komme til at miste Dem."

Vi hørte den yngre Søster komme syngende. Florentine satte sig, jeg med. „Naa, sagde Tøsen, nu har Du det jo godt, Flore, nu er Hr. Gabrielis kommen og kan læse for Dig; saa er det vel bedst, at jeg bliver borte med min Bog." — „Men, sagde Florentine, jeg maa vist skjære lidt Frokost til Dem, maa jeg ikke nok?" — „Jo, sagde jeg, men saa gaaer jeg med Dem ind i Spiiskammeret." Vi gik igjennem Dagligstuen, hvor jeg fik hilst paa de Andre; ogsaa Skovrideren blev kaldt ind; han var just ude i Gaarden med et Par Skovløbere. Men at gaae med Florentine i Spiiskammeret lod jeg mig ei fratage. Hele Spiiskammeret, nemlig det mindre, (de have et andet større foruden) er nu allene under Florentines Hænder, og tager sig nydeligt ud. Alt er ordnet paa det Smukkeste. Strax ved Døren stod et Vadskefad med en lille Vandkande ved; ogsaa den besørger hun hver Dag selv. Hun vadskede Hænderne, førend hun rørte ved Brødet; det gjør hun altid. At see hende skjære Skiverne af et Sigtebrød, lade den bløde Fedme ligesom glide hen derpaa, skjære det mørkerøddbrune røgede Kjød i rene glatte Skiver og lægge dem paa, derefter det fine Kalvekjød og Osten, var det nydeligste Syn; bestandig mærkede man, at hun ligesom saae med Fingrene. Jeg fortalte imidlertid Et og Andet om Grevinden, jeg

1 havde været hos, og vi løe ad Scenen med Hjulmands-
 2 konen og Justitsraaden.

3 Du har jo kjendt hende, idetmindste seet hende for
 4 fem Aar siden: en ung, opvakt, levedrøgt og levende
 5 Pige, med Sands for Ideer, let entusiasmeret, fuld
 6 af ideelle Følelser. Alt Dette har nu concentreret sig
 7 hos hende til en sand indre Genialitet i hendes Væsen.
 8 Jeg kan ikke udtrykke det anderledes. Saaledes er det.
 9 Ogsaa i hendes Religiositet er det Geniale, derfor er
 10 den baade af dyb Underlighed og af livelig Frydelighed.
 11 Hun har ogsaa tilbunden sig en besynderlig indre Sjæle-
 12 Selvstændighed. Og alt Dette har hun sin Blindhed
 13 at takke for. Jeg sagde hende det paa Ny i Aften,
 14 da vi gik igjennem Skoven. Hun stod med Hænderne stille,
 15 slap sin Arm ndaf min, paa hvilken den hvilede varmt
 16 og trykt, og jeg maatte endnu engang love hende helligt
 17 og ubrødeligt, at ved allermindste Tanke hos mig om,
 18 at jeg havde ladet mig henrive af en Drøm ved at
 19 forlove mig med hende, vilde jeg hæve denne vor For-
 20 bindelse, men dog forblive hendes trofaste Ven. Jeg
 21 lovede hende det anden Gang og tilføiede: „Jeg skal
 22 da dobbelt være og blive Din trofaste Ven, som Du
 23 skal kunne stole paa.“ Men nu kunde jeg ikke lade
 24 være atter at sige hende, at det var hendes Blindhed,
 25 som havde gjort hende til alt Det, jeg nu i hendes
 26 Person elskede. „Og troer Du ikke, sagde jeg, at Du
 27 virkelig vil være i Stand til for en Mand, for en
 28 Præst, at være alt Det, hvad han kan ønske af den

med ham forbundne Elskede." — "Jo, jeg troer det," sagde hun sagte, men med sin Stemmes inderste Hjerteklang.

Vi talte saa om, hvad hun havde sin Blindhed at takke for. "Ja, sagde hun, det er underligt nok saaledes, midt i sine bedste Aar, naar man allerede har lært og seet saa Meget, med Gæt at blive igjen som et lille Pigebarn, der skal begynde at lære at strikke, sye, spinde, skrive og gjøre smaae Huusgjerninger. Der er Meget, jeg forhen gjorde uden videre Tanke. Nu mærker jeg, hvorledes jeg egentlig ikke vidste, hvad jeg gjorde; nu veed jeg det i hver Smaating anderledes end før. — Men Hovedsagen er, at jeg har lært at skjønne paa Menneffers Godhed og Velvillighed og Venlighed; og deres jure Ansigter seer jeg ikke. Paa deres Røst kan jeg nok høre, om de ere ilde stemte, men naar de tale til mig, saa daler allerede Stemningen. Og hvad jeg aldrig kunde sige før, det kan jeg sige nu, at Herren ledsager mig paa alle mine Veie."

Mandag Aften.

Nu vide de Alle, at vi ere forlovede. Længere varede det ei, at vor Forlovelse skulde være skjult. Florentine sølte, at det maatte saa være, for at vi kunde gaae saa fortroelige med hinanden i Have og Huus, Mark og Skov, som vi vilde, hun altid med sin Arm i min, undtagen naar hun en Stund slipper den, for at øve sig i at gaae allene.

Moderen blev ganske betaget, da vi i Eftermiddag

sagde hende Alt. Hun var bange baade for Datteren og mig. Datteren sagde hende det Løfte, jeg havde maattet give hende. „Men har De nu ret betænkt, hvad de har gjort,“ sagde Moderen. „Jo det har han,“ sagde Florentine, og jeg kan ei sige Dig, hvor jeg blev glad, da hun sagde det. „Gud velsigne Dig for disse Ord,“ sagde jeg. „Faaer jeg ikke en iegod Kone?“ sagde jeg derpaa til Moderen. — „Ja, naar Forstand og Hjerte allene kan gjøre det, var hendes Svar, saa faaer De rigtignok en brav og god Kone; det tør jeg sige, skjønt hun er min egen Datter.“ Søsteren, den ældre, fløi mig om Halsen af Glæde, og sagde mig siden, at Florentine længe havde elsket mig, men dog aldrig tænkt paa Dette. Faderen meente, at jeg, som en fornuftig Mand, der ei var ganske ung mere, nok vidste, hvad jeg gjorde; „og Præstekald maa De da sagtens kunne faae,“ føiede han til. Den gamle Onkel, som er Avlsforpagter hos en Præst i Nærheden, og er Pebersvend, rystede min Haand og sagde: „Det havde jeg ogsaa kunnet gjøre. De elsker hendes Dyd og gode Egenskaber, men smuk og nydelig er hun min Sandten ogsaa.“ — „Og brav og forstandig ogsaa,“ føiede han til. Af Husets Folk rystede Nogle med Hovederne, og meente, det gik ei. Andre betragte mig som en Guds Mand, at jeg har villet gjøre den Stakkel lykkelig. Men at hun ingen Stakkel er, men lige det Modsatte, det mærker jeg da dog, at de Alle see og vide.

Tirsdag Morgen.

Vent nu ingen Dagbøger af mig, som hidtil! Nu sidder jeg og øver mig i at skrive med en egen Art af Pen og med et eget Slags Blæk. Florentine har allerede længe havt for, at udstudere et Slags Blanding af Blæk og andre Materier, som kunde gjøre Blækket saa tykt, at man maatte kunne føle Bogstaverne. Hun har faaet noget Saadant i Stand, og naar jeg skriver stort og tykt, saa staae Bogstaverne lidt ophøjede, naar de ere tørre, og hun øver sig nu i at kunne føle dem. Det begynder virkelig at gaae.

Naar jeg da skriver til hende, — og det er hende en stor Glæde, naar jeg gjør det, — saa skriver jeg først paa sædvanlig Maade, for at Tankerne ei skulde lide; siden skriver jeg af med det tykke Blæk, og saa faaer hun begge Dele.

Og hvor mener Du nu, jeg sidder? Hos Hjulmandens en lille Halvmiil fra hende. Her er jeg indlogeret om Natten. Saa har hun villet det. Jeg skulde have mine Morgentimer frie og i Ro, som ellers; det maatte saa være, sagde hun. Ogsaa alle Slags Toure maa jeg gjøre, som før. Til Klokken ti sidder jeg da her. Mine Optegnelser høre hende til; jeg læser hende dem for, og saa rette vi dem med hinanden. Jeg gjør blandt Andet Concepter til Prædikener, og siger hende saa, hvorledes jeg vil tage hele Themaet. Bøger har jeg efterhaanden samlet sammen til mig. Om Efter-

middagen er jeg atter nogle Timer her i dette mit nuværende lille Hjem.

Tirsdag Eftermiddag.

Har jeg sagt Dig, at hun bestandig gaaer hvidt klædt? Til det mørkebrune Haar, til den noget i det Guulrødligtbrune faldende, men dog skjære lyse Hudfarve, til den gule Hat med de lyseblaae Baand, passer det Hvide saa godt; og altid er hun reen og pæn dermed; thi hun veed besynderligen at tage sig i Vare. Kjølens Tøi er hele Ugen igjennem simpelt Linnetøi, men fiint, af hendes eget Spind. Om Søndagen gaaer hun i hvidt Rembris.

Onsdag, den 23de Juni.

Hen paa Formiddagen — i Almindelighed imellem 10 og 11 — vaagne alle mine Længsler, og jeg maa holde paa mig selv, for ei at ile for stærkt og komme til hende altfor opfedet. Den sidste Deel af Veien gaaer igjennem kjølig Skov. Jeg gaaer da en Sti indenfor i Skoven langs med Kjøreveien. Et Par Gange har hun staaet nær Gaarden og ventet mig. Nu passer jeg, at jeg altid kommer lige til samme Stund. Men idag blev jeg overrasket; hun havde faaet staaet en Bænk op, og sad nu, da jeg kom. Som jeg nærmede mig, stod hun op. „Er det Dig?“ raabte hun sagte. Jeg sagde: Ja! og saa tog jeg hende i min Favn.

Torsdag Aften.

Imorges, det vil sige imellem ti og elleve, saa jeg paa Landeveien, som jeg skraaede tvært over den, et Stykke borte en Gipser med sit lange Brædt paa Hovedet, en Italiener. Jeg vinkede ad ham. Han havde blandt Mere de to smaa siddende Figurer, som Du vist kjender: en lille Dreng, der sidder rundrygget og skriver med al Ivrighed, og en lille Pige, der sidder og læser bedægtigen i sin udbredte Bog. Han havde to Exemplarer af hver, det ene Par fridvidt, det andet Par blankt af en Overstrygning, men lidt graaligt. Dette Par tog jeg, da han havde fulgt mig til henimod Florentines Bænk, hvor hun allerede sad. Da vi havde favnet hinanden, satte jeg dem til hende paa Bænken, og nu har hun hele Dagen haft sin Fornøielse af, gjennem Besøielse at indprænte sig deres hele Udseende, saa hun tilsidst saa dem ganske for sine Dine, sagde hun.

Hvad hun er yndelig og tæffelig, hvad hun er god, solid, trofast, det seer jeg hver Dag.

Freitag Aften.

I Formiddags fortalte hun mig, at hun om Natten havde drømt om de to Figurer, hvorledes hun havde seet dem i alle Slags Stillinger, og som hun var vaagnet op, havde det et Dieblif været for hende, som havde hun seet dem paa Gulvet, med hinanden omslyngede.

Løverdag Aften.

Idag overraskede hun mig. Hun sad paa Bænken i et reent og fuldt Kornblomst-Mørkeblaat af uldent hjemmegjort og hjemmesarvet Tøi, hvori hun tog sig deilig ud. Jeg fik ved denne Leilighed at vide, at hun fra først af havde lagt sig de hvide Klæder til, for desto mere at lære, uagtet sin Blindhed, at vogte sig for al Smudst, da den hvide Dragt strax vilde gjøre Alle opmærksomme derpaa, og hun havde nu ogsaa betet Alle at være opmærksomme paa, om hun saae smudstet ud, og at sige hende det. Men i denne Tid er hun bestandig gaaet hvidklædt for min Skyld, da jeg engang havde sagt, at hun tog sig saa godt ud i det Hvide. Men idag havde hun prøvet en Forandring, og nu kunde jeg ikke Andet end forsikre hende, at nu vilde jeg snart allerhelst see hende just i dette Slags Blaat.

Hun fortalte mig om nye Drømme, hun havde haft om de to Smaae.

Medens hun spandt sine to Timer, læste jeg hende for. Hvad det er mig en Glæde at læse for hende, tale med hende om det Læste, og imidlertid at see den gratiøse Figur behandle Traaden og Koffen med saa megen Sikkerhed. Medens hun har Søsteren hos sig, er jeg borte paa Omstreifning. Nu lærer hun hende ogsaa at regne udaf Hovedet, ja endog Geographie og Historie. Landfortet lader hun mig gaae igjennem med sig først; jeg fører da hendes Finger langs med Floder

og Grændser og Bjergstrækninger, efterat Kortet først er stukket fast med Knappenaale; saa orienterer hun sig saa, at hun let kan pege hen paa Byerne. I dag sad jeg hos hende om Eftermiddagen et Par Timer, medens hun meget pænt strøg Lommetørklæder, Kapper, Strimler og Andet med et lille Strygjern. Det fryder hende ubeskriveligt, at hun mere og mere kan gjøre Nytte i Huset. „Du gjør megen Nytte,“ siger Moderen bestandig til hende.

Men nu maa jeg dog fortælle Dig, at jeg i mine Morgen- og Aftentimer har haft en heel Udarbeidelse for. Du faaer den, naar den er færdig; thi da er ogsaa Afskriften med Vællingeblæffet færdig til hende; begge følges ad hos mig.

Søndag Aften.

I dag var hun hvid i Rembris, men imorgen skal jeg igjen see hende i det Blaae. Vi vare i Kirken sammen. Prædikenen gik an. Bagefter talte vi om, hvorledes Themaet egentlig skulde have været, og hvorledes det da skulde have været gennemgaaet. Men først besøgte vi Præstens. Hun lod sig lede til en Plads ved Caffebordet, og følte sig nu for paa Bordet nærmest om sin Plads. Koppen, der blev sat hen til hende, Kurven med Hvedebrød, tog hun, som om hun saae; hun hørte, sagde hun mig bagefter, paa hvad Sted begge Dele bleve satte hen til hende. Gratien er uadskillelig

fra alle hendes Bevægelse. Samtalerne faldt, som de pleie ved saadanne Sammenkomster.

Mandag Aften.

Nu er jeg igjen hos vor Gamle. Det gik i en Hast. I Formiddags bragde Svendborgbudet mig Brev. Kaldet er nu ledigt. Biskoppen har igaar ladet vor Gamle vide, at Præsten, som vilde til Sjælland til Byen med den lærde Skole, har faaet sit Dnsfe opfyldt. Han længe nu efter at faae en Eftermand, han kan accorder med om Naadsensaaret, for at han snart kan flytte med Alle. Helst vilde han have en, som tillige kunde kjøbe det Meste af Indboet og Besætningen af ham, helst Alt. Jeg skal nu i en Hast gjøre min Ansøgning færdig og forshne den med alt Tilbehør. Derfor er jeg kommen her. Jeg vil da i flere Dage ikke faae Tid til at skrive til Dig. Al min Morgen- og Aftentid maa høre min Florentine til, som jeg nu i flere Dage ikke skal see. I Mellemtiden kan Du læse min Udarbeidelse, som følger hermed. Jeg har igaar og idag læst hende den for, og hun havde allerede prøvet at gjenlæse den med Fingrene, og hun forsikrede mig, at hun nok skulde komme eftet det.

I Morgen skal jeg til Grevinden, saa til Odense, saa til Kjørteminde, for at ordne Alt, at mine Timer kunne blive overdragne til Andre, og jeg tage Afsked overalt. Mine Smaacomteser ere da endnu ikke komne fra Kjøbenhavn.

Min Forlovelse havde jeg, strax efterat den var skeet, underrettet vor Gamle om. Vi talte i Aften næsten kun om Florentine. Præsten, som kender hende saa meget godt, og kaldte hende en Perle af et Fruentimmer, troer, at jeg ei har gjort Andet, end hvad han ogsaa kunde have gjort. Frilinde saae underlig ud ved det Hele. Jeg kunde ei lade være, ret venligt og godt at spørge hende, hvad hun sagde dertil. Hun taug. „De skal tænke paa, sagde jeg, at netop hendes Blindhed er Aarsag til, at hun er bleven Meget af Det, som har gjort mig hende saa kjær og elskelig.“ Jeg maatte forklare hende det; derover klarede hendes Ansigt, og hun blev vel tilmode derved. „Deri kan man see Gud øiensynligen,“ sagde jeg. „Det kan man,“ svarede hun med en vis Bestemthed.

Mandag, den 5te Juli.

Mit Sidste, som netop blev endt idag for otte Dage siden, har Du vel faaet i rette Tid. Nu faaer Du kun et Par Linier; thi nu maa Du endelig komme selv. I hele Mellemtiden har al min Brevskrivning hørt Florentine til.

Alt er foreløbigen aftalt saaledes: Jeg tager hele Indboet, og udsteder en Gjeldsforskrivning for Kjøbesummen samt for Naadsensaaret, som jeg afkøber Præsten: Alt at betale i Løbet af tre Aar. Florentine tager nu med det Allersørste til Præstegaarden, inden Familien tager derfra, og bliver hos den, til Præsten faaer ordnet

sit nye Huus saavidt, at han kan hente sin hele Familie
 derover. Florentine bliver da hjemmевant i Præste-
 gaarden imidlertid, og netop som nu Alt staaer, bliver
 det staaende. Sin Kone tager Præsten strax med over
 til sit nye Hjem, samt den ene Datter; hvorimod den
 ældste og en mindre, samt de to Drenge, der ere paa
 9 og 11 Aar, blive tilbage. Den ene af deres Piger
 fæste vi; hun er særdeles duelig og paalidelig, men vil
 ikke over med til Sjælland. Florentines Moder lader
 os faae sin Stuepige, der har været i Skovridergaar-
 den, siden Florentine var 11 Aar, altsaa i 14 Aar, og
 har været som et Lem af Familien. Thrine, Florenti-
 nes Søster, paa 12 i 13de Aar, skal være hos os.
 Hele Avlingen tager Nabogaardmanden med stor For-
 nøielse i Forpagtning, og afkøber Præsten Besætningen.
 Lam og Fjerkræ beholde vi. Florentine kjenner Præstens
 Familie ganske vel. Selv et Claveer følger med, og
 det et meget godt. Sengklæder og Stole- og Sopha-
 betræk ere undtagne, men Gardinerne følge med. Dog
 nu ei Mere herom. Alt venter paa, at den kongelige
 Resolution falder, og at Du med det Samme kommer,
 og er med ved Accordens Afslutning. Det har vor
 Gamle, det har Florentine, det har Grevinden ønsket.
 Da Grevinden mindedes, at Du, hvis Navn er hende
 saa bekjendt fra de Godseiersfamilier, hvis Affairer Du
 besørger i Kjøbenhavn, er en saa god og nøie Ven af
 mig, bad hun af al Magt om, at Du maatte være med.
 Indret nu Alt saa, at Du kan tage herover den samme

Dag, Du erfarer, at Resolutionen er falden og Kaldet er mit.

Der er kun en lille Halvmiil til Grevindens Slot. Hun har det Ønske, at hendes Søn og Datter skal faae Underviisning af mig, Datteren tillige af Florentine. Den nærmeste Skolelærer skal besørge Noget af Underviisningen, det Øvrige vi to, Florentine og jeg, foruden hvad Datteren lærer af Madam Fresen. Med Datteren skal foruden Thrine ogsaa Brændeviinsbrænderens Datterdatter, med Sønnen en Søn af Grevindens Forvalter og en Søn af Gartneren, der tillige er et Slags Forstmand paa det ene Gods, tage Deel. Huuslærer vil Grevinden aldeles ikke vide af. „Det maatte da være En, sagde hun, jeg fra min Barndom af havde taget mig af, og kunde betragte som min Pleiesøn eller dog paa lignende Maade.“ Nu! Om alt Dette tale vi mere. Jeg kan ikke sige Dig, med hvilken ubeskrivelig Hjertelighed hun sagde mig, at hun ansaae min Befordring til Kaldet for et nok saa stort Gode for sig, som for mig. Om Florentine havde hun oftere hørt meget Godt af vor Gamle, ogsaa om, hvor godt hun forstod at undervise og danne sin lille Søster. For nylig har Grevinden besøgt Skovriderens, og er kommen dybt i Samtale med Florentine, især om mig. Hun havde omfavnet Florentine og sagt. „jeg glæder mig ved at faae ham og Dem saa nær ved mig.“ Det har Florentine skrevet mig. Imorgen iler jeg til hende. Hun skriver nu ganske vel med en Sortfridtsbløant, og mine

med Bællingeblækket skrevne Breve kan hun nogenlunde komme i Gang med at læse med Fingeren; men for at lette sig og for ei at skulle tørste for længe efter Indholdet, tager hun Broderen til Hjælp ved et eller andet Stykke. Hun har troet, at hun kunde gjøre det saa, at han ei kunde fatte Meningen i det Hele. Men med Et sagde han til hende: „Han maa dog holde meget af Dig, siden han kan skrive saadan til Dig.“

Onsdag, den 7de Juli.

Idag fik jeg Brev om, at Resolutionen ikke vil falde førend paa Løverdag, men da ganske sikkert. Saa kan jeg da skrive Dig til engang endnu, førend Du kommer.

Jeg kan ikke sige Dig, hvad hun er mig. Naar jeg er borte, staaer hun for mig i et fortryllende Lys, og naar jeg kommer, er dog Alt finere, yndigere, sømmere, elskeligere, hjertefuldere. En vis let Skalkagtighed og Overgivenhed kommer mere og mere til, paa den utvungneste, naturligste Maade. Der er egentlig en dyb Munterhed i hendes Sjæl, og saa har hun og været fra Barndommen af. Hele Familien er det fornøieligt at være hos; de have Alle Noget af en vis Livsfriskhed.

Har jeg da fortalt Dig, at al den Tid, jeg har været her, har hun hver Dag spillet og sunget for mig. Jeg har ogsaa maattet begynde at lære at synge af hende; jeg skal jo dog kunne synge Messe, og maa vist

opholde mig i Odense for den Sags Skyld nogen Tid, førend jeg skal ordineres.

Hun var idag i sin mørkeblaae Kjole. Da vi gik ud sammen, lagde hun et lyst rødligtgult Silketørklæde med Væthed om sin Hals, mod hvilken den deilige Barm hvulmede op; Korallerne laae om den. Paa Hovedet tog hun en Straahat med et Slags røde Baand, som jeg vilde kalde flinterøde, og med et grønt Slør af Flor. Da jeg fornøiede mig over den Farvevirkning, der syntes mig at være i det Alt, fik jeg at vide, at hun vælger saaledes selv. Søsteren raadsfører sig endog med hende om, hvilke Farver der passe sammen. Hun har dem alle i levende Erindring, især Blomsternes, og til dem maa man henføre de andre for hende.

Da vi henimod Solnedgang gik sammen, førte hun mig en Vej, vi ikke vare gaaet sammen før. Hun angav paa et vist Sted en Sti, og den var der ogsaa. Saa kom vi til en Aabning i Steengjærdet om Skoven, hvor der var en Stente. Igjennem Kornet gik en bred Sti; det var en Kirkesti, fik jeg at vide; her maatte jeg, hvor den var for smal til To, gaae foran; hun gik tæt bag efter. Mere behøvedes ei, thi hun følte det strax, naar jeg dreiede; hun baade følte og skintede mig hele Tiden tæt foran sig. Paa Veien maatte jeg plukke nogle Kornblomster og Klinteblomster, og sige hende, om saadanne Blomster ikke meget vel passede sammen. Saa maatte jeg sige hende, om hendes Slør i Grønhed nogenlunde lignede Klinteblomstens grønne Blade, og om

det Røde i hendes Hattebaand svarede til Klinteblomstens noget i det Violette faldende Røde. Jeg fandt, at det nogenlunde slog til.

Siden gif jeg allene i det deilige Maanestien hjem til mit Hjulmandshuus, men jeg kunde ikke heel og ganske tabe mig deri, dvæle og hvile deri. Maaskee jeg dog i disse Dage kommer ind i mit gamle Elysium igjen. Hun er og forbliver fredelig deri. Hun fornøier sig over, at hun skal være 14 Dage i Præstegaarden, bort tilkommende Hjem, og blive kjendt med den og hjemme i den, medens en Deel af Familien er der endnu, og medens jeg er enten i Odense, eller hos vor Gamle, men altid nær nok til at see hende ofte.

Torsdag, den 8de Juli.

Da jeg idag kom, var hun i Stuen. Hun stod og stænkede Riintøi, men var lige særdig dermed. Hun var i en lyserød Kjole, som sad deiligt paa hende, som da Alt sidder, som det var støbt, paa den rauke, fylde Stabning. Da hun tog et lille lyseblaat Tørklæde og slog om Halsen, og saa tog Straahatten, som nu igjen havde faaet sine lyseblaae Baand, syntes mig, at saadan var hun endnu allersmukkest. Jeg kunde ikke blive mæt af at see paa hende. Kjolen var hvid- og rødtribet, det Røde i og for sig mildt, og nu dobbelt mildnet ved det Hvide.

Har jeg da fortalt Dig, hvorledes Madam Fresen kom til at blive bekjendt med Grevinden? Først idag

kom jeg til at fortælle Florentine den moersomme Historie, som vor Gamle havde fortalt mig den.

Hendes Fader var Stadsmusikant i Odense; derfor har hun saa megen musikalisk Dannelse; det Meeste af den øvrige Dannelse har hun ved sit gode Hoved skaffet sig selv. Hun var forlovet med en dansk Jurist, som var ansat hos Stiftsfriveren, men og gjorde Tjeneste paa Biskoppens Contoir. Hans Attraa var en god Forvaltertjeneste. En Sommeraften spadserede de, da det er temmelig mørkt; de gaae en Markvei ned mod en Bondegård, omgiven af Træer og Buske. Med Glets seer hun ganske bestemt, som hun meente, en Græsbænk for sig, indstaaet i et Stykke Jordvold. „Her maae vi sætte os,“ raaber hun; hun breder sit Tørflæde henderpaa, og kaster sig i Sædet, men farer i det Samme op igjen i umaadelig Latter. Hun havde sat sig i en Mødding, en vel tilbanket høi Mødding, med en Affats, som var det en Græsbænk. Han udbrød i Latter med hende, men hun fortalte tillige, at hun allerede var ved at udbryde i Latter over det betuttede Udseende af hans Fagter, da hun vendte sig for at sætte sig. Begge fortalte de Historien med stor Moerskab Dagen efter til flere. — Besynderligt nok, at netop Dette skulde gjøre de unge Folks Lykke. Grevinden hørte fortælle herom, og hun brød ud, at det maatte være excellente Mennesker, som kunde tage Saadant noget med Moerskab og Lystighed, hvilket Andre vilde være blevene misfornøiede og ærgerlige over. Hun fandt siden især Behag i den

unge Pige, i hvem hun tillige opdagede et særdeles musikaliskt Talent. Det var et Aars Tid førend Grevens Død. Hun forskaffede den unge Mand en tredie Fortjeneste til de to, han havde. Nu kunde han gifte sig, og var et halvt Aar efter gift. Aaret efter, da Madam Fresens Lille, som var en Pige, var et Fjerdingaar gammel, blev han Substitut hos Grevindens Forvalter, der var gammel og aflægs og sluttede saadan Accord med Fresen, at han med en Datter gav sig i Kost hos denne, hvis Kone da overtog hans Huusholdning som sin egen. Saaledes levede de som een Familie. Madam Fresen var alt imellem paa Slottet, for at deeltage i Musik om Aftenen; hendes Mand kom saa efter. Grevinden yndede dem begge meget, og den gamle Forvalter, hvis Virksomhed indskrænkede sig til at være paa Raad med ved Alt og at sætte sin Substitut ind i Embedet, fandt, at han aldrig havde haft saa gode Dage. Men efter to Aars Forløb vare baade den gamle og den unge Forvalter døde. Grevinden tog Madam Fresen i Huusjomfrues Sted. En Huusholderste for Madlavningen og den store Vadsst med Mere er der desuden. Madam Fresens Lille var ingenlunde til Hindring. „Saa have mine Børn, sagde Grevinden, en Lille i Søsters Sted til at lege med og være fjærlige og gode imod.“ Det er nu et Par Aar siden, at Madam Fresen blev Enke. Den lille fireaarige Glut løber omkring i Slot og Hauge, og er en nydelig Unge. Jeg har oftere haft hende paa Armen, og har fortalt

hende Eventhyret om Æselet, som man vilde slaae for Panden, fordi det var for gammelt, og som løb til Byen for at søge sig en Bægtertjeneste, og tog Hund, Kat og Hane med sig paa Veien. Saa har jeg ogsaa fortalt den lille Glut Eventhyret om den Skjønne og Dhyret, og saa om den blaae Sommerfugl, som, da det begyndte at regne, vilde søge Ly og Læ hos Tulipanen, der ikke vilde tage imod den, fordi den var saa hæslig blaa og ikke var guul og rød, og hos Lilien, som ei heller vilde tage imod den, fordi den ikke var hvid, til den saa kom ind under Grevindens lyseblaae Parasol, hvor den fik det saa godt. Ogsaa har jeg fortalt Glutten om Hanelil og Hønelil, som gik ud i Skoven for at plukke Nodder, og kom i Strid med Anden. De to større Børn hørte med til; men den lille Glut mødte mig aldrig, uden at hun vilde have et af Eventhyrene fortalt paa Ny, snart det ene, snart det andet. Sidste Gang vilde hun først høre det om Æselet, saa det om Sommerfuglen, men sagde saa Nei igjen til begge, og saa maatte jeg fortælle om det laadne Dyr, som var en forgjort Prinds, og som blev saa ulykkelig, naar han sagde til den skjønne Zemire: „Vil Du saa ikke elske mig?“ og hun saa svarede ham: „hvor kan jeg elske saadant et fælt laadent Dyr, som Du er? — Og saa — udraabte Glutten — saa elskede hun ham dog alligevel. Fortæl nu!“

Da jeg, fortællende alt Dette, gik op og ned ad den brede Gang midt i Skovriderens Plantage med

Florentine, — thi det havde regnet hele Formiddagen, saa vi ikke kunde tænke paa at gaae i Stoven, skjønt det havde været Solskin fra Middagstunden af, — kom hendes Fætter til os. Som han nærmede sig, sagde hun: „er det ikke Fætter Carl“? Hun havde kunnet høre, at det var ham. Vi gik nu op, og da jeg mærkede, at de havde Noget for, drog jeg mig tilbage, og satte mig i Dagligstuen hos Onkelen, som lige var kommen. Noget Tid efter bleve vi kaldte ind i Høgestuen. Søsteren satte sig til Claveret, og — hvad mener Du? Florentine og Fætter Carl dandsede en nydig Menuet med hinanden. De havde lært den sammen for fem Aar siden i Kjøbenhavn hos deres italienske Dandssemester. Inden Florentine blev blind, havde de ofte dandsset den sammen. Nu havde de, medens jeg var borte, indøvet den med hinanden, og overraskede mig dermed. I Sandhed jeg blev overrasket paa den glædeligste Maade, og bad Fætter Carl tiere at dandsse den med Florentine. Gid jeg kunde spille, gid jeg kunde dandsse! Da vi kort efter bleve allene med hinanden i Høgestuen, trykkede jeg to varme Kys paa hendes Dine. „Naar Du kysser mine Dine saa varmt, sagde hun, har jeg en Følelse af, som om jeg engang efter saadanne varme Kys kunde komme til at slaae Dinene op. — Da vil jeg ideligen kysse dem, sagde jeg, naar jeg er varm af Tale eller Gang.“ — „Og det vil være Dig en ubeskrivelig Glæde, om jeg engang saaledes slog Dinene op, vilde det ikke det?“ sagde hun. — „Jo, en

ubestridelig, svarede jeg, for Din Skyld, og dog, kjære Florentine, naar Gud gav mig Valget, om Du skulde faae Synet igjen eller ikke, — jeg vilde stille det i hans egen Haand og ikke vælge. Du veed ikke, hvor Alt, hvad der gjør Dig saa elskelig for mig, hænger sammen med Din Blindhed." — „Gud signe Dig for det Trøstens Ord“, var hendes Svar. Vi bleve derefter muntre; hun satte sig til Claveret og spille og sang nogle muntre Sager. Ude havde det imidlertid igjen begyndt at regne en qvægelig, behagelig Regn. „For den har længe trængt til Regn“, havde Skovrideren sagt, derfor fornøiede vi os ved den. Endelig brød Solen igjennem. Jeg slog et Par Vinduer op. Solen kastede sine Straaler paa det Herligste midt ind i Regnen og igjennem den. Dette beskrev jeg for Florentine. „Solen straalet feierrigt, sagde jeg, og vi faae vist en deilig Aften.“

„Nu seer jeg det for mit indre Syn, svarede hun efter et Dieblif, som jeg ofte har seet det i forrige Tider.“ — „Men Sommeren selv føler jeg i dens hele Friskhed“, lagde hun til, idet hun gif mod Vinduerne, hvor jeg stod og tog den ranke fyldige Skabning med det udtryksfulde, sjælefulde Ansigt i mine aabne Arme.

Og hermed ere mine Breve til Dig til Ende for denne Gang. Kom nu, see selv og lev Dig ind i vore Kredse!

Efterskrift. Jeg har været i Beraad med mig selv om, om jeg skulde meddele Dig Det, hvad jeg nu

vil nedskrive, og nu, da jeg vil gjøre det, forekommer det mig næsten underligt, at jeg har kunnet være i saadan Tvivl. Men dog vil Du vist kunne føle min Tvivlraadigheds Grund og Kilde.

Regnen hørte op. Vi gik ud i Haugen. En Regnbue hvælvede sig herligt fra Skov til Skov; Klokken var omtrent sex; Solen stod temmelig lavt, derfor stod Regnbuen temmelig høit. En anden svagere over den kom ganske klart tilsyne. Det fortalte jeg Florentine; hun stod en Stund, til hun fik Synet op for sit indre Øie. „See efter, sagde hun derpaa, om den ikke staaer foran Skoven, saa Du kan see Skoven igjennem den.“ „I Sandhed det er saa, brød jeg ud. I Bjergegne har jeg ofte seet Regnbuer saa, at Bjerger stode bag dem og saaes igjennem dem; men her i Danmark er det første Gang, jeg seer det Syn.“ — „Da seer man det ofte, svarede hun, men nu skal denne Regnbue, som staaer indenfor vore Enemærker, være os To vor Regnbue; mig skal den være Udfrielsens og Naadens og Belsignelsens herlige Tegn, opreist for mig af Herren min Gud.“ — Hun drog mig derpaa med sig hen til Lysthuset i det ene Hjørne af Haven, et sarkantet gammelt forfaldet Lysthus, som jeg endnu aldrig havde været inde i; Gulvet var af Muursteen, der stod en gammel Lænestol og to Havestole; et faldefærdigt Bord stod i en Krog. Florentine kastede sig ned foran Lænestolen, og skjulte sit Ansigt i dens bløde Hynde. „Her har jeg knælet og taffet hver Dag, sagde hun, da hun havde

reist sig; thi her har jeg tilbragt mange eensomme Smertens og Lidelsens Timer, da min Blindhed var paakommen mig, og her har jeg haardeligen gaaet i Kette med Herren. Her sad jeg ofte og tænkte paa Job, som blev ved at sige: „Herren gav, Herren tog, Herrens Navn være lovet“, indtil Herren tillod, at hans eget Legeme blev antastet og det grueligen; da brød han ud i Klager og gik i Kette med Herren, og Herren var dog siden overvættens naadig imod ham, og saa har han været imod mig.“

Hun satte sig i Vænestolen, jeg satte mig hos hende. Hun begyndte saa at tale om, hvorledes den Tanke var gaaet op og ned i hende, at, hvis hun ikke var kommen til at sidde i den ulukksalige gamle Chaise den Aften, vilde hun ikke være bleven blind. At af et saadant Tilfælde hendes Livs hele Skjæbne skulde kunne være bleven afhængig, havde hun idelig og idelig tænkt paa. Saa havde det paa den anden Side ogsaa været hende grueligt at tænke sig, at hun maaskee allerede havde været født til at skulle kunne blive blind; thi hendes Onkel havde talt om, at en gammel Tante af hendes Moder havde haft en frampagtig Blinken med Dinene. „Da kom, blev hun ved, Din Gamle og besøgte mig, først i Odense et Par Gange, saa engang her. Da jeg talte om Striden i min Sjæl, sagde han, at, om Aarsagen var et ulukkeligt Tilfælde eller noget Medfødt, eller begge Dele tillige, derpaa kom det ikke an; thi Sligt kunde her paa Jorden paa mange Maader træffe Mennesker.

Ingen maatte spørge, hvorfor netop han var bleven Den, hvem Stødet skulde træffe. Men det kom an paa, at vi, istedetfor at see tilbage, saae fremad, og tænkte paa, hvad det var for en Livsopgave, som vi nu havde faaet, og hvorledes vi maatte tage os i den, for at ogsaa den kunde føre os til Herren. Min Blindhed, sagde han, maatte jeg nu tage som en nu eengang for alle afgjort Sag, men hvad den skulde føre mig til, hvad den skulde worde for mig, det var endnu ikke afgjort. Jeg kan ikke sige Dig, hvordan disse Ord faldt ind i min Sjæl, som en god Sæd, især da han saa smukt begyndte at tale om, hvorledes jeg nu herefter skulde tage Livet. „De skal blive rigere paa Kjærlighed derved, sagde han, baade egen og Andres.“ — Vinteren gik nu ganske vel hen. Især tænkte jeg bestandigen paa Det, han tilsidst havde sagt: „De er kaldet til paa en egen Maade, allerede her paa Jorden at gennemgaae en Død, for allerede her gennem Død at komme til Liv og Opstandelse.“ — Da Foraaret kom, kom Du, og hvor snart fornam jeg, at ogsaa Du vilde blive mig en sand Ven. Du lovede os, at Du vilde skrive mig til, og jeg fik ogsaa Brev fra Dig, inden Maaneden løb til Ende. Jeg mindest endnu, som var det skeet igaar, hvad jeg dengang sagde til min gamle Onkel, og hvad jeg følte. Hans Mundheld er: „Hvo veed, hvad det kan være godt for?“ Jeg havde ofte tænkt paa, om han vilde sige det Samme om min Blindhed, men jeg havde ikke nænt at spørge ham. Nu spurgte jeg ham. „Du maa

ikke gjøre mig saa haardt et Spørgsmaal", svarede han. Men mit Gjensvar var: „Gjentag kun Dit Balgsprog; anvend det kun paa mig; jeg anvender det nu selv paa mig." Han tog derpaa min Haand i sin og sagde: „Top, mit Barn, det var vel sagt og vel gjort af Dig."

Florentine havde imidlertid taget min Haand imellem begge sine; saaledes sadde vi en Stund tause, Hænderne hvilende i hendes Skjød. „Ja, Herrens Beie ere underfulde, sagde hun derpaa. Fra det første Dieblif, jeg var sammen med Dig i Kjøbenhavn for fem Aar siden, nærede jeg en dyb forborgen Tilbøielighed for Dig. Den tiltog, hver Gang jeg saa Dig i Odense. Ved Alt, hvad jeg gjorde, for at uddanne min Sjæl, tænkte jeg paa Dig, at jeg mueligen kunde blive Dig værdig. Og da Du nu midt i min Blindhed skrev Dit første Brev fuldt af Følelse til mig, da var det en Himmel, som gik op for mig i den frydefulde Tanke, at Du vilde være mig, hvad Du kaldte Dig, en trofast Ven. Og naar jeg nu tænker paa den uendelige Lyksalighed, Herren har skjænknet mig gennem min Blindhed, der just var bleven mig dobbelt gruelig derved, at den havde tilintetgjort min hele lønlige Tanke!"

„Længe har, sagde hun efter en Stund, Herrens egen livsalige Himmel hvælvnet sig over min Sjæl; nu er Din Kjærligheds høie Himmel kommen til, og den udbortes Himmel i Solens Herlighed er ikke taget fra mig. Jeg seer den ofte for mig i mit Indre, og næsten altid ere det lyse Vaar- og Sommerdage, hvori jeg seer den. Hører jeg det regne, saa straaler Solen gennem Regnen for mit indre Syn; og er det Vinter, da ere Dagene for mig lyse, herlige, straalende Vinterdage."

Vi sad atter tause i nogle Dieblifte; derpaa reiste vi os og gik ud i Aftenens Herlighed.

